

**EIROPAS VALSTU NKI
LĪMENU APRAKSTU
ANALĪZE UN PĀRSKATS**

2013

First published in English as
Analysis and overview of NQF level descriptors in European countries
by the Publications Office of the European Union
© European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop), 2013

Latvian translation: © Academic Information Centre, 2013
Responsibility for the translation lies entirely with the Academic Information Centre

Adrese:

**Akadēmiskās informācijas centrs –
Nacionālais koordinācijas punkts**

Valņu iela 2,
Rīga LV-1050
Tel.: +371 67 210166
Fakss: +371 67 221006
Epasts: nkp@aic.lv
<http://nki-latvija.lv>

SATURS

1. Ievads	5
1.1. Līmeņu aprakstu funkcija	5
1.2. Līmeņu apraksti: atšķirības un saplūšana	6
1.3. Atsauces punkts: EKI līmeņu apraksti	6
1.3.1. Pielāgošanās EKI līmeņu aprakstiem	7
1.3.2. EKI līmeņu aprakstu paplašināšana	8
1.3.3. Uzsvārs uz kompetenci	9
1.4. Līmeņu apraksti kā saiknes starp dažādām izglītības apakšsistēmām	11
1.5. Eiropas augstākās izglītības telpa un „Dublīnas deskriptori”	12
1.6. Līmeņu apraksti un to nozīme darba tirgū	13
1.7. Dažas noslēguma piezīmes	14
1.7.1. Līdzsvars starptautiskos salīdzināmību un nacionālo nozīmību	14
1.7.2. Uzsvārs uz transversālām prasmēm un kompetencēm	15
1.7.3. Kompetences dominēšana	15
1.7.4. Vispārīgo un konkrētu nozaru līmeņu aprakstu mijiedarbība	15
1.7.5. Līmeņu aprakstu nozīme ārpus izglītības	15
1.7.6. Ceļā uz kopīgu valodu	16
1. pielikums. Līmeņu apraksti Eiropas līmenī	17
Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņu apraksti	17
Ciklu noslēguma prasību apraksti Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūrā	20
2. pielikums. Līmeņu apraksti nacionālajās kvalifikāciju ietvarstruktūrās ...	22
Austrija.....	22
Beļģija (Flandrija)	28
Beļģija (franciski runājošā kopiena)	31
Bulgārija.....	33
Horvātija.....	44
Kipra.....	49
Čehijas Republika.....	55
Dānija	58
Igaunija	61
Somija	63

Francija.....	67
Vācija.....	68
Grieķija.....	73
Ungārija.....	75
Islande.....	80
Īrija.....	87
Latvija.....	92
Lietuva.....	96
Luksemburga.....	99
Malta.....	102
Nīderlande.....	109
Norvēģija.....	117
Polija.....	124
Portugāle.....	127
Rumānija.....	130
Slovākija.....	134
Slovēnija.....	137
Spānija.....	141
Zviedrija.....	145
Turcija.....	148
Apvienotā Karaliste.....	151
Anglija, Ziemeļīrija un Velsa.....	151
Skotija.....	156
Bibliogrāfija	165
 Tabulu un izceltās informācijas saraksts	
1. tabula EKI līmeņu apraksti: galvenie elementi	7
2. tabula. Lietuvas līmeņu aprakstu principi	11
1. izceltā informācija. Vācijas kvalifikāciju ietvarstruktūra mūžizglītībai – VKI 6. līmeņa zināšanu alternatīvie formulējumi	11

1. IEVADS

2013.gada sākumā gandrīz visas Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras (EKI) sadarbībai piederošās 36 valstis ¹ bija pabeigušas izstrādāt savus nacionālos līmeņu aprakstus. Tas pirmo reizi dod iespēju parādīt ² un analizēt šobrīd Eiropā izmantoto līmeņu aprakstu raksturu un diapazonu.

Nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūru (NKI) pievienotā vērtība lielā mērā ir atkarīga no to spējas konkretizēt mācīšanās rezultātu līmeņus. Šie līmeņi nodrošina pieeju izglītības sistēmām no jauna skata punkta, uzsverot izglītības kvalifikāciju saturu un aprakstu, nevis koncentrējoties uz tās piešķiršanām institūcijām. Tas palielina kvalifikāciju sistēmu vispārējo caurskatāmību, kā arī atbalsta mobilitāti un mūžizglītību.

Pret diskusijām par mācīšanās rezultātos balstītiem līmeņu aprakstiem kvalifikāciju ietvarstruktūrām nevar izturēties kā gluži tehnisku jautājumu. Konceptuālai un terminoloģiskai skaidrībai ir izšķiroši svarīga nozīme, tomēr līmeņu aprakstu loma ir atkarīga no to spējas darboties kā visu pieņemtam un ticamam atsauces punktam visām izglītības, mūžizglītības un darba tirgus ieinteresētajām pusēm.

1.1. LĪMEŅU APRAKSTU FUNKCIJA

Kad līmeņu aprakstus izmanto visaptverošās nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūrās, kas ietver visu tipu un līmeņu kvalifikācijas, tiem jāatbild uz šādiem izaicinājumiem:

- Tiem jābūt pietiekami detalizētiem un daudzpusīgiem, lai aptvertu nacionālās kvalifikāciju sistēmas institucionālo sarežģītību;
- Tiem jābūt pietiekami vispārīgiem, lai pielāgotos dažādām izglītības sistēmu daļām;
- Tiem jāatspoguļo izglītības kvalifikāciju vērtējums tautsaimniecībā un ekonomikā;
- Tiem jāspēj atspoguļot to, kā zināšanas, prasmes un kompetences kļūst plašākas, dziļākas un sarežģītākas, virzoties no zemākiem uz augstākiem līmeņiem;
- Tiem (aizvien vairāk) jākalpo par atsauces punktu starptautiskajā salīdzināšanā.

Augšminētie punkti liecina par nepieciešamību palielināt izglītības kvalifikāciju caurskatāmību un uzlabot ieinteresēto pušu komunikāciju nacionālā un starptautiskā līmenī. Visaptverošu, mācīšanās rezultātos balstītu līmeņu ieviešana ļauj parādīt dažādu iestāžu, apakšsistēmu un valstu piešķirto izglītības kvalifikāciju saistību, tādējādi paskaidrojot, kādā veidā skolēni/audzēkņi/studenti var iesaistīties

¹ Šīs valstis ir: 27 ES dalībvalstis, Horvātija, bijusī Dienvidslāvijas Republika Maķedonija, Islande, Lihtenšteina, Melnkalne, Norvēģija, Serbija, Šveice un Turcija.

² Skat. 2. pielikumu, Līmeņu apraksti nacionālajās kvalifikāciju ietvarstruktūrās.

Zviedrijas piemēri). Šādos gadījumos līmeņu aprakstiem jāspēj reaģēt arī uz šādiem izaicinājumiem:

- Tiem jāsniedz rīks dialoga nodrošināšanai un jākalpo dažādu ieinteresēto pušu interesēm un vajadzībām, t.sk. darba tirgū iesaistīto³;
- Tiem jāspēj kalpot kā atsauces punktam līdzīgu iestāžu salīdzinājumā un attīstībā, piemēram, konstatējot atšķirības līdzīgu iestāžu sniegumā⁴;
- Tiem jāpalīdz ieinteresētajām pusēm noteikt, kurās jomās nepieciešama turpmāka attīstība⁵;
- Tiem jānodrošina atsauces punkts izglītības kvalifikācijām, kuras šobrīd atrodas ārpus NKI, potenciāli pieļaujot to iekļaušanu (piemēram, privātās un starptautiskās izglītības kvalifikācijas).

Vēl nav zināms, cik lielā mērā topošās nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras – un to līmeņu apraksti – spēs atbildēt uz šiem izaicinājumiem, un Cedefop, aplūkojot nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras Eiropas valstīs, regulāri pievērsīsies šim temam.

1.2. LĪMEŅU APRAKSTI: ATŠĶIRĪBAS UN SAPLŪŠANA

Vairumā Eiropas valstu EKI izraisīja NKI attīstību, un tāpat arī tās ietekmējuši Eiropas līmeņu apraksti. Ciešāka pielīdzināšana EKI līmeņu aprakstiem var palīdzēt veikt kvalifikāciju pārrobežu salīdzinājumu, tomēr var mazināt spēju atklāt nacionālās īpašās iezīmes un sarežģītību. Turpmākajās nodaļās tiks analizēta valstu pieeja šim izaicinājumam.

1.3. ATSAUCES PUNKTS: EKI LĪMEŅU APRAKSTI

EKI līmeņu apraksti tika izstrādāti laika posmā no 2003. līdz 2008. gadam, plaša, uz pētījumiem⁶ balstīta procesa un konsultāciju ar visu iesaistīto valstu ekspertiem un politikas veidotājiem⁷ ietvaros. Attiecībā uz EKI līmeņu aprakstiem panākto vienprātību iespējams uztvert kā kompromisa un pieņemšanas procesu, nevis perfekta risinājuma un absolūta komforta sasniegšanu. Vienošanās par zināšanu un prasmju kategorijām tika panākta agrīnā posmā, turpretim vislielākais izaicinājums šajā darbā bija saistīts ar „kompetences” definēšanu un aprakstīšanu.

³ Skotijas piemērs rāda, ka līmeņu aprakstus izmanto, sastādot darba sludinājumus, kā arī novērtējuma un darbinieku attīstības sistēmās. Īrijas pētījums par ietvarstruktūras ieviešanu un ietekmi (2009.g.) uzsver nepieciešamību pastiprināt ietvarstruktūras redzamību attiecībā uz darba tirgu, palīdzot veidot karjeras ceļu, apliecinot mācību sasniegumus darba vietā, sniedzot konsultācijas, utt.

⁴ Līmeņu aprakstus var izmantot kā pamata atsauces punktu iestādēm, kuras strādā vienā nacionālās izglītības nozarē, bet parāda nekonsekvences zināšanu, prasmju un kompetenču apguves nodrošināšanā.

⁵ Kā piemēru varētu minēt jaunākās attīstības tendences attiecībā uz EKI 5. līmenim ekvivalentām izglītības kvalifikācijām. Vairākas valstis, piemēram, Lietuva un Polija, konstatējušas nepieciešamību 5. līmeni ieviest jaunas izglītības kvalifikācijas. Var teikt, ka mācīšanās rezultātu līmeņu un alternatīvā skatījuma ieviešana skaidri parādīja šo nepieciešamību.

⁶ Cedefop (2005). European reference levels for education and training: promoting credit transfer and mutual trust. http://www.cedefop.europa.eu/en/Files/5146_EN.PDF [skatīts 21.3.2013.].

⁷ Skat. Atbildes EKI konsultācijās: http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eqf/resultsconsult_en.html [skatīts 21.3.2013.].

Vairākas valstis uztver kompetenci kā visaptverošu kategoriju, kas attiecas uz personas spēju patstāvīgi piemērot zināšanas un prasmes; tika apgalvots, ka, pasniedzot to kā apakškategoriju, tiktu raidīts nepareizs signāls. 2008. gadā panāktajai vienprātībai un kompromisam vajadzēja darboties kā vispārējai kompetences definīcijai, uzsverot jēdziena visaptverošo dabu, bet līmeņu aprakstos aprobežoties ar „autonomiju” un „atbildību”. Diskusijas par kompetences būtību turpinājušās gados pēc EKI pieņemšanas un norāda uz atšķirībām mācīšanās rezultātu uztverē dažādās valstīs. EKI līmeņu aprakstu pamatstruktūra parādīta 1. tabulā⁸.

1. tabula. EKI līmeņu apraksti: galvenie elementi

Līmeņu aprakstu elementi

Zināšanas	Prasmes	Kompetence
• faktu un/vai • teorētiskās	• kognitīvās • praktiskās	• autonomija • atbildība

Tikai trīs Eiropas valstis – Īrija, Francija un Apvienotā Karaliste – izstrādājušas NKI pirms EKI⁹. Tas nozīmē, ka 32 valstis¹⁰ izstrādājušas NKI līmeņu aprakstus, reaģējot uz šo pieeju. Cedefop analīzē šīs valstis, kas sadalītas trīs dažādās kategorijās.

1.3.1. PIELĀGOŠANĀS EKI LĪMEŅU APRAKSTIEM

Pirmā valstu grupa tieši izmanto EKI līmeņu aprakstus vai cieši tiem pielāgojas: kā piemēri minamas Igaunija, Austrija un Portugāle¹¹. Taču vairums šo valstu ir sagatavojušas papildu paskaidrojošas tabulas vai vadlīnijas ar detalizētākiem līmeņu aprakstiem, lai varētu izmantot nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras. Igaunija sagatavojusi detalizētus līmeņu aprakstus četrām apakšietvarstruktūrām: augstākajai izglītībai, vispārējai izglītībai, profesionālajai izglītībai, kā arī profesionālajām kvalifikācijām. Portugālē izstrādātas vadlīnijas (Izprast NKI), kas sniedz detalizētākus un sīkāk reglamentētus zināšanu, prasmju, attieksmju un kontekstu aprakstus. Piemēram, attiecībā uz „zināšanām” tiek aprakstītas atšķirības starp „zināšanu kvalifikācijām”.

⁸ European Parliament; Council of the European Union (2008). Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European qualifications framework for lifelong learning. Official Journal of the European Union, C 111, 6.5.2011, pp. 1-7. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EN:PDF> [skatīts 26.11.2012.].

⁹ Kā parādīts 2. pielikumā, Līmeņu apraksti nacionālajās kvalifikāciju ietvarstruktūrās, šie „nobriedušie” līmeņu apraksti ievērojami atšķiras formas un detalizējuma ziņā, kā arī atspoguļo konkrētās valsts politikas kontekstu, kurā tie radušies. Francijas līmeņu apraksti (sadalīti 5 līmeņos) ievērojami atšķiras no EKI pieejas, it īpaši tāpēc, ka izglītības kvalifikācijas, kas ir zemākas par EKI 3. līmeni, netiek apskatītas. Apvienotās Karalistes un Īrijas līmeņu apraksti – kaut atšķiras savā starpā – ir ietekmējuši EKI līmeņu aprakstus.

¹⁰ Itālija izmanto EKI līmeņu aprakstus kā pamatu formālo izglītību apliecinājošo dokumentu pielīdzināšanai EKI līmeņiem

¹¹ Portugāle un Igaunija tieši izmantojušas EKI līmeņu aprakstus, taču trešo – kompetences – pīlāru nosaukušas citādi: Portugāle – par attieksmēm, bet Igaunija – par atbildības un autonomo darbību mērogu.

Portugālē izstrādātas vadlīnijas (Izprast NKI), kas sniedz detalizētākus un sīkāk reglamentētus zināšanu, prasmju, attieksmju un kontekstu aprakstus. Piemēram, attiecībā uz „zināšanām” tiek aprakstītas atšķirības starp „zināšanu dziļumu”¹² un „izpratni un kritisko domāšanu”¹³. Prasmju joma (kas tiek apzīmēta arī kā „praktiskās zināšanas”) tiek raksturota pēc dziļuma, plašuma un mērķa. Trešā aile – kompetence – aptver attieksmes (definētas kā autonomija un atbildība). Ir pievienota konteksta aile, raksturojot izmantošanas, paredzamības¹⁴ un sarežģītības kontekstu. Horvātijas, Grieķijas un Slovākijas ietvarstruktūras arī cieši pielīdzinātas EKI līmeņu aprakstiem, sākot ar trim galvenajiem pīlāriem – zināšanām, prasmēm un kompetencēm, detalizētajos līmeņu aprakstos ieviešot tikai ierobežotas izmaiņas. Piemēram, Horvātija papildus EKI apskatītajām kognitīvajām un praktiskajām prasmēm uzsverusi arī sociālās prasmes.

1.3.2. EKI LĪMEŅU APRAKSTU PAPLAŠINĀŠANA

Otru valstu grupu EKI līmeņu apraksti ir ietekmējuši, taču tās savus līmeņu aprakstus ir paplašinājušas un daļēji pārprofilējušas: kā piemēri minamas Dānija, Somija, Islande, Nīderlande, Norvēģija, Malta, Polija, Rumānija un Zviedrija. Visas šīs valstis atsaucas uz „zināšanām” un „prasmēm”, taču „kompetences” aili nosaukušas citādāk.

Attiecībā uz zināšanām daudzas valstis iet tālāk par EKI ieviestajām teorētisko un/vai faktu zināšanu dimensijām un piemin „sistemātiskās zināšanas”, „zināšanas par priekšmetu” un „ar zināšanu jomu vai disciplīnu saistītas visaptverošas zināšanas”. Dažās valstīs zināšanu definēšana ir cieši saistīta ar un to iedvesmo valsts izglītības programma, kā arī tajā uzsvērtā pakāpeniskā zināšanu apguve izglītības procesā¹⁵. Saiti ar valsts izglītības programmu ietekmē arī mācību priekšmeti/jomas, dažos gadījumos tie apskatīti kā specifiskas prasības (piemēram) valodā, lasītprasmē un matemātikas prasmēs, utt.

Attiecībā uz prasmēm vairākas valstis cenšas iet tālāk par koncentrēšanos uz EKI ietvertajām manuālajām un kognitīvajām prasmēm un kā papildu apskatāmos elementus min „plānošanu”, „organizēšanu”, „sociālās un komunikatīvās prasmes”, „vērtēšanas un „spriešanas prasmes”, kā arī „instrumentālās un sistēmiskās prasmes”. Dānija, piemēram, ietvērusi „komunikācijas, radošās un problēmu risināšanas prasmes”. Ungārija paplašinājusi prasmes, ietverot arī „spējas” un „mācīšanās prasmes”, kas uzsvērtas arī Nīderlandes, Polijas un Norvēģijas ietvarstruktūrās. Rumānija izceļ „piemērošanas, pārneses un problēmu risināšanas prasmes”, „kritiskās un konstruktīvās pārdomas” (reflection), kā arī „radošumu un inovācijas”.

¹² Pieņemot, ka tas pakāpeniski attīstās no zemākā uz augstāko līmeni.

¹³ Zemākajā līmenī kritiskā domāšana tiek uzskatīta par informācijas interpretāciju un tās izmantošanu kontekstā, bet augstākajā līmenī – ar zināšanām saistītu nozares jautājumu un saskares ar citām jomām kritisku apzināšanos.

¹⁴ Atsaucoties uz situāciju stabilitāti/mainību. Tiek uzskatīts, ka, jo vairāk situācijas mainās, jo ar lielāku izaicinājumu persona saskaras.

¹⁵ Méhaut P.; Winch C. (2012) *The European qualifications framework: skills, competences or knowledge?* European educational research journal, Vol. 11, No 3, pp. 369–381. <http://dx.doi.org/10.2304/eeerj.2012.11.3.369> [skatīts 26.11.2012.].

Pievēršoties „kompetencei”, Nīderlande min „atbildību un neatkarību”, Norvēģija – „vispārēju kompetenci”, bet Rumānija – „transversālas kompetences”. Kaut gan visas šīs valstis savā „kompetences” interpretācijā ietver „autonomiju” un „atbildību”, tās arī tiecas iekļaut papildu aspektus, tādus kā „kritisko domāšanu”, „radošumu” un „uzņēmējdarbību”, „mācīšanos mācīties”, „komunikāciju” un „sadarbību”. Daudzas valstis, piemēram, Somija, Islande un Malta, savos līmeņu aprakstos centušās integrēt ES pamata kompetences¹⁶. Termina „novērtēšana” ietveršana Somijas un Polijas ietvarstruktūrās uzsver to, ka no indivīdiem tiek sagaidīts, ka viņi spēj kritiski apsvērt paši savas zināšanas, prasmes un kompetenci un to iespējamo pilnveidi. Latvijā termini „analīze”, „sintēze” un „novērtēšana” norāda uz to pašu. Polija termina „kompetence” vietā izmanto terminu „sociālā kompetence”. Tā tiek saprasta kā „identitāte” (līdzdalība, atbildība, uzvedības modeļi), „sadarbība” (ietver komandas darbu, vadību un noteikumus), kā arī „atbildība” (kas ietver individuālu un komandas rīcību, sekas un novērtējumu). Īrija, kas līmeņu aprakstus definējusi pirms EKI, kompetences definēšanai izmanto četrus apakšvirzienus: kontekstu, lomu, mācīšanos mācīties un izpratni.

Kopumā visas iepriekš minētās valstis centušās paplašināt un bagātināt savus nacionālos līmeņu aprakstus, lai varētu labāk atspoguļot savu nacionālo kvalifikāciju sistēmu sarežģītību un/vai uzsvērtu nacionālās prioritātes. Šie centieni daļēji sapludinājuši „prasmju” un „kompetences” kategoriju nozīmi. Pamatojoties tikai uz līmeņu aprakstiem, nav skaidrs, kādā veidā „problēmu risināšanas prasme” atšķiras no „problēmu risināšanas kompetences”. Iespējams, ka risinājumu varētu nodrošināt „konteksta” kā neatkarīgas kategorijas ieviešana nacionālajos līmeņu aprakstos, ko var novērot, piemēram, flāmu, īru, holandiešu un portugāļu NKI.

1.3.3. UZSVARS UZ KOMPETENCI

„Kompetences” interpretācijai ir īpaša nozīme, izstrādājot un vienojoties par līmeņu aprakstiem. Trešā valstu grupa uzskata „kompetenci” par visaptverošu jēdzienu, kas tādējādi būtiski ietekmē mācīšanās rezultātu definēšanas un aprakstīšanas veidu¹⁷: kā piemēri minamas Beļģija (flāmu, franču un vācu valodā runājošās kopienas), Vācija, Lietuva, Luksemburga, Nīderlande un Šveice. Šīs valstis uztver termina „kompetence” holistisko dabu. Zināšanas, prasmes un attieksmes netiek „saskaldītas” vienībās, kuras vērtējamas nošķirti cita no citas; indivīdiem tās jākombinē un jāpiemēro konkrētajos darba un mācīšanās kontekstos.

¹⁶ European Parliament; Council of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning. Official Journal of the European Union, L 394, 30.12.2006, pp. 10–18. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2006/L_394/L_39420061230en_00100018.pdf [skatīts 21.3.2013.].

¹⁷ Ne vienmēr atšķirība starp otrās un trešās grupas valstīm ir skaidri iezīmēta. Dažas valstis, piemēram, Islande un Slovēnija izmanto kompetenci kā trešās ailes nosaukumu, tomēr uzsvēr šī jēdziena integrējošo un holistisko dabu. Islandes kvalifikāciju ietvarstruktūrā kompetence ir saistīta ar atbildību, plašu redzesloku, radošumu, morālām vērtībām, iecietību, kā arī ar skolēnu/audzēkņu/studentu vērtējumu par savām spējām. Kompetence ir saistīta ar skolēnu/audzēkņu/studentu veikto savu zināšanu un prasmju analīzi, salīdzinot, atrodot saistību, vienkāršojot, izdarot secinājumus, pārdomājot un spriežot. Slovēnijas kvalifikāciju ietvarstruktūrā kompetence ir saistīta ar spēju izmantot un integrēt zināšanas un prasmes izglītības, darba, personiskajās un/vai profesionālajās situācijās. Kompetences ir dažādas, atkarībā no to sarežģītības, neatkarības un atbildības par rīcību (Institute of the Republic of Slovenia for vocational education and training, 2011, p. 12).

Indivīda spēja rīkoties patstāvīgi tiek uzskatīta par ļoti svarīgu „kompetences” kontekstā, tā arī ļauj diferencēt dažādus kompetences līmeņus¹⁸. Tā koncentrējas uz personas spēju izmantot zināšanas, prasmes, attieksmes un citas personiskās, sociālās un/vai metodoloģiskās spējas – patstāvīgi – darba un mācību situācijās, kā arī tikt galā ar situāciju sarežģītību, neprognozējamību un pārmaiņām.

Šī skatījuma praktiskās sekas ļoti labi ilustrē Vācijas kvalifikāciju ietvarstruktūra, kurā termins *Handlungskompetenz* (darbības kompetence) tiek saprasts kā „indivīda spēja un gatavība izmantot zināšanas, prasmes un personiskās, sociālās un metodoloģiskās kompetences un rīkoties apdomāti un individuāli sociāli atbildīgā veidā”¹⁹. Tādējādi Vācijas līmeņu apraksti nodala profesionālo un personisko kompetenci un parāda, kādā veidā zināšanas (dažāda plašuma un dziļuma), prasmes (instrumentālās un sistemātiskās, saistītās ar spriešanu), sociālā kompetence (komunikācija, komandas darbs, vadība un iesaistīšanās), kā arī autonomija (autonoma atbildība, mācīšanās un pārdomas) saplūst kopā, definējot personas vispārējo kompetenci.

Nīderlandē kompetences jēdziens arī tiek saprasts kā integrējošs, tiecoties aptvert plašu cilvēka spēju diapazonu, risinot sarežģītus uzdevumus. Westerhuis uzskata (2011, 76.lpp)²⁰, ka (termins) „integrējošs norāda uz faktu, ka (a) kompetences ir daudzdimensionālas un (b) kompetents sniegums ir iespējams tikai tad, ja pievēršas visām kompetencēm atbilstoši noteiktam standartu kopumam”. Beļģijas flāmu ietvarstruktūrā kompetence definēta kā „spēja piemērot zināšanas, prasmes un attieksmes, veicot sociālas darbības, un integrēt tās savās darbībās”²¹. Flāmu līmeņu apraksti ievieš kontekstu kā atsevišķu aspektu, uzsverot, ka zināšanas un prasmes, lai tās varētu uzskatīt par kompetenci, ir jāpielieto dzīvē, darbā vai mācībās.

Luksemburgas NKI lieto terminu „kompetence”, lai uzsvērtu to, ka mācīšanās rezultāti nav pašmērķis, bet tie ir aktīvi jāpiemēro darba vai mācību kontekstos. Lietuva izšķir trīs kompetences kategorijas: kognitīvo, funkcionālo un vispārējo²² kategoriju.

¹⁸ Méhaut, P.; Winch, C (2012). *The European qualifications framework: skills, competences or knowledge? European educational research journal*, Vol. 11, No 3, pp. 369-381. <http://dx.doi.org/10.2304/eeerj.2012.11.3.369> [skatīts 26.11.2012.].

¹⁹ Arbeitskreis DQR (2011). *The German qualifications framework for lifelong learning adopted by the 'German qualifications framework working group (AK DQR)*, 22 March 2011. <http://www.deutscherqualifikationsrahmen.de/de?t=/documentManager/sfdoc.file.supp&fileID=1353327995967> [skatīts 20.5.2013.].

²⁰ Westerhuis, A. (2011). *The meaning of competence*. In: Brockamn, M. Et al. (eds). *Knowledge, skills and competence in the European labour market: what's in a vocational qualification?* Abingdon: Routledge, pp. 68-84.

²¹ Flemish Government (2009). *Flemish act on the qualification structure*. http://www.evcvlaanderen.be/files/DecreetVKS_ENG.pdf [skatīts 10.10.2012.].

²² Laužackas, R.; Tūtlys V.; Spūdyté, I. (2009) *Evolution of competence concept in Lithuania: from VET reform to development of NQS*. *Journal of European industrial training*, Vol. 33, No 8/9, pp. 800-816.

2. tabula. Lietuvas līmeņu aprakstu principi

Funkcionālās kompetences		
Prasmes	Zināšanas	Pamata prasmes un spējas
Kognitīvās kompetences		
Zināšanas	Prasmes	Pamata prasmes un spējas
Vispārējās kompetences		
Pamata prasmes un spējas	Zināšanas	Prasmes

Avots: Laužackas, R. et al. (2009).

1.4. LĪMEŅU APRAKSTI KĀ SAIKNES STARP DAŽĀDĀM IZGLĪTĪBAS APAKŠSISTĒMĀM

Eiropas NKI, ņemot vērā to (galvenokārt) visaptverošo raksturu, ir jāatspoguļo un jāiekļauj dažādu izglītības apakšsistēmu kvalifikāciju daudzveidība. Ir grūti līdzsvarot plašu skatījumu un pievēršanos specifiskajām iezīmēm un detaļām. Valstis lielā mērā to atrisinājušas, veidojot līmeņu aprakstus vispārīgā un neitrālā valodā, izvairoties no pārāk specifiskām atsaucēm uz konkrētām nozarēm vai institūciju veidiem.

Vairākas valstis, piemēram, Vācija, izlēmušas, ka ar šo vispārējo/neitrālo pieeju nepietiek, un ieviesušas alternatīvus, konkrētu nozaru un kvalifikāciju vajadzībām pielāgotus formulējumu kopumus.

1. izceltā informācija. Vācijas kvalifikāciju ietvarstruktūra mūžizglītībai – VKI 6. līmeņa zināšanu alternatīvie formulējumi

Ir plašas un integrētas zināšanas, tostarp zinātnisko principu pamatzināšanas, kā arī zināšanas par zinātniskā priekšmeta praktisko pielietojumu un svarīgāko teoriju un metožu kritiska izpratne (atbilst Vācijas augstākās izglītības kvalifikāciju ietvarstruktūras 1. līmenim – Bakalaura līmenim)

vai

Ir plašas un integrētas profesionālas zināšanas, tostarp par pašreizējām tehniskās attīstības tendencēm. Ir zināšanas par zinātniskā priekšmeta

vai

Profesionālās darbības turpmāko attīstību.

Ir būtiskas zināšanas par saskarēm ar citām jomām.

Avots: Arbeitskreis DQR (2011)²³

Citas valstis spērušas vienu soli tālāk, ieviešot paralēlus līmeņu aprakstus, lai nošķirtu dažādas izglītības kvalifikāciju kategorijas.

²³ The German qualifications framework for lifelong learning adopted by the 'German qualifications framework working group' (AK DQR), 22 March 2011. <http://www.deutscherqualifikationsrahmen.de/de?t=/documentManager/sfdoc.file.supply&fileID=1353327995967> [skatīts 20.5.2013].

Tā, piemēram, Austrija izvēlējusies ieviest paralēlos līmeņu aprakstus 6.-8. līmenī (Ypsilon pieeja), attiecīgi pievēršoties (akadēmiskajā) augstākajā izglītībā un profesionālajā izglītībā iegūtām izglītības kvalifikācijām. Norvēģija izvēlējusies līdzīgu pieeju 4.-6. līmenim, arī šajā gadījumā norādot atšķirības starp profesionālās izglītības, vispārējās un akadēmiskās izglītības kvalifikācijām.

Polijas kvalifikāciju ietvarstruktūra piedāvā vēl citu risinājumu, ieviešot trīs galvenos līmeņu aprakstu komplektus, kas veidoti dažādiem mērķiem un darbojas dažādos detalizācijas līmeņos. Tie ir:

- Polijas vispārīgie līmeņu apraksti, kas ir Polijas visaptverošās nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras pamatā;
- Polijas līmeņu apraksti izglītības apakšsistēmām un apakšietvarstruktūrām, it īpaši – vispārējai izglītībai, profesionālajai izglītībai un (akadēmiskajai) augstākajai izglītībai;
- Līmeņu apraksti tautsaimniecības nozarēm vai disciplīnām.

Par vispārīgiem līmeņu aprakstiem (kas definēti kā zināšanas, prasmes un sociālā kompetence) ir vienojušās ieinteresētās puses no vispārējās izglītības, profesionālās izglītības un augstākās izglītības jomām, tie ir vispārīgs atsaucis punkts attīstībai divos pārējos līmeņos – izglītības apakšsistēmu un nozaru/priekšmetu līmenī. Pamata atšķirības starp zināšanām, prasmēm un sociālo kompetenci tiks izdalītas visos līmeņos, bet atšķirsies specifiskuma ziņā. Līmeņu apraksti trešajai vispārīgai pakāpei vēl ir jāizstrādā.

1.5. EIROPAS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS TELPA UN „DUBLINAS DESKRIPTORI”

Kvalifikāciju ietvarstruktūras izstrāde Eiropas augstākās izglītības telpai (EAIT) oficiāli tika uzsākta 2005.gadā²⁴, tātad tā sākusies pirms EKI un turpmāko visaptverošo NKI izstrādes. Šīs ietvarstruktūras veidošana pamatojās uz „Dublinas deskriptoriem”²⁵, kuri kopš 2001.gada tika izstrādāti „kopējās kvalitātes” iniciatīvas ietvaros. Dublinas deskriptoriem ir nozīmīga ietekme Eiropas un nacionālajos līmenī. Tie balstās uz to pašu pamata izpratni par mācīšanas rezultātiem kā EKI, un abi līmeņu aprakstu komplekti raksturo to, kādā veidā kvalifikācijas ieguvējam jāspēj demonstrēt, izmantot, apgūt, kā arī komunicēt zināšanas un izpratni²⁶, kā arī to, kā paaugstinās prasības, kontekstam kļūstot sarežģītākām, mainīgākam un neprognozējamākam.

²⁴ A framework for qualifications in the European higher education area. Bologna working group on qualifications frameworks. Published by the Danish Ministry of Science, Technology and Innovation, Copenhagen, February 2005.

²⁵ Skat. 2. pielikumu. Dublinas deskriptori tika veidoti, pamatojoties uz šādiem elementiem (turpat, 65 lpp):

- zināšanas un izpratne;
- zināšanu un izpratnes pielietošana;
- spriešana;
- komunikācijas prasmes;
- mācīšanās prasmes.

²⁶ Jāatzīmē, ka Dublinas deskriptoros termins „kompetence” lietots tikai vienu reizi (specifiskā prasībā pirmajam ciklam). Tiek izskaidrots, ka šī ir „plaša kompetences definīcija”, kas ļauj „... sakārtot spējas un prasmes pakāpēs. Tā netiek lietota šaurākā izpratnē, nosakot tikai pēc vērtējuma – jā/nē”. (turpat, 67 lpp).

Kaut arī terminoloģija atšķiras, vispārīgā atbilstība ir pietiekama, lai abi līmeņu aprakstu komplekti spētu pastāvēt līdzās (kā tas oficiāli pausts EKI ieteikuma 1. pielikumā). Taču galvenie Dublinas deskriptoru ierobežojumi izriet no to atsauces uz studiju un pētniecības situācijām. Kaut arī ir dažas atsauces uz izglītības kvalifikāciju nozīmi darba tirgū (... no kandidātiem tiek sagaidīts, ka viņi spēs „pielietot savas zināšanas un izpratni tādā viedā, kas liecina par profesionālu pieeju darbam vai profesijai...”), tās nav sistemātiskas. EKI līmeņu apraksti – un tik tiešām vairums NKI līmeņu apraksti – atzīst šo ierobežojumu un ietver mācīšanās rezultātu nozīmību gan mācību, gan darba situācijās. Kā jau iezīmēts iepriekšējās nodaļās, topošo NKI kontekstā bija īpaši svarīgi izstrādāt šo līmeņu aprakstu nozīmi darba tirgū; it īpaši – uzsverot transversālās prasmes un kompetences, kas ir būtiskas mācībās un darbā, kā arī uzstāt uz plašas pieejas kompetencei nepieciešamību.

Astoņus gadus pēc EAIT un piecus gadus pēc EKI pieņemšanas valstis aizvien vairāk izturas pret EKI un EAIT kvalifikāciju ietvarstruktūru kā viena un tā paša procesa elementiem, izstrādājot visaptverošas NKI, izmantojot EKI un EAIT kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņu aprakstus, veidojot nacionālos līmeņu aprakstus²⁷. Tas ne tikai apliecina ciešo konceptuālo un terminoloģisko saiti starp abu ietvarstruktūru līmeņu aprakstiem, bet arī ilustrē to, ka valstis visaptverošu un plašu līmeņu aprakstu izstrādi dažādu izglītības kvalifikāciju ietveršanai uzskata par prioritāti.

1.6. LĪMEŅU APRAKSTI UN TO NOZĪME DARBA TIRGŪ

Mācīšanās rezultātos balstītu līmeņu aprakstu svarīga funkcija ir palielināt kvalifikāciju caurskatāmību ieinteresētajām pusēm no darba tirgus. Tas prasa, lai līmeņu apraksti spētu padarīt redzamus profesijām un darba situācijām būtiskos mācīšanās rezultātus. To formulēšanai jāizmanto gan izglītības, gan darba tirgū viegli saprotama valoda.

Taču viens no EKI pilotprojektiem²⁸ norāda, ka EKI līmeņu aprakstiem piemīt virkne trūkumu, kas mazinot to spēju darboties „kā darba pasaules spogulim”. Īpašas bažas paustas par līmeņu aprakstu spēju diferencēt starp dažādiem kompetences līmeņiem, norādot uz lietoto terminu nekonsekvenci (kā parādīt sarežģītības pakāpi, formulēt pārmaiņas un prognozējamību/neprognozējamību, konteksta lomu, utt.). Šī projekta galvenais secinājums ir tāds, ka kompetence ir jāturpina izstrādāt, īpaši pievēršoties „darbības raksturojumam” (attiecībā uz kontekstu, priekšmetiem un citiem cilvēkiem). Citi²⁹ ir norādījuši uz to pašu, apgalvojot, ka līmeņu aprakstu izstrāde jāturpina, lai tie labāk atklātu izglītības kvalifikācijas aptverto „profesionālo darbību mērogu”.

²⁷ 2013.gada maijā kopumā 11 valstis (Austrija, Bulgārija, Horvātija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Polija, Portugāle un Slovēnija) apvienojušas pielīdzināšanu EKI un EAIT kvalifikāciju ietvarstruktūrai.

²⁸ DEKRA (2012). NQF-SQF project – The employability grid. www.project-nqf-sqf.eu [skatīts 21.3.2013.].

²⁹ Méhaut and Winch (2012). The European qualifications framework: skills, competence and knowledge. *European education research journal*, Vo. 11, No 3, pp. 369-381.

Šī attīstība varētu notikt nozares un/vai profesijas līmenī, apzinoties nacionālo un Eiropas darba tirgu sarežģītību.

Valstis ir atšķirīgi reaģējušas uz šo kritiku. Viena no reakcijām uz šīm bažām bija uzsvars uz kontekstu un transversālām prasmēm un kompetencēm; Lietuva reaģējusi citādāk – ieviešot „darbībā” balstītus līmeņu aprakstus. Lietuvas līmeņu apraksti veidoti atbilstoši šādiem principiem:

- Darbību raksturojums;
- Darbību autonomija;
- Darbību mainīgums.

Šo darbību raksturojums uzsver to, ka zināšanas, prasmes un kompetenci iespējams pilnībā izprast tikai tad, ja tās tiek kontekstualizētas. Kā uzsvērts citu valstu pieejās, piemēram, Nīderlandes un Beļģijas līmeņu aprakstos, konteksta sarežģītība tieši ietekmē darbībai nepieciešamās kompetences. Lietuvas pieejā uzmanība arī pievērsta šo darbības faktoru ietekmei uz mācīšanos. Autonomijas un pārmaiņu neesamība zemākos līmeņos var mazināt kompetences iespēju attīsties. Šajos līmeņos apraksti norāda uz papildus pasākumiem un iniciatīvām mūžizglītības pastiprināšanai un prasmju attīstībai³⁰.

Argumenti par labu līmeņu aprakstiem, kuri ir būtiskāki nodarbinātībai, norāda, ka līmeņu apraksti ir sistemātiski jāpārskata un jāattīsta. Pašreizējais EKI novērtējums (2013.g.) sniedz pirmo iespēju pievērsties dažiem nacionālā līmenī izvirzītiem aspektiem, it īpaši – attiecībā uz kompetenci un līmeņu aprakstu nozīmi darba tirgū, un tos apspriest.

1.7. DAŽAS NOSLĒGUMA PIEZĪMES

Šajā darba dokumentā izdarītie novērojumi aprobežojas ar līmeņu aprakstu terminoloģiskām un konceptuālām iezīmēm. Tas, cik lielā mērā līmeņu apraksti spēj veicināt caurskatāmību nacionālā un starptautiskā līmenī, ir atkarīgs no tā, kā tos interpretē un piemēro ieinteresētās puses, un pie tā vajadzētu atgriezties vispārīgas Eiropas valstu NKI attīstības analīzes kontekstā. Taču šī sākotnēja analīze norāda uz dažām svarīgām dilemmām un izaicinājumiem, kuriem turpmākajos gados jāpievēršas.

1.7.1. LĪDZSVARS STARP STARPTAUTISKO SALĪDZINĀMĪBU UN NACIONĀLO NOZĪMĪBU

Šajā darba dokumentā parādīts, ka nepastāv viens līmeņu aprakstu izstrādes un definēšanas veids un ka dažādās pieejas, kas izvēlētas nacionālā līmenī, sastopas ar dažādiem izaicinājumiem. Atsevišķa valstu grupa ir izvēlējusies pielāgot savus nacionālos līmeņu aprakstus EKI, uzsverot starptautisko salīdzināmību kā galveno mērķi. Taču te pastāv risks ierobežot šo līmeņu aprakstu nacionālo nozīmību.

³⁰ Laužackas, r.; Tūltys, V.; Spūdyté, I. (2009). Evolution of competence concept in Lithuania: from VET reform to development of NQS. *Journal of European industrial training*, Vol. 33, No 8/9, pp. 800-816.

EKI līmeņu apraksti, kuros apzināti izmantota vispārīga valoda, ne vienmēr spēs atklāt valsts izglītības kvalifikāciju sistēmas sarežģītību.

1.7.2. UZSVARS UZ TRANSVERSĀLĀM PRASMĒM UN KOMPETENCĒM

levērojama valstu grupa cenšas paplašināt savus līmeņu aprakstus, lai ietvertu transversālas prasmes un kompetences. Tas ļauj nostiprināt līmeņu aprakstu atbilstību nacionālajam kontekstam un sekmēt konkrētu politiku; pamata kompetenču iekļaušana Somijas un Islandes līmeņu aprakstos ir šī aspekta piemērs. Šai valstu grupai raksturīga pieaugoša terminoloģiska un konceptuāla daudzveidība, dažos gadījumos atklājot atšķirīgu jēdzienu interpretāciju, piemēram, attiecībā uz to, kur novilkt robežu starp prasmēm un kompetenci.

1.7.3. KOMPETENCES DOMINĒŠANA

Dažas valstis uztver savus līmeņu aprakstus kā alternatīvu EKI līmeņu aprakstu principiem. Iespējams, ka valstis, kas uzsver kompetences holistisko izpratni, baidās, ka, izmantojot kompetenci līdzās zināšanām un prasmēm, tiek „saskaldīta” un „sašaurināta” izglītības un mūžizglītības stratēģijas. Tiek apgalvots, ka pret kompetenci jāizturas kā pret visaptverošu jēdzienu, kas norāda par patstāvīgu spēju interpretēt un piemērot zināšanas, prasmes, attieksmes un citas personiskās un sociālās spējas darba un mācību kontekstā. EKI pieeja, uztverot kompetenci kā autonomiju un atbildību, tiek uzskatīta par nepietiekamu, lai aptvertu mācīšanās patieso būtību un sarežģītību, kā arī kvalificētas personas lomu.

1.7.4. VISPĀRĪGO UN KONKRĒTU NOZARU LĪMEŅU APRAKSTU MIJIEDARBĪBA

Vairums NKI cenšas aptvert visus izglītības kvalifikāciju līmeņus un veidus. Tas prasa līmeņu aprakstus formulēt vispārīgi un neitrālā valodā, lai tie spētu atspoguļot ļoti sarežģītu un daudzveidīgu realitāti. Tas savukārt mazina līmeņu aprakstu spēju aptvert izglītības apakšsistēmu detalizētās iezīmes un izglītības kvalifikācijas. Valstis radušas dažādus risinājumus šai dilemmai, dažkārt ieviešot paralēlus līmeņu aprakstus, lai labāk atspoguļotu specifisku izglītības kvalifikāciju būtību. Tas, ka Dublinas deskriptori augstākajai izglītībai aizvien spēlē nozīmīgu lomu, kā arī tas, ka Polija ieviesusi līmeņu aprakstus dažādos vispārinātības līmeņos, iespējams, norāda uz nākotnes risinājumiem, kad valstis darbosies ar vairākām, no viena vispārīgo aprakstu pamata komplekta izveidotām līmeņu aprakstu kārtām. Taču, bez šādas konsekvences, pastāv risks radīt konkurējošus un konfliktējošus līmeņu aprakstus, kas drīzāk samazinās, nevis palielinās caurskatāmību.

1.7.5. LĪMEŅU APRAKSTU NOZĪME ĀRPUS IZGLĪTĪBAS

Salīdzinājumā ar Dublinas deskriptoriem, kas izstrādāti EAI kvalifikāciju ietvarstruktūrai, EKI ierosinātie līmeņu apraksti liek lielāku uzsvāru uz darba tirgu. Visas valstis vispārējos vilcienos ir vienojušās par to, cik svarīgi ir norādīt „autonomiju” un „atbildību”, un dažas valstis šajā ziņā spērušas vēl vienu soli tālāk, it īpaši – pievienojot transversālas prasmes un kompetences, kā arī noskaidrojot konteksta ietekmi uz līmeņu izpratni.

Uz to norāda arī Lietuvas NKI līmeņu apraksti, kas atsaucas uz „darbību raksturīgajām iezīmēm, autonomiju un mainību”; un turpmākajā periodā tiem vajadzēs pievērst uzmanību, it īpaši, ja NKI tiks atvērtas privāti piešķirtām un neformālām izglītības kvalifikācijām (ko uzsākusi Zviedrija un Nīderlande).

1.7.6. CEĻĀ UZ KOPIĢU VALODU

Līdz šim (2013.gada jūnijā) 20 valstis ir pielīdzinājušas savus nacionālos kvalifikāciju līmeņus EKI. Kopumā šis process noritējis gludi, ilustrējot to, ka valstis ir pieņēmušas EKI līmeņu aprakstu galvenos terminoloģiskos un konceptuālos elementus. Šī vienotā izpratne, kas balstās līdzībās un kopīgā izpratnē par atšķirībām, šķiet, ir pārāka arī par šajā analīzē atklātajām atšķirībām. Taču terminoloģisko saplūšanu var uzskatīt par svarīgu pirmo soli, bet ne pietiekamu, lai nodrošinātu savstarpēju uzticēšanos un sapratni. Līmeņu aprakstu ietekme ir atkarīga no tā, kādā veidā un kas to piemēro, kā arī no tā, cik lielā mērā šie procesi ir caurskatāmi un pakļauti nepārtrauktai kvalitātes nodrošināšanai un uzlabojumiem.

1. PIELIKUMS. LĪMEŅU APRAKSTI EIROPAS LĪMENĪ

Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras³¹ līmeņu apraksti

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
1. līmenis 1. līmenim atbilstīgie mācīšanās rezultāti ir	Saskaņā ar EKI zināšanas ir aprakstītas kā teorētiskas un/vai faktu zināšanas/	Saskaņā ar EKI prasmes ir aprakstītas kā kognitīvas (loģiskās, intuitīvās un radošās domāšanas izmantošana) un praktiskas (ietver roku veiklību un metožu, materiālu, rīku un instrumentu izmantošanu)	Saskaņā ar EKI kompetenci apraksta saistībā ar atbildību un autonomiju
2. līmenis 2. līmenim atbilstīgie mācīšanās rezultāti ir	Vispārīgas pamatzināšanas	Pamata prasmes, kas vajadzīgas, lai veiktu vienkāršus uzdevumus	Darbs vai mācības, ko veic tiešā pārraudzībā strukturētā kontekstā
3. līmenis 3. līmenim atbilstīgie mācīšanās rezultāti ir	Darba vai mācību jomas pamatfaktu zināšanas	Pamata kognitīvās un praktiskās prasmes, kas vajadzīgas, lai izmantotu attiecīgu informāciju, pildītu uzdevumus un, izmantojot vienkāršus noteikumus un līdzekļus, risinātu kārtējās problēmas	Darbs vai mācības, ko veic pārraudzībā, ar zināmu autonomiju
	Faktu, principu, procesu un vispārējo jēdzienu zināšana darba vai mācību jomā	Dažādas kognitīvās un praktiskas prasmes, kas vajadzīgas, lai veiktu uzdevumus un risinātu problēmas, izvēloties un piemērojot pamata metodes, līdzekļus, materiālus un informāciju	Uzņemties atbildību par darba vai mācību uzdevumu veikšanu Uzdevumu risināšanas laikā pielāgot savu rīcību apstākļiem

³¹ European Parliament; Council of the European Union (2008). Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European qualifications framework for lifelong learning. Official Journal of the European Union, C 111, 6.5.2011, pp. 1-7. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EN:PDF> [skatīts 26.11.2012.].

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
4.līmenis 4.līmenim atbilstīgie mācīšanās rezultāti ir	Faktu un teorētiskas zināšanas darba vai mācību jomas plašā izpratnē	Dažādas kognitīvas un praktiskas prasmes, kas vajadzīgas, lai rastu risinājumu īpašām problēmām darba vai mācību jomā	Prast virzīt savu darbību atbilstīgi pamatnostādnēm darba vai mācību situācijās, kas parasti ir paredzamas, bet var mainīties Pārraudzīt citu cilvēku ikdienas darbu, uzņemoties konkrētu atbildību par darba vai mācību vērtēšanu un uzlabošanu
5.līmenis ³² 5.līmenim atbilstīgie mācīšanās rezultāti ir	Visaptverošas, specializētas faktu un teorētiskās zināšanas darba vai mācību jomā un šo zināšanu robežu apzināšanās	Visaptverošs tādu kognitīvu un praktisku prasmju kopums, kas vajadzīgs, lai izveidotu radošus risinājumus abstraktām problēmām	Veikt vadību un pārraudzību saistībā ar tādām darba un/vai mācību aktivitātēm, kur iespējamas neprognozējamas izmaiņas Izvērtēt un pilnveidot savu un citu cilvēku darbību
6.līmenis ³³ 6.līmenim atbilstīgie mācīšanās rezultāti ir	Dziļas zināšanas darba vai mācību jomā, ietverot teoriju un principu kritisku izpratni	Augsta līmeņa prasmes, kas liecina par meistarību un inovāciju un kas vajadzīgas, lai risinātu sarežģītas un neprognozējamas problēmas specializētā darba vai mācību jomā	Vadīt sarežģītas tehniskas vai profesionālas darbības vai projektus, uzņemoties atbildību par lēmumu pieņemšanu neprognozējamās darba vai mācību apstākļos Uzņemties atbildību par individu vai grupu profesionālās attīstības vadību

³² Augstākās izglītības īsā cikla noslēguma prasību apraksts (ietverts pirmajā ciklā vai saistīti ar to), izstrādātas Boloņas procesa „kopējās kvalitātes” iniciatīvas ietvaros, atbilst EKI 5.līmeņa mācīšanās rezultātiem.

³³ Pirmā cikla noslēguma prasību apraksts Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūrai, par kuru vienojušies par augstāko izglītību atbildīgie ministri, tiekoties Bergenē 2005. gada maijā Boloņas procesa ietvaros, atbilst EKI 6.līmeņa mācīšanās rezultātiem.

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
7.līmenis³⁴ 7.līmenim atbilstīgie mācīšanās rezultāti ir	Ļoti specifiskas zināšanas, kuras daļēji ir darba vai mācību jomas zināšanu avangardā un kuras ir pamats oriģinālai domāšanai un/vai izpētei. Kritiska izpratne par jautājumiem saistībā ar zināšanu problēmām konkrētā jomā un dažādu jomu saskarē	Specifiskas problēmu risināšanas prasmes, kas vajadzīgas pētījumiem un/vai inovācijai, lai radītu jaunas zināšanas un procedūras un integrētu zināšanas no dažādām jomām	Vadīt un pārveidot sarežģītus un neprognozējamus darba vai mācību apstākļus, kas prasa jaunas stratēģiskas pieejas Uzņemties atbildību par ieguldījumu profesionālajās zināšanās un praksē un/vai par grupu stratēģisko rezultātu pārskatīšanu
8.līmenis³⁵ 8.līmenim atbilstīgie mācīšanās rezultāti ir	Zināšanu augšējā robeža darba vai mācību jomā un dažādu jomu saskarē	Vistālāk attīstītas un visspecifiskākās prasmes un darba tehnikas, tostarp sintēze un izvērtēšana, kas vajadzīgas, lai risinātu pētniecības un/vai inovācijas kritiskas problēmas un paplašinātu un dotu jaunu izpratni par esošām zināšanām un profesionālai praksei	Parādīt vērā nemamu autoritāti, inovāciju, autonomiju, zinātnisko un profesionālo patstāvību un patstāvīgu nodošanos jaunu ideju un procesu attīstībai darba un mācību jomas avangardā, tostarp pētniecībā

NB: Savietojamība ar Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūru. Šī ietvarstruktūra sniedz ciklu noslēguma prasību aprakstus, katras cikla noslēguma prasību apraksts piedāvā vispārīgu formulējumu tam, kas tipiski tiek sagaidīts attiecībā uz sekmēm un spējām saistībā ar cikla noslēgumā piešķirtajām izglītības kvalifikācijām.

³⁴ Otrā cikla noslēguma prasību apraksts Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūrai, par kuru vienojušies par augstāko izglītību atbildīgie ministri, tiekoties Bergenē 2005. gada maijā Boloņas procesa ietvaros, atbilst EKI 7.līmeņa mācīšanās rezultātiem.

³⁵ Trešā cikla noslēguma prasību apraksts Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūrai, par kuru vienojušies par augstāko izglītību atbildīgie ministri, tiekoties Bergenē 2005. gada maijā Boloņas procesa ietvaros, atbilst EKI 8. līmeņa mācīšanās rezultātiem.

CIKLU NOSLĒGUMA PRASĪBU APRAKSTI EIROPAS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS TELPAS KVALIFIKĀCIJU IETVARSTRUKTŪRĀ³⁶

	Rezultāti	ECTS kredītpunkti
Īsais cikls (ietverts pirmajā kvalifikāciju ciklā vai saistīts ar to)	Kvalifikācijas, kas apliecina augstākās izglītības īsā cikla pabeigšanu (ietvertu pirmajā ciklā vai saistītu ar to), tiek piešķirtas studentiem, kuri: • Demonstrējuši zināšanas un izpratni par mācību jomu, kuras balstās uz vispārējo vidusskolu³⁷ un parasti ir ar augsta līmeņa mācību grāmatu atbalstu; šādas zināšanas nodrošina pamatu darba vai profesijas jomai, personiskajai attīstībai, kā arī turpmākām studijām pirmā cikla nobeigšanai; • Spēj izmantot savas zināšanas un izpratni profesionālos kontekstos; • Spēj noskaidrot un izmantot datus, formulējot atbildes uz skaidri definētām, konkrētām un abstraktām problēmām; • Spēj komunicēt par savu izpratni, prasmēm un aktivitātēm ar kolēģiem, vadītājiem un klientiem; • Ir mācīšanās prasmes, lai uzsāktu turpmākās studijas ar zināmu autonomiju.	Apmēram 120 ECTS kredītpunkti
Pirmā cikla kvalifikācija	Kvalifikācijas, kas apzīmē pirmā cikla pabeigšanu, tiek piešķirtas studentiem, kuri: • Demonstrējuši zināšanas un izpratni mācību jomā, kas balstās uz viņu iepriekšējo vidusskolas izglītību, un tipiski ir tādā līmenī, kuras balstās uz augsta līmeņa mācību grāmatām un ietver arī dažus aspektus, kas izriet no zināšanām par savas mācību jomas avangardu; • Spēj izmantot savas zināšanas un izpratni tādā veidā, kas liecina par profesionālu³⁸ pieeju darbam, kā arī piemīt kompetences³⁹, kuras tipiski tiek demonstrētas, veidojot un uzturot argumentus un risinot problēmas savā mācību jomā; • Piemīt spēja apkopot un interpretēt attiecīgos datus (parasti savā mācību jomā), lai, pamatojoties uz tiem, veidotu spriedumus, kas ietver pārdomas par atbilstošiem sociālajiem, zinātniskajiem vai ētiskajiem jautājumiem; • Spēj komunicēt informāciju, idejas, problēmas un risinājumus gan speciālistu, gan nespeciālistu auditorijai; • Attīstījuši tās mācīšanās prasmes, kas viņiem nepieciešamas, lai turpinātu studēt ar lielu autonomijas pakāpi.	Tipiski ietver 180-240 ECTS kredīt- punktus

³⁶ Danish Ministry of Science, Technology and Innovation (2005). A framework for qualifications in the European higher education area: Bologna working group on qualifications frameworks. http://www.bologna-bergen2005.no/Docs/00-Main_doc/050218_QF_EHEA.pdf [skatīts 21.5.2013.].

³⁷ Vispārējā vidusskolas izglītība ietver arī profesionālo izglītību ar pietiekamu vispārējo komponentu.

³⁸ Vārds „profesionāls” līmeņu aprakstos tiek lietots visplašākajā nozīmē, tas ir attiecināts uz tām īpašībām, kuras ir būtiskas, lai uzņemtos kādu darbu vai amatu un ir saistītas ar dažu progresīvu zināšanu aspektu piemērošanu. Tas netiek lietots attiecībā uz specifiskām, ar reglamentētajām profesijām saistītajām prasībām. Pēdējās iespējams noskaidrot attiecīgajā aprakstā/specifikācijā.

³⁹ Vārds „kompetence” līmeņu aprakstos tiek lietots visplašākajā nozīmē, ļaujot sakārtot spējas vai prasmes pēc pakāpēm. Tas netiek lietots šaurākā nozīmē, pamatojoties tikai uz novērtējumu „jā/ nē”.

	Rezultāti	ECTS kredītpunkti
Otrais kvalifikāciju cikls	Kvalifikācijas, kas apzīmē otrā cikla pabeigšanu, tiek piešķirtas studentiem, kuri: • Demonstrējuši zināšanas un izpratni, kas pamatojas uz tām, kas tipiski ir saistītas ar pirmo ciklu un kas sniedz pamatu vai iespēju oriģināli attīstīt un/vai piemērot idejas, bieži vien pētniecības kontekstā; • Spēj piemērot savas zināšanas un izpratni, kā arī problēmu risināšanas spējas jaunā vai nepazīstamā vidē plašākos (vai daudznozaru) ar viņu mācību jomu saistītos kontekstos; • Piemīt spēja integrēt zināšanas un tikt galā ar sarežģītiem jautājumiem, kā arī noformulēt spriedumus ar nepilnīgu vai ierobežotu informāciju, bet kas ietver pārdomas par ar viņu zināšanu un spriedumu izmantošanu saistīto sociālo un ētisko atbildību; • Spēj skaidri un nepārprotami komunicēt savus secinājumus, kā arī zināšanas un loģisko pamatojumu, uz kuriem tie balstās, speciālistu un nespeciālistu auditorijai; • Ir mācīšanās prasmes, kas viņiem ļauj lielā mērā patstāvīgi un autonomi turpināt studijas.	Parasti ietver 90-120 ECTS kredītpunktus – minimālajām prasībām vajadzētu būt 60 ECTS kredītpunkti otrā cikla līmenī
Trešais kvalifikāciju cikls	Kvalifikācijas, kas apzīmē trešā cikla pabeigšanu, tiek piešķirtas studentiem, kuri: • Demonstrējuši sistemātisku izpratni par mācību jomu un ar šo jomu saistīto prasmju un pētniecības metožu apguvi; • Demonstrējuši spēju ar zinātnisku integritāti izdomāt, izplānot, ieviest un adaptēt būtisku pētniecības procesu; • Devuši ieguldījumu oriģinālos pētījumos, kas paplašina zināšanu robežas, izstrādājot būtisku darba apjomu, no kura daļa ir nacionālas vai starptautiskas citētas publikācijas vērtā; • Spēj analizēt, novērtēt un sintezēt jaunas un sarežģītas idejas; • Spēj komunicēt ar saviem kolēģiem, plašāku zinātnisko kopienu un sabiedrību kopumā par savu specializācijas jomu; • Paredzams, ka spēš veicināt, akadēmiskos un profesionālos kontekstos, zināšanās balstītas sabiedrības tehnoloģisko, sociālo vai kultūras attīstību.	Nav konkretizēts

⁴⁰ Vārds „pētniecība” tiek lietots, lai aptvertu plašu aktivitāšu daudzveidību, konteksts bieži vien ir saistīts ar mācību jomu; te termins tiek lietots, lai apzīmētu rūpīgas studijas vai pētījumus, pamatojoties uz sistemātisku sapratni un kritisku zināšanu izpratni. Vārds tiek lietots iekļaujoši, lai ietvertu virkni aktivitāšu, kas atbalsta oriģinālu un inovatīvu darbu veselā akadēmisko, profesionālo un tehnoloģisko jomu diapazonā, tostarp humanitārajās zinātnēs un tradicionālajās, teātra un citās radošās mākslās. Tas netiek lietots kādā ierobežotā vai ierobežojošā nozīmē vai tikai saistībā ar tradicionālo „zinātnisko metodi”.

2. PIELIKUMS. LĪMEŅU APRAKSTI NACIONĀLAJĀS KVALIFIKĀCIJU IETVARSTRUKTŪRĀS⁴¹

Austrija

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Austrijā

Līmeņu aprakstu elementi		
Zināšanas	Prasmes	Kompetence
- faktu un/vai - teorētiskās	- kognitīvās - praktiskās	- autonomija - atbildība

1.-8. līmeņa apraksti⁴²

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
1. līmenis	Viņam/viņai ir: - Pamatizglītības līmeņa vispārējā izglītība, tostarp pamatīgas lasīšanas, rakstīšanas, aritmētikas un moderno informācijas un komunikāciju tehnoloģiju zināšanas; - Zināšanas par sociālajām normām un vērtībām; - Zināšanas par pieņemtajiem un ierastajiem uzvedības veidiem ikdienas situācijās; - Ieskats darba un profesiju pasaulē, kas ļauj viņam/viņai pieņemt lēmumu par izglītību un profesiju; - Spēja neatkarīgi apgūt pieejamās zināšanas;	Savā darba vai mācību jomā viņš/viņa spēj: - Pienācīgi komunicēt, izmantojot valodu, piedalīties diskusijās un dalīties savos uzskatos; - Tikt galā ar vienkāršām ikdienas aktivitātēm attiecīgajos apstākļos, izmantojot lasītprasmi un matemātiskās prasmes; - Meklēt dažādus iespējamus risinājumus vienkāršām problēmām, izvēlēties atbilstošu risinājumu un izmantot to uzdevuma veikšanai;	Savā darba vai mācību jomā viņš/viņa spēj: Tikt galā ar vienkāršām situācijām attiecīgajos apstākļos un ar atbilstošu palīdzību.

⁴¹ Tika ietverti angļu valodā pieejami nacionālie līmeņu apraksti.

⁴² Austrian Ministry of Education, Arts and Culture; Ministry of Science and Research (2012). Austrian EQF referencing report. http://www.oead.at/fileadmin/III/dateien/lebenslanges_lernen_pdf_xls/nqr/EQR-Zuordnungsbericht/Austrian_EQF_Referencing_Report.pdf [skatīts 26.11.2012.].

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
	Zināšanas, kas ļauj pāriet uz tālāko skolā īstenoto izglītību vidusskolas augstākajā līmenī.	- Apkopot pamatinformāciju par vienkāršiem tematiem no parastiem, tostarp datorizētiem avotiem, veidot ar tematu saistītu un uz vērtībām orientētu viedokli un ieņemt atbilstošu nostāju; - Veidot savu nostāju par viņu skaršiem jautājumiem, izmantojot kā pamatu sociālās normas un vērtības; - Pedalīties sabiedriskos pasākumos un atrast savu lomu kopienā.	
2.līmenis	Viņam/viņai ir: - Pamatīga vispārējā izglītība; - Zināšanas par uzņēmējdarbības pamata sakarībām; - Pamatzināšanas par darba tirgus struktūru un darbību; - Pamata līmeņa iepriekšējās profesionālās kvalifikācijas noteiktā jomā; - Zināšanas, kas ļauj pāriet uz tālāku skolā īstenotu vai profesionālo izglītību.	Savā darba vai mācību jomā viņš/viņa spēj: - Atbilstoši izmantot attiecīgos instrumentus, metodes un procedūras; - Autonomi tikt galā ar vienkāršiem, ikdienišķiem uzdevumiem; - Neatkarīgi tikt galā ar vienkāršiem, standarta izaicinājumiem; - Aktīvi zināmu neatkarīgu un loģisko domāšanu; - Aktīvi piedalīties diskusijās par zināmiem tematiem un aizstāvēt savu viedokli; - Lai izpildītu uzdevumu, izprast un izmantot informāciju no attiecīgajiem avotiem; - Mutvārdos un rakstiski atspoguļot faktus un apstākļus no savas pieredzes, rakstot izmantot pareizu, standarta valodu.	Savā darba vai mācību jomā viņš/viņa spēj: - Autonomi rīkoties vienkāršās situācijās; - Attiecīgajos apstākļos un ar zināmu palīdzības apjomu tikt galā ar vienkāršiem izaicinājumiem; - Ņemot atbilstošu palīdzību un vadību, veiksmīgi tikt galā ar jaunām, specifiskām aktivitātēm, lai attīstītu pašapziņu, kas nepieciešama, lai uzņemtos plašākus uzdevumus.

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
3.līmenis	Viņam/viņai ir: • Pamatīga vispārējā izglītība; • Pamatīgas savas darba vai mācību jomas zināšanas (piemēram, par faktiem un apstākļiem, principiem, materiāliem, procesiem, metodēm, sakarībām, noteikumiem un normām), lai neatkarīgi tiktu galā ar vienkāršiem uzdevumiem un izaicinājumiem, ar nosacījumu, ka situācijas apstākļi nemainās; • Spēja domāt saistībā ar biznesu un kritiska patērētāja rīcība; • Vienkāršu profesionālo darbību veikšanai nepieciešamās zināšanas.	Savā darba vai mācību jomā viņš/viņa spēj: • Izvēlēties pamata instrumentus, metodes un procedūras un tās atbilstoši lietot; • Neatkarīgi tikt galā ar vienkāršām aktivitātēm, ja situācijas apstākļi paliek nemainīgi; • Demonstrēt dažādas pieejas ikdienas problēmu risināšanai un tās patstāvīgi izmantot problēmu risināšanai, iepriekš konsultējoties; • Attīstīt neatkarīgu un loģisku domu; • Piedalīties vienkāršās diskusijās par pazīstamiem tematiem, izklāstīt savu redzespunktu un sniegt tam pamatojumu; • Neatkarīgi izpētīt savu uzdevumu veikšanai vajadzīgo informāciju no dotajiem avotiem, kritiski to izvērtēt un izmantot, iepriekš konsultējoties; • Pasniegt ierastu saturu atbilstošā formā (piemēram, atbilstoši situācijai un mērķa auditorijai) un tehniski pareizi, vienlaikus lietojot pareizu valodu.	Savā darba vai mācību jomā viņš/viņa spēj: • Rīkoties autonomi un uzņemoties atbildību vienkāršās situācijās; • Rīkoties autonomi un uzņemoties atbildību, lai tiktu galā ar vienkāršiem izaicinājumiem ietvara apstākļos, kas ir nemainīgi; • Patstāvīgi pielāgot savu uzvedību atbilstoši apstākļiem parastās situācijās.
4.līmenis	Viņam/viņai ir: • Padziļināta vispārējā izglītība; • Teorētiskas zināšanas savā darba vai mācību jomā (piemēram, par faktiem un apstākļiem, principiem, materiāliem, procesiem, metodēm, sakarībām, noteikumiem un normām), lai neatkarīgi tiktu galā ar parastiem uzdevumiem un izaicinājumiem, tostarp mainīgos situācijas apstākļos; • Pamatīgas zināšanas par ar uzņēmumu saistīto uzņēmējdarbību un juridiskās zināšanas; • Izglītības kvalifikācija, lai iestātos universitātē, vai zināšanas, kas nepieciešamas, lai tieši strādātu profesijā.	Savā darba vai mācību jomā viņš/viņa spēj: • Ilzvēlēties parastus instrumentus, metodes un procedūras un tās atbilstoši izmantot; • Patstāvīgi tikt galā ar standarta uzdevumiem, tostarp mainīgos apstākļos; • Analizēt ikdienas problēmas, ņemot vērā teorētiskās zināšanas, demonstrēt dažādas pieejas risinājumiem un patstāvīgi risināt šīs problēmas; • Attīstīt zināmu radošu un sistēmisku domāšanu;	Savā darba vai mācību jomā viņš/viņa spēj: • Patstāvīgi tikt galā ar ikdienišķām situācijām un rīkoties atbilstoši apstākļiem; • Strādāt komandā un dot norādījumus/uzraudzīt citus parastu uzdevumu izpildē.

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
		• Piedalīties diskusijās standarta situācijās par zināmiem tematiem, izklāstīt savu viedokli un to pamatot; • Patstāvīgi izpētīt uzdevuma veikšanai vajadzīgo informāciju, lielā mērā no dotajiem avotiem, to kritiski izvērtēt un izmantot; • Pasniegt informāciju atbilstošā formā (piemēram, atbilstoši situācijai un mērķa auditorijai) un tehniski pareizi, vienlaikus izmantojot pareizu valodu, un izmantot parastas komunikāciju metodes/ tehnoloģijas.	
5.līmenis	Viņam/viņai ir: • Plašas teorētiskās zināšanas viņa/viņas darba vai mācību jomā (piemēram, par faktiem un apstākļiem, principiem, materiāliem, procesiem, metodēm, sakarībām, noteikumiem un normām), lai patstāvīgi tiktu galā ar uzdevumiem un izaicinājumiem, tostarp neparedzamās situācijās; • Apziņa par šo zināšanu izmantošanas ietekmi uz darba vai mācību jomu; • Padziļinātās zināšanas par ar uzņēmumu saistīto uzņēmējdarbību un juridiskās zināšanas, lai uzņemtos vadības uzdevumus un/vai vadītu uzņēmumu; • Zināšanas, kas nepieciešamās darbam augsta līmeņa profesijā.	Savā darbā vai mācību jomā viņš/viņa spēj: • Patstāvīgi tikt galā ar uzdevumiem, tostarp neprognozējamā kontekstā; • Novērtēt šādu uzdevumu sekas un izdarīt secinājumus par turpmāko rīcību; • Analizēt sarežģītas un daudzslāņainas problēmas, izmantojot loģisko, abstrakto un sistēmisko domāšanu, kā arī autonomi tās atrisināt, ievērojot attiecīgās piemērojamās normas, regulējumu un noteikumus; • Izmantojot savu radošo ieguldījumu problēmu risināšanā; • Izprast sakarības starp ekoloģiskiem, ekonomiskiem un sociāliem mehānismiem, konstatēt savstarpējo saistību un izmantot šeit iegūtās zināšanas parastās, kā arī neprognozējamās situācijās; • Veidot viedokli par jauniem faktiem un apstākļiem, izskaidrot savu viedokli un to izklāstīt, izmantojot standarta specializēto terminoloģiju atbilstoši mērķa auditorijai un konkrētajai situācijai;	Savā darbā vai mācību jomā viņš/viņa spēj: • Patstāvīgi koordinēt un vadīt projektus; • Patstāvīgi un elastīgi rīkoties dažādās, tostarp neprognozējamās situācijās; • Pārdomāt savu uzvedību un izdarīt secinājumus par turpmāko rīcību; • Kritiski un atbildīgi izturēties pret citu cilvēku darbību, sniegt atgriezenisko saiti un veicināt viņu potenciāla attīstību.

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
		Neatkarīgi izpētīt informāciju no dažādiem avotiem un priekšmetiem, apkopot nepieciešamo saturu, to kritiski novērtēt, izvēlēties un pasniegt atbilstoši mērķa auditorijai.	
6.līmenis	Viņam/viņai ir: - Dziļas teorētiskās zināšanas savā darba vai mācību jomā (piemēram, par faktiem un apstākļiem, principiem, materiāliem, procesiem, metodēm, sakarībām, noteikumiem un normām), lai patstāvīgi tiktu galā ar plašiem uzdevumiem un izaicinājumiem; - Savas darba vai mācību jomas teorētisko pamatzināšanas, no dažādiem redzespunktiem; - Plašu projektu, funkcionālo jomu vai uzņēmumu vadīšanai nepieciešamās zināšanas.	Savā darba vai mācību jomā viņš/viņa spēj: - Rīkoties uzņēmīgi un uzņemties vadības uzdevumus; - Patstāvīgi, uzņemoties pilnu atbildību, vadīt sarežģītus un plašus projektus, funkcionālās jomas un/vai uzņēmumus; - Kritiski un atbildīgi izturēties pret atsevišķu darbinieku, kā arī veselu projektu un darba komandu rīcību, sniegt atgriezenisko saiti un veicināt to potenciāla attīstību, izmantojot mērķtiecīgus atbalsta pasākumus.	Savā darba vai mācību jomā viņš/viņa spēj: - Rīkoties uzņēmīgi un uzņemties vadības uzdevumus; - Patstāvīgi, uzņemoties pilnu atbildību, vadīt sarežģītus un plašus projektus, funkcionālās jomas un/vai uzņēmumus; - Kritiski un atbildīgi izturēties pret atsevišķu darbinieku, kā arī veselu projektu un darba komandu rīcību, sniegt atgriezenisko saiti un veicināt to potenciāla attīstību, izmantojot mērķtiecīgus atbalsta pasākumus.

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
7.līmenis	Viņam/viņai ir: • Speciālās zināšanas savā darba vai mācību jomā (piemēram, par faktiem un apstākļiem, principiem, materiāliem, metodēm, sakarībām, noteikumiem un normām), lai patstāvīgi tiktu galā ar sarežģītiem uzdevumiem un izaicinājumiem; • Dažādu priekšmetu zināšanas, kas nepieciešamas, lai tiktu galā ar savas darba vai mācību jomas uzdevumiem un izaicinājumiem; • Spēja iekļaut jaunapgūtās zināšanas savas darba vai mācību jomas turpmākajā attīstībā.	Savā darba vai mācību jomā viņš/viņa spēj: • Apkopot dažādu nozaru zināšanas un atklājumus, kritiski tās izvērtēt un iekļaut savās aktivitātēs; • Veikt jaunus atklājumus praktiskajā darbā un teorētiskajā pieejā un izmantot tās inovācijām (piemēram, procedūru, procesu, materiālu, produktu jomās); • Izstrādāt sarežģītu projektu, funkcionālo jomu un/vai uzņēmumu stratēģiju; • Izvērtēt projektu, funkcionālo jomu un/vai uzņēmumu darbu un rezultātus, novērtēt tos, izdarīt secinājumus un ieviest nepieciešamos labojumus; • Komunicēt ar atbilstošajām iesaistītajām pusēm, darboties kā vidutājs un noformulēt lēmumu iemeslus.	Savā darba vai mācību jomā viņš/viņa spēj: • Patstāvīgi vadīt sarežģītus projektus, funkcionālās jomas un/vai uzņēmumus, kā arī uzņemties atbildību par lēmumu pieņemšanu; • Pārraudzīt stratēģijas ieviešanu, nepieciešamas gadījumā iejaukties, lai pārņemtu kontroli, un nepieciešamības gadījumā izdarīt secinājumus attiecībā uz saturu un darbiniekiem.
8.līmenis	Viņam/viņai ir: • Augstākā līmeņa specializētas zināšanas savā darba vai mācību jomā (piemēram, par faktiem un apstākļiem, principiem, materiāliem, procesiem, metodēm, sakarībām, noteikumiem un normām), lai patstāvīgi tiktu galā ar sarežģītiem uzdevumiem un izaicinājumiem; • Visaptverošas dažādu priekšmetu zināšanas, kas nepieciešamas, lai tiktu galā ar uzdevumiem un izaicinājumiem savā darba vai mācību jomā; • Spēja iekļaut jauniegūtās zināšanas savas darba vai mācību jomas turpmākajā attīstībā un dot ieguldījumu jaunu zināšanu un apakšdisciplīnu veidošanā.	Savā darba vai mācību jomā viņš/viņa spēj: • Veikt jaunus atklājumus praktiskajā darbā un epistemioloģiskajā pieejā un izmantot tās inovācijām (piemēram, procedūru, procesu, materiālu, produktu jomā); • Radīt jaunas zināšanas un jaunus atklājumus, izmantojot dažādas pētniecības metodes; • Apstrādāt jaunus rezultātus un atklājumus, padarīt tos pieejamus, apspriest tos ar svarīgākajām iesaistītajām pusēm un tās propagandēt.	Savā darba vai mācību jomā viņš/viņa spēj: • Padarīt jaunas zināšanas un atklājumus pieejamus, tādējādi sekmējot skolēnu/audzēkņu/studentu/darbinieku tālāko attīstību; • Ar jaunradītām zināšanām un jauniem atklājumiem sniegt ieguldījumu turpmākajā attīstībā.

Beļģija (Flandrija)

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Beļģijā (Flandrijā)

Līmeņu aprakstu elementi	
- Zināšanas - Prasmes	- Konteksts - Autonomija - Atbildība

1.-8. līmeņa apraksti⁴³

	Zināšanas/prasmes	Konteksts/autonomija/atbildība
1.līmenis	- Konkrētas jomas daļas materiālu, lakoniskas, nepārprotamas informācijas un vienkāršu, konkrētu pamatjēdzienu un likumu atpazīšana. - Vienas vai vairāku šādu prasmju izmantošana: - Kognitīvās prasmes: - informācijas iegūšana no atmiņas, tās atcerēšanās un izmantošana. - Motorās prasmes: - automātisku darbību izmantošana un praktiskas rīcības atdarināšana. - Atkārtojamu un atpazīstamu darbību veikšana ikdienišķos uzdevumos.	- Darbošanās stabilā, pazīstamā un labi strukturētā kontekstā, kurā laika termiņu ievērošanai ir maza nozīme. - Darbošanās ar izturīgiem priekšmetiem. - Funkcionēšana tiešā uzraudzībā. - Personiskās efektivitātes demonstrēšana.
2.līmenis	- Noteiktas jomas informācijas, konkrētu jēdzienu un standarta procedūru izpratne. - Vienu vai vairāku šādu prasmju izmantošana: - Kognitīvās prasmes: - informācijas analizēšana, nodalot un saistot elementus. - Motorās prasmes: - jutekliskās uztveres pārvēršana motoriskā darbībā; - apgūtu praktiski tehnisku darbību veikšana.	- Rīkošanās ierobežota skaita salīdzināmu, vienkāršu, pazīstamu kontekstu. - Darbošanās ar trausliem, pasīviem priekšmetiem. - Darbošanās pārraudzībā, ar ierobežotu autonomiju. - Ierobežotas atbildības uzņemšanās par savu darbu.

⁴³ Flemish Government (2009). Flemish act on the qualification structure. http://www.evcvlaanderen.be/files/DecreetVKS_ENG.pdf [skatīts 10.10.2012.]

	Zināšanas/prasmes	Konteksts/autonomija/atbildība
3.līmenis	- Ierobežota skaita standarta procedūru veikšana, pildot uzdevumus; iepriekš noteiktu stratēģiju izmantošana, risinot ierobežotu skaitu konkrētu, atpazīstamu problēmu. - Virknes abstraktu jēdzienu, likumu, formulu un metožu izpratne konkrētā jomā; spēj informācijā nošķirt svarīgus un mazsvarīgus jautājumus. - Vienas vai vairāku šādu prasmju izmantošana: - Kognitīvās prasmes: - informācijas analizēšana, izmantojot dedukciju un indukciju; - informācijas sintezēšana. - Motorās prasmes: - veidot konstrukciju, pamatojoties uz plānu; - veikt darbības, kas pieprasa taktisku un stratēģisku izpratni; - māksliniecisku-radošu prasmju piemērošana. - Standarta procedūru un metožu izvēlēšanās, kombinēšana un pielietošana, lai veiktu uzdevumus un risinātu dažādas skaidri definētas, konkrētas problēmas.	- Darbība salīdzināmos kontekstos ar virkni mainīgo faktoru. - Darbošanās ar trausliem, aktīviem objektiem. - Darbošanās ar zināmu autonomiju, skaidri definētu uzdevumu robežās. - Ierobežotas organizatoriskas atbildības uzņemšanās par savu darbu
4.līmenis	- Noteiktas jomas konkrētu un abstraktu datu interpretācija (informācija un jēdzieni). - Efektīvu kognitīvu un produktīvu motoro prasmju izmantošana. - Datu novērtēšana un integrēšana un stratēģiju izveidošana, lai veiktu dažādus uzdevumus un atrisinātu daudzveidīgas, konkrētas, nepazīstamas (bet priekšmetam raksturīgas) problēmas.	- Darbošanās mainīgu kontekstu kombinācijā. - Autonoma funkcionēšana ar zināmu iniciatīvu. - Pilnīgas atbildības uzņemšanās par savu darbu. - Savas funkcionēšanas novērtēšana un atbilstoša korigēšana ar mērķi iegūt kolektīvos rezultātus.
5.līmenis	- Noteiktas jomas informācijas paplašināšana ar konkrētiem un abstraktiem datiem vai tās papildināšana ar trūkstošiem datiem; konceptuālu ietvaru izmantošana; konkrētas jomas zināšanu mēroga apzināšanās. - Integrētu kognitīvu un motorisko prasmju pielietošana. - Elastīga un atļautīga zināšanu pārnese un procedūru piemērošana, lai pildītu uzdevumus un stratēģiski risinātu konkrētas un abstraktas problēmas.	- Rīkošanās virknē jaunu, sarežģītu kontekstu. - Autonoma funkcionēšana, ar iniciatīvu. - Atbildības uzņemšanās par personisko rezultātu sasniegšanu un kolektīvo rezultātu sasniegšanas sekmēšana.
6.līmenis	- Konkrētas jomas zināšanu un izpratnes kritiska novērtēšana un kombinēšana. - Sarežģītu specializētu, ar pētniecības rezultātiem saistītu prasmju izmantošana. - Būtisku datu apkopošana un interpretēšana, inovatīvi izmantojot izraudzītās metodes un resursus nepazīstamu, sarežģītu problēmu risināšanai.	- Rīkošanās sarežģītos un specializētos kontekstos. - Funkcionē pilnīgi autonomi un ar ievērojamu iniciatīvu. - Kopējās atbildības uzņemšanās par kolektīvo rezultātu noteikšanu.

	Zināšanas/prasmes	Konteksts/autonomija/atbildība
7.līmenis	- Konkrētās jomas vai dažādu jomu saskares zināšanu un izpratnes integrēšana un pārformulēšana. - Jaunu, sarežģītu prasmju piemērošana saistībā ar autonomiem, standartizētiem pētījumiem. - Sarežģītu, progresīvu un/vai inovatīvu problēmu risināšanas paņēmieni un metožu kritiska novērtēšana un piemērošana.	- Rīkošanās neprognozējamos, sarežģītos un specializētos kontekstos. - Funkcionē pilnīgi autonomi un ir tiesīgs pieņemt lēmumus. - Galīgās atbildības par kolektīvajiem rezultātiem uzņemšanās.
8.līmenis	- Konkrētās jomas ievērojamas daļas vai dažādu jomu saskares esošo zināšanu paplašināšana un/vai pārskatīšana. - Jaunu zināšanu interpretēšana un radīšana oriģinālos pētījumos vai augstākā līmeņa zinātniskos pētījumos. - Projektu, kas paplašina un pārskata pastāvošās procesuālās zināšanas, izstrāde un realizācija, ar mērķi attīstīt jaunas prasmes, paņēmienus, izmantošanu, praksi un/vai materiālus.	- Rīkošanās ļoti sarežģītos kontekstos ar tālejošām, inovatīvām sekām. - Atbildības uzņemšanās par profesionālās prakses vai zinātniskās pētniecības attīstību, ar ļoti kritisku attieksmi un spēju vadīt.

Beļģija (franciski runājošā kopiena)

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Beļģijā (franciski runājošā kopiena)

Līmeņu aprakstu elementi	
• Zināšanas • Prasmes	• Konteksts • Autonomija • Atbildība

1.-8. līmeņa apraksti⁴⁴

	Zināšanas/prasmes	Konteksts/autonomija/atbildība
1.līmenis	Zināšanas, prasmes un uzvedības prasmes, kas nav saistītas ar kādu konkrētu darba vai mācību jomu, ļauj veikt vienkāršus, atkārtotus uzdevumus vienkārša reproducēšanas procesa ietvaros.	Darbojas tiešā pārraudzībā struktūrētā un definētā kontekstā nekonkrētizētā darba vidē un/vai nekonkrētizētā mācību jomā.
2.līmenis	Pamatzināšanas, prasmes, uzvedības prasmes konkrētā darba vai mācību jomā, kas ļauj veikt uzdevumu kopumus, neizvēloties metodes/instrumentus/materiālus vienkāršu un standarta procedūru piemērošanas kontekstā.	Darbojas pārraudzībā zināmās un noteiktās, ar konkrētu darba vai mācību jomu saistītās situācijās, ar zināmu atbildību, aprobežojoties ar uzdevumu izpildi.
3.līmenis	Konkrētas darba vai mācību jomas vispārējās zināšanas, prasmes, uzvedības prasmes, kas ļauj veikt uzdevumus, kas saistīti ar metožu/instrumentu/materiālu izvēli sarežģītu procesu piemērošanas kontekstā.	Darbojas ar zināmu autonomiju un atbildību, kas aprobežojas ar izdarīto izvēli un ieviešanu darba vai mācību jomai raksturīgās situācijās ar ierobežotu mainīgo faktoru skaitu.
4.līmenis	Konkrētas darba vai mācību jomas vispārīgas zināšanas, prasmes un uzvedības prasmes, kas ļauj atrast un izvēlēties atbilstošu informāciju, lai mobilizētu un integrētu zināšanas/metodes/praksi konkrētu problēmu risināšanas kontekstā, kuru indikatori ir acīmredzami un kuru iespējamie risinājumi ir galīgi un skaitliski ierobežoti.	Darbojas ar ierobežotu iniciatīvu darba vai mācību jomai raksturīgās situācijās, kurās var būt liels skaits mainīgo faktoru, uzņemoties pilnu atbildību par savu darbu.

⁴⁴ Līmeņu apraksti ir projekta stadijā.

	Zināšanas/prasmes	Konteksts/autonomija/atbildība
5.līmenis	Konkrētās darba vai mācību jomas specializētas zināšanas, prasmes, uzvedības prasmes, kas ļauj analizēt, papildināt, skaidri noformulēt informāciju, pamatojoties uz šīs specialitātes zināšanām/metodēm/praksi, lai reorganizētu un veidotu atbilstošus risinājumus abstraktu problēmu risināšanas kontekstā, kuru rādītāji nav pašsaprotami un kurām ir iespējami daudzi risinājumi.	Darbojas ar paplašinātu iniciatīvas pakāpi darba vai mācību jomai raksturīgās situācijās, kurās pārmaiņas ir neprognozējamas, uzņemoties pilnu atbildību par savu darbu.
6.līmenis	Konkrētās darba vai mācību jomas dziļas zināšanas, prasmes, uzvedības prasmes, kas ļauj kritiski izprast un izmantot specialitātes zināšanas/metodes/praksi, kā arī dažādas situācijas dimensijas un ierobežojumus, lai formulētu un/vai realizētu atbilstošus (vai jaunus) risinājumus sarežģītu problēmu vai situāciju risināšanas kontekstā.	Darbojas patstāvīgi un ar pilnu atbildību darba vai mācību jomai raksturīgās situācijās, kurās pārmaiņas ir neprognozējamas.
7.līmenis	Konkrētās darba vai mācību jomas augsti specializētas zināšanas, prasmes, uzvedības prasmes, kas ļauj demonstrēt lietpratību un kritisku domāšanu saistībā ar specialitātes un citu specialitāšu saskares jomas zināšanām/metodēm/praksi, lai izstrādātu un/vai ieviestu inovatīvus risinājumus zināšanu, projektu (vai procesu) attīstības kontekstā.	Darbojas patstāvīgi un ar pilnu atbildību darba vai mācību jomas vai vairāku jomu saskares jaunās situācijās.
8.līmenis	Konkrētās darba vai mācību jomas vai vairāku jomu saskares augstākā līmeņa zināšanas, prasmes, uzvedības prasmes, kas ļauj demonstrēt atzītu erudīciju saistībā ar specialitātes vai citu specialitāšu saskares jomas zināšanām/metodēm/praksi, lai savdabīgā vai nozīmīgā veidā paplašinātu vai pārskatītu zināšanas (un procedūras) pastāvošo pētījumu un/vai inovāciju kontekstā.	Darbojas patstāvīgi un ar pilnu atbildību vairumā augsta līmeņa situāciju, darba vai mācību jomas un/vai vairāku jomu saskares avangardā.

Bulgārija

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Bulgārijā

Līmeņu aprakstu elementi				
Zināšanas:	Prasmes:	Kompetences, personiskās un profesionālās		
		Kompetence ir aprakstīta, izmantojot atbildību un autonomiju	komunikatīvās un sociālās kompetences	profesionālās kompetences
• teorētiskās un/vai • faktu	• kognitīvās (ietver loģiskās, intuitīvās un radošās domāšanas izmantošanu) un • praktiskās (ietver roku veiklību un metožu, materiālu, darba rīku un instrumentu izmantošanu)	autonomija un atbildība	mācīšanās kompetences	

1.-8. līmeņa (+ 0 līmeņa) apraksti⁴⁵

Zināšanas	Prasmes	Kompetences			
		Autonomija un atbildība	Mācīšanās kompetences	Komunikatīvās un sociālās kompetences	Profesionālās kompetences
0 līmenis – Sagatavošanas līmenis					
Ir pamatpriekšstats par apkārtējo pasauli. • Veicot pazīstamus uzdevumus, ievēro hronoloģisku secību. • Pazīst nepieciešamos pamatzglītības	• Spēj saprast un izpildīt vienkāršus uzdevumus. • Radoši pauž apgūtas pamatidejas par apkārtējo pasauli. • Izmanto pazīstamus materiālus uzdevumu veikšanai.	• Aktīvi piedalās vienkāršās, zināmās aktivitātēs. • Spēj veikt uzdevumus pieaugušā uzraudzībā. • Zina savas rīcības		• Spēj saprast un komunicēt īsu un vienkāršu mutisku informāciju. • Strādā grupā, izrāda iecietību pret citiem bērniem grupā. • Sāk paust savu patstāvību kā jaunu	

⁴⁵ Bulgarian Government (2012). National qualifications framework of the Republic of Bulgaria: adopted by Council of Ministers Decision No 96, 2 February 2012

Zināšanas	Prasmes	Kompetences			
		Autonomija un atbildība	Mācīšanās kompetences	Komunikatīvās un sociālās kompetences	Profesionālās kompetences
darba rīkus.		sekas/rezultātus.		sociālo lomu.	
1.līmenis					
• Ir vispārējās zināšanas par pasauli, kas nepieciešamas tālākai izglītībai un mūžizglītībai. • Zina labklājības un videi draudzīgas uzvedības pamatnoteikumus. • Ir zināmas vispārējās pamatzināšanas.	• Ir identisku un vienkāršu uzdevumu veikšanai nepieciešamās praktiskās prasmes. • Spēja piemērot iegūtās zināšanas konkrētu izglītojošu uzdevumu veikšanai. • Izdara ticamus pieņēmumus, pamatojoties uz informāciju, ko bērns ieguvis par pasauli.	• Strādā ciešā uzraudzībā, ievērojot noteikumus un paraugu. • Ar skolotāja palīdzību izraugās atbilstošus informācijas līdzekļus, lai patstāvīgi un/vai grupā veiktu izglītojošu uzdevumu. • Ar skolotāja palīdzību novērtē savu un citu rīcību.	• Mācās un strādā kopā ar citiem, lai apkopotu informāciju un dalītos tajā.	• Veido pašapziņu un attīsta mutiskās un rakstiskās komunikācijas prasmes. • Aizsargā savas tiesības, neaizskarot citu tiesības.	
2.līmenis					
• Ir noteiktās mācību jomas fakti pamatzināšanas. • Zina, kā iegūt, atlasīt un izmantot vienkāršu informāciju.	• Ir kognitīvās un praktiskās pamatprasmes, kas nepieciešamas vienkāršu uzdevumu izpildei, ikdienišķu problēmu risināšanai un ikdienišķu aktivitāšu veikšanai. • Piemēro ierobežotu skaitu prasmju, lai veiktu sarežģītākus uzdevumus pazīstamā kontekstā.	• Strādā ar relatīvu autonomiju pazīstamā kontekstā, ņemot vērā atbildību par uzdotu uzdevumu izpildi.	• Apzinās savas izglītības turpināšanas iespējas.	• Strādā grupās, pieņem un pauž viedokli un/vai kritiku. • Orientējas un rīkojas atbilstoši konkrētajam kontekstam. • Apmainās ar mutisku un rakstisku informāciju.	• Veic ikdienišķas aktivitātes nemainīgos apstākļos.

Zināšanas	Prasmes	Kompetences			
		Autonomija un atbildība	Mācīšanās kompetences	Komunikatīvās un sociālās kompetences	Profesionālās kompetences
• Ir pamatzināšanas par svarīgām sociālajām jomām (ģimeni, skolu, darba vidi, nelielu kopienu, utt.)	• Konstatē vienkāršas saistības atbilstoši kritēriju kopumam dažādās darba vai mācību jomās. • Veic vienkāršas darbības, izmantojot dažādus instrumentus un vienkārši lietojamās ierīces. • Izprot līdzīgus norādījumus iepriekš mācītajiem. • Spēj izskaidrot aktivitātes, ko ir/ nav /veicis(-kusi)/, kā arī tās pamatot	• Strādā nepazīstamos kontekstos, ievērojot darba pārraudzītāja dotos rakstiskos vai mutiskos norādījumus. • Apzinās, kādas ir iespējas un riski, pašam izmantojot apgūtās tehnoloģijas.	• Atzīst nepieciešamību apgūt dažas pamata kompetences (dzimto valodu, matemātiku, datorprasmes, utt.)	• Sekmīgi komunicē sociāli un kulturāli dažādās vidēs. • Veic ikdienišķas aktivitātes nemainīgos apstākļos.	
3.līmenis					
• Ir paplašinātas zināšanas noteiktā mācību jomā, dažādās mācību vai darba jomās. • Zina veidus, kā meklēt, iegūt, apstrādāt un izmantot dažādu veidu informāciju. • Ir zināšanas par vispārīgām vērtībām, demokrātiju un pilsonisko sabiedrību.	• Patstāvīgi veic iepriekš apgūtus uzdevumus (uzvedība). • Pieņem lēmumu par izmaiņām atbilstoši noteikumiem un norādījumiem, ja mainās darba apstākļi. • Veic sarežģītas operācijas, izmantojot dažādus instrumentus, mehānismus, aparātus, mērierīces. • Izprot no iepriekš apgūtā atšķirīgu norādījumu, uzdevumu un paskaidrojumu nozīmi. • Paskaidro veiktās darbības, piedāvājot jaunus risinājumus.	• Strādā patstāvīgi mainīgos apstākļos, uzņem atbildību par uzticēto uzdevumu izpildi un vērtē savu sniegumu atbilstoši iepriekš noteiktiem kritērijiem. • Piemēro kritisku attieksmi, patstāvīgi piemērojot apgūtās tehnoloģijas.	• Spēj pieņemt lēmumus par savu izglītību un tālāko karjeras attīstību, izvērtējot savu kompetenci/ kvalifikāciju. • Apzinās savas izglītības turpināšanas iespējas.	• Efektīvi komunicē ar kolēģiem, klientiem un tiešajiem vadītājiem. • Komunicē savā pirmajā un otrajā svešvalodā.	• Veic visaptverošas darbības mainīgos apstākļos.

Zināšanas	Prasmes	Kompetences			
		Autonomija un atbildība	Mācīšanās kompetences	Komunikatīvās un sociālās kompetences	Profesionālās kompetences
Ir zināšanas par dažāda veida priekšmetiem (izejmateriāliem, materiāliem, instrumentiem, mehānismiem, aparātiem un iekārtām) konkrētā jomā, to īpašībām, nolūkiem un savstarpējo saistību (tehnoloģiskā secība un prasības dažādu aktivitāšu veikšanai), reizēm – arī par to struktūru (sastāvu).			Gatavība piedalīties mācībās, atzīstot to jomu, kurā nepieciešams apgūt vairāk zināšanu, prasmju un kompetenču.		
4.līmenis					
- Ir padziļinātas faktu un teorētiskās zināšanas mācību vai darba jomas plašā kontekstā. - Pazīst sarežģītas informācijas apstrādes un izmantošanas veidus. - Pauž idejas mutiski un rakstiski, formulē norādījumus, uzdevumus, paskaidrojumus, izmantojot atbilstošu terminoloģiju.	- Ir plašs kognitīvo un praktisko prasmju diapazons sarežģītu problēmu risināšanai. - Piemīt radoša domāšana, izmanto alternatīvas metodes un veidus pazīstamās un/vai nepazīstamās situācijās un vidē. - Apsver un apskata uzdevumu un problēmu rezultātus darba vai mācību jomā no dažādiem redzespunktiem, saskaņā ar iepriekš noteiktiem kritērijiem.	- Izrāda iniciatīvu un spēju izvirzīt sev mērķus, plānot, pamatot savu rīcību un uzņemties atbildību par to. - Uzņemas atbildību, novērojot vai uzraugot citu ikdienas darbu. - Pauž kritisku attieksmi un uzņemas atbildību, piemērojot apgūtās tehnoloģijas.	- Var pieņemt lēmumus par savu izglītību un turpmāko karjeras attīstību, pamatojoties uz savu kompetenci/kvalifikāciju. - Apzinās turpmākās izglītības iespējas.	- Konstruktīvi strādā ar viendabīgām grupām/komandām. - Spēj komunicēt savā pirmajā un otrajā svešvalodā. - Efektīvi komunicē ar kolēģiem, kas ieņem dažādus amatus korporatīvajā hierarhijā. - Ved sarunas par pasūtījumiem.	Veic sarežģītus uzdevumus mainīgos apstākļos un uzņemas atbildību par citu darbu.

Zināšanas	Prasmes	Kompetences			
		Autonomija un atbildība	Mācīšanās kompetences	Komunikatīvās un sociālās kompetences	Profesionālās kompetences
- Izstrādā vērtēšanas kritērijus. - Ir padziļinātas zināšanas par demokrātiju, pilsonisko sabiedrību un starptautisko tiesisko kārtību.	- Veicot sarežģītus uzdevumus un risinot konkrētas problēmas, pārnes zināšanas un prasmes starp dažādām mācību vai darba jomām. - Organizē ražošanas procesus atbilstoši mācību laikā apgūtajiem nosacījumiem. - Spēj veikt sarežģītas operācijas, izmantojot instrumentus, mehānismus, aparātus, mērierīces. - Kontrolē darbiniekus un palīdz tiem, paskaidrojot vai parādot, kā veicama kāda konkrēta darbība. - Novērtē pabeigtā produkta kvalitāti un komandas locekļu darbu. - Izmantojot pieejamos resursus, izstrādā rīcības plānu.	- Vispārējā attieksme ir atbildīga, līdzdalība sabiedriskajā dzīvē. - Patstāvīgi strādā mainīgos apstākļos, uzņemoties atbildību gan par individuālajiem, gan kolektīvajiem pārraudzībā esošajai komandai uzticētajiem uzdevumiem. - Motivēti novērtē komandas locekļus un darba izpildes kvalitāti.	- Dažādos veidos paplašina un atjaunina savu profesionālo kvalifikāciju. - Atzīst darbinieku mācību nepieciešamību un piedāvā tiem atbilstošas iespējas.	- Patstāvīgi izlemj, kā sekmīgi publiski prezentēt dažāda veida informāciju mācību vai darba jomā. - Ir apguvis konstruktīvas sociālās līdzdalības mehānismus, piemēro tos dažādās aktivitātēs un iniciatīvās.	
5.līmenis					
- Ir padziļinātas faktiskās un teorētiskās zināšanas mācību vai darba jomas plašā kontekstā. - Zina, kā apstrādāt, izmantot un analizēt sarežģītu, specifisku informāciju.	- Plāno, organizē un kontrolē darbības, tostarp ražošanas procesu. - Motivēti novērtē darba izpildes kvalitāti. - Izsaka priekšlikumus darba optimizēšanai. - Piemīt biznesa komunikācijas prasmes.	Patstāvīgi strādā mainīgos apstākļos, uzņemoties atbildību, lai veiktu gan individuālus, gan pārraudzībā esošajai komandai uzticētos kolektīvos uzdevumus.		- Efektīvi komunicē dažādos līmeņos. - Vada grupu/komandas darbību. - Publiski prezentē dažādu veidu informāciju.	Veic visaptverošus uzdevumus mainīgos apstākļos, uzņemās vadības atbildību par citu darbu un resursu sadali.

Zināšanas	Prasmes	Kompetences			
		Autonomija un atbildība	Mācīšanās kompetences	Komunikatīvās un sociālās kompetences	Profesionālās kompetences
- Pārzina procesu plānošanas, organizēšanas un kontroles procesus noteiktā darbības jomā. - Izstrādā vērtēšanas kritērijus.	- Veic sarežģītas darbības, izmantojot dažādus instrumentus, mehānismus, aparātus, mērierīces. - Kontrolē darbiniekus un palīdz tiem, paskaidrojot vai parādot, kā veicama konkrēta darbība. - Novērtē produkta kvalitāti un komandas locekļu darbu. - Izmantojot pieejamos resursus, izstrādā rīcības plānu. - Izsaka priekšlikumus aprīkojuma, darbinieku un organizācijas efektivitātes uzlabošanai.	- Uzņemas atbildību par pārraudzībā esošās komandas paveikto. - Motivēti novērtē komandu un darba kvalitāti. - Uzņemas atbildību par atbilstoša aprīkojuma izmantošanu. - Spēcīga atbildības sajūta un aktīva līdzdalība sabiedriskajā dzīvē.	- Atzīst trūkumus savas zināšanās, prasmēs un kompetencē, kā arī pieņem nepieciešamos mērus, lai uzlabotu savu kvalifikāciju un piedaloties pašmācības ceļā un piedaloties semināros, mācībās, utt. - Dažādos veidos paplašina un atjaunina savu profesionālo kvalifikāciju. - Atzīst darbinieku mācību nepieciešamību un piedāvā tiem atbilstošas iespējas.	Analizē, mutiski un rakstiski prezentē, formulē norādījumus, uzdevumus, kā arī paskaidrojumus, izmantojot atbilstošu terminoloģiju gan bulgāru valodā, gan svešvalodā.	
6. līmenis⁴⁵					
Ir un izmanto detalizētas, teorētiskas un konkrētas praktiskas zināšanas mācību jomā.	- Apgūvis mācību jomas metodes un līdzekļus. - Profesionāli pielieto iegūtās zināšanas un praktisko pieredzi, izvēloties inovatīvas, netradicionālās pieejas un pieņemot pamatotus lēmumus.	Uzņemas atbildību par augsta līmeņa komandu un resursu vadību, tostarp ārkārtējās situācijās uz vietas, kā arī struktūru vadību.	Kritiski vērtē savu sagatavotību un to, cik lielā mērā iegūtās zināšanas atbilst profesijai nepieciešamajām zināšanām.	Analizē idejas, pievēršas problēmām un izvērza risinājumus profesionālos kontekstos kolēģiem, kā arī augstākstāvošajiem un nespeciālistiem.	Apkopo, apstrādā un analizē datus ar mērķi optimizēt vai/un rast galīgo risinājumu vai inovatīvas idejas.

⁴⁵ Profesionālā bakalaura līmenis.

Zināšanas	Prasmes	Kompetences			
		Autonomija un atbildība	Mācīšanās kompetences	Komunikatīvās un sociālās kompetences	Profesionālās kompetences
Kritiski analizē principus un procesus.		- Ir radošās domāšanas un praktiskās prasmes projektu attīstībā un ieviešanā, apsverot dažādu faktoru ietekmi. - Uzņemas atbildību konkrētu darbību laikā. - Spēj novērtēt savu un citu cilvēku sniegumu. - Vada komandas darbu un nodrošina darbiniekiem profesionālās mācības.	Pats nosaka savas izglītības vajadzības, lai uzlabotu savu kvalifikāciju un/vai iegūtu tālākās profesionālās kvalifikācijas.	- Formulē pārliecinošus viedokļus, pamatojoties uz kvalitatīviem un kvantitatīviem faktiem, argumentiem un kritērijiem. - Skaidri pasniedz savus uzskatus par atsevišķiem un globāliem jautājumiem, spriež par sarunu biedru argumentiem un tos pieņem. - Demonstrē saistības un solidaritāti pret citiem. - Spēj efektīvi komunicēt dažās no visplašāk lietotajām Eiropas valodām.	- Veicina operatīvo uzdevumu izpildi ierastās un neierastās situācijās. - Atrisina sociālos, morālos un ētiskos jautājumus, it īpaši – komandas darbā un mācībās.
6.līmenis ⁴⁷					
	Spēj izmantot metodes un līdzekļus, kas ļauj veikt sarežģītus uzdevumus.				

⁴⁷ Bakalaura grāds.

Kompetences					
	Prasmes	Autonomija un atbildība	Mācīšanās kompetences	Komunikatīvās un sociālās kompetences	Profesionālās kompetences
Zināšanas	• Piemēro loģisko domāšanu, demonstrē radošumu un izvēlas jaunas pieejas, veicot neierastus uzdevumus.	• Spēj administratīvi vadīt sarežģītas profesionālas darbības, tostarp komandas un resursus. • Uzņemas atbildību par lēmumu pieņemšanu nelabvēlīgos apstākļos un dažādu, grūti prognozējamu mijiedarbojošos faktoru ietekmē. • Vadībā izrāda radošumu un iniciatīvu. • Atzīst darbinieku mācību vajadzības ar mērķi paaugstināt darbinieku efektivitāti.	• Pienācīgi novērtē savu kvalifikāciju, izvērtējot līdz tam iegūtās zināšanas un prasmes, atzīstot nepieciešamību paplašināt un atjaunināt savu profesionālo kvalifikāciju	• Skaidri formulē un pauž idejas problēmas un risinājumus, gan speciālistiem, gan nespeciālistiem. • Pauž viedokli un izrāda izpratni par jautājumiem, izmantojot metodes, kas balstītas uz kvalitatīviem un kvantitatīviem aprakstiem un novērtēšanu. • Ir plašs skatījums uz dzīvi, izrāda izpratni un solidaritāti ar citiem. • Spēj efektīvi komunicēt dažās no visplašāk lietotajām Eiropas valodām.	• Apkopo, klasificē, vērtē un interpretē mācību jomas datus, lai pildītu specifiskus uzdevumus. • Piemēro iegūtās zināšanas un prasmes jaunā un nepazīstamā kontekstā. • Spēj veikt analīzi plašākā starpdisciplinārā kontekstā. • Pieņem jaunas, stratēģiskas pieejas. • Formulē un pauž savu viedokli par sociāliem un ētiskiem jautājumiem, kas radušies darba laikā.
7. līmenis					

Zināšanas	Prasmes	Kompetences			
		Autonomija un atbildība	Mācīšanās kompetences	Komunikatīvās un sociālās kompetences	Profesionālās kompetences
• Zina un pauž teorijas, jēdzienus, principus un zināmu likumu novērojumus. • Ir augsti specializētas praktiskas un teorētiskas zināšanas, tostarp avangarda zināšanas, kas kalpo kā pamats originalitātei, attīstot un piemērojot jaunas idejas un risinājumus. • Demonstrē mācību jomas zināšanu un starpdisciplināru attiecību kritisku izpratni.	• Veic problēmu diagnostisku un risināšanu, pamatojoties uz mūsdienīgiem pētījumiem, integrējot jaunu vai starpdisciplināru jomu zināšanas, kas saistītas ar pētījumu realizāciju un inovāciju ieviešanu. • Adevāti novērtē situācijas, kurās ir nepietiekami vai ierobežoti dati un neprognozējamība. • Attīsta jaunas un dažādas prasmes, reaģējot uz jaunām zināšanām un praksi. • Brīvi izmanto inovatīvas metodes un instrumentus, risinot sarežģītas un neprognozējamas problēmas darba specializācijas jomā. • Atrod un pamato argumentus, risinot starpdisciplinārās problēmas. • Izrāda iniciatīvu darba un mācību jomā sarežģītā, neprognozējamā kontekstā, kas prasa rast risinājumu problēmām ar virkni mijiedarbojošos faktoru.	• Spēj izveidot administratīvas un organizatoriskas struktūras, patstāvīgi vadīt komandas, lai rastu risinājumu sarežģītām problēmām neprognozējamā kontekstā, kurām ir dažādi mijiedarbojošies faktori un iespējas. • Demonstrē operatīvu meistarību vadot pārmaiņas sarežģītā kontekstā. • Izrāda radošumu un novatoriskumu projektu attīstībā. • Uzsāk procesus un organizē aktivitātes, kas prasa labu koordināciju. • Formulē politiku un demonstrē līderības prasmes tās ieviešanā.	• Demonstrē augstu autonomijas pakāpi, viegli orientējās sarežģītā izglītības saturā, pieņemot jaunas pieejas un metodes tā apgūšanā. • Izmanto daudzveidīgas metodes un paņēmienus sarežģītu jomu apgūšanai. • Ir bagātīga konceptuāla pieeja un spēj konceptuāli un abstrakti domāt.	• Izstrādā un prezentē labi pamatotus viedokļus par sociālajiem procesiem un praksi, izsakot pamatotus priekšlikumus to uzlabošanai vai izmaiņām. • Spēj efektīvi komunicēt dažās no visplašāk lietotajām Eiropas valodām.	• Integrē plašu zināšanu un avotu spektru jaunos un salīdzinoši nepazīstamos kontekstos. • Veic pamatotu izvērtējumu un rod risinājumus sarežģītu mijiedarbību kontekstos. • Demonstrē adekvātu uzvedību un mijiedarbību profesionālos un/vai specializētos kontekstos. • Spēja risināt problēmas, integrējot vispārējus avotus nepazīstamā kontekstā ar nepieciešamu informāciju. • Spēj uzsākt pārmaiņas, vadīt attīstības procesus sarežģītā kontekstā.

Zināšanas	Prasmes	Kompetences			
		Autonomija un atbildība	Mācīšanās kompetences	Komunikatīvās un sociālās kompetences	Profesionālās kompetences
					iesaistās svarīgās zinātniskās, sociālās un morālās problēmās, kas rodas darba vai mācību procesā.
8. līmenis					
- Ir specializētas un sistematiskas zināšanas, kuras izmanto, lai veiktu kritisku analīzi un sintezētu jaunas idejas. - Prasmīgi izmanto mācību jomas zinātniskās pētniecības metodes. - Spēja paplašināt un uzlabot pašreizējās zināšanas mācību jomā, kā arī to mijiedarbību ar tuvām zinātniskajām jomām. - Demonstrē augstākās sarežģītības pakāpes zināšana un veic oriģinālus pētījumus.	- Spēja veidot un vadīt komandu sadarbību, ieplānot laiku un vadīt cilvēku un finanšu resursus, lai atrastu risinājumus sarežģītām problēmām, izmantojot jaunas tehnoloģiskas metodes un instrumentus. - Ātri apkopo, iegūst, klasificē, sintezē nepieciešamos datus un tiem piekļūst, izmantojot gan detalizētus, gan retus avotus. - Spēja risināt un pārvarēt nopietnas problēmas pētniecības jomā un/vai ieviest inovācijas, uzlabot standarta modeļus un pieejas, izstrādāt inovatīvus risinājumus, kombinējot daudzveidīgas oriģinālas stratēģijas un tehnoloģijas, tikt galā ar neveiksmēm un turpināt attīstību, uzlabot standarta modeļus un pieejas.	- Rada un interpretē jaunas zināšanas, pamatojoties uz saviem pētījumiem vai citām zinātniskām darbībām. - Izmanto jaunās zināšanas, lai demonstrētu spēju paplašināt esošās zinātniskās jomas un atzīt aktuālu publikāciju nepieciešamību. - Spēj novērtēt sava pētījuma stiprās puses. - Spēja izdomāt, izplānot un realizēt musdienīgu pētniecības procesu atbilstoši zinātniskajām normām.	Spēj sistemātiski apgūt un izprast lielu zināšanu apjomu par jaunākajiem zinātniskiem sasniegumiem vai profesionālās prakses jomā.	- Uzrāda īpašības un pārnesamas prasmes, kas pieprasa pastiprinātu personiskās atbildības sajūtu un pašiniciatīvu sarežģītos un neprognozējamos apstākļos, kā arī profesionālos un līdzīgos kontekstos. - Spēj konceptualizēt, izstrādāt un ieviest projektus ar mērķi radīt jaunas zināšanas, piemērot un izprast jaunākos sasniegumus, kā arī adaptēt projekta plānu neprognozējamiem apstākļiem. - Spēj efektīvi komunicēt dažās no visvairāk lietotajām Eiropas valodām.	- Zinātniskos un sarežģītos akadēmiskos pētījumos lietoto paņēmienu dziļa izpratne. - Pamatīgi izvērtē mācību jomas sarežģītos jautājumus, bieži vien, trūkstot plašiem datiem, un prezentē savas idejas un secinājumus speciālistiem un nespeciālistiem.

Zināšanas	Prasmes	Kompetences			
		Autonomija un atbildība	Mācīšanās kompetences	Komunikatīvās un sociālās kompetences	Profesionālās kompetences
- Demonstrē augstākā iespējamā līmeņa zināšanas un izpratni ne tikai izvēlētajā mācību jomā, bet arī tuvējās zinātnes jomās. - Demonstrē un piemēro zināšanas veiktu, atzītu un labi pamatotu akadēmisku pētījumu sarežģītības pakāpē.	- Ir metodes un līdzekļi, lai prognozētu pārmaiņas un problēmas, ignorētu kontekstu un domātu novatoriski, izstrādātu un piedāvātu saprātīgus plānus, realizētu jaunas idejas, iegūtu jaunas prasmes un īpašības, prognozētu tehnoloģisko un radošo attīstību, rakstītu un prezentētu jaunus zinātniskus un tehniskus dokumentus (zinātniskus rakstus, kopsavilkumus, ziņojumus, diagrammas, shēmas, utt.), izmantojot dažādus medijus, komunicētu ar dažādām auditorijām. - Ir šādas prasmes: izturība, uzņēmēja gars, neatlaidība, stingrība, piemērošanās spējas un intelektuāla elastība.				Spēja turpināt veikt fundamentālās vai lietiskās zinātnes pētījumus aizvien sarežģītākos līmeņos, sniedzot savu ieguldījumu jaunu parādību, ideju un pieeju attīstībā līmeņos, sniedzot savu ieguldījumu jaunu parādību, ideju un pieeju attīstībā

Horvātija

Galvenie Horvātijas NKI līmeņu aprakstu elementi

Līmeņu aprakstu elementi		
Zināšanas	Prasmes	Autonomija
- faktu - teorētiskās	- kognitīvās - praktiskās - sociālās	un atbildība

1.-8. līmeņa apraksti⁴⁸

	Zināšanas	Prasmes	Autonomija un atbildība
1.līmenis	Saprot vispārējus pamatfaktus un jēdzienus vienkārsās un pazīstamās ikdienas situācijās.	Kognitīvās prasmes: Vienkārsā, konkrēta loģiskā domāšana, kas nepieciešama vienkārsu, skaidri definētu uzdevumu veikšanai zināmās situācijās. Praktiskās prasmes: Veic vienkārsās ikdienas psihomotorās kustības zināmās situācijās. Sociālās prasmes: Ievēro vispārējos uzvedības likumus zināmā sociālā kontekstā.	Veic vienkārsus uzdevumus tiešā un nepārtrauktā profesionālā uzraudzībā zināmās situācijās. Uzņemas atbildību par vienkārsu uzdevumu veikšanu zināmās situācijās.
2.līmenis	Saprot pamata faktus un jēdzienus, kas raksturīgi darba un/vai mācību jomai, vienkārsās un zināmās situācijās.		

⁴⁸ Croatian Ministry of Science, Education and Sports (2013). The Croatian qualifications network act. <http://www.zakon.hr/z/566/Zakon-o-Hrvatskom-kvalifikacijskom-okviru> [skatīts 10.4.2013.].

	Zināšanas	Prasmes	Autonomija un atbildība
		Kognitīvās prasmes: Konkrēta, loģiskā domāšana, kas nepieciešama, lai piemērotu zināmos faktus un procedūras, veicot virkni saistītu, vienkāršu uzdevumu zināmās situācijās. Praktiskās prasmes: Rīkojas un izmanto vienkāršas metodes, instrumentus, darba rīkus un materiālus zināmās situācijās. Sociālās prasmes: Realizē vienkāršu komunikāciju un sadarbību, mijiedarbojoties ar citiem indivīdiem zināmā sociālā kontekstā.	Pilda vienkāršus uzdevumus tiešā un neregulārā profesionālā uzraudzībā zināmās situācijās. Uzņemas atbildību par vienkāršu uzdevumu veikšanu un attiecībām ar citiem indivīdiem zināmās situācijās.
3.līmenis	Saprot darba un/vai mācību jomai svarīgos faktus, jēdzienus, procedūras un principus daļēji zināmās situācijās.	Kognitīvās prasmes: Izskaidro, novērtē, atlasa un izmanto svarīgus faktus, jēdzienus un procedūras, kas nepieciešamas, lai veiktu virkni sarežģītu, noteiktu uzdevumu vai risinātu problēmas specifiskā darba un/vai mācību jomā zināmās situācijās. Praktiskās prasmes: Veic sarežģītas darbības, izmantojot dažādu vienkāršu metožu, instrumentu, darba rīku un materiālu kopumu daļēji zināmās situācijās. Sociālās prasmes: Realizē sarežģītu komunikāciju mijiedarbībā ar citiem indivīdiem un iespēja sadarboties grupā pazīstamos sociālos kontekstos.	Veic virkni sarežģītu uzdevumu un piemēro savu uzvedību noteiktu vadlīniju kopumam zināmās situācijās. Uzņemas atbildību par sarežģītu uzdevumu kopumu veikšanu zināmās situācijās.
4.līmenis	Analizē /plašu faktu, jēdzienu, procedūru, principu un teoriju spektru darba un/vai mācību jomā.	Kognitīvās prasmes: Vienkārša abstraktā loģiskā domāšana, kas nepieciešama, lai analizētu pieejamos faktus, jēdzienus un procedūras, pildot virkni sarežģītu uzdevumu darba un/vai mācību jomā zināmās situācijās, kas parasti ir prognozējamas, bet ir pakļautas pārmaiņām.	Izpilda virkni sarežģītu uzdevumu un pielāgo savu uzvedību noteiktu vadlīniju kopumam situācijās, kas parasti ir prognozējamas, bet ir pakļautas pārmaiņām. Uzņemas atbildību par darbības novērtēšanu un attīstīšanu situācijās, kas parasti ir prognozējamas, bet ir pakļautas pārmaiņām.

	Zināšanas	Prasmes	Autonomija un atbildība
		Praktiskās prasmes: Veic sarežģītu kustību kopumu un izmanto sarežģītas metodes, instrumentus, darba rīkus un materiālus (pildot virkni sarežģītu, specifisku uzdevumu) situācijās, kas parasti ir prognozējamas, bet ir pakļautas pārmaiņām. Sociālās prasmes: Realizē sarežģītu komunikāciju mijiedarbībā ar citiem un iespēja sadarboties grupā sociālajos kontekstos, kas parasti ir prognozējami, bet ir pakļauti pārmaiņām.	Veic vienkāršus uzdevumus tiešā un nepārtrauktā profesionālā uzraudzībā zināmās situācijās. Uzņem atbildību par vienkāršu uzdevumu veikšanu zināmās situācijās.
5.līmenis	Analizē, sintezē un novērtē / specializētus faktus, jēdzienus, procedūras, principus un teorijas darba un/vai mācību jomā, veidojot izpratni par zināšanu izziņas robežu.	Kognitīvās prasmes: Interpretē, novērtē, atlasa un radoši izmanto dažādus atbilstošus faktus, jēdzienus un procedūras, kas nepieciešamas, lai rastu risinājumus un atrisinātu sarežģītus uzdevumus vai problēmas specifiskā darba un/vai mācību jomā daļēji neprognozējamos apstākļos, kā arī spēj pārnest zināšanas uz citām jomām un problēmām. Praktiskās prasmes: Veic sarežģītas darbības un izmanto sarežģītas metodes, instrumentus, darba rīkus un materiālus daļēji neprognozējamās situācijās, izstrādā instrumentus, rīkus un materiālus un pielāgo vienkāršas metodes. Sociālās prasmes: Daļēji vada sarežģītu komunikāciju mijiedarbībā ar citiem un veido sadarbību grupā daļēji neprognozējamos sociālos kontekstos.	Piedalās vadības darbībās daļēji neprognozējamos apstākļos. Uzņem atbildību par novērtēšanas vadīšanu un rīcības attīstīšanu daļēji neprognozējamās situācijās.
6.līmenis	Izvērtē specializētus faktus, jēdzienus, procedūras, principus un teorijas darba un/vai mācību jomā, ietverot to kritisku izpratni.	Kognitīvās prasmes: Apkopo, interpretē, novērtē, atlasa un radoši izmanto dažādus atbilstošus faktus, jēdzienus un procedūras, kas nepieciešamas, lai radītu risinājumus un risinātu sarežģītus uzdevumus un problēmas specifiskā	Vada profesionālus projektus neprognozējamos apstākļos. Uzņem ētisku un sociālu atbildību par personiskās un grupas profesionālās attīstības vadību un novērtēšanu neprognozējamās situācijās.

	Zināšanas	Prasmes	Autonomija un atbildība
		darba jomā neprognozējamās apstākļos, kā arī spēj pārnest zināšanas uz citām jomām un problēmām. Praktiskās prasmes: Veic sarežģītas darbības un izmanto sarežģītas metodes, instrumentus, darba rīkus un materiālus neprognozējamās apstākļos, kā arī attīsta instrumentus, darba rīkus un materiālus un pielāgo sarežģītas metodes. Sociālās prasmes: Vada sarežģītu komunikāciju, mijiedarbību ar citiem un sadarbību dažādās sociālās grupās neprognozējamā sociālā kontekstā.	
7.līmenis	Novērtē /augsti specializētas zināšanas darba un/vai mācību jomā, no kurām daļa ir zināšanu avangardā, potenciāli veidojot pamatu oriģinālai domāšanai un zinātniskajai pētniecībai, kā arī saskarei ar citām zināšanu jomām.	Kognitīvās prasmes: Kritiska vērtēšana un radošā domāšana, kas nepieciešama jaunu un sarežģītu problēmu risināšanai, kas nepieciešamas kā pamats jaunu zināšanu attīstīšanai un saskarei ar zināšanām noteiktās jomās neprognozējamās situācijās. Praktiskās prasmes: Veic sarežģītas darbības un izmanto sarežģītas metodes, instrumentus, darba rīkus un materiālus, kā arī attīsta metodes, instrumentus, darba rīkus un materiālus, kas ir nepieciešami pētniecības un inovāciju procesos un pielāgo sarežģītas metodes. Sociālās prasmes: Vada un virza sarežģītu komunikācijas procesu, mijiedarbību ar citiem un sadarbību dažādās sociālās grupās neprognozējamās sociālās situācijās.	Koordinē un vada attīstības darbības neprognozējamās apkārtnes apstākļos un pieņem lēmumus neskaistros apstākļos. Uzņemas personisku un grupas atbildību par stratēģisko lēmumu pieņemšanu un veiksmīgu uzdevumu izpildi un pabeigšanu neprognozējamās apstākļos, kā arī sociālo un ētisko atbildību par uzdevumu izpildi un sekām.
8.līmenis	Rada un novērtē jaunus faktus, jēdzienus, procedūras, principus un teorijas pētniecības jomā, kas paplašina zināšanu avangardu.	Kognitīvās prasmes: Izmanto progresīvas, sarežģītas, oriģinālas, augsti specializētas zināšanas, prasmes, aktivitātes un procedūras, kas nepieciešamas jaunu zināšanu un metožu attīstīšanai, kā arī dažādu jomu integrēšanai.	Demonstrē personisku profesionālu un ētisku autoritāti, vada zinātniski pētnieciskās aktivitātes un apņemas attīstīt jaunas idejas un/vai procesus.

	Zināšanas	Prasmes	Autonomija un atbildība
	Analizē, sintezē un novērtē / specializētus faktus, jēdzienus, procedūras, principus un teorijas darba un/vai mācību jomā, veidojot izpratni par zināšanu izziņas robežu.	Praktiskās prasmes: Rada, novērtē un izpilda jaunizveidotās specializētās kustības un jaunas metodes, instrumentus, darba rīkus un materiālus. Sociālās prasmes: Rada un piemēro jaunas sociāli un vispārīgi pieņemamas komunikācijas formas un sadarbojas mijiedarbībā ar indivīdiem un grupām, kas pieder citām struktūrām un kurām ir cita kultūras un etniskā izcelsme.	Uzņemas ētisku un sociālu atbildību par sekmīgu pētījumu veikšanu, sociāli labvēlīgiem rezultātiem un iespējamām sociālajām sekām.

Kipra

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Kiprā

Līmeņu aprakstu elementi		
Zināšanas - Iesaistīto zināšanu veidi: zināšanas par teoriju vai zināšanas par praksi, zināšanas par priekšmetu vai par kādu profesijas jomu. - Šo zināšanu sarežģītība: sarežģītības pakāpe, kā arī situācijas, kurā šīs zināšanas tiek apgūtas, prognozējamība vai neprognozējamība. - Izpratne: spēja ievietot savas zināšanas kontekstā – tiek sagaidīta izpratne, kad kāds kaut ko izskaidro citiem.	Prasmes - Iesaistīto prasmju veidi: praktiskās, kognitīvās vai komunikācijas. - Problēmu risināšanas sarežģītība: izmantojamās problēmu risināšanas prasmes un uzdevuma sarežģītība. - Komunikācija: nepieciešamā komunikācija; vēstījuma sarežģītība; kādām mērķa grupām un ar kādiem instrumentiem.	Kompetence - Rīcības telpa: ar darbu vai mācībām saistītā konteksta veids, kuros šīs zināšanas un prasmes tiek izmantotas, kā arī šo kontekstu neprognozējamības un mainīguma pakāpe. - Sadarbība un atbildība: spēja uzņemties atbildību par savu un citu darbu; sadarbības situāciju, kurās spēj iesaistīties, sarežģītība. - Mācīšanās: spēja uzņemties atbildību par savu un citu mācīšanos.

1.-8. līmeņa apraksti⁴⁹

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence	Mācīšanās rezultāti
1.līmenis	- Jābūt pamatzināšanām par vispārīgiem pamatskolas jautājumiem. - Zina un izprot vienkāršu uzdevumu un darbību pabeigšanai nepieciešamos soļus. - Izprot pamata uzdevumus un norādījumus.	- Jābūt pamata lingvistiskām, matemātiskām, praktiskām un radošām prasmēm. - Jābūt pamata atkārtotām komunikācijas prasmēm. - Spēj izmantot dažādas darba pamatmetodes. - Spēj novērtēt savu darbu.	- Spēj pieņemt personiskus lēmumus un rīkoties vienkāršās, skaidrās situācijās. - Spēj patstāvīgi strādāt ar iepriekš definētām problēmām. - Jābūt vēlmei mācīties un jāspēj iesaistīties daļēji atvērtās mācīšanās situācijās kāda pārraudzībā.	- Mācību grāmatu pamata izpratne. - Pabeidz atkārtotus, vienkāršus uzdevumus sistēmā, kurā ir kvalitātes kontrole. - Komunicē pamata informāciju zināmos kontekstos. - Nodrošina uzdoto uzdevumu efektīvu izpildi.

⁴⁹ 2012. gada līmeņu līmeņu aprakstu projekts.

		Prasmes	Kompetence	Mācīšanās rezultāti
	Jābūt no mācību grāmatām iegūtām pamatzināšanām par dabas, kultūras un politikas jautājumiem.	Spēj prezentēt darba rezultātus.	Spēj pārraudzībā veikt darbības, kurām ir iepriekš noteikts vienkāršs laika termiņš.	- Apgūst un piemēro pamata kompetences noteiktās darbībās. - Uzņemas minimālo atbildību par vienkāršu uzdevumu izpildi/realizē ierobežotu autonomiju.
2.līmenis	- Jābūt vispārējo priekšmetu pamatzināšanām. - Jābūt pamatzināšanām par dabas, kultūras, sociālajiem un politiskajiem jautājumiem. - Jāapzinās un jāinterpretē informācija un ideju veidi. - Jābūt būtiskajām zināšanām, lai veiktu darbības savā un citu labā.	- Ir pamata lingvistiskās, matemātiskās, praktiskās un radošās prasmes. - Spēj prezentēt sava darba rezultātus. - Spēj izmatot dažādas darba pamatmetodes. - Nodrošina efektīvu uzdevumu izpildi. - Spēj novērtēt savu darbu.	- Spēj patstāvīgi strādāt ar iepriekš definētām problēmām. - Iegūst un izmanto svarīgākās pamata kompetences. - Spēj rīkoties ierobežotā uzraudzībā. - Jābūt vēlmei mācīties un daļējā pārraudzībā uzsākt mācīšanās situācijas.	- Izprot un izmanto labas zināšanas par uzdevumiem un procedūrām. - Ievēro norādījumus. - Komunicē nezināmos kontekstos balstītu informāciju. - Ir proaktīvs un spēj atlasīt informāciju par specifiskiem uzdevumiem. - Piemēro pamata kompetences dažādām darbībām. - Uzņemas atbildību un realizē autonomiju kontrolētā sistēmā.
3.līmenis	- Jābūt zināšanām par profesionālās nozares vai mācību jomas pamata metodoloģiju, faktiem un procedūrām. - Izprot teorētisko zināšanu nozīmi. - Atlasa un izmanto būtiskās iegūtās zināšanas, lai veiktu specifiskas darbības sev un citiem.	- Spēj izpildīt praktiskus darba uzdevumus profesionālajā nozarē vai mācību jomā. - Demonstrē attīstītu prasmju diapazonu, lai veiktu ar darbu vai mācību jomu saistītus sarežģītus uzdevumus. - Spēj risināt profesionālas problēmas.	- Spēj iesaistīties starpdisciplinārā sadarbībā darba vai mācību jomas praksē. - Piemēro zināšanas un prasmes, lai sistemātiski veiktu uzdevumus. - Uzvedās tā, lai risinātu problēmas, proaktīvi iesaistoties mācību vidē. - Spēj aktīvi iesaistīties darba vai mācību jomas mācību situācijās.	- Zina informāciju, kas saistīta ar sarežģītām procedūrām darba vai mācību jomā. - Ievēro norādījumus un sistemātiski veic sarežģītus uzdevumus, reizēm neprognozējamos kontekstos. - Komunicē informāciju nepazīstamos kontekstos.

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence	Mācīšanās rezultāti
	Jāizprot sava potenciālā ietekme uz sabiedrību un darba tirgu.	- Spēj meklēt/novērtēt attiecīgo informāciju, kas saistīta ar praktiska darba uzdevumiem savā profesionālajā nozarē vai mācību jomā. - Spēj izmantot profesionālo terminoloģiju komunikācijā ar kolēģiem vai citiem studentiem.	- Pāraudzībā spēj izveidot atbildību un autonomiju. - legūst pamata kompetences kā pamatu mūžizglībai. - Spēj uzņemties atbildību par norobežotiem darba procesiem.	- Izvērtē, novērtē un interpretē ar darba vai mācību jomu saistītus faktus, izmantojot problēmu risināšanas pamata paņēmienus. - Uzņemas atbildību par sarežģītu uzdevumu izpildi. - Mijiedarbojas ar tiešo vidi, veicot konkrētas darbības savā un citu labā.
4.līmenis	- Ir zināšanas par darba vai mācību jomas principiem un plašām teorijām. - Atlasa un analizē teorētiskās zināšanas sava darba vai mācību jomas plašā kontekstā. - Izmanto ar savu jomu vai darbu saistītos faktus un procedūras. - Ir izpratne par profesionālu problēmu saistību starptautiskā ietvarā.	- Spēj atlasīt un piemērot atbilstošus rīkus, paņēmienus, materiālus un metodoloģijas darba vai mācību jomā. - Spēj identificēt praktiskas vai teorētiskas problēmas un tās risināt. - Spēj novērtēt citu un sava darba kvalitāti, pamatojoties uz noteiktiem standartiem. - Spēj lietot savas darba vai mācību jomas terminoloģiju sadarbībā ar kolēģiem.	- Spēj uzņemties atbildību par sava un kopējā darba procesiem un rezultātiem. - Spēj piemērot zināšanas un prasmes, lai pildītu kvalitatīvus un kvantitatīvus uzdevumus. - Spēj tiekties uz profesionālu attīstību. - Spēj demonstrēt augstāko pamata kompetenču līmeni šajā līmenī, kā pamatu augstākajai izglītībai. - Spēj uzņemties atbildību par darba vai mācību jomu.	- Saprot un analizē plašas tehniskas, praktiskas un teorētiskas zināšanas, kas pamatojas darba vai mācību jomā. - Ievēro norādījumus un veic noteiktus teorētiskos un tehniskos uzdevumus. - Komunicē tehniskas un teorētiskas zināšanas darba vai mācību jomā. - Mijiedarbojas, rada risinājumus darba vai mācību jomas problēmām. - Izmanto pamata kompetences noteiktās darbībās darba vai mācību jomās. - Ir autonomas un uzņemas atbildību par sev un citiem noteiktiem uzdevumiem. - Izpilda sarežģītus uzdevumus plašā kontekstā, pastāvot nodrošinātiem mehānismiem.
5.līmenis			Spēj identificēt tālākas izglītības iespējas dažādās mācību vidēs.	

	Prasmes	Kompetence	Mācīšanās rezultāti
	- Izprot praksi un svarīgākās teorijas, un metodoloģijas un apliecina, ka spēj izprast to izmantošanu darba jomā. - Izstrādā stratēģiskas un radošas atbildes, meklējot risinājumus skaidri definētām problēmām. - Spēj vērtēt zināšanas par būtiskiem sociāliem un ētiskiem jautājumiem. - Iz zināšanas par darbu vai mācību jomas praksi un metodoloģiju un teoriju piemērošanu.	- Patstāvīgi vada projektus, kas prasa problēmu risināšanas paņēmienus. - Spēj uzņemties noteiktas vadības un plānošanas funkcijas saistībā ar darbu vai mācību jomu. - Spēj vadīt cilvēkus un izskatīt viņu darbu, komandas veidotājs, komandas instruktors. - Spēj iesaistīties uz attīstību orientētā starpdisciplinārā darba procesā.	- Saprot augsta līmeņa mācību grāmatas, kas virza uz jaunām profesionālām vai akadēmiskām zināšanām. - Labs pētnieks problēmu risināšanā. - Demonstrē vadības prasmes. - Risina problēmas un attīsta risinājumus darba vai mācību jomā. - Spēj spriest par sociāliem un ētiskiem jautājumiem. - Vērtē savu sniegumu un uzlabo kompetences tālākizglītbai. - Efektīvi un lietderīgi vada projektus un cilvēkus.
6.līmenis	- Spēj pārdomāt darbu vai mācību jomas teorijas un praksi, izprotot vispārējo izglītību veidojošās zināšanas. - Spēj spriest par būtiskiem sociāliem un ētiskiem jautājumiem, kas rodas darba vai mācību jomā. - Zināšanas par savas darba vai mācību jomas teoriju un praksi.	- Spēj patstāvīgi piedalīties profesionālā sadarbībā. - Spēj tikt galā ar darbu vai mācību jomas sarežģītiem uzdevumiem vai situācijām. - Spēj būt radošs un uzņemties iniciatīvu, izstrādājot projektu vadības procesus – komandas veidotājs/komandas instruktors. - Attīstītas mācīšanās prasmes, kas nepieciešamas, lai uzsāktu turpmākās mācības ar lielāku autonomijas pakāpi.	- Spēj demonstrēt inovatīvas reakcijas darba vai mācību jomā. - Spēj komunicēt dažādām auditorijām (speciālistu/nespeciālistu) idejas un problēmu risinājumus, argumentācijā izmantojot dažādu paņēmienus. - Spēj profesionāli spriest par ētiskiem un sociāliem jautājumiem specializācijas jomā, apgūstot problēmu risināšanu.

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence	Mācīšanās rezultāti
		Spēj piemērot metodoloģijas, izmantojot vienas vai vairāku mācību jomu rīkus, kā arī piemērot ar šīs darba vai mācību jomas saistītās prasmes.	Spēj identificēt pats savas mācīšanās vajadzības un organizēt savu mācīšanos dažādās darba vai mācību jomas mācīšanās vidēs.	- Novērtē savu mācīšanos un specializēšanos vienā vai vairākās kompetencēs tālākai izglītībai. - Atbild par darba vai mācību jomas radošu un inovatīvu projektu vadību.
7.līmenis	- Spēj nostiprināt ar bakalaura līmeni saistītās zināšanas. - Ir zināšanas vienā vai vairākās mācību jomās, pamatojoties uz starptautiskiem pētījumiem. - Izmanto mācību jomas multidisciplināras teorētiskās un praktiskās zināšanas. - Spēj izprast savas jomas zinātnisko pamatu un pārdomāt par zināšanām, identificējot zinātniskas problēmas.	- Spēj novērtēt un izraudzīties metodoloģijas, teorijas, rīkus un prasmes mācību jomā, kā arī izstrādāt jaunus analīzes modeļus un zinātniski pamatotas problēmu risināšanas paņēmienus. - Labi veic kritisku novērtējumu un risina problēmas nepazīstamā vidē. - Spēj komunicēt pētījumus balstītas zināšanas un apspriest profesionālus un zinātniskus jautājumus ar speciālistu un nespēcālistu auditoriju. - Attīsta jaunas prasmes, paņēmienus un vadības prasmes un ir inovatīvs sarežģītos darba un mācību kontekstos. - Apgūst mācību jomas zinātniskās metodoloģijas, prasmes un rīkus.	- Spēj patstāvīgi uzsākt un realizēt profesionālu un starpdisciplināru sadarbību, uzņemoties profesionālu atbildību. - Spēj demonstrēt spēju reaģēt uz strauji mainīgu uzņēmējdarbības vidi un tajā funkcionēt. - Spēj patstāvīgi tiekties pēc savas profesionālās attīstības un specializācijas. - Spēj turpināt studijas lielā mērā patstāvīgi un autonomi. - Spēj vadīt darba un attīstības situācijas, kas ir sarežģītas un prasa neparastus risinājumus, kā arī izmantot pētījumus balstītu diagnostiku.	- Ir teorētiskas un praktiskas zināšanas, kas veido pamatu oriģināliem pētījumiem. - Efektīvi vada cilvēkus un projektus strauji mainīgā uzņēmējdarbības vidē. - Spēj skaidri komunicēt zināšanas un secinājumus, kas ir oriģinālu pētījumu vai pieredzes vai patstāvīgu mācību rezultāti speciālistu un nespēcālistu auditorijām. - Risina problēmas nepazīstamā vidē ar nepilnīgiem, ierobežotiem datiem un rada oriģinālus pētījumus. - Novērtē profesionālo attīstību, uzņemmas iniciatīvu patstāvīgi turpināt mācības un specializāciju. - Atbild par oriģināliem pētījumiem uzņēmējdarbības vidē un specifiskā vidē darbojošos cilvēku saskaņotu vadību.

		Prasmes	Kompetence	Mācīšanās rezultāti
8.līmenis	- Devis nozīmīgu ieguldījumu jaunu zināšanu un izpratnes attīstībā specifiskā pētniecības jomā, pamatojoties uz zinātniskiem pētījumiem. - Spēj pārskatīt esošās zināšanas pētniecības vai prakses jomā.	- Spēj analizēt, novērtēt un attīstīt jaunus paņēmienus, jaunus rīkus un jaunas prasmes pētījumu jomā. - Apgūst ar saviem pētījumiem un attīstību saistītas zinātniskās teorijas, metodes un rīkus. - Spēj piedalīties starptautiskās diskusijās savā mācību/pētniecības jomā un izplatīt pētījumu rezultātus.	- Spēj ar zinātnisku integritāti patstāvīgi uzsākt vietējo un starptautisko sadarbību pētniecībā un attīstībā un iesaistīties tajā. - Spēj patstāvīgi uzsākt pētniecības un attīstības projektus un šādos pētījumos savā mācību jomā attīstīt jaunas zināšanas un prasmes. - Spēj organizēt pētniecības un attīstības uzdevumus sarežģītās un neprognozējamā vidē/kontekstā.	- Augsta teorētiska un praktiska erudīcija specializētā zināšanu jomā, kas var sniegt ieguldījumu ētiskos un sociālos jautājumos ne tikai nacionālā, bet arī starptautiskā līmenī. - Novatoriski demonstrē vadību pētniecības darbā vai mācībā. - Komunicē specializētas zināšanas plašām auditorijām un forumiem, izmantojot vietējas un starptautiskas publikācijas. - Demonstrē specializētas zināšanas, veicot kritisku novērtēšanu un analizējot problēmas ar ierobežotiem datiem un nepazīstamās vidēs. - Ir apņēmība ģenerēt jaunas idejas un inovācijas saistībā ar tehnoloģiju, kultūru un sabiedrību. - Atbild par virkni specializētu projektu vadību.

Čehijas Republika

Integrēts kompetences raksturlielumu apraksts (kompetences jēdziens sevī ietver zināšanas un prasmes, un spēju tās apvienot), kas izmantots Čehijas Republikas profesionālo kvalifikāciju ietvarstruktūras 1.-8. līmeņu noteikšanai.

Līmeņu apraksti ir cieši saistīti ar profesionālo darbību sarežģītību.

1.-8. līmeņa apraksti⁵⁰

	Kompetenču apraksts
1.līmenis	- Identificē darba rīkus, aprīkojumu izejmateriālus, utt. - Veic uzdevumus atbilstoši vienkāršiem, nemainīgiem norādījumiem. - Identificē problēmas, kas rodas, ievērojot šos norādījumus.
2.līmenis	- Pārzina materiālus, kas apraksta veicamo darbu. - No dažādām iespējām izvēlas atbilstošus instrumentus, materiālus, utt., ko lietot katrā procedūrā, vai metodi. - Novērtē savas produkcijas vai pakalpojumu kvalitāti. - Identificē problēmas, kas rodas, ievērojot norādījumus. - Izpilda norādījumus standarta situācijās ar minimālām izmaiņām.
3.līmenis	- Pārzina savā jomā plaši lietoto dokumentāciju, normas un standartus. - No dažādām iespējām atbilstoši apstākļiem un prasībām izvēlas atbilstošas procedūras, metodes, rīkus, izejmateriālus, utt. - Novērtē savu un citu produkcijas vai pakalpojumu kvalitāti. - Veic kvalitātes kontroli, nosaka trūkumu cēloņus un izlemj, kā tos novērst. - Identificē problēmas, kas rodas, ievērojot atsevišķas procedūras, nosaka to cēloņus un izlemj, kā tās novērst. - Realizē atsevišķas procedūras atkarībā no apstākļiem un prasībām, tostarp ņemot vērā sociālos, ekonomiskos un ekoloģiskos apsvērumus. - Prezentē savu darbu, produkciju vai pakalpojumus. - Vada nelielu grupu, veicot vienkāršas vai atbalsta aktivitātes.
4.līmenis	- Pārzina savā jomā plaši izmantoto dokumentāciju, normas, standartus un regulējumu. - Atbilstoši apstākļiem un prasībām no dažādām iespējām izvēlas atbilstošas procedūras, metodes, rīkus, izejmateriālus, utt. - Novērtē kā savu, tā citu produkcijas vai pakalpojumu kvalitāti. - Realizē kvalitātes kontroli, nosaka trūkumu cēloņu un sekas, kā arī izlemj, kā tos novērst. - Identificē problēmas, kas rodas, ievērojot atsevišķas procedūras, nosaka to iemeslus un ievieš procedūrā nepieciešamās izmaiņas. - Identificē jebkuru radušos problēmu sociālos, ekonomiskos un vides aspektus. - Nosaka individu un objektu neparastas darbības cēloņus darbavietā. - Novērtē tehniskās informācijas atbilstību. - Novērtē citu metodes, apsverot to izmantošanu savā darbā. - Veic atsevišķas procedūras, modificējot tās atbilstoši apstākļiem un prasībām, tostarp ņemot vērā sociālos, ekonomiskos un vides apsvērumus. - Problēmu risināšanā izmanto tehnisko informāciju no dažādiem avotiem. - Izsaka ierosinājumus rezultātu uzlabošanai. - Izstrādā esošo procedūru un produktu vienkāršus analogus. - Sekmē jaunas produkcijas un procedūru piedāvājumu izstrādi. - Prezentē savu darbu, produkciju vai pakalpojumus, apspriež problēmas un rod risinājumus, kā arī efektīvi komunicē.

⁵⁰ Memorandum qualifications levels in the national qualifications system: description of the levels and how they relate to EQF, MŠMT, executive committee No 1,5 January 2010.

	Kompetenču apraksts
	Vada nelielu grupu, realizējot atsevišķas procedūras, atkarībā no apstākļiem un prasībām.
5.līmenis	- Pārzina savā jomā izmatoto dokumentāciju, normas, standartus un regulējumu tik lielā mērā, ka spēj izskaidrot to citiem standarta situācijās. - No dažādām iespējām atbilstoši apstākļiem un prasībām izvēlas atbilstošas procedūras, metodes, rīkus, izejmateriālus utt. - Novērtē savas un citu produkcijas vai pakalpojumu kvalitāti. - Veic kvalitātes kontroli, nosaka trūkumu cēloņus un sekas, kā arī izlemj, kā tos novērst. - Identificē problēmas, kas rodas, ievērojot atsevišķas procedūras, nosaka to cēloņus un ievieš procedūrās nepieciešamās pārmaiņas. - Identificē jebkuru radušos problēmu sociālos, ekonomiskos un vides aspektus. - Atpazīst indivīdu un priekšmetu parastu un neparastu rīcību darbavietā, nosaka neparastās darbības cēloņus un kontekstu, kā arī izdara secinājumus un formulē priekšlikumus. - Analizē mēreni sarežģītas sistēmas, parādības un procesus. - Novērtē tehniskās informācijas nozīmi standarta problēmu risināšanā. - Novērtē citu metodes, apsverot to izmantošanu savā darbā. - Realizē atsevišķas procedūras, modificējot tās atkarībā no apstākļiem un prasībām, tostarp, ņemot vērā sociālos, ekonomiskos un ekoloģiskos apsvērumus. - Patstāvīgi izpilda parastos tehniskus uzdevumus, izmantojot standartmetodes. - Risina problēmas, kas prasa abstrahēšanos, un izmanto vienkāršas pētniecības metodes. - Sarežģītos risinājumos integrē vairākus komponentus. - Formulē priekšlikumus uzlabojumiem, tostarp jaunu procesu priekšlikumus. - Izstrādā mēreni sarežģītas procedūras un produktus. - Prezentē savu darbu, produkciju vai pakalpojumus, apspriež problēmas un rod risinājumus. - Vada grupu, kas veic mēreni sarežģītus tehniskus uzdevumus, atkarībā no neprognozējamiem apstākļiem un prasībām.
6.līmenis	- Tik lielā mērā pārzina savā jomā izmatoto dokumentāciju, normas, standartus un regulējumus, ka spēj tos izskaidrot citiem standarta un nestandarta situācijās. - No dažādām iespējām izvēlas atbilstošas procedūras, metodes, rīkus, izejmateriālus, utt. saskaņā ar apstākļiem un prasībām. - Novērtē savu un citu produkcijas vai pakalpojumu kvalitāti. - Veic kvalitātes kontroli, nosaka trūkumu cēloņus un sekas, kā arī izlemj, kā tos novērst. - Identificē problēmas, kas rodas, ievērojot atsevišķas procedūras, nosaka to iemeslus un ievieš procedūrā nepieciešamās pārmaiņas. - Identificē jebkuru radušos problēmu sociālos, ekonomiskos un vides aspektus. - Analizē indivīdu un objektu neparastas darbības darbavietā cēloņus un kontekstus, izdara secinājumus un formulē priekšlikumus. - Analizē mēreni sarežģītas sistēmas, parādības un procesus. - Novērtē tehniskās informācijas atbilstību. - Novērtē citu metodes, apsverot to izmantošanu savā darbā. - Izpilda atsevišķas procedūras, modificējot tās atkarībā no apstākļiem un prasībām, tostarp, ņemot vērā sociālos, ekonomiskos un vides apsvērumus. - Veic diezgan sarežģītus uzdevumus, kuriem nav pieejamas procedūras un metodes. - Risina problēmas, kas prasa abstrahēšanos. - Risinot problēmas, izmanto tehnisko informāciju no dažādiem avotiem.

	Kompetenču apraksts
	• Piedāvā uzlabojumus sistēmai. • Izstrādā samērā sarežģītas procedūras un produktus. • Risina problēmas, kas prasa plašas teorētiskās zināšanas, izmanto pētniecības metodes un vienkāršus zinātniskus principus. • Prezentē savu darbu, produkciju vai pakalpojumus un attaisno tos, satopoties ar kritiku, apspriež problēmas un rod risinājumus, efektīvi komunicē un prezentē pārliecinošus argumentus. • Vada grupu, veicot sarežģītas tehniskas darbības neprognozējamās apstākļos.
7.līmenis	• Tik lielā mērā pārzina jomā izmantotos dokumentus, normas, standartus un regulējumus, ka spēj izskaidrot tos citiem standarta un nestandarta situācijās un novērtēt, vai šajās normās un dokumentos ir nepieciešams veikt izmaiņas. • Atbilstoši vēlamajiem rezultātiem plāno procedūras, metodes, kā arī rīku un materiālu izmantošanu, utt. • Novērtē savu un citu produkcijas un pakalpojumu kvalitāti. • Veic kvalitātes kontroli, nosaka trūkumu cēloņus un sekas un izlemj, kā tos novērst. • Identificē problēmas, kas rodas, ievērojot noteiktas procedūras, nosaka to cēloņus un ievieš attiecīgajā procedūrā nepieciešamās pārmaiņas. • Identificē jebkuru radušos problēmu sociālos, ekonomiskos un vides aspektus. • Analizē individu un objektu neparastās rīcības darbavietā cēloņus un kontekstu, izdara secinājumus un formulē priekšlikumus. • Analizē sarežģītas sistēmas, parādības un procesus. • Novērtē citu zinātnisko jomu tehniskās informācijas un atradņu nozīmi. • Novērtē citu darba rezultātus, apsverot to piemērošanu savā darbā. • Veic atsevišķas procedūras, modificējot tās, atkarībā no apstākļiem un prasībām, tostarp ņemot vērā sociālos, ekonomiskos un vides apsvērumus. • Izstrādā procedūras un metodes sarežģītu problēmu risināšanai un koordinē to ieviešanu. • Risina problēmas, kas prasa abstrahēšanos un vispārināšanu. • Problēmu risināšanā izmanto tehnisko informāciju un atradnes no dažādu zinātnisko jomu dažādiem avotiem. • Sarežģītos risinājumos integrē vairākus komponentus. • Piedāvā fundamentālas sistēmiskas pārmaiņas. • Plāno un ievieš jaunas, sarežģītas procedūras un produktus. • Risina problēmas, kas prasa plašas un augsti specializētas teorētiskas zināšanas, izmanto pētniecības metodes un vienkāršus zinātniskus principus. • Prezentē savu darbu, produkciju vai pakalpojumus, izstrādā jaunas procedūras, attaisno tās, sastopoties ar kritiku, vada diskusijas par sarežģītām problēmām un rod risinājumus, efektīvi komunicē un pasniedz pārliecinošus argumentus. • Organizē un plāno sarežģītus procesus, ko realizē vairākas grupas neprognozējamās apstākļos, ietverot stratēģisko lēmumu pieņemšanu.
8.līmenis	NKI 7.līmenis un: • Risina problēmas, kas prasa svarīgas visas jomas inovācijas; • Veicina oriģinālu pētījumu rezultātu izplatību; • Attīsta teorijas un metodes visprasīgākajām radošajām darbībām, tostarp zinātniskajai pētniecībai un attīstībai; • Prezentē piedāvātās procedūras un pētījumu rezultātus, aizstāv tos, sastopoties ar kritiku, vada diskusijas par pētniecības un zinātniskām problēmām; • Vada plaša diapazona pētniecības un attīstības darbības.

Dānija

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Dānijā

Zināšanas	Prasmes	Kompetence
- Zināšanu veids (par teoriju vai praksi, par priekšmetu vai jomu, vai profesijā) - Zināšanu sarežģītība (sarežģītības un prognozējamības pakāpe) - Izpratne (spēja ievietot savas zināšanas kontekstā)	- Prasmju veids (praktiskas, kognitīvas, radošas vai komunikācijas) - Problēmu risināšanas sarežģītība - Komunikācija	- Rīcības telpa (ar darbu un/vai mācībām saistīto kontekstu veidi, šo kontekstu neprognozējamība un mainība) - Sadarbība un atbildība - Mācīšanās

1.-8. līmeņa apraksti⁵¹

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
1.līmenis	- Jābūt vispārējo priekšmetu pamatzināšanām. - Jābūt pamatzināšanām par dabas, kultūras, sociālajiem un politiskajiem jautājumiem.	- Jābūt pamata lingvistiskajām, aritmētiskajām, praktiskajām un radošajām prasēm. - Jāspēj izmantot dažādas darba pamatmetodes. - Jāspēj novērtēt savu darbu. - Jāspēj prezentēt savu darba rezultātus.	- Jāspēj pieņemt personiskus lēmumus un rīkoties vienkāršās, skaidrās situācijās. - Jāspēj patstāvīgi strādāt ar iepriekš definētām problēmām. - Jābūt vēlmei mācīties un iesaistīties daļēji atvērtās mācīšanās situācijās cita pārraudzībā.
2.līmenis	- Jābūt pamatzināšanām vispārējos profesionālās vai mācību jomas priekšmetos vai specifiskās jomās. - Jābūt izpratnei par darba tirgus pamata nosacījumiem un mehānismiem.	- Jāspēj pieņemt personiski lēmumi un rīkoties vienkāršās, skaidrās situācijās. - Jāspēj patstāvīgi strādāt ar iepriekš definētām problēmām. - Jābūt vēlmei mācīties un jāspēj iesaistīties daļēji atvērtās mācīšanās situācijās cita pārraudzībā.	- Jāspēj pieņemt personiski lēmumi un rīkoties vienkāršās, skaidrās situācijās. - Jāspēj uzņemties zināmu atbildību par darba veidu attīstību un iesaistīties nesarežģītos grupu procesos. - Jāspēj iesaistīties daļēji atvērtās mācīšanās situācijās un meklēt palīdzību un pārraudzību.

⁵¹ Papildu informācijai skat. līmeņu aprakstus Dānijas ietvarstruktūrā: <http://en.iu.dk/transparency/qualifications-frameworks/levels> [skatīts 3.11.2012.]

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
3.līmenis	- Jābūt zināšanām par profesionālās vai mācību jomas pamata metodoloģijām un normām. - Jāizprot sava iespējamā ietekme uz darba tirgu un sabiedrību.	- Jāspēj veikt praktiski darba uzdevumi profesionālajā vai mācību jomā. - Jāspēj risināt profesionālās problēmas. - Jāspēj meklēt un novērtēt informāciju, kas ir būtiska attiecībā uz praktisko darba uzdevumu profesionālajā vai mācību jomā. - Jāspēj lietot profesionālu terminoloģiju komunikācijā ar kolēģiem, citiem studentiem un lietotājiem.	- Jāspēj uzņemties atbildību par noteiktiem darba procesiem. - Jāspēj iesaistīties starpdisciplinārā sadarbībā darba praksē vai mācību jomā. - Jāspēj aktīvi piedalīties mācīšanās situācijās darba praksē vai mācību jomā.
4.līmenis	- Jābūt zināšanām par darba prakses vai mācību jomas, vai vispārējo priekšmetu jēdzieniem, principiem un procesiem. - Jābūt izpratnei par attiecībām starp profesionālām problēmām un sociāliem/starptautiskiem nosacījumiem.	- Jāspēj izraudzīties un piemērot atbilstošie darba vai mācību jomas instrumenti, metodoloģijas, paņēmieni un materiāli. - Jāspēj identificēt praktiskas un/vai teorētiskas problēmas. - Jāspēj novērtēt sava un citu darba kvalitāti saskaņā ar noteiktu standartu. - Jāspēj izmantot darba vai mācību jomas terminoloģiju komunikācijā ar sadarbības partneriem un lietotājiem.	- Jāspēj uzņemties atbildību par darba procesiem parasti prognozējamās darba vai mācību situācijās. - Jāspēj plānot un uzņemties atbildību par sava un kopējā darba procesiem un rezultātiem. - Jāspēj meklēt tālākās izglītības, kā arī profesionālās attīstības iespējas strukturētā mācību vidē.
5.līmenis	- Jābūt zināšanām par darba vai mācību jomas praksi, metodoloģijas un teorijas izmantošanu. - Jābūt izpratnei par praksi un/vai svarīgākajām izmantotajām teorijām un metodoloģijām un jāizprot to izmantošana profesijā.	- Jāspēj izmantot un kombinēt visaptverošs prasmju kopums saistībā ar darba vai mācību jomas praksi un darba procesiem. - Jāspēj novērtēt ar praksi saistītas problēmas un pielāgot darba procedūras un procesus. - Jāspēj komunicēt ar darbu saistītas problēmas un iespējamus risinājumus sadarbības partneriem un lietotājiem.	- Jāspēj iesaistīties uz attīstību orientētos un/vai starpdisciplināros darba procesos. - Jāspēj uzņemties noteiktas vadības un plānošanas funkcijas saistībā ar darba praksi vai mācību jomu. - Jāspēj identificēt un attīstīt savas nepārtrauktās tālākizglītības iespējas dažādās mācību vidēs.
6.līmenis	Jābūt profesijas vai vienas vai vairāku mācību jomu teorijas, metodoloģijas un prakses zināšanām.	Jāspēj piemērot vienas vai vairāku mācību jomu metodoloģijas un rīkus, kā arī izmantot ar darbu saistītās prasmes mācību vai profesijas jomā/jomās.	- Jāspēj tikt galā ar sarežģītām un uz attīstību orientētām situācijām mācību vai darba kontekstā. - Jāspēj patstāvīgi piedalīties profesionālā un starpdisciplinārā sadarbībā ar profesionālu pieeju.

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
	Jāspēj saprast teorijas, metodoloģijas un praksi un reflektēt par tām.	- Jāspēj novērtēt teorētiskās un praktiskās problēmas un pamatot izraudzītos attiecīgos risinājumus. - Jāspēj komunicēt par profesionāliem jautājumiem un risinājumiem ar kolēģiem un nespeciālistiem, kā arī sadarboties ar partneriem un lietotājiem.	Jāspēj identificēt savas mācīšanās vajadzības un organizēt savu mācīšanos dažādās mācīšanās vidēs.
7.līmenis	- Jābūt zināšanām vienā vai vairākās mācību jomās, kuras atsevišķās jomās balstās augstākā līmeņa starptautiskos pētījumos mācību jomā. - Jāspēj saprast un, zinātniski pamatojot, reflektēt par mācību jomas/jomu zināšanām, kā arī identificēt zinātniskas problēmas.	- Jāapgūst mācību jomas/jomu zinātniskās metodoloģijas un darba rīki, kā arī jāapgūst ar darbu mācību jomā/jomās saistītās vispārējās prasmes. - Jāspēj novērtēt un izvēlēties zinātniskas teorijas, metodoloģijas, rīkus un vispārējās prasmes savā mācību jomā/jomās, kā arī veidot zinātniski pamatotus jaunus analīzes un problēmu risināšanas modeļus. - Jāspēj komunicēt pētījumos balstītas zināšanas un apspriest profesionālus un zinātniskus jautājumus gan ar akadēmiskās vides kolēģiem, gan nespeciālistiem.	- Jāspēj vadīt darbu un attīstības situācijas, kas ir sarežģītas, neprognozējamas un prasa jaunus risinājumus. - Jāspēj patstāvīgi uzsākt un realizēt profesionālu un starpdisciplināru sadarbību un uzņemties profesionālu atbildību. - Jāspēj patstāvīgi uzņemties atbildību par savu profesionālo attīstību un specializāciju.
8.līmenis	- Jābūt augstākā starptautiskā līmeņa zināšanām pētniecības jomā. - Jābūt veiktam nozīmīgam ieguldījumam jaunu zināšanu un izpratnes attīstībā pētniecības jomā, pamatojoties uz zinātniskiem pētījumiem.	- Jāapgūst zinātniskas teorijas, metodes un rīki, kā arī citas ar pētniecību un attīstību šajā jomā saistītas prasmes. - Jāspēj analizēt, novērtēt un attīstīt jaunas idejas, tostarp izstrādāt un attīstīt jaunus paņēmienus un prasmes mācību jomā. - Jāspēj piedalīties starptautiskās diskusijās mācību jomā, kā arī izplatīt pētījumu rezultātus un sasniegumus plašākai sabiedrībai.	- Jāspēj organizēt un vadīt pētniecības un attīstības uzdevumus sarežģītos un neprognozējamos kontekstos. - Jāspēj patstāvīgi iniciēt un ar zinātnisku integritāti iesaistīties nacionālā un starptautiskā sadarbībā par pētījumiem un attīstību. - Jāspēj patstāvīgi iniciēt pētniecības un attīstības projektus un caur to generēt jaunas zināšanas un prasmes, kas attīstīta pētniecības jomu.

Igaunija

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Igaunijā

Līmeņu aprakstu elementi			
Zināšanas	Prasmes		Atbildība un autonomija
Tiek diferencētas teorētiskās un faktu zināšanas	Tiek diferencētas - Kognitīvās: loģiskās, intuitīvās un radošās domāšanas izmantošana - Praktiskās: roku veiklība un metožu, materiālu, darba rīku un instrumentu izmantošana	Atbildības un autonomas darbības mērogs	

1.-8. līmeņa apraksti⁵²

	Zināšanas	Prasmes	Atbildības un autonomas darbības mērogs
1.līmenis	Vispārējas pamatzināšanas	Vienkāršu uzdevumu veikšanai nepieciešamās pamatprasmes.	Strādā vai mācās tiešā pārraudzībā strukturētā kontekstā.
2.līmenis	Pamatfaktu zināšanas darba vai mācību jomā.	Pamata kognitīvās un praktiskās prasmes, kas nepieciešamas, lai izmantotu attiecīgo informāciju, lai izpildītu uzdevumus un risinātu ikdienas problēmas, izmantojot vienkāršus noteikumus un rīkus.	Strādā vai mācās cita pārraudzībā, ar zināmu autonomiju.
3.līmenis	Darba vai mācību jomas faktu, principu, procesu un vispārēju jēdzienu zināšanas.	Dažādas kognitīvās un praktiskās prasmes, kas nepieciešamas, lai veiktu uzdevumus un risinātu problēmas, izvēloties un piemērojot pamata metodes, rīkus, materiālus un informāciju.	Uzņemas atbildību par uzdevumu izpildi darbā vai mācībās. Risinot problēmas, pielāgo savu rīcību apstākļiem.

⁵² Estonian Minister for Education and Research (2008). Amended professions act. <http://www.hm.ee/index.php?popup=download&id=9030> [skatīts 7.7.2012.] vai <http://www.kutsekoda.ee/en/kutseysteem/oigusaktidkutseseadus> [skatīts 7.5.2013.].

	Zināšanas	Prasmes	Atbildības un autonomas darbības mērogs
4.līmenis	Faktu un teorētiskās zināšanas plašā darba vai mācību jomas kontekstā.	Dažādas kognitīvās un praktiskās prasmes, kas nepieciešamas, lai radītu risinājumu darba vai mācību jomas specifiskām problēmām.	Rīkojas patstāvīgi, atbilstoši norādījumiem darba vai mācību kontekstā, kas parasti ir prognozējams, bet ir pakļauts pārmaiņām. Pārtrauc citu ikdienas darbu, uzņemoties zināmu atbildību par darbu un mācību aktivitāšu novērtēšanu un uzlabošanu.
5.līmenis	Visaptverošas, specializētas, faktu un teorētiskas zināšanas darba vai mācību jomā un izpratne par šo zināšanu robežām.	Visaptverošs kognitīvo un praktisko prasmju diapazons, kas nepieciešams, lai attīstītu radošus risinājumus abstraktām problēmām.	Vada un uzrauga darba un mācību aktivitātes kontekstos ar neprognozējamām pārmaiņām. Izvērtē un attīsta savu un citu darbību.
6.līmenis	Augstākā līmeņa zināšanas darba vai mācību jomā, ietverot teoriju un principu kritisku izpratni.	Augstākā līmeņa prasmes, kas parāda meistarību un inovācijas, kas nepieciešamas sarežģītu un neprognozējamu problēmu risināšanai specializētā darba vai mācību jomā.	Vada sarežģītas tehniskas vai profesionālas darbības vai projektus, uzņemoties atbildību par lēmumu pieņemšanu neprognozējamā darba vai mācību kontekstā. Uzņemas atbildību par individu un grupu profesionālās attīstības vadību.
7.līmenis	Augsti specializētas zināšanas, no kurām daļa ir darba vai mācību jomas zināšanu avangardā, kas balstās oriģinālā domāšanā un/vai pētījumos. Jomas zināšanu, kā arī dažādu jomu saskares kritiska izpratne.	Specializētas problēmu risināšanas prasmes, kas nepieciešamas pētniecībā un/vai inovācijās, lai attīstītu jaunas zināšanas un procedūras un integrētu dažādu jomu zināšanas.	Vada un pārveido darba un mācību kontekstus, kuri ir sarežģīti, neprognozējami un prasa jaunas stratēģiskas pieejas. Uzņemas atbildību par ieguldījumu profesionālajās zināšanās un praksē un/vai par komandu stratēģiskās darbības izvērtēšanu.
8.līmenis	Zināšanas visprogresīvākajā darba vai mācību jomas avangardā un tematu saskarē.	Visprogresīvākās un specializētas prasmes un paņēmieni, tostarp sintēze un novērtēšana, kas nepieciešami, lai risinātu pētījumu un/vai inovāciju kritiskas problēmas, kā arī paplašinātu un pārskatītu esošās zināšanas un profesionālo praksi.	Parāda ievērojamu autoritāti, inovāciju, autonomiju, zinātnisko un profesionālo patstāvību un noturīgu apņemšanos attīstīt jaunas idejas vai procesus darba vai mācību avangarda kontekstā, t.sk. pētniecībā.

Somija

Somijas NKI līmeņu aprakstu piecas dimensijas. Līmeņu apraksti ir saistīti ar izglītības kvalifikācijām un mācību programmām.

Zināšanas	1.-8.līmenis
Darba metode un izmantošana (prasmes)	
Atbildība, vadība un uzņēmība	
Novērtēšana	
Pamata mūžizglītības prasmes	

1.-8. līmeņa apraksti⁵³

	Somijas Nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras (NKI) mācīšanās rezultātu apraksts
1.līmenis	• Ir vispārējās zināšanas un pamatprasmes, kas nepieciešamas, lai mācītos un veiktu vienkāršus uzdevumus strukturētā kontekstā tiešā pārraudzībā. • Uzņemas atbildību par savu mācīšanos cita pārraudzībā. • Spēj mutiski komunicēt un atbildēt uz vienkāršu rakstisku komunikāciju savā dzimtajā valodā.
2.līmenis	• Ir faktu pamatzināšanas savā jomā, kā arī kognitīvās un praktiskās pamatprasmes, kas nepieciešamas, lai šīs zināšanas izmantotu un veiktu uzdevumus un risinātu ikdienas problēmas. • Ievēro vienkāršus noteikumus un izmanto parastu aprīkojumu un rīkus pārraudzītā darba vidē, kas prasa zināmu autonomiju. • Uzņemas atbildību un izrāda iniciatīvu. • Uzņemas atbildību par savu mācīšanos. • Prot mutiski komunicēt un rada parastus tekstus savā dzimtajā valodā. Ir arī citas valodas pamatprasmes. • Spēj ilgstoši darboties.
3.līmenis	• Ir zināšanu bāze, zina savas darba vai mācību jomas principus, procesus un vispārējus jēdzienus, ir noteiktas kognitīvās un praktiskās prasmes, kas nepieciešamas uzdevumu veikšanai un problēmu risināšanai. • Izvēlas un izmanto pamata metodes, rīkus, materiālus un informāciju. • Risinot problēmas, pielāgo savu uzvedību apstākļiem un darbības videi. • Uzņemas atbildību par savu uzdevumu pabeigšanu un droši strādā darba vai mācību kopienā. • Spēj proaktīvi un atbildīgi veikt savus uzdevumus. • Izprot darba pasaules un uzņēmējdarbības aktivitāšu nozīmību indivīdiem un sabiedrībai. • Novērtē savu ar darbu vai mācībām saistīto kompetenci un darbības, prasmes un izvēles. • Ir tālākizglītošanās spējas. • Zina, kā daudzveidīgi un interaktīvi komunicēt dažādās situācijās un izveidot dažādus tekstus savā dzimtajā valodā. • Zina, kā strādāt pazīstamā mācīšanās vai darba vidē. • Spēj komunicēt starptautiskajā līmenī un mijiedarboties gan abās valsts valodās, gan vismaz vienā svešvalodā. • Spēj ilgstoši darboties.

⁵³ Somijas Parlamenta apstiprinātais līmeņu aprakstu projekts.

	Somijas Nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras (NKI) mācīšanās rezultātu apraksts
4.līmenis	• Ir zināšanu bāze savas jomas plašā kontekstā un noteiktas kognitīvās un praktiskās prasmes, kā arī izpaušmes prasmes, spēj izmatot šīs zināšanas un prasmes, lai risinātu savai jomai specifiskas problēmas un veiktu uzdevumus šajā jomā. • Patstāvīgi strādā darba vidē, kas parasti ir prognozējama, bet ir pakļauta pārmaiņām. • Uzņemas atbildību par savu uzdevumu izpildi un droši un atbildīgi strādā darba kopienā. • Spēj darboties ekonomiski, produktīvi un sistemātiski un organizēt darbu. • Spēj uzraudzīt citu veiktos ikdienas uzdevumus. • Spēj darboties kā uzņēmējs, strādājot pie kāda cita, vai kā patstāvīgs uzņēmējs. • Novērtē savu kompetenci un uzlabo ar darbu vai mācībām saistītās darbības. • Attīsta sevi un savu darbu. • Ir tālākizglītošanās spējas. • Zina, kā daudzveidīgi un interaktīvi komunicēt dažādas situācijās, un prot izveidot daudzveidīgus, arī specifiskus attiecīgās jomas tekstus savā dzimtajā valodā. • Spēj strādāt ar dažādiem cilvēkiem mācību un darba kopienās, kā arī citās grupās un sadarbības tīklos, ievērojot ētikas principus. • Spēj komunicēt starptautiskajā līmenī un mijiedarboties abās valsts valodās un vismaz vienā svešvalodā. • Ievēro ilgtspējīgas darba un operacionālās prakses.
5.līmenis	• Ir visaptverošas un/vai specializētas zināšanas savā jomā un kognitīvās un praktiskās prasmes, kā arī izpaušmes prasmes, spēj izmantot šīs zināšanas un prasmes, radoši risinot abstraktas problēmas un veicot uzdevumus savā jomā. • Izprot profesionālo funkciju saskarsmes savā jomā un starp dažādām jomām. • Spēj vadīt un uzraudzīt darbības vidi, kas neprognozējami mainās. • Spēj uzraudzīt citus, veicot uzdevumus. • Ir labas spējas darboties jomā kā patstāvīgam uzņēmējam. • Novērtē un attīsta kā savu, tā citu veikumu un darbu. • Ir tālākizglītošanās spējas. • Prot mutiski un rakstiski komunicēt savā dzimtajā valodā gan ar jomai piederošām, gan nepiederošām auditorijām. • Spēj strādāt ar dažādiem cilvēkiem mācību un darba kopienās, kā arī citās grupās un sadarbības tīklos, ievērojot ētikas principus. • Spēj komunicēt starptautiskā līmenī un mijiedarboties savā jomā gan abās valsts valodās, gan vismaz vienā svešvalodā. • Ievēro ilgtspējīgas darba un operacionālās prakses.
6.līmenis	• Ir visaptverošas un progresīvas zināšanas savā jomā, kas ietver teoriju, svarīgāko jēdzienu, metožu un principu kritisku izpratni un novērtēšanu. • Izprot profesionālo funkciju un/vai disciplīnu mērogu un robežas. • Ir progresīvas kognitīvās un praktiskās prasmes, kas apliecina jautājumu pārzināšanu, spēju izmantot zināšanas un izstrādāt radošus risinājumus un pielietojumus, kas nepieciešami profesionālajā, zinātniskajā vai mākslinieciskajā jomā, lai risinātu sarežģītas vai neprognozējamās problēmas. • Spēj vadīt sarežģītas profesionālas darbības vai projektus vai spēj patstāvīgi darboties kā jomas eksperts. • Spēj pieņemt lēmumus neprognozējamā darbības vidē. • Ir vismaz pamata īpašības, lai strādātu jomā kā patstāvīgs uzņēmējs. • Spēj uzņemties atbildību par citu individu un grupu attīstību, kā arī par savas kompetences novērtēšanu un attīstību. • Ir tālākizglītošanās spējas.

	Somijas Nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras (NKI) mācīšanās rezultātu apraksts
	• Prot komunicēt atbilstoši labam standartam gan mutiski, gan rakstiski savā dzimtajā valodā gan ar jomai piederošām, gan jomai nepiederošām auditorijām. • Spēj strādāt ar dažādiem cilvēkiem mācību un darba kopienās, kā arī citās grupās un sadarbības tīklos, ņemot vērā sabiedriskus un ētiskus apsvērumus. • Spēj komunicēt starptautiskā līmenī un mijiedarboties gan abās valsts valodās, gan vismaz vienā svešvalodā. • Ievēro ilgtspējīgu darba un operacionālo praksi.
7.līmenis	• Izprot visaptverošus un augsti specializētus jēdzienus, metodes un zināšanas, kas atbilst specializētai kompetencei savā jomā, kas tiek izmantotas kā oriģinālas domāšanas un/vai pētniecības pamats. • Izprot jomas un dažādu jomu saskares zināšanu problēmas, kritiski novērtē tās un jaunas zināšanas. • Spēj risināt sarežģītas pētniecības un inovāciju problēmas, kas attīsta jaunas zināšanas un procedūras, kā arī piemēro un integrē dažādu jomu zināšanas, izmantojot arī radošus pielietojumus. • Spēj patstāvīgi strādāt, veicot prasīgus jomas eksperta pienākumus vai kā uzņēmējs. • Spēj vadīt un attīstīt sarežģītas, neprognozējamas un jaunas stratēģiskas pieejas. • Spēj vadīt lietas un/vai cilvēkus. • Spēj izvērtēt individu un grupu darbību. • Spēj uzkrāt savas jomas zināšanas un praksi un uzņemties atbildību par citu attīstību. • Ir tālākizglītošanās spējas. • Spēj mutiski un rakstiski komunicēt atbilstoši labam standartam savā dzimtajā valodā gan ar jomai piederošām, gan jomai nepiederošām auditorijām. • Spēj strādāt ar dažādiem cilvēkiem mācību un darba kopienās, kā arī citās grupās un sadarbības tīklos, ievērojot sabiedriskus un ētiskus apsvērumus. • Spēj komunicēt augstā starptautiskā līmenī un mijiedarboties abās valsts valodās un vismaz vienā svešvalodā. • Ievēro ilgtspējīgu darba un operacionālo praksi.
8.līmenis	• Izprot plašas zināšanu jomas un kontekstus. • Ir visaugstākā līmeņa un/vai specializētākās zināšanas, prasmes un/vai teorijas, kas atrodas jomas visaugstākajā un/vai specializētākajā līmenī vai dažādu jomu saskarsmē. • Spēj radoši piemērot zināšanas. • Spēj radīt jaunas zināšanas atbilstoši labai zinātniskai praksei. • Spēj veikt patstāvīgus un uzticamus zinātniskus vai mākslinieciskus, vai profesionālus pētījumus. • Spēj attīstīt profesionālās funkcijas un savu zinātnisko un/vai māksliniecisko jomu. • Spēj attīstīt un piemērot jaunas idejas, teorijas, pieejas vai procesus visaugstākā līmeņa kontekstā. • Spēj patstāvīgi pildīt visprasīgākos jomas eksperta pienākumus vai darboties kā uzņēmējs. • Spēj vadīt lietas un/vai cilvēkus. • Spēj sintezēt un kritiski izvērtēt, kas nepieciešams sarežģītu problēmu risināšanai pētniecībā un/vai inovācijās, kā arī paplašināt un pārskatīt zināšanas vai profesionālo praksi. • Spēj uzkrāt zināšanas savā jomā un uzņemties atbildību par citu attīstību. • Ir tālākizglītošanās spējas. • Prot mutiski un rakstiski komunicēt atbilstoši labam standartam gan ar zinātnisko kopienu, gan plašu sabiedrību par jautājumiem, kas saistīti par paša pētniecības jomu un visas disciplīnas un/vai profesijas jomu.

	Somijas Nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras (NKI) mācīšanās rezultātu apraksts
	• Spēj strādāt ar dažādiem cilvēkiem mācību un darba kopienās, kā arī citās grupās un sadarbības tīklos, ņemot vērā sabiedriskus un ētiskus apsvērumus. • Spēj komunicēt īpaši starptautiskā līmenī un mijiedarboties gan abās valsts valodās, gan vismaz vienā svešvalodā. • Ievēro ilgtspējīgas darba un darbības praksi.

Francija⁵⁴

	Līmeņa definīcija	Mācīšanās rezultāti
V līmenis	Darbinieki, kas ieņem amatus, kuriem parasti nepieciešams izglītības līmenis, kas atbilst profesionālo studiju sertifikātam (BEP) vai profesionālo spēju sertifikātam (CAP), un līdzīgi pieaugušo profesionālās izglītības pirmā līmeņa apliecībai (CFPA).	Šis līmenis atbilst pilnai kvalifikācijai, lai veiktu specifisku darbību, spējot izmantot atbilstošos instrumentus un paņēmienus. Šī darbība galvenokārt attiecas uz darba izpildi, kas var būt autonoma iesaistīto paņēmienu robežās.
IV līmenis	Darbinieki, kas ieņem amatus pārraugoša, augsti kvalificēta darbinieka līmenī un spēj uzrādīt apliecinājumu par izglītības līmeni, kas atbilst profesionālajam sertifikātam (BP), tehniskajam sertifikātam (BT), profesionālajai vidējai vai tehnoloģiju vidējai izglītībai.	IV līmeņa kvalifikācija ir saistīta ar augstāku teorētisko zināšanu līmeni nekā iepriekšējais līmenis. Šī darbība ir saistīta ar galvenokārt tehnisku darbu, ko var veikt autonomi un/vai ietverot atbildību par pārraudzību vai koordināciju.
III līmenis	Darbiniekiem, kas ieņem šos amatus, parasti nepieciešams izglītības līmenis, kas ir atbilst tehnoloģiju augstskolas diplomam (DUT) vai tehnoloģiju sertifikātam (BTS), vai izglītības dokumentam, kas atbilst augstākās izglītības pirmā cikla noslēgumam.	III līmeņa kvalifikācija parasti atbilst augstākiem zināšanu un spēju līmeņiem, taču neiesaistot attiecīgo jomu fundamentālo zinātnisko principu apguvi. Nepieciešamās zināšanas un spējas ļauj attiecīgajam cilvēkam uzņemties, autonomi un patstāvīgi, pienākumus, kas saistīti ar plānošanu un/vai uzraudzību un/vai vadību.
II līmenis	Darbiniekiem, kas ieņem šos amatus, parasti nepieciešama bakalaura vai maģistra grādam pielīdzināma izglītība.	Šajā līmenī profesionālās darbības kā algotam darbiniekam vai strādājot patstāvīgi ir saistītas ar profesijas fundamentālo zinātnisko principu pārzināšanu, kas kopumā noved pie autonomijas darbības veikšanā.
I līmenis	Darbiniekiem, kas ieņem šos amatus, parasti nepieciešams izglītības līmenis, kas ir augstāks par maģistra grādu.	I līmeņa kvalifikācija pieprasa gan pierādītu profesionālās darbības fundamentālo zinātnisko principu pārzināšanu, gan plānošanas un pētniecības procesu pārzināšanu.

⁵⁴ French National Statistics Commission (1969). Nomenclature des niveaux de formation: approuvée par décision du groupe permanent de la formation professionnelle et de la promotion sociale, le 21 mars 1969. <http://www.mcp.cncp.gouv.fr/grand-public/explorerBaseDocumentaire?dossier=64> [skatīts 21.5.2013].

French National Commission of Professional Certification (2010). Referencing of the national framework of French certification in the light of the European framework of certification for lifelong learning. <http://ec.europa.eu/eqf/uploads/file/Report-FR-NQF-EQF-VF.pdf> [skatīts 26.11.2012].

Vācija

Vācijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņi izteikti ar visaptverošu 1-8. līmeņa kompetences aprakstu un četrām galvenajām iezīmēm.

Līmeņu indikators			
Prasību struktūra			
Profesionālā kompetence		Personiskā kompetence	
Zināšanas	Prasmes	Sociālā kompetence	Autonomija
Dziļums un plašums	Instrumentālās un sistēmiskās prasmes, spriestspēja	Komandas/vadības prasmes, iesaistīšanās un komunikācija	Autonoma atbildība/atbildība, refleksijas spēja un mācīšanās kompetence

1.-8. līmeņa apraksti⁵⁵

Profesionālā kompetence			Personiskā kompetence	
1.līmenis	Zināšanas	Prasmes	Sociālā kompetence	Autonomija
Piemīt kompetence, kas nepieciešama vienkāršu prasību izpildei skaidrās un stabili strukturētā mācību vai darba jomā. Uzdevumu izpilde cita pārraudzībā.				
Ir elementāras vispārējās zināšanas. Ir sākotnējais ieskats mācību vai darba jomā.	Ir kognitīvās vai praktiskās prasmes, kas nepieciešamas vienkāršu uzdevumu veikšanai atbilstoši dotajiem noteikumiem, kā arī šo uzdevumu rezultātu novērtēšanai. Nosaka elementāras saistības.	Mācās vai strādā kopā ar citiem, iegūst informāciju un dalās ar to mutiski un rakstiski.	Mācās vai strādā pārraudzībā. Novērtē savas darbības un citu darbības, pieņem vadību mācībās.	

⁵⁵ Arbeitskreis DQR (2011) The German qualifications framework for lifelong learning adopted by the 'German qualifications framework working group' (AK DQR), 22 March 2011. <http://www.deutscherqualifikationsrahmen.de/de?t=/documentManager/sfdoc.file.supply&fileID=1353327995967> [skatīts 20.5.2013.].

2.līmenis	Zināšanas	Prasmes	Sociālā kompetence	Autonomija
Piemīt kompetence, kas nepieciešama, lai profesionāli izpildītu pamatprasības skaidri un stabili strukturētā mācību vai darba jomā. Uzdevumu izpilde lielā mērā notiek cita pārraudzībā.				
	Ir vispārējās pamatzināšanas un profesionālās pamatzināšanas mācību vai darba jomā.	Ir pamata kognitīvās un praktiskās prasmes, kas nepieciešamas, lai veiktu uzdevumus mācību vai darba jomā, kā arī novērtētu šo uzdevumu rezultātus atbilstoši noteiktiem kritērijiem un noteiktu saistības.	Strādā grupā. Pieņem un pauž vispārēju atgriezenisko saiti un kritiku. Rīkojas un reaģē atbilstoši konkrētajai situācijai mutiskās un rakstiskās komunikācijas ziņā.	Mācās vai strādā atbilstīgi un lielā mērā pārraudzībā pazīstamos un stabilos kontekstos. Novērtē savu un citu rīcību. Izmanto noteiktos mācību līdzekļus, mācībās nepieciešama vadība.
3.līmenis	Zināšanas	Prasmes	Sociālā kompetence	Autonomija
Ir kompetences, lai autonomi izpildītu mācību vai profesionālās darbības jomas tehniskās prasības, kas ir skaidras, bet dažās jomās ir brīvi strukturētas.				
	Ir plašākas vispārējās zināšanas vai plašākas profesionālās zināšanas mācību vai profesionālās darbības jomā.	Piemīt kognitīvo un praktisko prasmju kopums, kas nepieciešams tehnisku uzdevumu plānošanai un izpildei mācību vai profesionālās darbības jomā. Novērtē rezultātus saskaņā ar lielā mērā iepriekš noteiktiem kritērijiem, nodrošina metožu un rezultātu vienkāršu pārnešanu.	Strādā grupa un reizēm piedāvā atbalstu. Palīdz veidot mācību un darba vidi, prezentē procesus un rezultātus atbilstoši šīs informācijas saņēmējiem.	Mācās vai strādā autonomi un atbilstīgi, tostarp mazāk pazīstamos kontekstos. Novērtē savas un citu darbības. Mācībās nepieciešama vadība, izvēlas dažādus mācību materiālus.
4.līmenis	Zināšanas	Prasmes	Sociālā kompetence	Autonomija
Piemīt kompetence tehnisku uzdevumu autonomai plānošanai un izpildei vispārējā mācību vai profesionālās darbības jomā, kas pakļauta pārmaiņām.				
	Ir dziļākas vispārējās zināšanas vai teorētiskas profesionālās zināšanas mācību vai profesionālās darbības jomā.	Piemīt plašs kognitīvo un praktisko prasmju kopums, kas veicina autonomu sagatavošanos uzdevumu izpildei un problēmu risināšanai, kā arī darba rezultātu un procesu novērtēšanai, apsverot	Palīdz veidot darbu grupā un šīs grupas mācību vai darba vidi un piedāvā nepārtrauktu palīdzību. Pamato procesus un rezultātus. Nodrošina visaptverošu komunikāciju par faktiem un apstākļiem.	Nosaka savus mācīšanās un darba mērķus, reflektē par šiem mērķiem un tos novērtē, kā arī uzņemas par tiem atbildību.

		alternatīvus rīcības veidus un mijiedarbību ar blakus jomām. Nodrošina metožu un risinājumu pārnēsi.			
5.līmenis	Zināšanas		Prasmes	Sociālā kompetence	Autonomija
Piemīt kompetence, kas vajadzīga autonomai plānošanai un visaptverošu tehnisku uzdevumu risināšanai sarežģītā vai specializētā mācību vai profesionālās darbības jomā, kas pakļauta pārmaiņām.					
	Ir integrētas profesionālās zināšanas mācību jomā vai integrētas profesionālās zināšanas darbības jomā. Tās ietver arī dziļākas, teorētiskas profesionālās zināšanas. Pārzina mācību vai profesionālās darbības jomas mērogu un ierobežojumus.	Piemīt ārkārtīgi plašs specializētu, kognitīvo un praktisko prasmiņu kopums. Plāno darba procesus dažādās darba jomās un novērtē šos procesus atbilstoši vispārīgiem apsvērumiem par alternatīvu rīcību un mijiedarbību ar blakus jomām. Nodrošina visaptverošu metožu un risinājumu pārnēsi.	Plāno un strukturē darba procesus sadarbojoties, tostarp nevienādabīgās grupās, dod norādījumus citiem un nodrošina pamatotu vadību mācībās. Mērķtiecīgi prezentē sarežģītus faktus un apstākļus no visas profesionālās darbības jomas atbilstoši šīs informācijas saņēmējiem. Rīkojas, plānojot uz priekšu un ņemot vērā saņēmēju intereses un prasības.	Reflektē par un novērtē savus un ārēji noteiktos mācīšanās mērķus, patstāvīgi uzņemot mērķu sasniegšanu un uzņemot atbildību par tiem, izdara secinājumus par darba procesiem komandā.	
6.līmenis	Zināšanas		Prasmes	Sociālā kompetence	Autonomija
Ir kompetence visaptverošu tehnisku uzdevumu un problēmu plānošanai, sagatavošanai un novērtēšanai, ir kompetence autonomai procesu vadībai zinātniskā priekšmeta vai profesionālās darbības apakšjomā. Prasību struktūru raksturo sarežģītība un biežas pārmaiņas.					
	Ir plašas un integrētas zināšanas, tostarp zinātnisko principu pamatzināšanas, kā arī zināšanas par zinātniskā priekšmeta praktisko pielietošanu un svarīgāko teoriju	Pārzina ārkārtīgi plašu metožu kopumu, lai risinātu sarežģītas zinātniskā priekšmeta problēmas (atbilstoši Vācijas augstākās izglītības kvalifikāciju ietvarstruktūras 1. līmenim –	Uzņem atbildību par darbu ekspertu komandās vai Izrāda atbildību vadošās ⁵⁶ grupas vai organizācijās. Dod norādījumus par citu tehnisko attīstību un rīkojas, plānojot uz priekšu, risinot problēmas komandā.	Nosaka, reflektē par un novērtē mācīšanās un darba procesa mērķus, kā arī autonomi un ilgtspējīgi strukturē mācīšanās un darba procesus.	

⁵⁶ Tas ietver uzņēmumus, valdības iestādes un bezpeļņas organizācijas.

	un metožu kritiska izpratne (atbilst Vācijas augstākās izglītības kvalifikāciju ietvarstruktūras 1. līmenim – Bakalaura līmenim) vai Ir plašas un integrētas profesionālās zināšanas, tostarp par pašreizējām tehniskās attīstības tendencēm. Ir zināšanas par zinātniskā priekšmeta vai Profesionālās darbības turpmāko attīstību. Ir būtiskas zināšanas par saskarēm ar citām jomām.	Bakalaura līmenim), turpmākās mācību vai Profesionālās darbības jomas. Izstrādā jaunus risinājumus un novērtē šos risinājumus atbilstoši dažādiem kritērijiem, arī apstākļos, kuros prasības ir pakļautas biežām pārmaiņām.	Sniedz ekspertiem argumentus un risinājumus sarežģītām, ar profesiju saistītām problēmām, kā arī sadarbojas ar šiem ekspertiem turpmākai attīstībai.	
7.līmenis	Zināšanas	Prasmes	Sociālā kompetence	Autonomija
Ir kompetence jaunu un sarežģītu noteikto profesionālo uzdevumu un problēmu risināšanai un ir kompetence autonomai procesu vadībai zinātniskajā priekšmetā vai stratēģiski orientētā profesionālās darbības jomā. Ir visaptverošas, detalizētas, specializētas un avangarda zināšanas zinātniskā priekšmetā (atbilst Vācijas augstākās izglītības kvalifikāciju ietvarstruktūras 2. līmenim – Maģistra līmenim) vai Ir visaptverošas profesionālās zināšanas stratēģiski orientētā profesionālās darbības jomā. Ir plašas zināšanas blakus jomās.	Ir specializētas tehniskās vai plānošanas prasmes saistībā ar stratēģisku problēmu risināšanu zinātniskajā priekšmetā (atbilst Vācijas augstākās izglītības kvalifikāciju ietvarstruktūras 2. līmenim – Maģistra līmenim) vai Profesionālās darbības jomā. Apsver visas alternatīvas pat nepilnīgas informācijas apstākļos. Attīsta un izmanto jaunas idejas un procedūras, kā arī novērtē šīs idejas un procedūras atbilstoši dažādiem vērtēšanas kritērijiem.	Uzņemas atbildību par vadošām grupām un organizācijām uzdoto sarežģīto uzdevumu mērīgā un prezentē darba rezultātus šīm grupām un organizācijām. Mērķtiecīgi sekmē citu tehnisko attīstību. Vada nodaļas un starpnodeļu diskusijas.	Definē uzdevumus jauniem pielietojumiem vai uz pētniecību orientētiem uzdevumiem, kuros atspoguļojas iespējamā sociālā, ekonomiskā vai kultūras ietekme, izmanto atbilstošus līdzekļus un autonomi izmanto zināšanas šim nolūkam.	Ir kompetence autonomai procesu vadībai zinātniskajā priekšmetā vai stratēģiski orientētā profesionālās darbības jomā. Prasību struktūrai ir raksturīgas biežas un neprognozējamas pārmaiņas

8.līmenis	Zināšanas	Prasmes	Sociālā kompetence	Autonomija
Ir kompetence pētniecības atklājumu ieguvei zinātniskā priekšmetā vai inovatīvu risinājumu un procedūru izstrādei profesionālās darbības jomā. Izvirzīto prasību struktūrai ir raksturīgas jaunas un neskaidras problēmsituācijas				
	Ir visaptverošas, specializētas, sistemātiskas, avangarda zināšanas pētniecības disciplīnā un dod ieguldījumu specializācijas nozares zināšanu paplašināšanā (atbilst Vācijas augstākās izglītības līmenim – Doktora līmenim) vai Ir visaptverošas profesionālās zināšanas stratēģiski un novatoriski orientētā profesionālās darbības jomā. Ir atbilstošas zināšanas par saskarēm ar blakus jomām.	Ir visaptverošas attīstītas prasmes saistībā ar jaunu problēmu identifikāciju un risināšanu pētniecības, attīstības vai inovāciju jomās specializētā zinātniskā priekšmetā (atbilst Vācijas augstākās izglītības kvalifikāciju ietvarstruktūras 3. līmenim – Doktora līmenim) vai Profesionālās darbības jomā. Arī izstrādā, realizē, vada, reflektē par un novērtē inovatīvus procesus, tostarp starpdisciplinārās jomās. Novērtē jaunas idejas un procedūras.	Atbildīgi vada grupas vai organizācijas, veicot sarežģītus vai starpdisciplinārus uzdevumus, vienlaikus aktivizējot šo grupu vai organizāciju potenciāla jomas. Mērķtiecīgi un ilgtspējīgi veicina citu profesionālo attīstību. Vada speciālistu diskusijas un dod inovatīvu ieguldījumu speciālistu profesionālās diskusijās, tostarp starptautiskā kontekstā.	Definē mērķus jauniem, sarežģītiem pielikumiem vai uz pētniecību orientētiem uzdevumiem, reflektējot par iespējamām sociālajām, ekonomiskajām vai kultūras sekām, izvēlas atbilstošus līdzekļus un attīsta jaunas idejas un procesus.

Grieķija

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Grieķijā

Līmeņu aprakstu elementi		
Zināšanas	Prasmes	Kompetence
- Faktu un/vai - Teorētiskās	- Kognitīvās - Praktiskās	- Autonomija un - Atbildība

1.-8. līmeņa apraksti⁵⁷

	Skolēns/audzēknis/students, kas iegūst noteikta līmeņa kvalifikāciju
1.līmenis	- Ir ieguvis vispārējās pamatzināšanas, kas saistītas ar darba vidi, kas var kalpot kā ieguldījums mūžizglītības ceļos; - Spēj piemērot pamatzināšanas un veikt noteiktu vienkāršu uzdevumu kopumu; ir pamata un biežāk lietotās sociālās prasmes; - Var veikt vienkāršus un atkārtotus uzdevumus, piemērojot pamata zināšanas un prasmes tiešā pārraudzībā un strukturētā kontekstā.
2.līmenis	- Ir ieguvis vispārējās ar darba vai mācību jomu saistītās pamatzināšanas, kas ļauj saprast procedūras pamata uzdevumu un norādījumu izpildei. - Var izmantot pamatzināšanas un veikt dažādus sarežģītus uzdevumus darba vai mācību jomā; ir komunikācijas prasmes; - Spēj pildīt uzdevumus specifiskā darba vai mācību jomā ierobežotā pārraudzībā un/vai ar zināmu autonomiju strukturētā kontekstā.
3.līmenis	- Ir ieguvis vispārējās pamatzināšanas, kas ļauj izprast attiecības starp teorētiskām zināšanām un informāciju darba vai mācību jomā; izprot sarežģītu uzdevumu un norādījumu komponentus un tiem atbilstošās procedūras. - Spēj demonstrēt plašas kognitīvās un praktiskās prasmes, sekmīgi izpildot sarežģītus uzdevumus gan pazīstamā, gan nepazīstamā kontekstā; ir komunikācijas prasmes un problēmu risināšanas spējas, izvēloties un pielietojot atbilstošās metodoloģijas, rīkus, materiālus un informāciju; - Noteiktā darba vai mācību jomā spēj autonomi veikt uzdevumus; ir spēja pielāgot uzvedību atkarībā no problēmu risināšanas vajadzībām; uzņemās iniciatīvu specifiskās darba vai mācību jomās, kā arī cita pārraudzībā ievieš kvalitātes kontroles ārkārtas pasākumus.
4.līmenis	- Ir apguvis plašu teorētisko zināšanu kopumu un informācijas analīzi, kas ļauj izprast darba vai mācību jomu un izmanto datus un procesus vispārēja kontekstā. - Spēj brīvi lietot zināšanas un spēj pielietot paņēmieni un specializētu prasmju kopumu darba vai mācību jomā; ir komunikācijas prasmes teorētiskas un tehniskas informācijas līmenī, spēj rast risinājumus darba vai mācību jomas specifiskām problēmām. - Var patstāvīgi veikt kvalitatīvus un kvantitatīvus uzdevumus specifiskā darba vai mācību jomā, kas prasa profesionālo kompetenci; spēj atbildīgi un autonomi pārraudzīt citu cilvēku darba kvalitāti un kvantitāti; apliecina pieaugošu galveno kompetenču līmeni, kas kalpo kā pamats augstākās izglītības studijām.
5.līmenis	- Demonstrē vispārējas, specializētas, faktu un teorētiskās zināšanas darba vai mācību jomā un apzinās šo zināšanu robežas; - Ir plašs kognitīvo un praktisko prasmju kopums, kas nepieciešams, lai rastu radošus risinājumus abstraktām problēmām;

⁵⁷ Līmeņu aprakstu projekts, 2013. gada aprīlis

	Skolēns/audzēknis/students, kas iegūst noteikta līmeņa kvalifikāciju
	• Spēj vadīt un pārraudzīt darbu specifiska uzdevuma vai mācīšanās procesa kontekstā, kurā var notikt neprognozētas pārmaiņas; var pārskatīt un attīstīt gan savu, gan citu darbību.
6.līmenis	• Ir progresīvas zināšanas darba vai mācību jomā, kas ietver teoriju un principu kritisku izpratni; • Ir progresīvas prasmes un spēja demonstrēt specializētas darba vai mācību jomas sarežģītu un neprognozējamu problēmu risināšanai nepieciešamo virtuozitāti un inovācijas; • Spēj vadīt sarežģītas tehniskas un profesionālas darbības vai projektus, uzņemoties atbildību par lēmumu pieņemšanu neprognozējamā darba vai mācību kontekstā; var uzņemties atbildību par individu un grupu profesionālās attīstības vadību.
7.līmenis	• Ir augsti specializētas zināšanas, daļa no tām – darba vai mācību jomas avangardā, kas ir oriģinālas domāšanas pamatā; ir nozares zināšanu un dažādu jomu saskares problēmu kritiska izpratne; • Ir specializētas problēmu risināšanas prasmes, kas nepieciešamas pētījumos un/vai inovācijās, lai attīstītu jaunas zināšanas un procedūras, kā arī integrētu dažādu jomu zināšanas; • Var vadīt un mainīt darba un mācību kontekstus, kas ir sarežģīti, neprognozējami un prasa jaunas stratēģiskas pieejas; var uzņemties atbildību par ieguldījumu profesionālās zināšanās un praksēs un/vai par stratēģisku grupu darbību novērtēšanu.
8.līmenis	• Ir visaugstākā līmeņa darba vai mācību jomas zināšanas, kā arī zināšanas par saskari ar citām jomām; • Ieguvis ļoti progresīvas un specializētas prasmes un paņēmienus, tostarp sintēzi un vērtēšanu, kas nepieciešami kritisku problēmu risināšanai pētniecībā un/vai inovācijās, lai paplašinātu un pārskatītu zināšanas vai pastāvošo profesionālo praksi; • Demonstrē ievērojamu autoritāti, inovācijas, autonomiju, zinātnisko un profesionālo patstāvību, kā arī noturīgu apņemšanos attīstīt jaunas idejas vai procesus darba vai mācību avangarda kontekstā, tostarp pētniecībā.

Ungārija

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Ungārijā

Līmeņu aprakstu elementi			
Zināšanas	Prasmes un spējas	Attieksmes	Autonomija un atbildība

1.-8. līmeņa apraksti⁵⁸

	Zināšanas	Prasmes un spējas	Attieksmes	Autonomija un atbildība
1. līmenis	Zina konkrētā temata svarīgākos jēdzienus un pamatfaktus. Ir dzimtās valodas, loģiskās domāšanas un rakstpratības pamatzināšanas. Zina praksei nepieciešamos raksturīgos materiālus un darba rīkus. Izprot un ievēro noteikumus un procedūras uzdevumu veikšanai.	Ir apguvis pamata kompetenču pamata līmeni (īpaši: saziņa dzimtajā valodā, matemātiski loģiskā domāšana). Spēj izmantot zināšanas, kas nepieciešamas zināmu uzdevumu/problēmu risināšanai, ar nosacījumu, ka tas prasa nesarežģītu ikdienas darbību un algoritmu piemērošanu.	Uztver uzdevumus, motivēts tos sekmīgi izpildīt. Demonstrē zinātkāri un interesi mācīties darba pamatsituācijās. Gatavs strādāt kopā, dalīties savās zināšanās ar citiem.	Spēj autonomi veikt vienkāršus uzdevumus, ikdienas darba situācijās. Jaunu un sarežģītu uzdevumu gadījumā nepieciešama vadība un nepārtraukta uzraudzība. Ar āreju vadību spēj novērtēt savu darbu.
2. līmenis	Zina noteikta temata pamata faktus, jēdzienus, vienkāršas saistības (rakstpratības joma, specialitāte). Ir vispārējas dzimtās valodas/valodas prasmes, matemātiski loģiskā un zinātniskā lietpratība. Ir pamata – vidējā līmeņa teorētiskās un praktiskās zināšanas, kas nepieciešamas, lai strādātu konkrētā profesijā.	Spēj identificēt nesarežģītas cēloņa un sekas saistības. Spēj identificēt, nošķirt un salīdzināt par dažādiem tematiem, atbilstoši iepriekš noteiktiem konkrētiem kritērijiem. Atsevišķos gadījumos spēj veikt no vairākiem komponentiem sastāvošus uzdevumus/vai virkni atsevišķu uzdevumu.	Atvērts aktivitātēm, kas paplašina paša zināšanas mācību kontekstā. Apzinās pamata morālās un kolektīvās vērtības, pamata pilsoniskās tiesības un pienākumus.	Situācijās, kad veicami vienkārši uzdevumi, strādā autonomi un atbildīgi. Sarežģītu uzdevumu gadījumā pietiek ar vadlīnijām, cieša uzraudzība nav nepieciešama

⁵⁸ The government decree on the Hungarian qualifications framework, July 2012 [neoficiāls tulkojums].

	Zināšanas	Prasmes un spējas	Attieksmes	Autonomija un atbildība
		Spēj izmantot pamata materiālus un darba rīkus kāda vadībā. Spēj sacerēt rakstiskus un mutiskus izteikumus par noteiktu faktu, reaģēt uz izteikumiem, izmantot pamata terminoloģiju. Ir sadarbībai nepieciešamās pamata kompetences.		
3. līmenis	Zina ar noteikto darba vai mācību jomu saistītos pamata faktus, jēdzienus un procesus, pazīst un izprot ļoti komplicētas saistības. Ne tikai pazīst rīkus, procedūras un problēmu risināšanas noteikumus, bet arī izmanto autonomas zināšanu iegūšanas pamatmetodes. Ir plašāks interesējošās darba/mācību jomas zināšanu elementu/vienību krājums. Pildot uzdevumus, zina un piemēro likumus, procesus.	Spēj noteikt sakarību starp zināšanām un zināšanu shēmām, kā arī spēj izveidot jaunu shēmu labi zināmā kontekstā. Ne tikai spēj pildīt vienkāršus, ikdienas uzdevumus, bet arī radoši risināt jaunas un neparastas problēmas. Spēj izvēlēties un izmantot atbilstošus darba rīkus, materiālus. Spēj uztvert saistības un domāt sistēmiskā kontekstā.	Spēj kritiski novērtēt un izmantot informāciju no dažādiem avotiem. Atvērts kopējiem centieniem, darbam grupā, pieņem savstarpējo atkarību kā pašreizējo stāvokli. Uzskata, ka arī uz viņu attiecas plaši pieņemtās sociālās normas gan profesionālā, gan privātā saziņā. Ieinteresēts savā profesijā/interesešu jomā.	Paškontrolē un sistemātiski pašrefleksija par individuālām mācību un darba aktivitātēm ir kļuvusi ierasta.
4. līmenis	Zina ar noteikto darba vai mācību jomu saistītos pamata faktus un jēdzienus, izprot svarīgākos procesus un saistības. Pārzina noteiktās jomas valodu, terminoloģiju, ar laiku arī svešvalodā. Zina un izprot interesējošās jomas konceptuālās saistības un struktūras.	Spēj izmantot ar darba vai mācību jomu saistītās zināšanas netradicionālā kontekstā. Spēj sistemātiski domāt un izmantot noteiktas abstrakcijas formas. Spēj iegūt jaunu informāciju un to patstāvīgi apstrādāt. Spēj pats plānot un ieviest problēmu risināšanas stratēģiju, kā arī izdarīt nepieciešamās korekcijas.	Atvērts jaunu uzdevumu uzsākšanai. Spēj novērtēt iespējas; apsver riskus, alternatīvas un sekas; spējīgs uz kompromisiem. Lēmumu pieņemšanas situācijās ievēro ētiskas un tiesiskas normas, izprot saistības starp vērtībām, uzvedību un dzīvesveidu.	Darbā un mācībās, kā arī problēmu risināšanā ir raksturīga autonomija un paškontrolē. Uzņemas atbildību par savām darbībām vai par nelielas grupas vai kopienas darbu.

	Zināšanas	Prasmes un spējas	Attieksmes	Autonomija un atbildība
	Izprot saistības starp sarežģītām, no daudziem faktoriem sastāvošām parādībām. Pārziņa metodes un ir nepieciešamā lietpratība, lai izmantot noteiktās jomas faktus, jēdzienus, saistības un norises.	Spēj identificēt problēmsituācijas darba vai mācību jomā un izteikt adekvātus priekšlikumus to risināšanai.	Ieinteresēts veikt profesionālu, kvalitatīvu darbu. Pieprasa nepārtrauktu pašizglītību un izmanto tās procesu.	
5.līmenis	Ir ar noteiktu mācību/darba jomu saistītas fundamentālas vispārīgās un specializētās, teorētiskās un praktiskās zināšanas. Teorētiskās un praktiskās zināšanas ir sistemātiskas. Pamatīgās zināšanas par metožu un rīku pielietošanu nodrošina ilgstošu darbu profesijā augstā līmenī. Zina noteiktās jomas specifisko terminoloģiju (dzimtajā valodā un vismaz vienā svešvalodā).	Spēj risināt ar noteikto profesiju saistītus uzdevumus: tos izplānot un realizēt; izvēlēties atbilstošas metodes un rīkus, piemērot tos individuāli un sarežģītā veidā. Spējas komunicēt dzimtajā valodā un svešvalodā ļauj realizēt profesionālu sadarbību ar citās valodās runājošajiem. Spēj uzlabot savas zināšanas un izmantot dažādas zināšanu iegūšanas metodes, mūsdienu informācijas un komunikācijas tehnoloģijas pašattīstības mērķim. Spēj pieņemt atbildīgus lēmumus saistībā ar nodarbinātību un uzņēmējdarbību.	Atvērts jauniem sasniegumiem un inovācijām noteiktajā darba/mācību jomā. Cenšas tās izprast un izmantot. Tīcas pēc nepārtrauktas pašizglītības. Ieinteresēts veikt augstas kvalitātes profesionālu darbu. Paškritisks pret savu darbu. Pieņem un patiesi iestājas par savas profesijas sociālo lomu un vērtībām.	Strādā autonomi, veicot nepārtrauktu pašmonitorēšanu. Uzņemas atbildību par savu darbu, kā arī par /savā pārraudzībā strādājošās komandas sasniegumiem un neveiksmēm. Lēmumu pieņemšanā ņem vērā savas darbības jomas ētiskos un tiesiskos noteikumus.
6.līmenis	Zina savas darba vai mācību jomas fundamentālus, visaptverošus faktus, ievirzi un robežas. Zina noteiktas mācību vai darba jomas svarīgākās saistības, teorijas un terminoloģiju. Zina savas jomas svarīgākās zināšanu iegūšanas un problēmu risināšanas metodes.	Spēj veikt elementāru analīzi par noteiktās darba vai mācību jomas zināšanu pamatus veidojošiem jēdzieniem, iezīmēt saistības un veikt pienācīgu novērtējumu. Ir nepieciešamās prasmes, lai mācītos autonomi. Spēj identificēt ikdienišķas profesionālas problēmas, izpētīt to risināšanai nepieciešamo teorētisko un praktisko fonu, kā arī spēj tās risināt, izmantojot standarta procedūras.	Pazīst, izprot un patiešām iestājas par sava darba sociālajām funkcijām un attiecībām ar pasauli. Atvērts savas profesijas vispārējā domāšanas veida un praktiskās darbības pamatiezīmju izplatīšanai. Tīcas pēc nepārtrauktas pašizglītības.	Spēj neatkarīgi pārdomāt savas profesijas visaptverošos, fundamentālos jautājumus, izvērst tos, izmantojot pieejamos avotus. Atbildīgi ievēro profesijas pamatprincipus. Gatavs sadarboties un izrāda atbildīgu rīcību attiecībā ar kvalificētiem šīs jomas ekspertiem.

	Zināšanas	Prasmes un spējas	Attieksmes	Autonomija un atbildība
		Spēj izmantot un izprot savas profesijas literatūru, tās bibliotēku un IT avotus. Spēj sadarboties ar citiem. Spēj vadīt dažādus resursus. Spēj izmantot profesionālās zināšanas atbilstoši noteiktas darbavietas dažādajām prasībām.		Apzināti pieņem profesijas ētiskos standartus.
7. līmenis	Zina ar noteiktas darba vai mācību jomu saistītās plašās sfēras vispārējās un specifiskās iezīmes, galvenās ievirzes un precīzas robežas, kā arī saistību ar blakus jomām. Ir padziļinātas zināšanas par attiecīgās darba vai mācību jomas saistībām, teorijām un atbilstošu terminoloģiju. Zina savas jomas īpašās pētniecības metodes (īpaši – ar zināšanu ieguvī un problēmu risināšanu saistītās), abstrahēšanās paņēmienus un metodes teorētisku jautājumu praktisko aspektu risināšanai.	Spēj izsmeljoši analizēt daudzveidīgas konceptuālas sfēras, kas veido noteiktās darba vai mācību jomas zināšanas, izveidot visaptverošas un specifiskas saistības, kā arī veikt atbilstošas novērtēšanas darbības. Spēj identificēt specifiskus profesionālus jautājumus, izpētīt un iezīmēt to risināšanai nepieciešamo teorētisko un praktisko fonu. Spēj pievērsties profesionālām problēmām starpdisciplinārā, visaptverošā veidā. Spēj iesaistīties pētniecības un attīstības projektos. Spēj augstā līmenī progresīvi izmantot informācijas- komunikāciju paņēmienus un procesus, informāciju no savas jomas avotiem ungāru valodā un svešvalodā. Spēj izmantot plašu metožu un paņēmienu kopumu dažādos kontekstos, ar dažādu sarežģītības un prognozējamības pakāpi. Spēj izveidot zinātniska formāta analīzi un kopsavilkumus par savas mācību jomas apakšjomu.	Zina un uzņemas atbildību par specifiskām un visaptverošām profesionālās identitātes attiecībām, kas veido viņa/viņas profesijas iezīmes, kā arī tās individuālajām un sociālajām funkcijām. Spēj izprast un patiesi atklāt savas profesijas tematu detaļas un sintēzi. Profesionālā interese padziļinās, konsolidējas.	Ir ievērojama autonomija, strādājot ar visaptverošiem un specifiskiem profesionāliem jautājumiem, aizstāvojot un pamatojot profesionālus uzskatus. Uzņemas atbildību, uzsākot sadarbību. Vienlīdzīgs partneris profesionālās sadarbības gadījumos. Pārdomā un iestājas par ētisku nostāju savā jomā.

	Zināšanas	Prasmes un spējas	Attieksmes	Autonomija un atbildība
8. līmenis	Pētnieka līmenī pārzina savas jomas vispārējās un specifiskās iezīmes, galvenās ievirzes un precīzas robežas, vispārpieņemtas un strīdīgas saistības. Ir radoša izpratne par noteiktas jomas teorētiskajiem elementiem, saistībām, konceptuālajām sistēmām un terminoloģiju. Ir metodoloģiskās un pētniecības prasmes, lai autonomi veiktu pētījumus attiecīgajā jomā.	Spēj piemērot profesionālas prasmes atbilstoši attiecīgās darbavietas dažādām prasībām. Spēj radoši analizēt attiecīgo jomu, spēj izsecināt specifiskas un visaptverošas saistības, piemērojot jaunas pieejas, kā arī veikt atbilstošu novērtējumu. Spēj izmantot un attīstīt īpašas savas jomas zināšanu regušanas un problēmu risināšanas metodes. Spēj radoši attīstīt aktuālus, iepriekš nepazītus teorētiska jautājuma praktiskos aspektus. Spēj plānot un realizēt jaunus projektus, veikt pētījumus noteiktā zinātnes jomā, izdomāt jaunus paņēmienus un pieejas. Spēj identificēt neparedzētas profesionālas problēmas, kā arī pētnieka līmeni izpētīt to risināšanai nepieciešamo teorētisko un praktisko fonu. Spēj izveidot un izplatīt jaunas, /savai profesijai izšķiroši svarīgas saistības, kā arī visaptverošas korelatīvas saites, kas ir nozīmīgas indivīda un kopienas pastāvēšanai.	Savā interešu jomā iestājas par tādām attiecībām, kas, izrietot no noteiktajai jomai raksturīgajām vispārpieņemtajām un strīdīgajām saistībām, veicina cilvēku pašattīstību. Ir interese un spējas mācīties, kas ļauj identificēt un risināt pētniecības jomas problēmas, kas šobrīd ir paslēptas vai neprognozējamas. Ir stabila profesijas apziņa, stabila ieinteresētība jaunu ceļu meklēšanā, pieņem neatlaidīga darba nepieciešamību.	Ir radoša autonomija, veidojot jaunas zināšanu jomas vai praktiskus risinājumus. Spēj piedalīties kā vadītājs un apliecina augstas sadarbības prasmes, teorētisku un praktisku jautājumu risināšanā. Spēj piedalīties kā vienlīdzīgs partneris attiecīgās jomas profesionālajās diskusijās. Uzņemas atbildību par jaunu ētisku jautājumu izvirzīšanu saistībā ar savas jomas teorētiskiem un praktiskiem jautājumiem.

Islande

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Islandē

Līmeņu aprakstu elementi		
Zināšanas	Prasme	Kompetence
Faktu, principu, teoriju un metožu kopojoums. Ir gan teorētiskas, gan praktiskas. Zināšanas tiek iegūtas vērojot, lasot, klausoties, apspriežot, kā arī citos komunikācijas veidos. Zināšanas tiek analizētas diskutējot, klasificējot un salīdzinot. Zināšanas tiek apliecinātas, izmantojot dažādas izteiksmes veidus, piemēram, mutiski, raksti vai darbā.	Ir gan kognitīvas, gan praktiskas. Prasmes ir saistītas ar spēju piemērot metodes un praksi. Prasmes iegūst izglītībā pateicoties metodēm, un praksē. Prasmes ietver analīzi, izvēloties metodes, kā arī organizējot procedūras. Prasmes tiek apliecinātas, izmantojot dažādas darba metodes, rīkus, kā arī dažādas izteiksmes paņēmienus.	Ietver plašu redzesloku un spēju izmantot zināšanas un prasmi. Kompetences pamatā ir atbildība, plašs redzesloks, radošums, morālas vērtības, iecietība, kā arī savu spēju pašvērtējums. Papildus pašapziņa un autonomas darba metodes. Kompetence ietver skolēnu/audzēkņu/studentu pašu zināšanu un prasmi analīzi, salīdzinot, atrodot sakarības, vienārojot, izdarot secinājumus, reflektējot un spriežot. Anālītiskā kompetence ietver kritisko domāšanu un profesionālu kritiku. Kompetences apliecināšana ir saistīta ar dažādiem izteiksmes veidiem, turklāt kognitīvās, mākslinieciskās un praktiskās zināšanas ir savstarpēji saistītas ar indivīda morālajām un sociālajām attieksmēm.

1.-7. līmeņa apraksti⁵⁹

	Zināšanas	Prasme	Kompetence
1.līmenis	Skolēni/audzēkņi/studenti ir apguvuši: - Daudzveidīgu leksiku, lai spētu paust savus viedokļus un tos pamatot; - Zināšanas par sociālajām vērtībām, morāli, cilvēktiesībām un vienlīdzību; - Zināšanas par to, kā būt aktīvam pilsonim demokrātiskā sabiedrībā;	Skolēni/audzēkņi/studenti ir apguvuši prasmes, lai: - Skaidri, atbildīgi un radoši izpaustos; - Piedalītos sarunā, pamatotu savus uzskatus un cieniņu citu uzskatus; - Būtu pašpietiekoši darbā un ikdienas dzīvē; - Visā savā darbā piemērotu radošu domāšanu;	Skolēni/audzēkņi/studenti : - Ieguvuši kompetenci, lai pautu savas domas un jūtas racionālā kontekstā; - Ieguvuši kompetenci, lai vienkārši izteiktos svešvalodās; - Ir izveidojuši skaidru priekšstatu par sevi, un viņi apzinās, kā radoši izmantot savas stiprās puses;

⁵⁹ Report on referencing of the Icelandic NQF, September 2012 [draft].

	Zināšanas	Prasme	Kompetence
	- Zināšanas par Islandes vidi globālā kontekstā (piemēram, par kultūru, sabiedrību, dabu, ilgtspēju); - Zināšanas, kas noderīgas, lai sagatavotos turpmākām mācībām; - Leksiku, lai spētu vienkārši izteikties svešvalodās, kā arī ieskatu attiecīgajās kultūrās; - Zināšanas un izpratni par piemēru un stereotipu ietekmi uz viņu tēlu un dzīvesveidu.	- Strādātu autonomi, atbildīgi un radoši cita pārraudzībā; - Atbildīgi un kritiski izmantotu dažādus panēmienus zināšanu iegūšanai un apliecināšanai; - Izmantotu dažādas mācību metodes; - Attieksmē pret vidi atcerētos ilgtspēju.	- Spējīgi uz pozitīvām un konstruktīvām attiecībām un sadarbību ar citiem; - Ciena tādas vērtības kā dzīvība, cilvēktiesības un līdztiesība; - Izrāda cieņu pret vidi globālā kontekstā; - Ir atbildīga attieksme pret savu labklājību, gan fizisko, gan garīgo; - Ieguvuši pozitīvu attieksmi pret izglītību; - Ieguvuši kompetenci, lai būtu aktīvi un atbildīgi pilsoņi demokrātiskā vietējā kopienā un sabiedrībā kopumā; - Ieguvuši kompetenci, lai saistītu savas zināšanas un prasmes ar ikdienas dzīvi, tehnoloģiju un zinātni.
2.līmenis	Skolēni/audzēkņi/studenti apguvuši: - Daudzveidīgu leksiku, lai spētu paust savu viedokli un pamatot to ikdienas dzīvē un saistībā ar specializētām zināšanām un/vai profesiju; - Zināšanas par to, kā būt atbildīgam tautsaimniecības dalībniekam; - Zināšanas par ar specializētām zināšanām un/vai ar profesiju saistītu vidi; - Zināšanas, kas noder, lai sagatavotos turpmākām mācībām; - Leksiku, lai varētu izteikties svešvalodās saistībā ar specializētām zināšanām, ja nepieciešams.	Skolēni/audzēkņi/studenti apguvuši prasmi: - Skaidri, atbildīgi un radoši izteikties par savām specializētām zināšanām un/vai profesiju; - Organizēt vienkāršas procedūras profesijā un/vai par specializētām zināšanām un izmantot šim kontekstam piemērotus panēmienu; - Izrādīt iniciatīvu un autonomiju, izmantojot specializēto zināšanu un/vai profesijas darba pamatmetodes; - Piedalīties sarunās par savām specializētām zināšanām un/vai profesiju.	Skolēni/audzēkņi/studenti : - Ir ieguvuši kompetenci skaidri, atbildīgi un autonomi paust savu viedokli un izskaidrot ar specifiskām darba vidēm saistītu praksi; - Ir ieguvuši kompetenci vienkārši izteikties svešvalodās; - Izrāda cieņu pret darba vides principiem; - Ciena darbu un darba apstākļus; - Ir skaidrs priekšstats par sevi un apzinās jaunas iespējas vidē; - Ir ieguvuši kompetenci, lai būtu aktīvi pilsoņi demokrātiskā sabiedrībā un specializācijas un/vai profesijas kopienā; - Ieguvuši kompetenci, lai saistītu savas zināšanas un prasmes ar darba vidi un ikdienas dzīvi.

	Zināšanas	Prasme	Kompetence
3.līmenis	Skolēni/audzēkņi/studenti ir apguvuši: - Daudzveidīgu leksiku, lai spētu paust savus uzskatus un pamatot tos ikdienas dzīvē un saistībā ar specializētām zināšanām un/vai profesiju; - Specializētas zināšanas, kas noder nodarbinātībai un/vai gatavojoties turpmākām mācībām; - Zināšanas par to, kā būt aktīvam un atbildīgam specializētas sabiedrības un/vai profesijas dalībniekam; - Zināšanas par vidi globālā kontekstā un saistībā ar specializētām zināšanām un/vai profesiju; - Leksiku un zināšanas svešvalodā turpmākām mācībām vai saistībā ar specializētām zināšanām, ja nepieciešams.	Skolēni/audzēkņi/studenti ir apguvuši prasmi: - Skaidri, kritiski un radoši izteikties par savām specializētajām zināšanām un/vai profesiju; - Atbildīgi organizēt procedūru un izmantot atbilstošas profesijas un/vai specializētu zināšanu paņēmienus un metodes; - Izrādīt iniciatīvu un autonomiju attiecībā uz darba metodēm, meklējot risinājumus attiecīgajās specializētajās zināšanās un/vai profesijā; - Uzņemties atbildīgu lomu sarunā par savām specializētajām zināšanām un/vai profesiju.	Skolēni/audzēkņi/studenti : - Ir ieguvuši kompetenci skaidri, atbildīgi un kritiski paust savus uzskatus un paskaidrot ar specifiskiem darba apstākļiem saistīto praksi; - Ieguvuši kompetenci svešvalodās, kas nepieciešama nodarbinātībai vai tālākām mācībām; - Ir morāli atbildīgi radošā darbā; - Izrāda cieņu pret darba apstākļiem un viņu vispārējo zināšanu izmantošanu; - Spēj izmantot savas zināšanas, lai atklātu jaunas iespējas vidē; - Ieguvuši kompetenci tālākām mācībām; - Ieguvuši kompetenci, lai būtu aktīvi pilsoņi specialitātes un/vai profesijas demokrātiskajā sabiedrībā; - Ieguvuši kompetenci, lai novērtētu savus darba centienus globālā kontekstā; - Redz savu izglītību globālā kontekstā; - Ieguvuši kompetenci, lai saistītu savas zināšanas ar tehnoloģiju un zinātni.
4.līmenis	Skolēni/audzēkņi/studenti apguvuši: - Specializētas zināšanas, kas noder profesionālajai attīstībai un/vai, lai sagatavotos tālākām mācībām; - Specializētu leksiku svešvalodā, kas noder profesionālajai attīstībai un/vai, lai sagatavotos tālākām mācībām.	Skolēni/audzēkņi/studenti apguvuši prasmes: - Vienkārši un radoši virzīt un apliecināt savas zināšanas; - Atbildīgi organizēt procedūru, izmantot atbilstošus paņēmienus un attīstīt profesijas u /vai specializēto zināšanu metodes; - Izrādīt iniciatīvu un autonomiju attiecībā uz darba metodēm, analizējot apstākļus un atbilstoši, reālistiski un radoši reaģējot.	Skolēni/audzēkņi/studenti ir: - Ieguvuši kompetenci paust savas specializētās zināšanas islandiešu valodā un svešvalodā, ja nepieciešams, darbā vai tālākām mācībām; - Spēj kritiski un skaidri piedalīties sarunā par specializētām zināšanām un prasmēm; - Ir morāli atbildīgi par savu specializēto zināšanu izmantošanu un attīstīšanu attiecībā uz darba apstākļiem;

	Zināšanas	Prasme	Kompetence
			• Ieguvuši kompetenci, lai būtu aktīvi un atbildīgi pilsoņi specialitātes un/vai profesijas kopienā; • Ieguvuši kompetenci, lai kritiski un konstruktīvi novērtētu savu un citu darba centienus saistībā ar darba apstākļiem un/vai specializētām zināšanām; • Ieguvuši kompetenci, lai saistītu savas zināšanas ar globālo vidi.
5.līmenis	Skolēni/audzēkņi/studenti ir: • Apguvuši attiecīgajai jomai vai profesijai būtiskās zināšanas; • Līdz ar to skolēni/audzēkņi/studenti: • Guvuši ieskatu atsevišķās teorijās un jēdzienos; • Spēj atšķirt zinātniskus izskaidrojumus no citiem izskaidrojumiem; • Izprot un zina zinātniskās jomas vietu plašākā kontekstā; • Ieguvuši vispārēju izpratni par galvenajām teorijām un jēdzieniem un ieskatu tajos; • Apzinās attiecīgās jomas jaunākās zināšanas; • Zina informācijas tehnoloģiju pamatelementus.	Skolēni/audzēkņi/studenti : • Spēj piemērot jomas vai profesijas metodes un procedūras. • Līdz ar to skolēni/audzēkņi/studenti: • Spēj izstrādāt, organizēt un ieviest projektus; • Spēj piemērot jomā būtiskākās pamata prasmes un tehnoloģiju; • Spēj izmantot statistiskus un grafiskus datus; • Spēj organizēti un saprotami komunicēt par ar jomu vai profesiju saistītiem jautājumiem; • Ir attīstījuši inovatīvu domāšanas veidu; • Spēj raksturot vienkāršus zinātniskus tematus un pētījumu atklājumus; • Spēj piemērot attiecīgās jomas vai profesijas metodes un procedūras. • Līdz ar to skolēni/audzēkņi/studenti: • Spēj lietot atbilstošo aparāturu, tehnoloģiju un programmatūru; • Analizējot savu tematu, spēj piemērot kritiskas metodes;	Skolēni/audzēkņi/studenti : • Spēj praktiski piemērot savas zināšanas un prasmes savā profesijā un tālākās mācībās. • Līdz ar to skolēni/audzēkņi/studenti: • Ir attīstījuši mācīšanās prasmes, kas nepieciešamas tālāku mācību uzsākšanai; • Spēj strādāt ar lielu iniciatīvas un autonomijas pakāpi; • Spēj sadarboties ar citiem projektos; • Spēj praktiski piemērot savas zināšanas un prasmes savā profesijā un/vai tālākās mācībās. • Līdz ar to skolēni/audzēkņi/studenti: • Ir attīstījuši turpmākām mācībām šajā jomā nepieciešamās kompetences un autonomiju; • Spēj autonomi un organizēti strādāt, noteikt savam darbam mērķus, izstrādāt darba plānu un to ieviest;

	Zināšanas	Prasme	Kompetence
		- Spēj profesionāli pamatot savus lēmumus; - Spēj autonomi novērtēt piemēroto metodoloģiju; - Spēj analizēt informatīvās vajadzības, kā arī sameklēt informāciju, novērtēt tās uzticamību un to atbilstoši izmantot. - Spēj lietot attiecīgajā zinātniskajā jomā atzītas datu bāzes un informācijas resursus; - leguvisi atvērtu un inovatīvu domāšanas veidu.	- Spēj sadarboties un vadīt darba grupas; - Spēj interpretēt un prezentēt zinātniskas problēmas un pētījumu atklājumus.
6.līmenis	Ir attiecīgas profesionālās jomas specializācijas sfēras zināšanas. Līdz ar to studentiem: - Ir zināšanas un izpratne par zinātniskiem jautājumiem un izaicinājumiem; - Spēj pamatot savus risinājumus; - Spēj ievietot jaunākās zināšanas attiecīgās specializācijas jomas kontekstā; - Pazīst attiecīgās zinātniskās jomas pētniecības metodes; - Ir zināšanas par zinātnes ētiku. - Ir zinātniskas jomas vai profesijas specializācijas sfēras zināšanas. - Līdz ar to studentiem: - Ir ieguvuši zināšanas par zinātniskajiem jautājumiem un izaicinājumiem; - Ir ieguvuši zināšanas pētījumos; - Spēj sniegt pamatojumu saviem atklājumiem; - Spēj ievietot jaunākās zināšanas attiecīgās specializācijas jomas kontekstā;	Spēj piemērot zinātniskās jomas vai profesijas specializācijas sfēras metodes un procedūras. Līdz ar to studentiem: - Izmanto atbilstošas metodes un procedūras; - Spēj analizēt statistisko informāciju; - Spēj uzņemties darbu ar sarežģītiem jautājumiem profesionālā kontekstā; - Spēj piemērot savas zināšanas un izpratni profesionālā attieksmē pret savu darbu; - Spēj izmantot atbilstošu aparāturu, tehnoloģiju un programmatūru; - Spēj iegūt, analizēt un novērtēt zinātniskus datus; - Demonstrē inovatīvas metodes, attīstot un piemērojot idejas; - Spēj izmantot savas zināšanas, izpratni un meistarību, risinot jaunas vai nepazīstamas situācijas vai darbojoties starpdisciplinārā kontekstā; - Spēj integrēt zināšanas, strādāt ar sarežģītiem jautājumiem un formulēt viedokli, pamatojoties uz pieejamo informāciju; - Spēj saskatīt inovācijas, kas balstās zinātniskās teorijās un/vai eksperimentos; - Spēj piemērot attiecīgās zinātniskās jomas vai/lun profesijas metodes, lai prezentētu, attīstītu un atrisinātu projektus.	Spēj praktiski piemērot savas zināšanas un prasmes savā profesijā un/vai tālākās mācībās. Līdz ar to studentiem: - Ir attīstījuši mācību turpināšanai nepieciešamās mācīšanās prasmes un autonomiju; - Spēj uzsākt projektus zinātniskajā jomā, tos administrēt, kā arī uzņemties atbildību par individu un grupu darbu; - Spēj komunicēt zinātnisku informāciju, izaicinājumus un risinājumus gan speciālistiem, gan plašai sabiedrībai; - Spēj prezentēt un raksturot zinātniskus jautājumus un pētījumu atklājumus svešvalodā; - Spēj autonomi, profesionāli pieņemt lēmumus un tos pamatot; - Katrā konkrētā gadījumā spēj novērtēt dažādu analīzes metožu piemērotību un sarežģītus zinātniskus jautājumus; - Spēj komunicēt statistisku informāciju; - Spēj piemērot savas zināšanas un prasmes savā profesijā un/vai tālākās mācībās;

	Zināšanas	Prasme	Kompetence
	• Zina zinātniskās jomas pētniecības metodes; • Apzinās zinātnes ētiku.	• Izprot pētniecību un pētījumu atklājumus; • Spēj piemērot zinātniskās jomas vai profesionālās specializācijas sfēras metodes un procedūras. • Līdz ar to studentī: • Ir pieņēmuši attiecīgās metodes un procedūras; • Spēj analizēt un komunicēt statistisku informāciju; • Spēj izprast un strādāt ar sarežģītiem jautājumiem profesionālā kontekstā; • Spēj piemērot savas zināšanas un izpratni zinātniskā un profesionālā darbā; • Spēj izmantot attiecīgo aparāturu, tehnoloģiju un programmatūru; • Spēj iegūt, analizēt un novērtēt zinātniskos datus; • Spēj piemērot savas zināšanas, izpratni un meistarību, lai risinātu jaunas un nezināmas situācijas vai darbotos starpdisciplinārā kontekstā; • Spēj attīstīt projektus un ievietot tos kontekstā, piemērojot zinātniskās teorijas un/vai eksperimentos balstītas metodes; • Spēj integrēt zināšanas, strādāt ar sarežģītiem priekšmetiem un prezentēt uz pieejamo informāciju balstītu viedokli; • Spēj efektīvi piemērot pētniecības metodes un realizēt maza mēroga pētniecības projektus; • Izprot pētniecību un pētījumu atklājumus.	Līdz ar to studentī: • Ir attīstījuši mācību turpināšanai nepieciešamās mācīšanās prasmes un autonomiju; • Spēj uzsākt projektus, tos administrēt un uzņemties atbildību par individu un grupu darbu; • Spēj komunicēt sarežģītus zinātniskus jautājumus un/vai zinātnē balstītas atklājumus, gan vienatnē, gan sadarbībā ar citiem gan speciālistiem, gan plašai sabiedrībai; • Spēj prezentēt un raksturot zinātniskus jautājumus un pētījumu atklājumus svešvalodā; • Spēj autonomi, profesionāli pieņemt lēmumus un tos pamatot; • Spēj katrā konkrētā gadījumā patstāvīgi novērtēt dažādu analīzes metožu atbilstību sarežģītiem zinātniskiem jautājumiem; • Spēj komunicēt statistisku informāciju.

	Zināšanas	Prasme	Kompetence
7.līmenis	Grāda ieguvējam ir attiecīgās zinātniskas jomas specializētas zināšanas. Līdz ar to studenti: • Ir ieguvuši plašu un visaptverošu galveno teoriju, principu, jēdzienu un jaunāko pieejamo atklājumu izpratni; • Ir aizsākuši jaunu zināšanu un to interpretācijas radīšanu, izmantojot pētījumus vai citas atzītas zinātniskas aktivitātes, kas iztur kolēģu vērtējumu un kritiku; • Ir ienesuši ievērojamas inovācijas jaunu zināšanu, esošo zināšanu inovatīvas izmantošanas vai interpretācijas veidā; • Demonstrē zinātnes ētikas izpratni un to, ka ir izveidojuši pārdomātu viedokli par saviem un citu pētījumiem, pamatojoties uz savu ētisko apziņu.	Studenti spēj piemērot attiecīgās zinātnes jomas specializācijas sfēras specializētas metodes un procedūras. Līdz ar to studenti: • Spēj izstrādāt un realizēt plašus pētījumus, kas paplašina un/vai pārskata zinātnes jomas pastāvošo metodoloģiju; • Spēj izstrādāt un attīstīt projektus, kas pievēršas zinātnes jomas jauniem izaicinājumiem vai jautājumiem; • Pilnībā pārvalda ar attiecīgo zinātnes jomu saistītās pamata prasmes, tehnoloģiju, metodes, materiālus un avotus; • Spēj kritiski analizēt, novērtēt un integrēt jaunus un sarežģītus projektus; • Spēj praktiski piemērot vispārējus un specializētus pētniecības rīkus un pētniecības tehnoloģiju; • Spēj izmantot programmatūru, lai atbalstītu un nostiprinātu darbu attiecīgajā zinātnes jomā; • Spēj precizēt specializētu programmatūru, lai uzlabotu metodes un procedūras; • Spēj kritiski novērtēt statistisku un grafisku informāciju; • Ir veikuši inovatīvus pētījumus vai attīstījuši metodes, kas papildinās vai paplašinās esošo zināšanu apjomu attiecīgajā zinātnes jomā; • Demonstrē radošumu, attīstot un piemērojot jaunas zināšanas, izpratni un metodes; • Pieņemusi kritisku nostāju attiecībā pret zināšanām; • Aizstāvējuši zinātnisku disertāciju, kura ir piemērota publicēšanai kolēģu recenzētos nacionāla un starptautiska līmeņa izdevumos.	Grāda ieguvēji spēj piemērot savas zināšanas un prasmes savā profesijā un/vai tālākās mācībās. Līdz ar to studenti: • Spēj pilnā mērā uzņemties atbildību par saviem projektiem un citu darbu; • Spēj demonstrēt autonomiju un iniciatīvu savā profesionālajā un zinātniskajā darbā; • Spēj efektīvi komunicēt ar saviem kolēģiem, citiem zinātniekiem un plašu sabiedrību par savu specializācijas jomu; • Spēj piedalīties kritiskās diskusijās, uzsākt un vadīt teorētisku diskursu.

Īrija

Īrijā mācīšanās rezultātu līmeņu apraksti ir sadalīti astoņos zināšanu, prasmju un kompetences apakšstandartos 10 līmeņu ietvarstruktūrā.

Līmeņu aprakstu elementi		
Zināšanas	Mākas (know-how) un prasmes	Kompetence
• plašums • veids	• diapazons • selektivitāte	• konteksts • loma • mācīšanās mācīties • izpratne

1.-10. līmeņa apraksti⁶⁰

	Zināšanu plašums	Zināšanu veids	Mākas un prasmes: diapazons	Mākas un prasmes: selektivitāte	Kompetence: konteksts	Kompetence: loma	Kompetence: mācīšanās mācīties	Kompetence: izpratne
1.līmenis	Elementāras zināšanas.	Demonstrējamās, atpazīstot vai atsaucot atmiņā.	Demonstrē pamata praktiskās prasmes, veic darbības kāda vadībā, izmantojot pamata rīkus.	Veic atkārtotus un prognozējamus procesus.	Veic atkārtotus un prognozējamus procesus.	Darbojas ierobežotā lomu diapazonā.	Mācās secīgi sadalīt mācīšanās uzdevumus; mācās piekļūt dažādiem mācīšanās resursiem un tos izmantot.	Sāk demonstrēt savas patstāvīgās lomas apzināšanos.

⁶⁰ Irish National Qualifications Authority (2003). Outline national framework of qualifications: determinations. <http://www.nqai.ie/docs/publications/12.pdf> [skatīts 26.11.2012.].

	Zināšanu plašums	Zināšanu veids	Mākas un prasmes: diapazons	Mākas un prasmes: selektivitāte	Kompetence: konteksts	Kompetence: loma	Kompetence: mācīšanās mācīties	Kompetence: izpratne
2.līmenis	Šaura diapazona zināšanas.	Konkrētas attiecībā uz atsaucēm un pamata izpratne.	Demonstrē ierobežota diapazona praktiskās prasmes, tostarp attiecīgu rīku izmantošana.	Secīgi veic ikdienas uzdevumus, ja doti skaidri norādījumi.	Darbojas šaura diapazonā, prognozējamā un strukturētā kontekstā.	Darbojas noteiktā lomu diapazonā saskaņā ar norādījumiem.	Mācās disciplinēti mācīties labi strukturētā un pārraudzītā vidē.	Aplicina savas patstāvīgās lomas apzināšanos.
3.līmenis	Mēreni plaša diapazona zināšanas.	Galvenokārt konkrētas attiecībā uz atsaucēm, nedaudz izprotot attiecības starp zināšanu elementiem.	Demonstrē ierobežota diapazona praktiskās un kognitīvās prasmes un rīkus.	Izvēlas no ierobežota diapazona daudzveidīgām procedūrām un piemēro zināmus risinājumus ierobežota diapazona prognozējamām problēmām.	Darbojas ierobežotā kontekstu diapazonā.	Darbojas kāda vadībā, ar ierobežotu autonomiju; funkcionē pazīstamās, viendabīgās grupās.	Mācās mācīties pārvaldītā vidē.	Uzņemas ierobežotu atbildību par konsekvētu sevis izpratni un uzvedību.
4.līmenis	Plašs zināšanu diapazons.	Galvenokārt konkrētas attiecībā uz atsaucēm, ar dažiem abstrakcijas vai teorijas elementiem.	Demonstrē mērena diapazona praktiskās un kognitīvās prasmes un rīkus.	Izraugās no procedūru diapazona un piemēro zināmus risinājumus dažādām prognozējamām problēmām.	Darbojas pazīstamā un nepazīstamā kontekstā.	Darbojas ar ievērojamu atbildību un autonomiju.	Mācās uzņemties atbildību par savu mācīšanos pārraudzītā vidē.	Uzņemas daļu atbildību par konsekvētu sevis izpratni un uzvedību.

	Zināšanu plašums	Zināšanu veids	Mākas un prasmes: diapazons	Mākas un prasmes: selektivitāte	Kompetence: konteksts	Kompetence: loma	Kompetence: mācīšanās mācīties	Kompetence: izpratne
5.līmenis	Plašs zināšanu diapazons.	Daži teorētiski jēdzieni un mazliet abstraktā domāšana, kas ir ievērojami dziļā dažās jomās.	Demonstrē plašu specializētu prasmju un rīku diapazonu.	Novērtē un izmanto informāciju, lai plānotu un attīstītu izpētes stratēģijas un noteiktu risinājumus dažādām nezināmām problēmām.	Darbojas plašā dažādu specifisku kontekstu diapazonā, uzņemoties atbildību par produkcijas veidu un kvalitāti; identificē un piemēro prasmes un zināšanas ļoti daudzveidīgos kontekstos.	Izrāda zināmu iniciatīvu un patstāvību, veicot noteiktas darbības; pievienojas dažādām, sarežģītām un neviendabīgām grupām, funkcionē tajās.	Mācās uzņemties atbildību par savu mācīšanos pārvaldītā vidē.	Uzņem pilnu atbildību par konsekveni sevis izpratnē un uzvedībā.
6.līmenis	Specializētas zināšanas plašā jomā.	Daži teorētiski jēdzieni un mazliet abstrakta domāšana, kurai ir ievērojams teorētisks pamats.	Demonstrē visaptverošu specializētu prasmju un rīku diapazonu.	Formulē atbildes uz labi definētām, abstraktām problēmām.	Darbojas plašā daudzveidīgu un specifisku kontekstu diapazonā, tostarp tādos, kas ietver radošas un neparastas aktivitātes; pārnes un piemēro teorētiskus jēdzienus un/ vai tehniskas vai radošas prasmes uz dažādiem kontekstiem.	Uzrāda ievērojamu personisku autonomiju un bieži uzņem atbildību par citu darbu un/ vai resursu sadalījumu; veido dažādas sarežģītas un neviendabīgas grupas, funkcionē tajās.	Mācās novērtēt savu mācīšanos un identificēt vajadzības strukturētā mācīšanās vidē; palīdz citiem identificēt mācīšanās vajadzības.	Pauž iekšēju, personisku pasaules skatījumu, kurā atspoguļojas saistības ar citiem.

	Zināšanu plašums	Zināšanu veids	Mākas un prasmes: diapazons	Mākas un prasmes: selektivitāte	Kompetence: konteksts	Kompetence: loma	Kompetence: mācīšanās mācīties	Kompetence: izpratne
7. līmenis	Specializētas zināšanas dažādās jomās.	Atzīst pašreizējo zināšanu ierobežojumus un pazīst jaunu zināšanu avotus; jēdzienu integrēšana dažādās jomās.	Demonstrē specializētas tehniskas, radošas vai konceptuālas prasmes un rīkus mācību jomā.	Atbilstoši spriež, veicot plānošanas, izstrādes un/ vai uzraudzības funkcijas, kas saistītas ar produktiem, pakalpojumiem, darbībām vai procesiem.	Izmanto diagnosticēšanas un radošas prasmes attiecībā uz dažādām funkcijām ļoti dažādos kontekstos.	Pieņem atbildību par personisko un/vai grupas rezultātu noteikšanu un sasniegšanu; uzņemas ievērojamu pārraudzības atbildību par citu darbu noteiktās darba jomās.	Uzņemas iniciatīvu, lai identificētu un risinātu mācīšanās vajadzības, kā arī efektīvi mijiedarbotos mācību grupā.	Pauž iekšēju, personisku pasaules skatījumu, kas pauž solidaritāti ar citiem.
8. līmenis	Ar mācību jomu (jomām) saistītu teoriju, jēdzienu un metožu izpratne.	Detalizētas zināšanas un izpratne vienā vai vairākās specializētās jomās, daļa no tām ir uz šo (šīs) jomu(-as) pašreizējās attīstības robežas.	Apriecina sarežģītas un specializētas jomas prasmi un rīku apguvi; izmanto un izmaina augsti attīstītas prasmes un rīkus, lai veiktu pētījumus, profesionālas vai progresīvas tehniskas aktivitātes ciešā uzraudzībā.	Atbilstoši spriež, veicot dažādas plānošanas, izstrādes un/ vai uzraudzības funkciju, kas saistītas ar produktiem, pakalpojumiem, darbībām vai procesiem, tostarp resursu piesaisti.	Izmanto progresīvas prasmes, lai veiktu pētījumus vai augsta līmeņa tehniskas vai profesionālas darbības, uzņemoties atbildību par visu ar tām saistīto lēmumu pieņemšanu; pārnes un piemēro diagnosticēšanas un radošas prasmes dažādos kontekstos.	Efektīvi darbojas, cita uzraudzībā, koleģiālās attiecībās ar kvalificētiem praktiķiem; vada daudzas, sarežģītas un nevienādabīgas grupas.	Mācās mācīties mainīgā un nepazīstamā mācīšanās kontekstā; mācās patstāvīgi, profesionāli un ētiski vadīt mācīšanās uzdevumus.	Pauž visaptverošu, iekšēju pasaules skatījumu, kurā izpaužas solidaritāte ar citiem.

	Zināšanu plašums	Zināšanu veids	Mākas un prasmes: diapazons	Mākas un prasmes: selektivitāte	Kompetence: konteksts	Kompetence: loma	Kompetence: mācīšanās mācīties	Kompetence: izpratne
9.līmenis	Sistemātiska zināšanu izpratne, kas atrodas mācību jomas avangardā vai ir tā ietekmē.	Kritiska pašreizējo problēmu un/ vai jaunu atziņu izpratne, parasti mācību jomas avangarda ietekmē.	Demonstrē dažādas standartizētas un specializētas pētniecības vai tiem pielīdzināmus rīku un izpētes paņēmienus.	Izvēlas no savas mācību jomas sarežģītām un progresīvām prasmēm; attīsta jaunas prasmes līdz augstam līmenim, tostarp jaunus un topošus paņēmienus.	Darbojas plaša, un bieži neprognozējama diapazona profesionālos līmeņos un neskaidri definētā kontekstā.	Uzņemas ievērojamu atbildību par individu un grupu darbu; vada un uzsāk aktivitātes.	Iemācās sevi vērtēt un uzņemas atbildību par nepārtrauktu akadēmisku/ profesionālu attīstību.	Izpēta sociālās normas un attiecības, reflektē par tām, rīkojas, lai tās mainītu.
10.līmenis	Sistemātiski apgūst un izprot ievērojamu zināšanu apjomu, kas ir mācību jomas avangardā.	Jaunu zināšanu radīšana un interpretācija, izmantojot oriģinālus pētījumus, kā arī citas progresīvas zinātniskas darbības, kolēģiem pieņemamā kvalitātē.	Demonstrē ievērojamu ar mācību jomu saistītu galveno prasmi, paņēmieni, rīku, prakses un/ vai materiālu kopumu; attīsta jaunas prasmes, paņēmienus, rīkus praksi un/ vai materiālus.	Risina abstraktas problēmas, kas paplašina vai pārskata esošās procesuālās zināšanas.	Uzņemas personīgu atbildību un lielas pakāpes autonomu iniciatīvu sarežģītās un neprognozējamās situācijās profesionālos vai tiem pielīdzināmos kontekstos.	Komunicē pētījumu un inovāciju rezultātus kolēģiem; iesaistās kritiskā dialogā; vada un izraisa sarežģītus sociālos procesus.	Mācās kritizēt zināšanu izmantošanas konkrētā kontekstā plašākas sekas.	Pēta sociālās normas un attiecības, reflektē par tām, vada darbības, lai tās mainītu.

Latvija

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Latvijā

Līmeņu aprakstu elementi		
Zināšanas	Prasmes	Kompetence
- Zināšanas - Izpratne	Spēja pielietot zināšanas - Komunikācija - Vispārējās prasmes	- Analīze - Sintēze - Novērtēšana

1.-8. līmeņa apraksti⁶¹

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
1.līmenis	Spēj parādīt elementāras zināšanas, kuras izpaužas atpazīstot vai atceroties.	- Spēj izmantot elementāras praktiskas un kognitīvas iemaņas, kuras var izpildīt tiešā uzraudzībā, izmantojot vienkāršus instrumentus. - Spēj veikt vienkāršus uzdevumus, kas saturiski atkārtojas un ir paredzami.	- Spēj veikt uzdevumus strukturētā vidē, darboties ierobežotā kontekstā. - Pēc parauga spēj izpildīt elementārus uzdevumus, apgūt pašapkalpošanās iemaņu pamatus.
2.līmenis	Spēj parādīt konkrētas mācību priekšmetu programmās noteiktās pamatzināšanas.	- Spēj izmantot pamata kognitīvās un praktiskās prasmes, kas nepieciešamas, lai, izmantojot attiecīgu informāciju, veiktu uzdevumus un, izmantojot vienkāršus noteikumus un līdzekļus, risinātu ikdienas problēmas. - Spēj izprast savas darbības sekas attiecībā uz sevi un citiem.	- Spēj veikt uzdevumus individuāli vai grupā pārraudzībā, vai daļēji patstāvīgi. - Spēj piedalīties atsevišķu mācību uzdevumu mērķu izvirzīšanā un darbības procesa plānošanā.

⁶¹ Latvian Academic Information Centre; Ministry of Education and Science (2012). Referencing of the Latvian education system to the European Qualifications Framework for lifelong learning and the qualifications framework for the European Higher Education Area: self-assessment report: Second version. http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm [skatīts 26.11.2012.]. CoM Regulations (2.12.2008) No 990 'Regulations on the classification of Latvian education', Appendix 1, Table 2 (with amendments 5.10.2010).

3.līmenis	- Spēj parādīt faktu, principu, procesu un vispārējo jēdzienu zināšanas un izmanto tās mācību un profesionālās darbības jomā. - Spēj izprast dažādu veidu informāciju par materiāliem, aprīkojumu, tehnoloģijām atbilstošā mācību jomā vai noteiktā profesijā.	Spēj izmantot dažādas kognitīvās un praktiskās prasmes, kas nepieciešamas, lai veiktu uzdevumus un risinātu vienkāršas problēmas, izvēloties un piemērojot pamata metodes, līdzekļus, materiālus, informāciju un tehnoloģijas.	- Spēj apzināties un uzņemties atbildību par darba vai mācību uzdevumu veikšanu nemainīgā un stabilā vidē nozares speciālista uzraudzībā. - Risinot uzdevumus, spēj pielāgot savu rīcību apstākļiem un atbildēt par darba rezultātu.
4.līmenis	- Spēj parādīt vispusīgas faktu, teoriju un likumsakarību zināšanas, kas ir nepieciešamas personiskai izaugsmei un attīstībai, pilsoniskai līdzdalībai, sociālajai integrācijai un izglītības turpināšanai. - Spēj detalizēti izprast un parādīt daudzveidīgu specifisku faktu, principu, procesu un jēdzienu zināšanas noteiktā mācību vai profesionālās darbības jomā standartu un nestandarta situācijās. - Pārzina tehnoloģijas un metodes mācību uzdevumu vai darba uzdevumu veikšanai profesijā.	- Spēj plānot un organizēt darbu, izmantot dažādas metodes, tehnoloģijas (tai skaitā informācijas un komunikācijas tehnoloģijas), ierīces, instrumentus un materiālus uzdevumu veikšanai. - Spēj atrast, izvērtēt un radoši izmantot informāciju mācību vai profesionālā darba uzdevumu izpildei un problēmu risinājumiem. - Spēj sazināties vismaz divās valodās rakstiski un mutiski gan pazīstamā, gan nepazīstamā kontekstā. - Spēj patstāvīgi strādāt profesijā, mācīties un pilnveidoties. - Spēj sadarboties.	- Ir motivēts turpmākās karjeras veidošanai, izglītības turpināšanai, mūžizglītībai uz zināšanām orientētā demokrātiskā, daudzvalodu un daudz kultūru sabiedrībā Eiropā un pasaulē. - Spēj plānot un veikt mācību vai darba uzdevumus profesijā individuāli, komandā vai vadot komandas darbu. - Spēj uzņemties atbildību par mācību vai profesionālās darbības rezultātu kvalitāti un kvantitāti.
5.līmenis	Spēj parādīt vispusīgas un specializētas attiecīgajai profesionālajai jomai atbilstošas faktu, teoriju, likumsakarību un tehnoloģiju zināšanas un izpratni.	- Spēj, balstoties uz analītisku pieeju, veikt praktiskus uzdevumus attiecīgajā profesijā, parādīt prasmes, kas profesionālajām problēmām ļauj rast radošus risinājumus, pārrunāt un argumentēti apspriest praktiskus jautājumus un risinājumus attiecīgajā profesijā ar kolēģiem, klientiem un vadību, ar attiecīgu patstāvības pakāpi mācīties tālāk, pilnveidojot savas kompetences. - Spēj izvērtēt un pilnveidot savu un citu cilvēku darbību, strādāt sadarbībā ar citiem, plānot un organizēt darbu, lai veiktu konkrētus uzdevumus savā profesijā, veikt vai pārraudzīt tādas darba aktivitātes, kurās iespējamas neprognozējamās izmaiņas.	Spēj formulēt, aprakstīt un analizēt praktiskas problēmas savā profesijā, atlasīt nepieciešamo informāciju un izmantot to skaidri definētu problēmu risināšanai, piedalīties attiecīgās profesionālās jomas attīstībā, parādīt, ka izprot attiecīgās profesijas vietu plašākā sociālā kontekstā.

6.līmenis	• Spēj parādīt attiecīgajai zinātnes nozarei vai profesijai raksturīgās pamata un specializētas zināšanas un šo zināšanu kritisku izpratni, turklāt daļa zināšanu atbilst attiecīgās zinātnes nozares vai profesijas augstāko sasniegumu līmenim. • Spēj parādīt attiecīgās zinātnes nozares vai profesionālās jomas svarīgāko jēdzienu un likumsakarību izpratni.	• Spēj, izmantojot apgūtos teorētiskos pamatus un prasmes, veikt profesionālu, māksliniecisku, inovatīvu vai pētniecisku darbību, formulēt un analītiski aprakstīt informāciju, problēmas un risinājumus savā zinātnes nozarē vai profesijā, tos izskaidrot un argumentēti diskutēt par tiem gan ar speciālistiem, gan ar nespeciālistiem. • Spēj patstāvīgi strukturēt savu mācīšanos, virzīt savu un padoto tālāku mācīšanos un profesionālo pilnveidi, parādīt zinātnisku pieeju problēmu risināšanā, uzņemties atbildību un iniciatīvu, veicot darbu individuāli, komandā vai vadot citu cilvēku darbu, pieņemot lēmumus un rast radošus risinājumus mainīgos vai neskaidros apstākļos.	• Spēj patstāvīgi iegūt, atlasīt un analizēt informāciju un to izmantot, pieņemt lēmumus un risināt problēmas attiecīgajā zinātnes nozarē vai profesijā, parādīt, ka izprot profesionālo ētiku, izvērtēt savas profesionālās darbības ietekmi uz vidi un sabiedrību un piedalīties attiecīgās profesionālās jomas attīstībā.
7.līmenis	• Spēj parādīt padziļinātas vai paplašinātas zināšanas un izpratni, no kurām daļa atbilst attiecīgās zinātnes nozares vai profesionālās jomas jaunākajiem atklājumiem un kuras nodrošina pamatu radošai domāšanai vai pētniecībai, tajā skaitā darbojoties dažādu jomu saskarē.	• Spēj patstāvīgi izmantot teoriju, metodes un problēmu risināšanas prasmes, lai veiktu pētniecisku vai māksliniecisku darbību, vai augsti kvalificētas profesionālas funkcijas. • Spēj argumentēti izskaidrot un diskutēt par sarežģītiem vai sistēmiskiem attiecīgās zinātnes nozares vai profesionālās jomas aspektiem gan ar speciālistiem, gan ar nespeciālistiem. • Spēj patstāvīgi virzīt savu kompetenču pilnveidi un specializāciju, uzņemties atbildību par personāla grupu darba rezultātiem un to analīzi, veikt uzņēmējdarbību, inovācijas attiecīgajā zinātnes nozarē vai profesijā, veikt darbu, pētniecību vai tālāku mācīšanos sarežģītos un neprognozējamos apstākļos un, ja nepieciešams, tos pārveidot, lietojot jaunas pieejas.	• Spēj patstāvīgi formulēt un kritiski analizēt sarežģītas zinātniskas un profesionālās problēmas, pamatot lēmumus, un, ja nepieciešams, veikt papildu analīzi. • Spēj integrēt dažādu jomu zināšanas, dot ieguldījumu jaunu zināšanu radīšanā, pētniecības vai profesionālās darbības metožu attīstībā, parādīt izpratni un ētisko atbildību par zinātnes rezultātu vai profesionālās darbības iespējamo ietekmi uz vidi un sabiedrību.

8.līmenis	• Spēj parādīt, ka pārzina un izprot aktuālākās zinātniskās teorijas un atziņas, pārvalda pētniecības metodoloģiju un mūsdienu pētniecības metodes attiecīgajā zinātnes nozarē vai profesionālajā jomā un dažādu jomu saskarē.	• Spēj patstāvīgi izvērtēt un izvēlēties zinātniskiem pētījumiem atbilstošas metodes, ir veicis ieguldījumu zināšanu robežu paplašināšanā vai devis jaunu izpratni esošām zināšanām un to pielietojumiem praksē, īstenojot būtiska apjoma oriģinālu pētījumu, no kura daļa ir starptautiski citējamu publikāciju līmenī. • Spēj gan mutiski, gan rakstiski komunicēt par savu zinātniskās darbības jomu (savu nozari) ar plašākām zinātniskajām aprindām un sabiedrību kopumā. • Spēj patstāvīgi paaugstināt savu zinātnisko kvalifikāciju, īstenojot zinātniskus projektus, gūstot zinātnes nozares starptautiskiem kritērijiem atbilstošus sasniegumus, vadīt pētnieciskus vai attīstības uzdevumus uzņēmumos, iestādēs un organizācijās, kur nepieciešamas plašas pētnieciskas zināšanas un prasmes.	• Spēj, veicot patstāvīgu, kritisku analīzi, sintēzi un izvērtēšanu, risināt nozīmīgus pētnieciskus vai inovāciju uzdevumus, patstāvīgi izvirzīt pētījuma ideju, plānot, strukturēt un vadīt liela apjoma zinātniskus projektus, tajā skaitā starptautiskā kontekstā.
-----------	--	---	---

Lietuva

Lietuvā detalizēti līmeņu apraksti ir definēti saskaņā ar diviem parametriem: darbību raksturojumu un kompetences veidu.

Parametri		
Darbību raksturojums		Kompetences veids
Kritēriji	- Darbību sarežģītība - Darbību autonomija - Darbību dažādība	- Funkcionālās kompetences - Kognitīvās kompetences - Vispārējās kompetences

1.-8. līmeņa apraksti⁶²

	Kvalifikācijas līmeņa apraksts
1.līmenis	- Kvalifikācija paredzētām tādām aktivitātēm, kuras ietver vienu vai vairākas vienkāršas specializētas darbības vai operācijas. Aktivitātes prasa spēju pielietot zināšanas par veikto darbību iezīmēm. - Darbību vide ir skaidra, veiktās aktivitātes atbilst detalizētiem norādījumiem, dažos gadījumos prasa pārraudzību, vadību un palīdzību. - Situācijas, darbības un operācijas, kuras nosaka aktivitātes, ir regulāras un nepārtraukti atkārtojas.
2.līmenis	- Kvalifikācija aptver aktivitātes, ko veido vienkāršu problēmu risināšanai paredzētas darbības un operācijas. Veiktās aktivitātes prasa pielietot galveno faktu zināšanas par aktivitāšu iezīmēm. - Veiktās aktivitātes prasa uzraudzību, vadību un atbalstu. - Darbības un operācijas, kuras nosaka aktivitātes, ir regulārās.
3.līmenis	- Kvalifikācija ir paredzēta darbībām un operācijām šaurās aktivitāšu jomās. Aktivitātes var ietvert vairākus vai vairāk specializētus uzdevumus, kas pieprasa labi zināmu un pārbaudītu risinājumu piemērošanu. Aktivitāšu veikšana ir saistīta ar spēju piemērot zināšanas par darbības jomas faktiem, principiem un procesiem. - Aktivitātes tiek veiktas autonomi, augstāk kvalificēta darbinieka vadībā un ir pakļautas ārējai darba kvalitātes kontrolei. - Aktivitātes vide var prasīt spēju piemēroties vienkāršām konteksta izmaiņām.
4.līmenis	- Kvalifikācija ir paredzēta aktivitātēm, ko veido darbības un operācijas salīdzinoši plašās jomās. Aktivitātes tiek veiktas, izpildot vairākus vai vairāk specializētus aktivitāšu uzdevumus, kuru risinājumi ne vienmēr ir pārbaudīti vai zināmi. Aktivitāšu veikšana ir saistīta ar spēju piemērot faktu un teorētiskas zināšanas par aktivitāšu jomu plašā kontekstā. - Aktivitātes tiek veiktas autonomi, uzņemoties atbildību par procedūru un procedūru rezultāta kvalitāti. Iegūstot pieredzi, kvalifikācija ļauj nodot praktiskās iemaņas zemākas kvalifikācijas darbiniekiem, kā arī uzraudzīt viņu aktivitātes. - Aktivitātes vide pieprasa spēju pielāgoties konteksta izmaiņu noteiktām attīstības tendencēm, kas parasti ir prognozējamās.
5.līmenis	Kvalifikācija ir paredzēta aktivitātēm, kuras raksturo aktivitātes uzdevumu integrēta koordinācija dažādās aktivitātes jomās. Aktivitātes ietver zemāk kvalificētu darbinieku kompetences novērtēšanu un viņu apmācību. Aktivitāte prasa koordinēt aktivitātes jomas visaptverošas zināšanas ar vispārējām zināšanām, risinot dažādus specializētus aktivitātes uzdevumus vairākās, atšķirīgās aktivitātes jomās.

⁶² Lithuanian Government (2010). Description of the Lithuanian qualifications framework. Resolution No 535 of 4 May 2010. http://www.kpmc.lt/LTKS_EKS/LTQF_official_translation.pdf [skatīts 10.10.2011].

	Kvalifikācijas līmeņa apraksts
	- Darbinieks veic aktivitātes patstāvīgi, uzraudzība attiecas tikai uz rezultātu novērtēšanu. Aktivitātes uzdevumus nosaka darbinieks ar augstāku kvalifikāciju, kurš bieži piešķir aktivitātes veicošajam darbiniekam rīcības brīvību attiecībā uz metožu un pasākumu izvēli uzdevuma veikšanai. Darbinieks uzrauga zemāk kvalificētu darbinieku aktivitātes, plāno un uzdod aktivitātes uzdevumus, uzrauga aktivitāšu rezultātu, sniedz konsultācijas un pārbauda darba kvalitāti. - Darbības tehnoloģiskās un organizatoriskās prasības, kā arī to vide nepārtraukti mainās, pārmaiņas bieži vien ir neprognozējamas un var būt saistītas ar jaunām aktivitātes jomām.
6.līmenis	- Kvalifikācija ir paredzēta sarežģītām aktivitātēm, kurām raksturīga uzdevumu un to satura daudzveidība. Risinot dažādu profesionālās darbības jomu problēmas, tiek izmantoti daudzveidīgi līdzekļi un metodes. Lai veiktu šīs darbības, jāpiemēro plašas teorētiskas zināšanas, kas pamatojas jaunu fundamentālu un lietišķu pētījumu rezultātos vai ir nepieciešamas dažādu inovāciju ieviešanai. - Aktivitātes tiek veiktas patstāvīgi, izvēloties metodes uzdevuma veikšanai un organizējot attiecīgo darbinieku darbu noteikto uzdevumu izpildei. Tādējādi šī līmeņa kvalifikācijas ietver spēju plānot darbības attiecībā uz uzdotajiem uzdevumiem, analizēt un dokumentēt aktivitāšu rezultātus un iesniegt atskaites aktivitāšu koordinatoriem, lai pārveidotu aktivitātes, pamatojoties uz aktivitāšu rezultātu analīzi un speciālistu rekomendācijām, kā arī lai veiktu dažādas projektu aktivitātes. - Darbības vide prasa spēju piemēroties nepārtrauktām un parasti neprognozējamām izmaiņām, kuras iepriekš ir noteicis specifiskās profesionālās jomas zināšanu un tehnoloģiju progress. Kvalifikācija atļauj nostiprināt un paplašināt profesionālās zināšanas, kā arī, pēc darbību pašnovērtējuma, ļauj patstāvīgi mācīties (attīstīt kognitīvās kompetences) atbilstoši mainīgajām profesionālajām aktivitātēm.
7.līmenis	- Kvalifikācija ir paredzēta sarežģītām aktivitātēm, kuras veido dažādi savstarpēji saistīti uzdevumi, kas var aptvert vairākas profesionāli saistītas aktivitātes. Tāpēc aktivitāšu veikšana prasa ekspertu vērtējumu un profesionālo aktivitāšu un līdzīgu vai radniecisku jomu jaunāko zināšanu piemērošanu, jaunu faktu atklāšanu, veicot lietišķos pētījumus par profesionālajām aktivitātēm, kā arī teorētisko zināšanu un pētījumu rezultātu radošu pielietošanu. - Aktivitātes tiek veiktas, patstāvīgi nosakot uzdevumus attiecīgajā darbības jomā, kā arī pieņemot patstāvīgus lēmumus, kas vērsti uz pilnveidi un attīstību. Īpaša iezīme ir citu darbinieku aktivitāšu uzraudzība. Tādējādi šī līmeņa kvalifikācijas ietver iespēju patstāvīgi veikt lietišķus pētījumus, sniegt konsultācijas par aktivitāšu jomu, koordinēt uz citu kvalifikācijas uzlabošanu vērstus projektus, kā arī ieviest inovācijas un analizēt un prezentēt darbības rezultātus. - Pateicoties zināšanu, tehnoloģiju un darba organizācijas attīstībai dažādās darbības jomās, šī līmeņa aktivitātes un to vide pieredz intensīvas pārmaiņas, attīstības tendences ir grūti prognozēt, un aktivitātes veido nemitīgi mainīgas uzdevumu kombinācijas. Tādējādi aktivitāšu izmaiņas prasa spēju pieņemt inovatīvus risinājumus, pamatojoties uz pētījumu rezultātiem, kā arī alternatīvu risinājumu un iespējamo sociālo un ētisko seku novērtējumu.

	Kvalifikācijas līmeņa apraksts
8.līmenis	• Šī kvalifikācija ir paredzēta ārkārtīgi sarežģītām aktivitātēm, kurām raksturīga jaunu zināšanu, ideju, tehnoloģiju un darba prakses, metožu un procesu attīstība. Līdz ar to aktivitāte prasa jaunu zināšanu atklāšanu darbības jomās, pamatojoties uz fundamentālu un lietišķu pētījumu atklājumiem, zināšanu integrēšanu dažādās aktivitātes jomās. Šīm aktivitātēm ir raksturīgi stratēģiskie mērķi, kas var aptvert vairākas dažādas aktivitātes jomas vai pētniecības priekšmetus. • Aktivitātes tiek stratēģiski plānotas, uzņemoties atbildību par rezultātiem un citu darbinieku aktivitāšu kvalitāti, kā arī patstāvīgu, stratēģiski svarīgu lēmumu pieņemšanu. Cita raksturīga iezīme ir attiecīgās aktivitātes jomas speciālistu apmācīšana un konsultēšana. Jābūt spējai pieņemt sabiedriski svarīgus stratēģiskus lēmumus, patstāvīgi plānot un veikt fundamentālus un/vai lietišķus pētījumus, komunicēt jaunākās zināšanas (dalīties mācās) attiecīgās jomas speciālistiem, kā arī koordinēt zinātniskos un lietišķos pētījumu projektus. • Intensīvas un neprognozējamās pārmaiņas aktivitātēs un to vidē prasa gatavību nepārtrauktai attīstībai, atvērtību inovācijām, pozitīvu attieksmi pret organizācijas un sabiedrības attīstību, spēju oriģināli risināt problēmas to kontekstā, kā arī spēju uzsākt un ieviest pārmaiņas dažādās aktivitātes jomās un sabiedrības dzīvē.

Luksemburga

Galvenie NKL līmeņu aprakstu elementi Luksemburgā

Līmeņu aprakstu elementi		
Zināšanas/connaissances	Spējas	Attieksmes
Connaissances" attiecas uz ar konkrētu mācību vai darba jomu saistītu faktu, principu, teoriju un prakses kopumu.	"Spējas" jāsaprot kā spēju piemērot zināšanas uzdevumu izpildē un problēmu risināšanā.	"Attieksmes" jāsaprot kā personiskā un sociālā nosliece darba un mācību situācijās un attiecībā uz profesionālo un personisko attīstību.

1.-8. līmeņa apraksti⁶³

Līmeņu aprakstu elementi			
	Zināšanas/connaissances	Spējas	Attieksmes
1.līmenis	Pamatzināšanu, kā arī darba dzīvei un pilsoņa tiesību un pienākumu realizēšanai demokrātiskā sabiedrībā nepieciešamo zināšanu apguve.	Spēja veikt vienkāršus uzdevumus, pārraudzībā, strukturētā kontekstā.	Veic noteiktus uzdevumus tiešā vadībā un demonstrē personisku apņemšanos strukturētos kontekstos. Mācās tiešā vadībā.
2.līmenis	Elementāru zināšanu apguve darba vai mācību jomā.	Spēja veikt vienkāršus uzdevumus, pārraudzībā vienkāršā, stabilā kontekstā, ievērojot vienkāršus noteikumus un ierasto kārtību, kā arī izmantojot dažas profesionālās prasmes.	Uzņemas ierobežotu atbildību par veikuma darbā uzlabošanu vienkāršos, stabilos kontekstos, kā arī komandā vai kolēģu grupā. Mācās cita vadībā, demonstrējot zināmu autonomiju.
3.līmenis	Parasto zināšanu apguve noteiktā darba vai mācību jomā.	Spēja autonomi veikt specifiskus uzdevumus, ievērojot noteikumus un ierasto kārtību, kā arī izmantojot noteiktas profesionālās prasmes.	Uzņem atbildību par darba izpildi un demonstrē zināmu patstāvību savā darbā kopumā stabilā kontekstā, kurā daži faktori tomēr var mainīties. Mācās ar zināmu autonomiju.

⁶³ Luxembourg Ministry of Education and Vocational training; Ministry of Higher Education and Research (2012). Report on referencing the Luxembourg qualifications framework to the European qualifications framework for lifelong learning and to the qualifications framework in the European higher education area, p. 21.

Līmeņu aprakstu elementi			
	Zināšanas/connaissances	Spējas	Attieksmes
4.līmenis	Vispārējo parasto zināšanu un pamatīgu specializēto zināšanu izmantošana noteiktā darba vai mācību jomā.	Spēja veikt sarežģītus uzdevumus, kas varētu parādīties noteiktajā darba vai mācību jomā, izmantojot profesionālas prasmes un identificējot atbilstošas stratēģiskās pieejas.	Uzņem atbildību par strukturētas aktivitātes izpildi darba vai mācību kontekstā, kas kopumā ir prognozējams, bet kura daži faktori, no kuriem daži ir savstarpēji saistīti, var mainīties. Izsaka priekšlikumus par to, kā uzlabot šīs aktivitātes rezultātus. Uzrauga citu ikdienas darbu. Apgūst jaunus jēdzienus un piedalās darba vai mācību aktivitāšu novērtēšanā un uzlabošanā.
5.līmenis	Daudzveidīgu procesuālu un deklaratīvu zināšanu apguve, kas bieži vien ir specifiskas kādai noteiktai darba vai mācību jomai. Informācijas, jēdzienus un idejas analīze, interpretācija un novērtēšana. Dažādu skatījumu un pieeju, kā arī to pamatojumu izpratne.	Apgūtas prasmes, kas ļauj pārņemt procesuālās un deklaratīvās zināšanas, lai risinātu jaunas problēmas. Spēja attīstīt atbilstošas radošas, tehniskas atbildes, meklējot skaidri definētu, konkrētu un abstraktu problēmu risinājumus.	Uzņem atbildību par darba vai mācību projektiem, kas prasa problēmu risināšanu saistībā ar daudziem faktoriem, no kuriem daži mijiedarbojas un rada neprognozējamas pārmaiņas. Attīsta projektus, piedāvājot atbilstošus risinājumus. Autonomi spriež plašu parametru ietvarā. Novērtē un attīsta kompetences caur ar darbu vai mācībām saistītu mācīšanos. Vada un apmāca paklaunos. Nodrošina paklauno un komandas darba izpildes attīstību.
6.līmenis	Progresīvu procesuālu, deklaratīvu un metodoloģisku zināšanu apguve vai nu noteiktā darba jomā vai vienā vai vairākās mācību jomās. Šo zināšanu kritiska analīze, interpretācija un novērtēšana, mācību vai darba jomas konteksta izpratne.	Progresīvu prasmju apguve, inovāciju izpratnes demonstrēšana, risinot sarežģītas, neprognozējamas problēmas specializētā darba vai mācību jomā. Spēja vadīt sarežģītus mācību vai darba projektus. Spēja komunicēt darba vai mācību jomas informāciju, idejas, problēmas un risinājumus gan speciālistu, gan nespeciālistu auditorijām.	Apkopo un interpretē attiecīgos datus, kas nepieciešami tādu spriedumu pieņemšanai, kuri ietver pārdomas par būtiskiem sociāliem, zinātniskiem vai ētiskiem jautājumiem. Attīsta mācīšanās stratēģijas ar mērķi turpināt mācības un iegūt kompetences, lai vadītu sarežģītus procesus un situācijas. Uzņem atbildību par paklauno un komandas darba izpildes attīstību.

Līmeņu aprakstu elementi			
	Zināšanas/connaissances	Spējas	Attieksmes
7.līmenis	Specializētu, mūsdienīgi procesuālu, deklaratīvu un metodoloģisku zināšanu sistēmas apguve un pārvaldīšana darba vai mācību jomā. Kritiska informācijas, jēdzienu un teoriju analīze, interpretācija un novērtēšana ar mērķi tās piemērot un izmainīt.	Pārvalda specializētas prasmes jaunu ideju un procedūru attīstīšanai, ņemot vērā iespējamās alternatīvas. Spēj vadīt sarežģītas, neprognozējamās situācijas, kas prasa jaunus risinājumus, kā arī spēji skaidri komunicēt rezultātus gan speciālistu, gan nespeciālistu auditorijai, kā arī apspriest tos ar pēdējo.	Veido spriedumus, integrē zināšanas, tiek galā ar sarežģītību, kā arī pauž uzskatus, pamatojoties uz ierobežotu informāciju, tostarp par sociāliem, zinātniskiem un ētiskiem jautājumiem. Spēja autonomi domāt par stratēģijām, ņemot vērā profesionālo vai zinātnisko attīstību. Autonomi uzsāk un vada profesionālu un zinātnisku sadarbību, kas ietver atbildību par citu cilvēku darbu un lomām. Plaši un autonomi spriež nozīmīgā darba vai mācību jomā.
8.līmenis	Vienas vai vairāku zinātnisku jomu avangarda specializētu, mūsdienīgu zināšanu vai profesionālas jomas stratēģisku, inovatīvu zināšanu apguve. Šo zināšanu kritiska analīze, interpretācija un novērtēšana, lai attīstītu jaunas zināšanas vai paplašinātu noteiktās zināšanu vai darba jomas robežas. Pārzina plašu prasmju kopumu, lai spētu identificēt un atrisināt problēmas, kas saistītas ar daudzkiem, sarežģītiem, mijiedarbībā esošiem faktoriem pētniecības, attīstības vai inovāciju jomā, profesionālā vai zinātniskā jomā. Spēja vadīt situācijas, kas rodas jaunos kontekstos un izsauc nozīmīgas organizatoriskas un profesionālas pārmaiņas.	Spēja novērtēt jaunas idejas un procesus. Veido spriedumus, izstrādā, rada un novērtē inovatīvus procesus, kas paplašina zināšanu vai darba robežas, ņemot vērā sociālus, zinātniskus un ētiskus jautājumus. Autonomi uzsāk pētniecības vai sadarbības projektus, tādējādi radot jaunas idejas, spējas un attieksmes. Autonomi uzsāk specifiskas diskusijas, lai attīstītu citu zināšanas, spējas un attieksmes zinātniskajā vai profesionālajā jomā. Realizē plašu autonomiju un spriedumus, kā praktiķis, kas atbildīgs par zināšanu vai darba jomas attīstību vai par būtiskām organizatoriskām un profesionālām pārmaiņām. Doktora grāds. Attiecīgās izglītības diploms vispārējā medicīnā.	

Malta

Galvenie līmeņu aprakstu tipi un detalizēti mācīšanās rezultāti ir norādīti attiecībā uz Maltas NKI līmeņiem.

Katrs līmeņu apraksts ir definēts kā zināšanas, prasmes, kompetence un ir noteikta līmeņa mācīšanās rezultātu kopsavilkums, formulēts kā:

- Zināšanas un izpratne;
- Zināšanu un izpratnes lietošana;
- Komunikācijas prasmes;
- Spriešanas spējas;
- Mācīšanās prasmes;
- Autonomija un atbildība.

1.-8. līmeņa apraksti⁶⁴

MKI mācīšanās rezultāti				
	Zināšanas	Prasmes	Kompetence	Mācīšanās rezultāti
1.līmenis	Apgūst vispārējās pamatzināšanas, kas saistītas ar tiešo vidi un parādās, pateicoties dažādiem vienkāršiem rīkiem un kontekstiem, kā pieejas punkts mūžizglībai.	Spēj piemērot pamatzināšanas un prasmes, lai veiktu ierobežotu vienkāršu uzdevumu kopumu.	Piemēro pamata zināšanas un prasmes, lai veiktu vienkāršus, atkārtotus vai zināmus uzdevumus.	1. Zināšanas un izpratne: Ir pamata zināšanas un izpratne par mācību grāmatām un vienkāršiem uzdevumiem saistībā ar tiešo vidi. 2. Zināšanu un izpratnes lietošana: Ievēro norādījumus un izpilda atkārtotus, vienkāršus uzdevumus pazīstamā kontekstā un pastāvot kvalitātes kontroles sistēmai.

⁶⁴ Maltese Government (2012). Malta qualifications framework for lifelong learning regulations. Subsidiary legislation 327.431. <http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lon&itemid=1192761=1> [skatīts 13.11.2012.].

MKI mācīšanās rezultāti				
	Zināšanas	Prasmes	Kompetence	Mācīšanās rezultāti
	• Zina un saprot nepieciešamos soļus, lai izpildītu vienkāršus uzdevumus un aktivitātes pazīstamā vidē. • Apzinās un saprot pamata uzdevumus un norādījumus. • Saprot pamata mācību grāmatas.	• Ir pamata regulāri lietojamās komunikācijas prasmes, lai izpildītu skaidri definētus ikdienas uzdevumus un noskaidrotu, vai rīcība pabeigta. • Ievēro norādījumus un apzinās pamata rīcības sekas sev un citiem.	• Piedalās vienkāršu uzdevumu veikšanā un uzņem atbildību par to. • Veic aktivitātes kāda vadībā un vienkārša, noteikta laika grafika ietvarā. • Apgūst un piemēro pamata galvenās kompetences šajā līmenī.	3. Komunikācijas prasmes: Komunicē pamatinformāciju pazīstamā, ierastā kontekstā; 4. Spriešanas spējas: Novērtē un nodrošina uzdoto uzdevumu efektīvu izpildi. 5. Mācīšanās prasmes: Apgūst un piemēro pamata kompetences noteiktām darbībām. 6. Autonomija un atbildība: Uzņem zināmu atbildību par vienkāršu uzdevumu veikšanu un realizē ierobežotu autonomiju.
2.līmenis	• Ir labas darba vai mācību jomas zināšanas. • Apzinās un interpretē informācijas un ideju veidus. • Izprot faktus un procedūras, pielietojot tos pamata uzdevumiem un norādījumiem. • Izvēlas un izmanto attiecīgo informāciju, lai veiktu specifiskas darbības sev un citiem.	• Spēj demonstrēt virkni prasmju, pildot dažādus sarežģītus uzdevumus noteiktā darba vai mācību jomā. • Komunicē pamatinformāciju. • Nodrošina efektīvu uzdevumu izpildi.	• Piemēro faktu zināšanas un praktiskas prasmes dažu struktūrētu uzdevumu veikšanai. • Nodrošina proaktīvu rīcību. • Veic darbības ierobežotas uzraudzības apstākļos un ar ierobežotu atbildību kontekstā, kurā ir kvalitātes kontrole. • Iegūst un piemēro pamata kompetences šajā līmenī.	1. Zināšanas un izpratne: Saprot un izmanto labas zināšanas uzdevumiem, procedūrām un darba vai mācību jomai. 2. Zināšanu un izpratnes lietošana: Ievēro norādījumus un veic virkni skaidri definētu uzdevumu 3. Komunikācijas prasmes: Komunicē pamatinformāciju nepazīstamos kontekstos. 4. Spriešanas spējas: Atlasa un izmanto informāciju noteiktiem uzdevumiem un ir proaktīvs. 5. Mācīšanās prasmes: Iegūst un piemēro pamata kompetences virknei darbību. 6. Autonomija un atbildība: Uzņem atbildību un realizē autonomiju, veicot skaidri definētus uzdevumus sistēmā ar kvalitātes kontroli.

MKI mācīšanās rezultāti				
	Zināšanas	Prasmes	Kompetence	Mācīšanās rezultāti
3.līmenis	- Izprot ar darba vai mācību jomu saistīto teorētisko zināšanu un informācijas nozīmību. - Izvērtē, novērtē un interpretē faktus, nosakot konkrētās darba vai mācību jomas pamatprincipus un jēdzienus. - Izprot faktus un procedūras, piemērojot tos sarežģītākiem uzdevumiem un norādījumiem. - Izvēlas un izmanto pēc savas iniciatīvas apgūto informāciju, lai veiktu noteiktas darbības sev un citiem.	- Demonstrē attīstītu prasmju kopumu, lai efektīvi veiktu vairāk nekā vienu sarežģītu uzdevumu nepazīstamā un neprognozējamā kontekstā. - Komunicē sarežģītāku informāciju. - Risina pamatproblēmas, piemērojot pamata metodes, rīkus, materiālus un informāciju, kas dota ierobežotā mācību vidē.	- Piemēro zināšanas un prasmes dažu uzdevumu sistemātiskai veikšanai. - Pielāgo savu uzvedību apstākļiem, risinot problēmas, proaktīvi iesaistoties strukturētās mācību vidēs. - Ar noturīgu atbildību un autonomiju izmanto savu iniciatīvu pārraudzītās mācīšanās vidēs, kurās ir kvalitatīvas kontrole, parasti amatniecības kontekstā. - Apgūst šī līmeņa pamata kompetences kā pamatu mūžizglītībai.	- Zināšanas un izpratne: Sapro teorētiskās zināšanas un informāciju, kas saistītas ar sarežģītām procedūrām darba vai mācību jomā. - Zināšanu un izpratnes lietošana: Ievēro norādījumus un sistemātiski izpilda sarežģītus uzdevumus nepazīstamā un neprognozējamā kontekstā. - Komunikācijas prasmes: Komunicē sarežģītu informāciju nepazīstamā un neprognozējamā kontekstā. - Spriešanas spējas: Izvērtē, novērtē un interpretē ar darba vai mācību jomu saistītus faktus un izmanto problēmu risināšanas pamatpaņēmienus. - Mācīšanās prasmes: Apgūst un pielieto pamata kompetences kā mūžizglītības pamatu. - Autonomija un atbildība: Uzņemas atbildību par sarežģītu uzdevumu izpildi, kā arī mijiedarbojas ar tiešo vidi pēc paša iniciatīvas veiktām darbībām.
4.līmenis	- Izprot plašas teorētiskās zināšanas un analizē ar darba vai mācību jomu saistītu informāciju. - Izprot faktus un izveido pamatprincipus darba vai mācību jomas plašos kontekstos.	- Demonstrē iegūtās zināšanas un spēju piemērot plašu tehnisku vai akadēmisku prasmju kopumu, lai veiktu daudzus sarežģītus uzdevumus. - Komunicē teorētisku un tehnisku informāciju darba vai mācību vidē.	Piemēro zināšanas vai prasmes, lai veiktu kvalitatīvus un kvantitatīvus uzdevumus, kas prasa parasti ar tehniku kompetenci saistītu tehnisko kapacitāti.	- Zināšanas un izpratne: Izprot un analizē ar darba vai mācību jomu saistītas plašas teorētiskas, praktiskas un tehniskas zināšanas. - Zināšanu un izpratnes lietošana: Ievēro norādījumus un izpilda noteiktus teorētiskus, sarežģītus un tehniskus uzdevumus.

MKI mācīšanās rezultāti				
	Zināšanas	Prasmes	Kompetence	Mācīšanās rezultāti
	- Piemēro faktus un procedūras noteiktas darba vai mācību jomas plašā kontekstā. - Izvēlas un analizē teorētiskās zināšanas noteiktas darba vai mācību jomas plašā kontekstā.	Rada risinājumus darba vai mācību jomas specifiskām problēmām.	- Atbildīgi un autonomi pārbauga savu un citu darba kvalitāti un kvantitatīvi struktūrās, kurās ir kvalitātes kontrole. - Demonstrē padziļinātu šī līmeņa pamata kompetenču līmeni kā augstākās izglītības pamatu.	- Komunikācijas prasmes: Komunicē teorētisku un tehnisku informāciju darba vai mācīšanās kontekstā. - Spriešanas spējas: Mijiedarbojas ar un rada risinājumus problēmām noteiktas darba vai mācību jomas tiešajā vidē. - Mācīšanās prasmes: Piemēro pamata kompetences noteiktām darbībām un tehniskai vai akadēmiskai darba jomai vai mācīšanās kontekstam. - Autonomija un atbildība: Realizē autonomiju un uzņemas atbildību par saviem un citu noteiktiem kvalitātiem un kvantitatīviem uzdevumiem, izpildot sarežģītus uzdevumus plašā kontekstā, pastāvot kvalitātes nodrošināšanas mehānismiem.
5.līmenis	- Izprot mācību jomas zināšanas, kas balstās vispārējā tālākizglītībā un parasti atbilst līmenim, kuram raksturīgas augsta līmeņa mācību grāmatas, kas novied pie tālākām mācībām, lai iegūtu 6.līmeņa kvalifikāciju. - Izstrādā stratēģiskas un radošas atbildes, meklējot risinājumus skaidri definētām, konkrētām un abstraktām problēmām.	- Demonstrē teorētisku un praktisku zināšanu pārnesi, radot risinājumus problēmām. - Labi strukturētā veidā un loģiski izklāsta idejas kolēģiem, vadītājiem un klientiem, izmantojot kvalitatīvu un kvantitatīvu informāciju. - Spēj identificēt un izmantot datus, lai noformulētu reakcijas uz skaidri definētām konkrētām un abstraktām problēmām.	- Patstāvīgi vada projektus, kas prasa problēmu risināšanas paņēmienus un kuros ir daudz faktoru, no kuriem daži mijiedarbojas un rada neprognozējamus rezultātus. - Izrāda radošumu, vadot projektus, vada cilvēkus un izvērtē savu un citu darba izpildi; apmāca citus un attīsta komandas sniegumu.	- Zināšanas un izpratne: Saprot augsta līmeņa mācību grāmatas, kas var virzīt uz turpmāku akadēmisku vai profesionālu mācīšanos, kā arī pēta abstraktu problēmu risinājumus. - Zināšanu un izpratnes lietošana: Demonstrē spējas darboties un vadības prasmes, izmantojot radošumu. - Komunikācijas prasmes: Mijiedarbojas ar citiem, lai pasniegtu abstraktus un konkrētus risinājumus darba vai mācību jomas problēmām. - Spriešanas spējas: Formulē praktiskās un teorētiskās atbildes uz abstraktām un konkrētām problēmām, kā arī spriež par sociāliem un ētiskiem jautājumiem.

MKI mācīšanās rezultāti				
	Zināšanas	Prasmes	Kompetence	Mācīšanās rezultāti
	Izdoma spriedumus, pamatojoties uz zināšanām par būtiskiem sociāliem un ētiskiem jautājumiem.	Novērtē savu mācīšanos un identificē mācīšanās vajadzības, lai uzsāktu tālākas mācības.	- Pauž visaptverošu, iekšējo personisko pasaules skatījumu, kas atspoguļo saistības un solidaritāti ar citiem. - Ir mācīšanās prasmes, lai ar zināmu autonomiju uzsāktu tālākas mācības.	- Mācīšanās prasmes: Novērtē savu mācīšanos un spēi uzlabot pamata kompetences tālākizglītībai, veicina komandas izglītību. - Autonomija un atbildība: Atbild par projektu un cilvēku efektīvu un lietderīgu vadību, ievērojot noteikto grafiku.
6.līmenis	- Izprot zināšanas, kas balstītas vispārējā tālākizglītībā un parasti ietver dažus aspektus, kas izriet no mācību jomas avangarda zināšanām. - Izmanto detalizētas teorētiskās un praktiskās zināšanas, kas ir mācību jomas avangardā un ietver teoriju un principu kritisku izpratni. - Izprot darba vai mācību sarežģītas un specifiskas jomas metodes un rīkus, kā arī inovatīvas lietotās metodes. - Spriež, pamatojoties uz būtiskiem sociāliem un ētiskiem jautājumiem, kas parādās darba vai mācību jomā.	- Piemēro zināšanas un izpratni tādā veidā, kas liecina par profesionālu pieeju darbam vai mācībām. - Komunicē idejas, problēmas un risinājumus gan speciālistu, gan nespeciālistu auditorijām, izmantojot panākumu kopumu, kas ietver gan kvalitatīvu, gan kvantitatīvu informāciju. - Spēj apkopot un interpretēt būtiskos datus (parasti mācību jomā), lai, pamatojoties uz tiem, spriestu, iekļaujot apsvērumus par attiecīgiem sociāliem, zinātniskiem vai ētiskiem jautājumiem.	- Apliecina administratīvu plānošanu, resursu un komandas vadību un atbild par tādu darba vai mācību kontekstu, kas ir neprognozējams un prasa sarežģītu problēmu risināšanu. - Uzrāda radošumu un iniciatīvu, attīstot projektus, vadības procesus, vada un apmāca cilvēkus, lai attīstītu komandas darba izpildi. - Attīstījis mācīšanās prasmes, kas ir nepieciešamas tālāku mācību uzsākšanai ar lielāku autonomijas pakāpi.	- Zināšanas un izpratne: Izprot darba vai mācību specializētas jomas profesionālās teorētiskās un praktiskās zināšanas. - Zināšanu un izpratnes lietošana: Demonstrē inovatīvas teorētiskās un praktiskās reakcijas darba vai mācību kontekstā. - Komunikācijas prasmes: Komunicē idejas, problēmas un risinājumus gan speciālistu, gan nespeciālistu auditorijām, izmantojot panākumu kopumu, kas ietver gan kvalitatīvu, gan kvantitatīvu informāciju, lai pamatotu argumentus. - Spriešanas spējas: Izdoma profesionālus spriedumus par specifiskās jomas sociālajiem un ētiskajiem jautājumiem, apgūst problēmu risināšanas prasmes, kā arī novērtē projektu un cilvēku vadību. - Mācīšanās prasmes: Novērtē savu mācīšanos un var specializēties vienā no pamata kompetencēm tālākajā izglītībā. - Autonomija un atbildība: Atbild par radošu un inovatīvu projektu vadību un komandas darba izpildi.

MKI mācīšanās rezultāti				
	Zināšanas	Prasmes	Kompetence	Mācīšanās rezultāti
7.līmenis	- Ir visaptverošas zināšanas un izpratne, kuras paplašina un/vai nostiprina un kas balstītas uz parasti ar bakalaura līmeni saistītām zināšanām. - Izmanto specializētas vai multidisciplināras teorētiskās un praktiskās zināšanas, no kurām daļa var būt mācību jomas avangardā. Šīs zināšanas veido pamatu originalitātei, attīstot un piemērojot idejas.	- Demonstrē specializētas vai multidisciplināras zināšanas, kas ietver pārdomas par sociālo un ētisko atbildību saistībā ar savu zināšanu un spriedumu piemērošanu. - Spēj skaidri un nepārprotami komunicēt ar speciālistu un nespeciālistu auditorijām ar darbu vai mācībām saistītus secinājumus un zināšanas, kas var būt pētījumu, pašmācības vai pieredzes rezultāts. - Veic kritisku novērtējumu un analīzi ar nepilnīgu vai ierobežotu informāciju, lai risinātu problēmas nepazīstamā vidē, kā arī lai veiktu oriģinālus pētījumus. - Attīsta jaunas prasmes, reaģējot uz jaunām zināšanām un paņēmieniem, kā arī demonstrē vadības prasmes un inovācijas sarežģītos un neprognozējamos darba un mācību kontekstos.	- Veic pētījumus balstītu problēmu diagnostiku, integrējot jaunu jomu vai starpdisciplinārās zināšanas, kā arī izdarot spriedumus ar nepilnīgu vai ierobežotu informāciju. - Vada cilvēkus un projektus un demonstrē spēju reaģēt uz dinamiskām pārmaiņām biznesa vidē. - Demonstrē autonomiju mācīšanās ievirzē, kā arī augsta līmeņa izpratni par mācīšanās procesiem. - Ir mācīšanās prasmes, kas ļauj turpināt mācības lielā mērā patstāvīgi un autonomi.	- Zināšanas un izpratne: Ir visaptverošas specializētas vai multidisciplināras teorētiskās un praktiskās zināšanas, kuras veido pamatu oriģināliem pētījumiem, kas var dot ieguldījumu sociālos un ētiskos jautājumos. - Zināšanu un izpratnes lietošana: Demonstrē spēju izmantot zināšanas un prasmes, pielāgoties dinamiskām pārmaiņām biznesa vidē un lietpratīgi vadīt cilvēkus un projektus. - Komunikācijas prasmes: Skaidri un nepārprotami komunicē speciālistu un nespeciālistu auditorijām secinājumus un zināšanas, kas var būt oriģinālu pētījumu, pašmācības vai pieredzes rezultāts. - Sprišanas spējas: Veic kritisku novērtējumu un analīzi ar nepilnīgu vai ierobežotu informāciju, lai risinātu problēmas jaunā vai nepazīstamā kontekstā, kā arī lai veiktu oriģinālus pētījumus. - Mācīšanās prasmes: Novērtē personisko nepārtraukto attīstību, uzņemās iniciatīvu patstāvīgi uzsākt mācības un var virzīties uz tālāku specializāciju. - Autonomija un atbildība: Atskaitās un atbild par oriģināliem pētījumiem personiskās sociālās atbildības un/vai uzņēmējdarbības kontekstā, par savu darbību un par cilvēku un projektu vadības pielāgošanu, atspoguļojot darbības vides dinamisko dabu.

MKI mācīšanās rezultāti				
	Zināšanas	Prasmes	Kompetence	Mācīšanās rezultāti
8.līmenis	• Ir sistēmiska izpratne par augsti specializētu mācību jomu, kuras pamatā ir specializētas vai multidisciplināras zināšanas vai izpratne. • Paplašina vai pārskata pastāvošās zināšanas un/vai profesionālo praksi.	• Demonstrē tādu prasmju apguvi kā pētījumu atlase un analīze, rakstīšana, izstrāde, attīstība un pamatojumu ilgtspēja, kas izpaužas inovatīvos zinātniskos pētījumos. • Reagē uz tehnoloģiskiem, sociāliem un kultūras jautājumiem, kā arī pievēršas zināšanās balstītas sabiedrības vajadzībām. • Komunicē specializētas zināšanas plašai auditorijai, tostarp kolēģiem un plašai sabiedrībai, izmantojot dažādas metodes, tostarp nacionālas un starptautiskas publikācijas, kā arī piedalās speciālistu forumos. • Demonstrē specializētas zināšanas, veicot kritisku vērtējumu un analīzi ar nepilnīgu vai ierobežotu informāciju, lai risinātu problēmas jaunā vai nepazīstamā vidē un veiktu oriģinālus pētījumus.	• Apliecina autoritāti specifiskā darba vai mācību jomā un izdara spriedumus, ietverot daudzus mijiedarbojošos faktorus. • Ar savām darbībām veicina sociālu, zinātnisku un ētisku progresu. • Ir noturīga apņemšanās attīstīt jaunas idejas	1. Zināšanas un izpratne: Ir teorētiska un praktiska erudīcija specifiskā zināšanu jomā, kas var dot ieguldījumu sociālos un ētiskos jautājumos ar nacionālu un starptautisku dimensiju. 2. Zināšanu un izpratnes lietošana: Demonstrē līderību un inovācijas, veicot pētījumus darba un mācību kontekstā. 3. Komunikācijas prasmes: Komunicē specifiskas zināšanas plašai auditorijai, tostarp kolēģiem un plašai sabiedrībai, izmantojot dažādas metodes, ieskaitot nacionālas un starptautiskas publikācijas, kā arī piedalās speciālistu forumos. 4. Spriešanas spējas: Demonstrē specifiskas zināšanas, veicot kritisku vērtējumu un analīzi ar nepilnīgu vai ierobežotu informāciju, lai risinātu problēmas jaunā vai nepazīstamā vidē, kā arī veiktu oriģinālus pētījumus. 5. Mācīšanās prasmes: Ir noturīga apņemšanās radīt jaunas idejas un inovatīvus projektus, kas saistīti ar tehnoloģisko, kultūras un sociālo attīstību. 6. Autonomija un atbildība: Atbild par vairāku specializētu projektu vadību, ir autoritāte specifiskā darba vai mācību jomā.

Nīderlande

Galvenie Nīderlandes NKI 1.-8. līmeņa (plus – iestāšanās līmeņa) aprakstu elementi

Konteksts	Konteksta raksturojums kopā ar aprakstītajām zināšanām nosaka prasmju sarežģītības līmeni
Zināšanas	Zināšanas ir faktu, principu, teoriju un prakses veidu kopums, kas ir saistīts ar profesionālo vai zināšanu jomu.
Prasmes	Kognitīvās spējas (loģiskā, intuitīvā un radošā domāšana) un praktiskās spējas (psihomotorās prasmes, izmantojot metodes, materiālus, palīg līdzekļus un instrumentus), kas tiek izmantotas noteiktā kontekstā:
Zināšanu pielietošana	- reproducē, analizē, integrē, novērtē, kombinē un pielieto zināšanas profesionālā vai zināšanu jomā. - saprot, atpazīst vai identificē un risina problēmas;
Problēmu risināšanas prasmes	personiskā attīstība, autonomi vai uzraudzībā;
Mācīšanās un attīstības prasmes	iegūst, apkopo, apstrādā, kombinē, analizē un novērtē informāciju;
Informācijas prasmes	sazinās, pamatojoties uz kontekstam būtiskiem paradumiem.
Komunikācijas prasmes	
Atbildība un patstāvība	Pierādītas spējas sadarboties ar citiem un uzņemties atbildību par sava vai citu darba vai mācību rezultātiem.

1.-8., ieskaitot iestāšanās līmeni, līmeņa apraksti⁶⁵

Konteksts	Labi zināma un stabila ikdienas dzīves vide
Zināšanas	Piemīt vienkāršu faktu un ideju pamatzināšanas, kas saistītas ar dzīves vidi.
Zināšanu pielietošana	- Reproducē un pielieto zināšanas. - Automātiski veic vienkāršus un pazīstamus (profesionālus) uzdevumus.
Problēmu risināšanas prasmes	Pazīst un risina vienkāršas ikdienas dzīves problēmas.
Mācīšanās un attīstības prasmes	Pārraudzībā strādā pie personiskās attīstības.

⁶⁵ Dutch Ministry of Education (2102) The referencing document of the Dutch national qualifications framework to the European qualifications framework. http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm [skatīts 26.11.2012].

Informācijas prasmes	• Iegūst un apstrādā vienkāršu informāciju par vienkāršiem faktiem un idejām, kas saistīti ar dzīves vidi.
Komunikācijas prasmes	• Komunicē ar kolēģiem, izmantojot kontekstam atbilstošus paradumus.
Atbildība un patstāvība	• Strādā ar kolēģiem. • Strādājot pārraudzībā, ir ierobežota atbildība par vienkāršu, ikdienas uzdevumu vai mācību rezultātiem.
1.līmenis	
Konteksts	Pazīstama ikdienas dzīves vai darba vide
Zināšanas	• Piemīt pamatzināšanas par vienkāršiem faktiem un idejām, kas ar saistīti ar profesiju vai zināšanu jomu.
Zināšanu pielietošana	• Reproducē un pielieto šīs zināšanas. • Automātiski veic vienkāršus un pazīstamus (profesionālus) uzdevumus.
Problēmu risināšanas prasmes	• Atpazīt un risina vienkāršas profesionālās prakses vai zināšanu jomas problēmas.
Mācīšanās un attīstības prasmes	• Pārraudzībā strādā pie personiskās attīstības.
Informācijas prasmes	• Iegūst un apstrādā informāciju, vienkāršus faktus un idejas, kas saistītas ar profesiju vai zināšanu jomu.
Komunikācijas prasmes	• Strādā ar kolēģiem, vadītājiem un klientiem.
Atbildība un patstāvība	• Strādājot pārraudzībā, uzņemas atbildību par vienkāršu uzdevumu vai mācību rezultātiem.
2.līmenis	
Konteksts	Pazīstama ikdienas dzīves vai darba vide
Zināšanas	• Piemīt zināšanas par profesiju vai zināšanu jomu un ar to saistītiem faktiem un idejām, procesiem, materiāliem, līdzekļiem un jēdzieniem.
Zināšanu pielietošana	• Reproducē un pielieto šīs zināšanas. • Izmantojot atsevišķas standarta procedūras, veic vienkāršus (profesionālus) uzdevumus.
Problēmu risināšanas prasmes	• Atpazīst un sistemātiski risina vienkāršas problēmas profesionālajā praksē vai zināšanu jomā.
Mācīšanās un attīstības prasmes	• Lūdz atbalstu personiskai attīstībai pēc personisko (mācīšanās) rezultātu apsveršanas un novērtēšanas.
Informācijas prasmes	• Iegūst un apstrādā profesijas vai zināšanu jomas un ar to saistīto pamatinformāciju, t.i., faktus, idejas, procesus, materiālus, līdzekļus un jēdzienus.
Komunikācijas prasmes	• Atbilstoši kontekstam komunicē ar kolēģiem, vadītājiem un klientiem, izmantojot profesionālajai praksei atbilstošus paradumus.

Atbildība un patstāvība	• Strādā ar kolēģiem, vadītājiem un klientiem. • Uzņemas atbildību par vienkāršu uzdevumu vai mācību rezultātiem.
3.līmenis	
Konteksts	Pazīstama, bet mainīga dzīves vai darba vide
Zināšanas	• Piemīt zināšanas par profesijas vai zināšanu jomas un ar to saistītiem materiāliem, līdzekļiem, faktiem, pamata jēdzieniem, vienkāršām teorijām, idejām, metodēm un procesiem. • Reproducē un pielieto šīs zināšanas. • Atzīst profesionālajā praksē vai zināšanu jomā esošo zināšanu robežas un rīkojas, lai to risinātu. • Veic (profesionālus) uzdevumus, kas prasa taktisku un stratēģisku izpratni, pašam izvēloties un kombinējot standartā procedūras un metodes.
Problēmu risināšanas prasmes	• Identificē un sistemātiski risina profesionālās prakses vai zināšanu jomas sarežģītas problēmas, izvēloties un izmantojot atbilstošus datus.
Mācīšanās un attīstības prasmes	• Lūdz atbalstu personiskai tālākai attīstībai pēc personisko (mācīšanās) rezultātu apsvēršanas un novērtēšanas.
Informācijas prasmes	• Iegūst, apstrādā un kombinē informāciju par profesijas vai zināšanu jomu un ar to saistītiem materiāliem, līdzekļiem, faktiem, pamata jēdzieniem, vienkāršām teorijām, idejām, metodēm un procesiem
Komunikācijas prasmes	• Atbilstoši kontekstam komunicē ar kolēģiem, vadītājiem un klientiem, izmantojot profesionālajai praksei atbilstošus paradumus.
Atbildība un patstāvība	• Strādā ar kolēģiem, vadītājiem un klientiem. • Uzņemas atbildību par noteiktu uzdevumu vai mācību rezultātiem. • Uzņemas kopēju atbildību par citu ikdienas darba rezultātiem.
4.līmenis	
Konteksts	Pazīstama, bet mainīga dzīves vai darba vide un starptautiskajā vidē
Zināšanas	• Piemīt plašas un specializētas zināšanas par profesiju vai zināšanu jomu vai ar to saistītiem materiāliem, līdzekļiem, faktiem, abstraktiem jēdzieniem, teorijām, idejām, metodēm un procesiem. • Reproducē, analizē un pielieto šīs zināšanas. • Novērtē un integrē datus un izstrādā stratēģijas dažādu (profesionālu) uzdevumu veikšanai. • Atzīst profesionālajā praksē vai zināšanu jomā pastāvošo zināšanu robežas un rīkojas, lai to risinātu. • Analizē un veic salīdzinoši sarežģītus (profesionālus) uzdevumus.
Zināšanu pielietošana	

Problēmu risināšanas prasmes	• Identificē, analizē un sistemātiski risina salīdzinoši sarežģītas profesionālās prakses vai zināšanu jomas problēmas, radoši izvēloties un izmantojot atbilstošus datus.
Mācīšanās un attīstības prasmes	• Uzsāk personisko attīstību pēc personisko (mācīšanās) rezultātu apsvēršanas un novērtēšanas.
Informācijas prasmes	• legūst, apstrādā un kombinē plašu un specializētu profesijas vai zināšanu jomas vai ar to saistītu informāciju par materiāliem, līdzekļiem, faktiem, abstraktām koncepcijām, teorijām, idejām, metodēm un procesiem.
Komunikācijas prasmes	• Atbilstoši kontekstam komunicē ar kolēģiem, vadītājiem un klientiem, izmantojot profesionālajai praksei atbilstošus paradumus.
Atbildība un patstāvība	• Strādā ar kolēģiem, vadītājiem un klientiem. • Uzņemas atbildību par savas darbības, darba vai mācību rezultātiem. • Dala atbildību par citu aktivitāšu un darba rezultātiem
5.līmenis	
Konteksts	Nezināma, bet mainīga dzīves vai darba vide un starptautiskajā vidē
Zināšanas	• Piemīt plašas, specializētas un padziļinātas profesijas vai zināšanu jomas zināšanas. • Piemīt dažu profesiju vai zināšanu jomu detalizētas zināšanas, kā arī izpratne par atsevišķām pamata teorijām, principiem un jēdzieniem. • Piemīt ierobežotas zināšanas un izpratne par dažiem svarīgiem aktuāliem tematiem/jautājumiem, kas saistīti ar profesiju vai zināšanu jomu.
Zināšanu pielietošana	• Reproducē, analizē un pielieto zināšanas dažādos kontekstos, lai risinātu ar profesiju vai zināšanu jomu saistītas problēmas. • Elastīgi un ar izdomu izmanto procedūras. • Atzīst profesionālajā praksē vai zināšanu jomā pastāvošo zināšanu robežas un rīkojas, lai to risinātu. • Analizē un veic sarežģītus (profesionālus) uzdevumus.
Problēmu risināšanas prasmes	• Identificē, analizē un risina profesionālās prakses vai zināšanu jomas sarežģītas problēmas, radoši izvēloties un izmantojot atbilstošus datus.
Mācīšanās un attīstības prasmes	• Uzsāk personisko attīstību pēc personisko (mācīšanās) rezultātu apsvēršanas un novērtēšanas.
Informācijas prasmes	• legūst, apstrādā un kombinē plašu, padziļinātu un detalizētu informāciju par profesijas vai zināšanu jomas vai ar to saistītu pamata teoriju, principu un jēdzienu ierobežotu kopumu. • Kā arī ierobežotu informāciju par dažiem svarīgiem, aktuāliem tematiem un īpatnībām, kas saistīta ar profesiju vai zināšanu jomu, kā arī prezentē šo informāciju.
Komunikācijas prasmes	• Atbilstoši kontekstam mērķtiecīgi komunicē ar kolēģiem, vadītājiem un klientiem, izmantojot profesionālajai praksei atbilstošus paradumus.

Atbildība un patstāvība	• Strādā ar kolēģiem, vadītājiem un klientiem. • Uzņemas atbildību par savu darbību, darba un mācību rezultātiem. • Uzņemas kopēju atbildību par citu aktivitāšu un darba rezultātiem, kā arī par procesu vadību.
6.līmenis	
Konteksts	Nepazīstama un mainīga dzīves vai darba vide un starptautiskajā vidē
Zināšanas	• Piemīt profesijas, zināšanu jomas vai plašas zinātnes jomas padziļinātas, specializētas zināšanas un kritiska teoriju un principu izpratne. • Piemīt plašas, integrētas zināšanas un izpratne par profesijas, zināšanu jomas vai plašas zinātnes jomas mērogu un svarīgākajām jomām un robežām. • Piemīt zināšanas un izpratne par dažiem svarīgiem aktuāliem jautājumiem un specialitātēm, kas saistīti ar profesiju, zināšanu jomu vai plašu zinātnes jomu.
Zināšanu pielietošana	• Reproducē, analizē un pielieto zināšanas dažādos kontekstos, demonstrējot profesionālu un zinātnisku pieeju profesijai vai zināšanu jomai. • Pielieto sarežģītas specializētas prasmes, pamatojoties uz pētījumu rezultātiem. • Veic lietiskus vai fundamentālus pētījumus, strādājot uzraudzībā, pamatojoties uz metodoloģiju zināšanām. • Attīsta un padziļina argumentus. • Kritiski novērtē un kombinē noteiktas jomas zināšanas un atskārsmes. • Atzīst profesionālajā praksē vai zināšanu jomā pastāvošo zināšanu robežas un rīkojas, lai to risinātu. • Analizē un veic sarežģītus profesionālus vai zinātniskus uzdevumus
Problēmu risināšanas prasmes	• Identificē un analizē sarežģītas profesionālās prakses vai zināšanu jomas problēmas un tās taktiski, stratēģiski un radoši risina, izvēloties un izmantojot atbilstošos datus.
Mācīšanās un attīstības prasmes	• Uzsāk personisko attīstību pēc personisko (mācīšanās) rezultātu apsvēršanas un novērtēšanas.
Informācijas prasmes	• Kritiski apkopo un atbildīgi analizē plašu, padziļinātu un detalizētu profesionālu un zinātnisku informāciju, kas saistīta ar profesijas vai zināšanu jomu, par ierobežotu pamata teoriju, principu un jēdzienu kopumu, kā arī ierobežotu informāciju par dažiem svarīgākajiem pasārežiem jautājumiem, tematiem un īpatnībām, kā arī prezentē šo informāciju.
Komunikācijas prasmes	• Atbilstoši kontekstam, mērķtiecīgi komunicē ar kolēģiem, speciālistiem un nespeciālistiem, vadītājiem un klientiem, izmantojot profesionālajai praksei atbilstošus paradumus.
Atbildība un patstāvība	• Strādā ar kolēģiem, speciālistiem un nespeciālistiem, vadītājiem un klientiem. • Uzņemas atbildību par sava un citu darba un mācību rezultātiem.

	• Uzņemšanas dalītā atbildību par vadības procesiem un cilvēku un grupu profesionālo attīstību. • Apkopo un interpretē atbilstošus datus ar mērķi veidot viedokli, balstoties apsvērumos par būtiskiem sociāliem, profesionāliem, zinātniskiem un ētiskiem aspektiem.
7.līmenis	
Konteksts	Nezināma, bet mainīga dzīves vai darba vide ar augstu neskaidrības pakāpi, tostarp starptautiska vide
Zināšanas	• Piemīt profesijas, zināšanu jomas vai zinātnes jomas vai dažādu profesiju, zināšanu jomu vai zinātnes jomu saskarē pastāvošās ļoti specializētās un augsti attīstītās zināšanas. • Piemīt kritiska izpratne par teoriju, principu un jēdzienu kopumu, tostarp pašu svarīgāko, kas saistītas ar profesiju, zināšanu jomu vai zinātnes jomu. • Piemīt plašas, detalizētas zināšanas un kritiska izpratne par dažiem svarīgākajiem aktuālajiem jautājumiem, tematiem un īpatnībām, kas saistītas ar profesiju, zināšanu jomu vai zinātnes jomu.
Zināšanu pielietošana	• Reproducē, analizē, integrē un pielieto zināšanas dažādos kontekstos. Izanto tās sarežģītus jautājumu risināšanā. • Izanto šīs zināšanas kā pamatu oriģinālām idejām un pētniecībai. • Izdomā iegūtās zināšanas augstā abstrakcijas līmenī. • Domā konceptuāli. Attīsta un padziļina argumentus. • Patstāvīgi veic fundamentālus pētījumus, pamatojoties uz metodoloģijas zināšanām. • Sniedz oriģinālu ieguldījumu ideju attīstībā un izmantošanā, bieži – pētniecības jomā. • Atzīst profesionālajā praksē vai zināšanu jomā vai dažādu profesiju vai zināšanu jomu saskarē pastāvošo zināšanu robežas un rīkojas, lai to risinātu. • Analizē un veic sarežģītus profesionālus vai zinātniskus uzdevumus.
Problēmu risināšanas prasmes	• Identificē un analizē profesionālās prakses vai zināšanu jomas, vai zinātnes jomas sarežģītas problēmas un tās taktiski, stratēģiski un radoši risina. • Dod ieguldījumu profesionālās prakses vai zināšanu jomas, vai zinātnes jomas sarežģītu problēmu (zinātniskā) risināšanā, identificējot un izmantojot datus.
Mācīšanās un attīstības prasmes	• Uzsāk personisko attīstību, kas lielākoties ir autonoma.
Informācijas prasmes	• Kritiski apkopo un atbildīgi analizē profesijas vai zināšanu jomas, vai zinātnes jomas vai ar to saistītu plašu, padziļinātu un detalizētu zinātnisku informāciju par teoriju, principu un jēdzienu kopumu, kā arī ierobežotu informāciju par dažiem svarīgākajiem pasākumiem jautājumiem un īpatnībām, kas ir par vai ir saistītas ar profesiju, zināšanu jomu un zinātnes jomu, kā arī prezentē šo informāciju.
Komunikācijas prasmes	• Atbilstoši kontekstam, mērķtiecīgi komunicē ar kolēģiem, speciālistiem un nespeciālistiem, vadītājiem un klientiem, izmantojot profesionālajai praksei atbilstošus paradumus.

Atbildība un patstāvība	• Strādā ar kolēģiem, speciālistiem un nespeciālistiem, vadītājiem un klientiem. • Uzņemas atbildību par sava un citu darba un mācību rezultātiem. • Uzņemas atbildību par sarežģītu procesu vadību un par cilvēku un grupu profesionālo attīstību. • Formulē spriedumus, pamatojoties uz nepilnīgu un ierobežotu informāciju, ņemot vērā sociālo, zinātnisko un ētisko atbildību, kas saistīta ar savu zināšanu un spriedumu pielietošanu.
8. līmenis	
Konteksts	Nezināma, bet mainīga dzīves vai darba vide ar augstu nedrošības pakāpi un starptautiskajā vidē
Zināšanas	• Piemīt profesijas, zināšanu jomas vai zinātnes jomas un dažādu profesiju, zināšanu jomu vai zinātnes jomu saskarē pastāvošās visprogresīvākās zināšanas. • Piemīt personiski veiktos pētījumos vai darbā iegūtas zināšanas, kas devušas svarīgu ieguldījumu profesijas vai zinātnes jomas attīstībā. • Piemīt kritiska izpratne par profesiju vai zinātnes jomu, tostarp vissvarīgāko un pašreizējo teoriju, principu un jēdzienu izpratne.
Zināšanu pielietošana	• Autoritatīvi reproducē, analizē, integrē un pielieto zināšanas, kā arī izmanto šīs zināšanas sarežģītu jautājumu risināšanā dažādos kontekstos. • Izmanto šīs zināšanas kā pamatu oriģinālām idejām un pētījumiem. • Iegūtās zināšanas izmanto augstā abstrakcijas līmenī. • Veic sarežģītus fundamentālus pētījumus, pamatojoties uz metodoloģijas zināšanām. • Ar oriģināliem pētījumiem devis ieguldījumu zināšanu robežu paplašināšanā, veikts apjomīgs darbs, no kura daļa ir nacionālo vai starptautiski atzītu publikāciju cienīga. • Domā konceptuāli, attīsta un padziļina argumentus. • Atzīst profesionālajā praksē vai zināšanu jomā, vai zinātnes jomas vai dažādu profesiju vai zināšanu jomu saskarē pastāvošo zināšanu robežas un rīkojas, lai to risinātu. • Analizē un veic sarežģītus profesionālus vai zinātniskus uzdevumus.
Problēmu risināšanas prasmes	• Identificē un analizē profesionālās prakses vai zināšanu jomas, vai zinātnes jomas sarežģītas problēmas un tās taktiski, stratēģiski un radoši risina. • Dod ieguldījumu profesionālās prakses vai zināšanu jomas, vai zinātnes joma sarežģītu problēmu (zinātniskā) risināšanā, identificējot un izmantojot datus.
Mācīšanās un attīstības prasmes	• Uzsāk personisko attīstību, kā arī sabiedrības inženiertehnisko, tehnoloģisko, sociālo vai kultūras attīstību, kas lielākoties ir autonoma.

Informācijas prasmes	• Kritiski apkopo un atbildīgi analizē plašu, padziļinātu un detalizētu zinātnisku informāciju, kas saistīta ar profesiju, zināšanu jomu vai zinātnes jomu, par teoriju, principu un jēdzienu kopumu, kā arī ierobežotu informāciju par dažiem svarīgākajiem aktuālajiem jautājumiem un īpatnībām, kas saistītas ar profesiju, zināšanu jomu un zinātnes jomu, kā arī prezentē šo informāciju.
Komunikācijas prasmes	• Atbilstoši kontekstam mērķtiecīgi komunicē ar kolēģiem, speciālistiem un nespeciālistiem, vadītājiem un klientiem, plašāku zinātnisko kopienu un sabiedrību kopumā, izmantojot profesionālajai praksei atbilstošus paradumus.
Atbildība un patstāvība	• Strādā ar kolēģiem, speciālistiem un nespeciālistiem, vadītājiem un klientiem, plašāku zinātnisko kopienu un sabiedrību kopumā. • Uzņemas atbildību par sava un citu darba un mācību rezultātiem. • Uzņemas atbildību par sarežģītu procesu vadību un par cilvēku un grupu profesionālo attīstību. • Ar ievērojamu akadēmisko patstāvību izstrādā, attīsta, realizē un pielieto sarežģītu fundamentālu pētījumu procesu.

Norvēģija

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi, kas definē 2.-8. līmeni Norvēģijā

Līmeņu aprakstu elementi		
Zināšanas	Prasmes	Vispārēja kompetence
Veids un sarežģītība Vai tās ir teorētiskās vai praktiskās zināšanas, priekšmetā vai profesijā? Cik sarežģītas vai visaptverošas?	Veidi Vai tās ir kognitīvas, praktiskas, radošas vai komunikatīvas?	Izaicinājumi saistībā ar pārmaiņām Kurās izglītības un darba jomās? Cik prognozējamās un mainīgās situācijās?
Izpratne Spēja kontekstualizēt zināšanas	Problēmu risināšana Cik sarežģīti ir šajā konkrētajā līmenī risināmie uzdevumi?	Sadarbība un atbildība Kādā mērā kandidāts uzņemas atbildību par savu un citu darbu?
	Komunikācija Ar ko, kādā sarežģītības līmenī, ar kādiem līdzekļiem?	Mācīšanās Kādā mērā kandidāts uzņemas atbildību par mācīšanos un kompetences attīstību?

2.-8.līmeņa apraksti⁶⁶

Līmeņu apraksti		
Zināšanas	Prasmes	Vispārējā kompetence
1.līmenis: Atvērtais: šajā līmenī nav kvalifikāciju. Šis līmenis nav ietverts NKI		
Nav mācīšanās rezultātu līmeņu aprakstu	Nav mācīšanās rezultātu līmeņu aprakstu	Nav mācīšanās rezultātu līmeņu aprakstu

⁶⁶ Norwegian Ministry of Education and Research (2012) Norwegian qualifications framework: levels and learning outcome descriptors. <http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Internasjonal/engelskoversettelse.pdf> [skatīts 17.12.2012].

Līmeņu apraksti		
Zināšanas	Prasmes	Vispārējā kompetence
2.līmenis: Sākumskolas/vidusskolas sākumklašu⁶⁷ kompetence		
Kandidātam... • Ir dažādu priekšmetu svarīgo faktu un jēdzienu pamatzināšanas; • Ir zināšanas par fundamentāliem politiskiem, sociāliem, kultūras un vides apstākļiem; • Ir pamatzināšanas par avotu izmantošanu, par to, kā iespējams iegūt, dokumentēt, novērtēt un izmantot informāciju; • Ir pamatzināšanas par to, kā mācīties; • Ir zināšanas dažādas izglītības iespējas un profesijas.	Kandidātam... • Spēj izteikties mutiski un rakstiski, lasot, ir rēķināšanas prasmes un spēj izmantot digitālos rīkus skolas darba kontekstā; • Spēj prezentēt tēmas norvēģu/sāmu valodā un vismaz vienā svešvalodā; • Spēj izmantot pieredzi, radošumu un pētniecības darba metodes jaunu zināšanu iegūšanai; • Spēj izmantot praktiskas-estētiskas darba metodes vairāku priekšmetu jomās; • Spēj reflektēt par savu līdzdalību dažādos medijos.	Kandidātam... • Spēj izmantot savas zināšanas un pieredzi, lai līdzdarbotos demokrātiskā un iekļaujošā sabiedrībā; • Spēj sadarboties ar citiem gan darba/skolas, gan sociālā kontekstā; • Darbojoties pārraudzībā, spēj apspriest un novērtēt savu un citu mācību darbu; • Spēj patstāvīgi izdarīt izvēles, tās pamatot un rīkoties saskaņā ar tām.
3.līmenis: Pamata kompetence (daļēji pabeigtas vidējās izglītības augstākais līmenis⁶⁸)		
Kandidātam... • Ir zināšanas par sava priekšmeta/priekšmeta jomas svarīgajiem faktiem un jēdzieniem; • Ir zināšanas par vienas vai vairāku ierobežotu priekšmeta/priekšmetu jomu darba metodēm, procedūrām un rīkiem; • Apzinās attiecīgo regulējumu un kvalitātes prasības; • Ir izpratne par savas izglītības un darba iespējām.	Kandidātam... • Spēj komunicēt un izteikties savā priekšmetā/priekšmeta jomā; • Spēj izmantot attiecīgo tehnoloģiju, lai risinātu specifiskus priekšmeta uzdevumus; • Spēj saņemt un ievērot norādījumus un veikt noteiktus uzdevumus konkrētā priekšmeta jomā; • Spēj būt radošs, veicot uzdevumus; • Spēj meklēt un izmantot informāciju no dažādiem avotiem, lai sekmētu savu attīstību saistībā ar savu nākotnes darbu un/vai izglītību.	Kandidātam... • Spēj sadarboties ar citiem, veicot darbu, un izmanto atbilstošas prasmes un zināšanas; • Spēj uzsākt un pildīt ierobežotus uzdevumus; • Spēj meklēt un pieņemt vadību attiecībā uz konkrētiem uzdevumiem un savu profesionālo attīstību.

⁶⁷ Pamatizglītība Latvijas izglītības sistēmas izpratnē (tulkot. piezīme).

⁶⁸ Vidējā izglītība Latvijas izglītības sistēmas izpratnē (tulkot. piezīme).

Līmeņu apraksti		
Zināšanas	Prasmes	Vispārējā kompetence
4.A līmenis: Pabeigts profesionālās vidējās izglītības augstākais līmenis⁶⁹ – Ar priekšmetu saistītas prasmes un profesionālā kompetence		
Kandidātam... • Ir zināšanas par priekšmeta jomai atbilstošiem jēdzieniem, modeļiem un principiem; • Ir zināšanas un pārskats par materiāliem, aprīkojumu un darba metodēm; spēj pamatot savu izvēli; • Ir pieredzē balstītas zināšanas, kas vajadzīgas, lai praktizētu profesionālajā jomā; • Ir priekšstats par aroda/profesijas nozīmību un vēsturisko attīstību sabiedrības skatījumā; • Ir zināšanas par atbilstošu regulējumu, standartiem, līgumiem un kvalitātes prasībām; • Ir zināšanas par dažādām mācīšanās stratēģijām, spēj izmantot tās savās mācībās; • Ir izpratne par savām izglītības un darba iespējām.	Kandidātam... • Spēj sistematizēt, prezentēt un ziņot par plānotu un pabeigtu darbu; • Spēj veikt aprēķinus un novērtēt sekas; • Spēj kritiski un radoši, individuāli vai sadarbībā ar citiem, atrisināt profesionālus izaicinājumus; • Spēj savā darbā izmantot atbilstošus jēdzienus, principus, materiālus un aprīkojumu; • Spēj komunicēt vismaz vienā svešvalodā; • Spēj novērtēt un izvēlēties darba metodes, lai paveiktu priekšmetam raksturīgus uzdevumus; • Spēj būt radošs, plānojot un veicot darbu; • Spēj veikt darbu saskaņā ar attiecināmo regulējumu, standartiem, līgumiem un kvalitātes prasībām; • Spēj analizēt un novērtēt dažādus avotus, kas svarīgi viņa/viņas darbā.	Kandidātam... • Spēj izmantot savu profesionālo kompetenci jaunos un sarežģītos kontekstos; • Spēj strādāt patstāvīgi un uzņemties atbildību par to, lai nodrošinātu, ka darbs tiks pabeigts ar prasīto meistarību un atbilstoši normatīvajiem aktiem, noteikumiem un attiecīgajā arodā/ nozarē izveidotajiem ētiskajiem standartiem; • Veicot darbu, spēj sadarboties un komunicēt ar kolēģiem, klientiem un/vai lietotājiem; • Spēj vadīt citus viņu darbā; • Spēj dokumentēt un novērtēt citu un savu darbu saistībā ar plānošanu, organizēšanu, darba izpildi un rezultātiem; • Spēj reflektēt par savu profesionālo kompetenci, pamatojot nākotnes izvēles; • Spēj uzsākt uzdevumus un aktivitātes, lai sekmētu savu mācīšanos un attīstību.
4.B līmenis: Pabeigts vidusskolas augstākais līmenis⁷⁰, prasības augstākās izglītības uzsākšanai		
Kandidātam... • Ir zināšanas par dažādu priekšmetu svarīgiem faktiem, jēdzieniem, teorijām, principiem un metodēm; • Ir pieredzē balstītas zināšanas, kas nepieciešamas dažādu priekšmetu praktizēšanai;	Kandidātam... • Spēj izteikties vārdiski un rakstiski dažādos akadēmiskos kontekstos; • Spēj lasīt, prot rēķināt un spēj izmantot digitālus rīkus un medijus, lai kritiski un radoši risinātu akadēmiskus izaicinājumus, individuāli vai sadarbojoties ar citiem;	Kandidātam... • Spēj izmantot savu akadēmisko kompetenci j aunā un sarežģītā kontekstā; • Spēj plānot un organizēt darbu, gan patstāvīgi, gan sadarbībā ar citiem; • Spēj izmantot savas akadēmiskās zināšanas un prasmes, lai kopā ar citiem attīstītu zināšanas;

⁶⁹ Profesionālā vidējā izglītība Latvijas izglītības sistēmas izpratnē (tulkot. piezīme).

⁷⁰ Vidējā izglītība Latvijas izglītības sistēmas izpratnē (tulkot. piezīme).

Līmeņu apraksti		
Zināšanas	Prasmes	Vispārējā kompetence
• Ir priekšstats par akadēmisko jautājumu saistību ar sabiedrību kopumā.	• Komunikācijā un sadarbībā spēj lietot akadēmisku terminoloģiju; • Spēj komunicēt vismaz divās svešvalodās; • Risinot priekšmetam raksturīgus uzdevumus, spēj pielietot attiecīgās metodes, principus un stratēģijas; • Spēj izpētīt, analizēt, formulēt un apsriest dažādus jautājumus; • Spēj analizēt un novērtēt dažāda veida avotus.	• Spēj zināmā mērā vadīt citus akadēmiskās situācijās; • Spēj novērtēt sava un kopējā darba rezultātus, uzņemties par tiem atbildību; • Spēj reflektēt par savu akadēmisko kompetenci, pamatot turpmākās izvēles.
5.līmenis: Terciārā profesionālā izglītība 1		
Kandidātam... • Ir zināšanas par jēdzieniem, procesiem un rīkiem, kas tiek izmantoti specifiskā darba nozarē; • Ir priekšstats par atbilstošajiem regulējumiem, standartiem, līgumiem un kvalitātes prasībām; • Ir zināšanas par rūpniecības nozari un pazist darba nozari; • Spēj atjaunināt savas profesionālās zināšanas; • Izprot sava aroda/nozares nozīmību no sabiedrības un vērtību radīšanas viedokļa.	Kandidātam... • Spēj piemērot profesionālās zināšanas praktiskām un teorētiskām problēmām; • Apgūst atbilstošus profesionālos rīkus, materiālus, paņēmienus un stilus; • Spēj atrast profesionālai problēmai atbilstošo informāciju un materiālu; • Spēj izpētīt situāciju un identificēt ar priekšmetu saistītas problēmas un veicamos pasākumus.	Kandidātam... • Izprot amatom/darba nozarei piemērojamos ētiskos principus; • Ir izveidojis ētisku attieksmi pret savas jomas praktizēšanu; • Spēj veikt darbu, pamatojoties uz atsevišķu mērķa grupu vajadzībām; • Spēj veidot attiecības ar saviem kolēģiem, pāri nozaru robežām, kā arī ar ārējām mērķa grupām; • Spēj attīstīt darba metodes, produktus un/ vai pakalpojumus, kas ir būtiski, lai praktizētu nozarē.
5.līmenis: Terciārā profesionālā izglītība 2		
Kandidātam... • Ir zināšanas par specifiskā darba nozarē lietotajiem jēdzieniem, teorijām, modeļiem procesiem un rīkiem; • Spēj novērtēt savu darbu saistībā ar piemērojamām normām un prasībām;	Kandidātam... • Spēj izskaidrot savas profesionālās izvēles; • Spēj reflektēt par savu profesionālo praksi un korigēt to, darbojoties pārraudzībā;	Kandidātam... • Spēj plānot un veikt profesionālus uzdevumus un projektus, viens pats vai grupas sastāvā, saskaņā ar ētikas prasībām un principiem;

Līmeņu apraksti		
Zināšanas	Prasmes	Vispārējā kompetence
• Pazīst sava aroda/nozares vēsturi, tradīcijas, īpašo raksturu un vietu sabiedrībā; • Ir priekšstats par savām attīstības iespējām.	• Spēj atrast un attiecināt informāciju un profesionālos materiālus, kā arī novērtēt to atbilstību attiecībā uz kādu profesionālo problēmu.	• Spēj apmainīties ar viedokļiem ar citiem, kuri pārzina arodu/nozari, un piedalīties diskusijās par labas prakses attīstīšanu; • Spēj sniegt ieguldījumu organizācijas attīstībā.
6.līmenis: (daļa no Bakalaura): Īsā cikla augstākā izglītība: kandidātam, kurš ieguvis(-usi) kvalifikāciju, vajadzētu būt šādiem mācīšanās rezultātiem, kas definēti kā zināšanas, prasmes un vispārējā kompetence		
Kandidātam... • Ir zināšanas par priekšmeta jomas svarīgiem tematiem, teorijām, problēmām, procesiem, rīkiem un metodēm; • Pazīst attiecīgās nozares pētniecības un attīstības darbu; • Spēj atjaunot savas zināšanas par priekšmeta jomu; • Pazīst priekšmeta jomas vēsturi, tradīcijas, īpašo raksturu un vietu sabiedrībā.	Kandidātam... • Spēj piemērot akadēmiskās zināšanas praktiskām un teorētiskām problēmām un paskaidrot savu izvēli; • Spēj reflektēt par savu akadēmisko praksi un koriģēt to, darbojoties pārraudzībā; • Spēj atrast un attiecināt informāciju un akadēmiskos materiālus, kā arī novērtēt to nozīmību attiecībā uz kādu problēmu. • Apguš atbilstošos akadēmiskus rīkus, paņēmienus un stilus.	Kandidātam... • Ir priekšstats par svarīgiem ētiskiem jautājumiem, kas saistīti ar attiecīgo nozari/profesiju; • Spēj plānot un veikt uzdevumus un projektus, gan vienatnē, gan grupas sastāvā, saskaņā ar ētikas prasībām un principiem; • Spēj prezentēt svarīgus akadēmiskos materiālus, tādus kā teorijas, problēmas un risinājumus, gan rakstiski, gan mutiski, kā arī izmantojot citas atbilstošas komunikācijas formas. • Spēj apmainīties ar viedokļiem ar citiem, kuri pārzina arodu/jomu, un piedalīties diskusijās par labas prakses attīstīšanu; • Ir zināmas jaunas idejas un inovāciju procesi.
6.līmenis: Bachelors (1.cikls): kandidātam, kurš ieguvis(-usi) kvalifikāciju, vajadzētu būt šādiem mācīšanās rezultātiem, kas definēti kā zināšanas, prasmes un vispārējā kompetence		
Kandidātam... • Ir plašas zināšanas pa akadēmiskās nozares svarīgiem tematiem, teorijām, jautājumiem, procesiem, rīkiem un metodēm; • Pazīst attiecīgās nozares pētniecības un attīstības darbu;	Kandidātam... • Spēj pielietot akadēmiskās zināšanas un atbilstošos pētniecības un attīstības darba rezultātus praktiskām un teorētiskām problēmām un izdarīt pamatotas izvēles; • Spēj reflektēt par savu akadēmisko praksi un koriģēt to, darbojoties pārraudzībā;	Kandidātam... • Ir priekšstats par būtiskiem akadēmiskās un profesionālās ētikas jautājumiem; • Spēj plānot un pildīt dažādus uzdevumus un projektus ilgākā laika posmā, vienatnē vai grupas sastāvā, kā arī saskaņā ar ētikas prasībām un principiem;

Līmeņu apraksti		
Zināšanas	Prasmes	Vispārējā kompetence
- Spēj atjaunot savas zināšanas par attiecīgo nozari; - Ir zināšanas par akadēmiskās nozares vēsturi, tradīcijām, īpašo raksturu un vietu sabiedrībā.	- Spēj atrast, novērtēt un atsaukties uz informāciju un zinātniskiem jautājumiem, kā arī tos prezentēt tā, lai atklātu problēmu. - Apgūst atbilstošos zinātniskus rīkus, paņēmienus un komunikācijas veidus.	- Spēj komunicēt svarīgus akadēmiskos materiālus, tādus kā teorijas, problēmas un risinājumus, gan rakstiski, gan mutiski, kā arī izmantojot citas atbilstošas komunikācijas formas; - Spēj apmainīties ar viedokļiem ar citiem, kuri pārzina jomu, tādējādi dodot ieguldījumu labas prakses attīstīšanā; - Ir zināmi jaunas domāšanas un inovāciju procesi.
7.līmenis: Maģistrs (2. cikls): kandidātam, kurš ieguvis(-usi) kvalifikāciju, vajadzētu būt šādiem mācīšanās rezultātiem, kas definēti kā zināšanas, prasmes un vispārējā kompetence		
Kandidātam... - Ir padziļinātas akadēmiskās nozares zināšanas un specializēta izpratne ierobežotā jomā; - Ir pamatīgas zināšanas par akadēmisko nozari; - Zinātniskas vai mākslinieciskas teorijas un metodes attiecīgajā nozarē; - Spēj pielietot zināšanas akadēmiskās nozares jaunās jomās; - Spēj analizēt akadēmiskas problēmas, pamatojoties uz akadēmiskās nozares vēsturi, tradīcijām, īpašo raksturu un vietu sabiedrībā.	Kandidātam... - Spēj analizēt un kritiski strādāt ar dažādiem informācijas avotiem un izmantot tos, lai strukturētu un formulētu zinātniskus argumentus; - Spēj analizēt nozarē pastāvošās teorijas, metodes un interpretācijas, kā arī patstāvīgi strādāt ar praktiskām un teorētiskām problēmām; - Spēj patstāvīgi izmantot atbilstošās metodes pētnieciskā un zinātniskā un/vai mākslinieciskā attīstības darbā; - Spēj realizēt patstāvīgus, ierobežotus pētniecības vai attīstības projektus, strādājot pārraudzībā, atbilstoši piemērojamām pētniecības ētiskajām normām.	Kandidātam... - Spēj analizēt būtiskas akadēmiskās, profesionālās un pētniecības ētikas problēmas; - Spēj pielietot savas zināšanas un prasmes jaunās jomās, pildot paaugstināta līmeņa uzdevumus un projektus; - Spēj komunicēt par plašu, patstāvīgu darbu un apgūt akadēmiskās nozares valodu un terminoloģiju; - Spēj komunicēt par nozares akadēmiskiem jautājumiem, analīzi un secinājumiem gan ar speciālistiem, gan ar plašāku sabiedrību; - Spēj dot ieguldījumu jaunas domāšanas un inovāciju procesos.

Līmeņu apraksti		
Zināšanas	Prasmes	Vispārējā kompetence
8.līmenis: Doktora grāds (3. cikls): kandidātam, kurš ieguvis(-usi) kvalifikāciju, vajadzētu būt šādiem mācīšanās rezultātiem, kas definēti kā zināšanas, prasmes un vispārējā kompetence		
Kandidātam... • Ir savas akadēmiskās nozares zināšanu avangardā un apgūst nozares zinātnes filozofijas un/vai mākslinieciskus jautājumus; • Spēj novērtēt dažādu metožu un procesu lietderību un pielietojumu pētniecības un zinātnes un vai/mākslinieciskās attīstības projektos; • Spēj sniegt ieguldījumu jaunu zināšanu, jaunu teoriju, metožu, interpretāciju un dokumentācijas formu attīstībai nozarē.	Kandidātam... • Spēj formulēt problēmas, plānot un veikt pētniecības un zinātnes un/vai mākslinieciskās attīstības darbu; • Spēj veikt pētniecības un zinātnes un/vai mākslinieciskās attīstības darbu augstā starptautiskā līmenī; • Spēj risināt sarežģītus akadēmiskus jautājumus un apšaubīt jomā iedibinātas zināšanas un praksi.	Kandidātam... • Spēj identificēt jaunas būtiskas ētiskas problēmas un veikt pētījumus ar zinātnisku patstāvību; • Spēj vadīt sarežģītus starpdisciplinārus uzdevumus un metodes; • Spēj komunicēt pētniecības un attīstības darbu, izmantojot atzītus Norvēģijas un starptautiskus kanālus; • Spēj piedalīties nozares diskusijās starptautiskos forumos; • Spēj novērtēt inovācijas nepieciešamību, to aizsākt un praktizēt.

Polija

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Polijā

Līmeņu aprakstu elementi		
Zināšanas	Prasmes	Sociālā kompetence
- Mērogs - Izpratnes dziļums	- Problēmu risināšana un praktiska zināšanu izmantošana (sarežģītība, tipiskums, kontrolējošie apstākļi) - Prasmes – mācīšanās (kontrolē, forma) - Prasmes – komunikācijas (izteiksmes sarežģītība un mērogs dzimtajā valodā un svešvalodās)	- Identitāte (līdzdalība, atbildība, uzvedības modeļi) - Sadarbība (komandas darbs, vadība, apstākļi) - Atbildība (individuālā un komandas darbība, sekas, novērtēšana)

1.-8. līmeņa apraksti⁷¹

Līmeņu apraksti		
	Zināšanas	Prasmes
1.līmenis	Elementāri fakti un jēdzieni, kā arī sakarības starp atsevišķām dabas un sociālām parādībām, un cilvēku domāšanas rezultātiem.	- Veic ļoti vienkāršus uzdevumus saskaņā ar detalizētiem norādījumiem ierastos apstākļos. - Atrisina ļoti vienkāršas, ikdienas problēmas ierastos apstākļos. - Mācās tiešā vadībā, strukturētā formā. - Saprot vienkāršus izteikumus un formulē ļoti vienkāršus izteikumus.
	Paplašināts pamatfaktu, vienkāršu jēdzienu kopums, kā arī sakarības	- Ciena pienākumus, kas izriet no pieredzes dažādām kopienām. - Darbojas un sadarbojas ar citiem tiešā pārraudzībā strukturētos apstākļos. - Novērtē savas darbības un uzņemmas atbildību par šo darbību tiešajiem rezultātiem.
		Uzņemmas pienākumus, kas izriet no pieredzes dažādām kopienām.

⁷¹ Educational Research Institute (2013) Referencing the Polish qualifications framework to the European qualifications framework, p. 48 [nepublicēts]

Līmeņu apraksti			
	Zināšanas	Prasmes	Sociālā kompetence
	starp atsevišķām dabas un sociālām parādībām, un cilvēku domāšanas rezultātiem.	- Risina vienkāršas, ikdienišķas problēmas, visbiežāk ierastos apstākļos. - Mācās kāda vadībā, strukturētā formā. - Saprot vidēji sarežģītus izteikumus, formulē vienkāršus izteikumus. - Formulē un saprot vienkāršākos izteikumus svešvalodā.	- Darbojas un sadarbojas ar citiem kāda tiešā vadībā strukturētos apstākļos. - Novērtē darbības, kurās piedalās, un uzņem atbildību par šo darbību rezultātiem.
3.līmenis	- Pamatfakti un jēdzieni, kā arī sakarības starp atsevišķām dabas un sociālām parādībām, un cilvēku domāšanas rezultātiem. - Papildus plašāks atsevišķu faktu, jēdzienu un sakarību apjoms konkrētajās jomās. - Veikto darbību pamatnosacījumi.	- Veic vidēji sarežģītus uzdevumus saskaņā ar vispārīgiem norādījumiem, daļēji mainīgos apstākļos. - Risina vienkāršas, ikdienas problēmas, daļēji mainīgos apstākļos. - Mācās daļēji autonomi kāda vadībā strukturētā formā. - Saprot vidēji sarežģītus izteikumus, formulē vidēji sarežģītus izteikumus. - Saprot un formulē ļoti vienkāršus izteikumus svešvalodā.	- Pieder dažādām kopienām, funkcionē dažādās sociālās lomās un uzņem no tā izrietošos pamata pienākumus. - Daļēji autonomi darbojas un sadarbojas ar citiem strukturētos apstākļos. - Novērtē savu un komandas darbību; uzņem atbildību par šo darbību rezultātiem.
4.līmenis	- Plašāks pamatfaktu, vidēji sarežģītu jēdzienu un teoriju kopums, kā arī sakarības starp atsevišķām dabas un sociālām parādībām, un cilvēku domāšanas rezultātiem. - Papildus plašāks atsevišķu faktu, vidēji sarežģītu jēdzienu, teoriju apjoms konkrētajās jomās un to sakarības. - Veikto darbību pamatnosacījumi.	- Veic vidēji sarežģītus uzdevumus, daļēji bez norādījumiem, bieži mainīgos apstākļos. - Risina vidēji sarežģītas un zināmā mērā neikdienišķas problēmas, bieži mainīgos apstākļos. - Mācās autonomi, strukturētā formā. - Saprot sarežģītus izteikumus, formulē vidēji sarežģītus izteikumus par plašu jautājumu loku. - Saprot un formulē vienkāršus izteikumus svešvalodā.	- Uzņem atbildību par līdzdalību dažādās kopienās un darbošanos dažādās sociālajās lomās. - Autonomi darbojas un sadarbojas ar citiem strukturētos apstākļos. - Novērtē savu un paša vadīto personu darbības. - Uzņem atbildību par savu darbību un paša vadīto personu darbību rezultātiem.
5.līmenis	- Plašs faktu, teoriju, metožu un to sakarību kopums. - Veikto darbību daudzveidīgie nosacījumi.	- Veic uzdevumus bez norādījumiem, mainīgos prognozējamos apstākļos. - Risina vidēji sarežģītas un neikdienišķas problēmas, mainīgos prognozējamos apstākļos.	- Uzņem pamata profesionālo un sociālo atbildību, to novērtē un interpretē. - Patstāvīgi rīkojas un sadarbojas ar citiem strukturētos apstākļos, vada nelielu komandu strukturētos apstākļos.

Līmeņu apraksti			
	Zināšanas	Prasmes	Sociālā kompetence
		- Mācās autonomi. - Saprot vidēji sarežģītus izteikumus, formulē vidēji sarežģītus izteikumus, izmantojot specializētu terminoloģiju. - Saprot un formulē ļoti vienkāršus izteikumus svešvalodā, izmantojot specializētu terminoloģiju.	Novērtē savas un citu, kā arī paša vadītās komandas darbību; uzņemas atbildību par šīs darbības rezultātiem.
6.līmenis	- Augstākā līmeņa fakti, teorijas, metodes un sarežģītas savstarpējās sakarības. - Daudzveidīgi, sarežģīti veikto darbību nosacījumi.	- Inovatīvi veic uzdevumus un risina problēmas, kas ir sarežģītas un neikdienišķas, mainīgos un daļēji neprognozējamos apstākļos. - Autonomi plāno savu mūžizglītību. - Komunicē ar savu apkārtni, pamato savu nostāju.	- Attīsta un izplata labas prakses piemērus darbavietā un ārpus tās. - Patstāvīgi pieņem lēmumus, kritiski novērtē savas, paša vadītās komandas un organizācijas, kurai pieder, darbības; uzņemas atbildību par šo darbību rezultātiem.
7.līmenis	- Atsevišķu faktu, teoriju, metožu un sarežģītu savstarpējo sakarību padziļināts līmenis, arī attiecības ar citām jomām. - Veikto darbību daudzveidīgie, sarežģītie nosacījumi, kā arī to aksioloģiskais konteksts.	- Veic uzdevumus, kā arī formulē un risina problēmas, izmantojot jaunas zināšanas, arī no citām nozarēm. - Patstāvīgi plāno savu mūžizglītību un vada citus šajā jomā. - Komunicē ar dažādām mērķa grupām, atbilstoši pamato savu nostāju.	- Izveido un attīsta labas prakses modeļus darba un dzīves vidē. - Uzsāk darbības, kritiski vērtē gan sevi, gan komandas un organizācijas, kurās līdzdarbojas. - Vada grupu un uzņemas par to atbildību.
8.līmenis	Pasaules zinātniskie un radošie sasniegumi, no tiem izrietošā ietekme uz praksi.	- Analizē un radoši sintezē zinātniskos un radošos sasniegumus, lai identificētu un atrisinātu pētniecības, kā arī ar inovatīvām un radošām darbībām saistītas problēmas. - Ienes šajos sasniegumos jaunus elementus. - Patstāvīgi plāno savu attīstību, kā arī iedvesmo citu attīstību. - Piedalās pieredzes un ideju apmaiņā, arī starptautiskā kopienā.	- Veic patstāvīgus pētījumus, kas sniedz ieguldījumu esošajos zinātniskajos un radošajos sasniegumos. - Uzņemas profesionālus un sabiedriskus izaicinājumus, ņemot vērā to ētisko dimensiju. - Atbildība par to rezultātiem, kā arī veido labas prakses modeļus šādās situācijās.

Portugāle

Trīs galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Portugālē

Līmeņu aprakstu elementi		
Zināšanas	Prasmes	Attieksmes
Fakti, principi, teorijas un prakses	- Kognitīvās prasmes (loģiskā, intuitīvā un radošā domāšana) - Praktiskās prasmes (roku veiklība un metožu, materiālu, darba rīku un instrumentu izmantošana)	- Autonomija - Atbildība

Detalizētāka līmeņu aprakstu interpretācija⁷²

Zināšanas	Mākas un prasmes	Attieksmes	Konteksts
Dziļums Tiek uzskatīts, ka zināšanu dziļums palielinās secīgi no zemākā uz augstāko līmeni, tāpat kā zināšanu sarežģītība un daudzveidība.	Dziļums un plašums Kognitīvo un praktisko prasmju kopuma pakāpeniska paplašināšanās un specializēšanās, sākot no ierobežota plašuma un pamata dziļuma 1. kvalifikācijas līmenī līdz padziļinātu prasmju kopumam darba vai mācību jomas avangardā augstākajā kvalifikācijas līmenī.	Atbildība Šī apakšjoma ietver atbildību par savu un citu darbu. Tika pieņemta gradācija, sākot no darba, kas tiek veikts saskaņā ar norādījumiem (1.līmenis) ar dalītu atbildību līdz darbam, kurā uzņemas atbildību un pieņemt noturīga apņemšanās attīstīt jaunas idejas un jaunus procesus darba vai mācību jomas avangardā (8.līmenis). Attiecībā uz atbildības līmeni par citiem tiek uzskatīts, ka ir pakāpeniska attīstība no atbildības neesamības (1.līmenis) līdz atbildībai par citiem, apliecinot autoritāti, inovācijas un zinātnisko un personisko patstāvību.	Pielietošanas konteksts No ikdienas aktivitātēm zemākajā līmenī līdz specializētai darba vai mācību jomai un dažādu jomu saskarei augstākajā līmenī.
Izpratne Zemākajā līmenī tā tiek saprasta kā informācijas interpretēšana un pielietošana kontekstā, bet augstākajā līmenī – kritiska izpratne par jautājumiem, kas saistīti ar zināšanām attiecīgajā jomā un saskarē ar citām jomām.	Mērķis Zemākajā līmenī indivīdiem jāspēj veikt uzdevumi un atrisināt vienkāršas problēmas, interpretējot pamata informāciju (veicamais uzdevums), bet augstākajā	Prognozējamība un sarežģītība Attīstās no stabili strukturēta konteksta 1.līmenī līdz neprognozējamam un ļoti sarežģītam kontekstam 8.kvalifikācijas līmenī.	

⁷² Portuguese National Agency for Qualifications (2011). Understanding NQF: users guide support [summarised in Appendix 3 of the referencing report].

	Autonomija Šī apakšjoma ir strukturēta no autonomijas neesamības/zema autonomijas līmeņa (1./2. līmenis) līdz maksimālai autonomijai, kas tiek izprasta kā pārvietojama skala.	Kvalifikācijas līmenī jābūt spējīgiem uz pētniecību un inovāciju, lai risinātu kritiskas problēmas un veiktu sarežģītus uzdevumus, lai pārskatītu esošās zināšanas un profesionālo praksi (pētniecības un attīstības uzdevumi, inovācija).
--	---	---

1.-8.līmeņa apraksti⁷³

	Zināšanas	Mākas un prasmes	Attieksmes
1.līmenis	Vispārīgas pamatzināšanas.	Pamata prasmes, kas vajadzīgas, lai veiktu vienkāršus uzdevumus	Darbs vai mācības, ko veic tiešā pārraudzībā strukturētā kontekstā.
2.līmenis	Darba vai mācību jomas pamatfaktu zināšanas.	Pamata kognitīvās un praktiskās prasmes, kas vajadzīgas, lai izmantotu attiecīgo informāciju, lai pildītu uzdevumus un risinātu kārtējās problēmas, izmantojot vienkāršus noteikumus un rīkus.	Darbs vai mācības, ko veic pārraudzībā, ar zināmu autonomiju.
3.līmenis	Faktu, principu, procesu un vispārējo jēdzienu zināšana darba vai mācību jomā.	Dažādas kognitīvās un praktiskās prasmes, kas vajadzīgas, lai veiktu uzdevumus un risinātu problēmas, izvēloties un piemērojot pamata metodes, līdzekļus, materiālus un informāciju.	Uzņemties atbildību par darba vai mācību uzdevumu veikšanu. Uzdevumu risināšanas laikā pielāgot savu rīcību apstākļiem.
4.līmenis	Faktu un teorētiskas zināšanas darba vai mācību jomas plašā izpratnē.	Dažādas kognitīvās un praktiskās prasmes, kas vajadzīgas, lai rastu risinājumu specifiskām problēmām darba vai mācību jomā.	Virzīt savu darbību atbilstīgi pamatnostādnēm darba vai mācību situācijās, kas parasti ir paredzamas, bet var mainīties. Pārraudzīt citu cilvēku ikdienas darbu, uzņemoties noteiktu atbildību par darba vai mācību vērtēšanu un uzlabošanu.

⁷³ Portuguese National Agency for Qualifications (2011) Report on the referencing of the national qualifications framework to the European qualifications framework, June 2011. http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm [skatīts 26.11.2012].

	Zināšanas	Mākas un prasmes	Attieksmes
5.līmenis	Visaptverošas, specializētas faktu un teorētiskās zināšanas darba vai mācību jomā un šo zināšanu robežu apzināšanās.	Visaptverošs tādu kognitīvo un praktisko prasmju kopums, kas vajadzīgs, lai radītu radošus risinājumus abstraktām problēmām.	Veikt vadību un pārraudzību saistībā ar tādām darba un/vai mācību aktivitātēm, kur iespējamas neprognozējamās izmaiņas. Izvērtēt un pilnveidot savu un citu cilvēku darbību.
6.līmenis	Dziļas zināšanas darba vai mācību jomā, ietverot teoriju un principu kritisku izpratni.	Augsta līmeņa prasmes, kas liecina par meistarību un inovāciju un kas vajadzīgas, lai risinātu sarežģītas un neprognozējamās problēmas specializētā darba vai mācību jomā.	Vadīt sarežģītas tehniskas vai profesionālas darbības vai projektus, uzņemoties atbildību par lēmumu pieņemšanu neprognozējamās darba vai mācību apstākļos. Uzņemties atbildību par indivīdu vai grupu profesionālās attīstības vadību.
7.līmenis	Ļoti specifiskas zināšanas, kuras daļēji ir darba vai mācību jomas zināšanu avangardā un kuras ir pamats oriģinālai domāšanai un/vai izpētei. Kritiska izpratne par jautājumiem saistībā ar zināšanu problēmām konkrētajā jomā un dažādu jomu saskarē.	Specifiskas problēmu risināšanas prasmes, kas vajadzīgas pētījumiem un/vai inovācijai, lai radītu jaunas zināšanas un procedūras un integrētu zināšanas no dažādām jomām.	Vadīt un pārveidot sarežģītus un neprognozējamus darba vai mācību apstākļus, kas prasa jaunas stratēģiskas pieejas. Uzņemties atbildību par ieguldījumu profesionālajās zināšanās un praksē un/vai par komandu stratēģisko rezultātu pārskatīšanu.
8.līmenis	Zināšanu augšējā robeža darba vai mācību jomā un dažādu jomu saskarē.	Vistālāk attīstītas un visspecifiskākās prasmes un tehnikas, tostarp sintēze un novērtēšana, kas vajadzīgas, lai risinātu kritiskas pētniecības un/vai inovācijas problēmas un paplašinātu un dotu jaunu izpratni par esošām zināšanām vai profesionālo praksi.	Parādīt vērā ņemamu autoritāti, inovāciju, autonomiju, zinātnisko un profesionālo patstāvību un patstāvīgu nodošanos jaunu ideju un procesu attīstībai darba un mācību jomas avangardā, tostarp pētniecībā.

Rumānija

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi, kas definē 1.-8. līmeni Rumānijā

Līmeņu aprakstu elementi		
Zināšanas	Spējas	Transversālas kompetences
- Zināšanas, izpratne un specifiskas valodas lietošana - Izskaidrošana un interpretācija	- Pielietošana, pārnese un problēmu risināšana - Kritiska un konstruktīva refleksija - Radošums un inovācijas	- Autonomija un atbildība - Sociālā mijiedarbība - Personiskā un profesionālā attīstība

1.-8. līmeņa apraksti⁷⁴

Līmeņu aprakstu elementi			
	Zināšanas	Spējas	Transversālas kompetences
1.līmenis	- Zināšanas, izpratne un specifiskas valodas lietošana. - Izskaidrošana un interpretācija.	- Pielietošana, pārnese un problēmu risināšana. - Kritiska un konstruktīva refleksija. - Radošums un inovācijas.	- Autonomija un atbildība. - Sociālā mijiedarbība. - Personiskā un profesionālā attīstība.
	- Dažādu zināšanu jomu galveno jēdzienu zināšanas. - Pamatzināšanu adekvāta izmantošana dažādās jomās, lai izskaidrotu vienkāršas un pārsvarā konkrētas situācijas.	Vispārējo pamatzināšanu izmantošana, lai veiktu vienkāršus uzdevumus.	- Piedalīšanās darba aktivitātēs/ mācības tiešā pārraudzībā skaidri definētā kontekstā. - Līdzdalība un sadarbība darba/ mācību aktivitāšu veikšanai. - Apzinās mācīšanās nozīmīgumu un lieto efektīvus mācīšanās paņēmienus.

⁷⁴ Draft Government resolution on the national framework of qualifications, 12.9.2011.

Līmeņu aprakstu elementi			
	Zināšanas	Spējas	Transversālas kompetences
2.līmenis	- Mazinātas sarežģītības jēdzienu zināšanas darba vai mācību jomā. - Nosaka un izskaidro zemas sarežģītības darba pienākumus noteiktā darba/mācību jomā.	Atbilstošas informācijas izmantošana, lai veiktu darbības jomas uzdevumus un risinātu ikdienas problēmas, piemērojot vienkāršus noteikumus un instrumentus.	- Darba/mācību aktivitāšu veikšana ar zemu autonomijas pakāpi, kāda vadībā un uzraudzībā. - Piedalās un sadarbojas darba aktivitāšu veikšanai. - Apzinās nepieciešamību piedalīties personiskās un profesionālās attīstības izglītības programmās.
3.līmenis	- Zināšanas par dažādu darba un mācību kontekstu vispārējām situācijām, principiem, procesiem un jēdzieniem. - Nosaka un izskaidro darba vai mācību kontekstā, izmantojot adekvātus jēdzienus.	- Vidējas sarežģītības darba uzdevumu izpilde noteiktā darba vai mācību jomā. - Izvēlas piemērotus risinājumus no ierastu risinājumu kopuma, pielietojot un kombinējot pamata metodes, instrumentus, materiālus un adekvātu informāciju.	- Atbildības uzņemšanās par uzdoto uzdevumu izpildi. - Uzņemas lomas darba komandā un pielāgo uzvedību uzdotajiem uzdevumiem. - Apzinās personiskās attīstības un profesionālā progress nepieciešamību.
4.līmenis	- Zināšanas un izpratne par darba un mācību jomas situācijām, principiem, procesiem un jēdzieniem. - Nosaka un izskaidro specifiskus darba vai mācību jomas procesus, izmantojot adekvātus jēdzienus.	- Vidējas sarežģītības uzdevumu izpilde noteiktā darba vai mācību jomā. - Izvēlas piemērotus risinājumus, lai atrisinātu darba vai mācību problēmas, piemērojot iepriekš noteiktus kritērijus. - Rada specifisku problēmu risinājumus darba vai mācību jomā.	- Pats organizē darbu vai mācības, uzņemoties ierobežotu atbildību, parasti prognozējamā kontekstā, kurā tomēr iespējamas pārmaiņas. - Uzrauga citu cilvēku ikdienas darbību, kā arī uzņemas atbildību par darba vai mācību novērtēšanu un uzlabošanu. - Personiskās un profesionālās attīstības plāns, kas ietver noteiktās izglītības vajadzības.
5.līmenis	- Detalizētas jēdzienu, principu un procesu zināšanas un izpratne specializētā darba vai mācību jomā. - Nosaka un izskaidro specifiskus darba vai mācību jomas procesus, izmantojot adekvātus jēdzienus.	- Dažu sarežģītu uzdevumu izpilde specializētā darba vai mācību jomā. - Izvēlas risinājumus, lai risinātu darba vai mācību jomas problēmas, pielietojot un kombinējot dažādas metodes, instrumentus, materiālus un informāciju.	- Pats organizē darbu vai mācības, uzņemoties atbildību. - Koordinē un uzrauga darba vai mācību uzdevumu izpildi specializētā jomā, arī jaunāko kolēģu, tikai neprognozējamu pārmaiņu apstākļos.

Līmeņu aprakstu elementi			
	Zināšanas	Spējas	Transversālas kompetences
		Attīsta radošus risinājumus darba vai mācību problēmām, tostarp abstraktām problēmām specializētā jomā.	Veic pašnovērtējumu un nosaka personiskās un profesionālās attīstības vajadzības.
6.līmenis	- Pamata jēdzienu, teoriju un metožu zināšanas un izpratne attiecīgajā nozarē un specializācijas jomā; adekvāta to izmantošana profesionālajā komunikācijā. - Izmanto pamatzināšanas, lai izskaidrotu un interpretētu dažādu veidu jēdzienus, situācijas, procesus, projektus, utt., kas saistīti ar attiecīgo nozari.	- Pamata principu un metožu izmantošana, lai, izmantojot kvalificētu palīdzību, atrisinātu jomai tipiskas, skaidri definētas problēmas/situācijas. - Adekvāti izmanto standarta vērtēšanas kritērijus un metodes, lai novērtētu procesu, programmu, projektu, jēdzienu, metožu un teoriju kvalitāti, labās īpašības un ierobežojumus. - Attīsta profesionālus projektus, izmantojot attiecīgajā jomā labi pazīstamus principus un metodes.	- Atbildīga, autonoma profesionālo uzdevumu izpilde, saņemot kvalificētu palīdzību. - Pazīst komandas darba raksturīgas lomas un aktivitātes, kā arī pienākumu sadali pakļautības līmeņos. - Apzinās tālākizglītības nepieciešamību; lietderīgi izmanto mācīšanās paņēmienus un resursus personiskai un profesionālai attīstībai.
7.līmenis	- Specializācijas jomas padziļinātas zināšanas, kā arī par tās programmām raksturīgajām teorētiskām, metodoloģiskām un praktiskām attīstības tendencēm, atbilstoša specifiskās valodas lietošana sazinā dažādās profesionālās vidēs. - Izmanto specializētas zināšanas, lai izskaidrotu un interpretētu dažas jaunas situācijas plašākos, ar attiecīgo jomu saistītos kontekstos.	- Integrēta konceptuālā un metodoloģiskā aparāta izmantošana nepilnīgi definētās situācijās, lai atrisinātu jaunas teorētiskas un praktiskas problēmas. - Piemēroti un atbilstoši izmanto vērtēšanas kritērijus un metodes, lai formulētu spriedumus un pamatotu konstruktīvus lēmumus. - Attīsta profesionālos un/vai pētniecības projektus, inovatīvi izmantojot plašu kvalitatīvu un kvantitatīvu metožu kopumu.	- Sarežģītu profesionālo uzdevumu izpilde, autonomi un profesionālās patstāvības apstākļos. - Uzņemmas vadības lomas/funkcijas profesionālu grupu vai institūciju darbībā. - Mācību procesa paškontrolē, izglītības vajadzību diagnosticēšana, paša profesionālās darbības izvērtēšana analīze.
8.līmenis			Sarežģītu teorētisku un praktisku projektu inovatīva uzsākšana un attīstīšana.

Līmeņu aprakstu elementi			
	Zināšanas	Spējas	Transversālas kompetences
	- Sistemātiskas, padziļinātas zināšanas par nozares jaunajiem jēdzieniem, pētniecības metodēm, pretrunām un specifiskām hipotēzēm; komunikācija ar radniecisko nozaru speciālistiem. - Vistālāk attīstīto principu un metožu izmantošana, lai no dažādiem redzpunktiem izskaidrotu un interpretētu attiecīgajai nozarei raksturīgās jaunās un sarežģītās teorētiskās un praktiskās situācijas/problēmas.	- Augsti attīstītu zināšanu principu, teoriju un metožu izvēle un izmantošana, metožu pārnese no vienas jomas uz citu, starpdisciplināra pieeja jaunu un sarežģītu teorētisku un praktisku problēmu risināšanai. - Kritiski-konstruktīvi izvērtē projektu un zinātnisko pētījumu rezultātus; novērtē teorētisko un metodoloģisko zināšanu stāvokli; nosaka jomas zināšanu un piemērošanas prioritātes. - Izplāno un uzsāk oriģinālus pētījumus, pamatojoties uz augsti attīstītām metodēm, kas noved pie zinātnisko un tehnoloģisko zināšanu un/ vai pētījumu metodoloģijas attīstības.	- Uzņemas atbildību un spēj organizēt un vadīt profesionāļu grupu, zinātnisko pētījumu grupu un institūciju darbību. - Uz radošumu orientētu projektu attīstīšana kā pašrealizācijas pamats.

Slovākija

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Slovākijā

Līmeņu aprakstu elementi		
Zināšanas	Prasmes	Kompetences

1.-8. līmeņa apraksti⁷⁵

	Zināšanas	Prasmes	Kompetences
1.līmenis	Jābūt pamata vispārējām faktu un teorētiskām zināšanām atcerēšanās un izpratnes līmenī, kas nepieciešams darbam zināmos apstākļos.	- Jāspēj piemērot pamatzināšanas darbībā, kas notiek pazīstamās situācijās nemainīgos apstākļos. - Jāspēj veikt vienkāršas darbības vadītāja uzraudzībā, uzņemoties atbildību kontrolētā procesā.	- Jāspēj tekoši un precīzi komunicēt dzimtajā valodā gan rakstiski, gan mutiski, un nodot šo informāciju attiecīgai darba grupai. - Jāspēj piedalīties vienkāršās, atbildīgās darbībās, apzināties savu atbildības daļu.
2.līmenis	- Jābūt pamata faktu un teorētiskajām zināšanām atcerēšanās un izpratnes līmenī, kas nepieciešams darbam kāda vadībā zināmos apstākļos, ar nelielām izmaiņām. - Jāspēj pielietot vienkāršu faktu un ideju zināšanas.	- Jāspēj noteikt aktivitātes un atsevišķu konkrēto solu secību noteiktajā darbībā. - Jāspēj veikt augstā kvalitātē, vienkārša ikdienas darbība pazīstamos apstākļos. - Jāspēj izmantot vienkāršas metodes, instrumenti, materiāli pazīstamos apstākļos.	- Jāspēj loģiski domāt, veicot vienkāršus konkrētus uzdevumus, kas tiek prasīti vienkāršās situācijās. - Jāspēj noteikt problēmu ikdienas situācijās, noformulēt citiem pamata informāciju par problēmu un tās risinājumu, kā arī apzināties savu vietu komandā.
3.līmenis	Jāspēj pielietot pamata faktu zināšanas, principus un procesus, vispārējus jēdzienus darba nozarē vai mācību jomā.	Jāspēj orientēties mācību nozarē izmantotajā ikdienas tehniskajā un netehniskajā dokumentācijā, normās un standartos.	Jāspēj izpildīt uzdevumus un piemērot savu uzvedību atbilstoši parasta darba vadlīnijām.

⁷⁵ Ministry of Education, Science, Research and Sports, March 2011. The national qualifications framework of the Slovak Republic and the referencing of the levels to the levels of the EQF. Šobrīd Slovākijā notiek NKI pārskatīšana un līmeņu aprakstu uzlabošanas process.

	Zināšanas	Prasmes	Kompetences
	Jāspēj pielietot pamata teorētiskas zināšanas, veicot vienkāršus uzdevumus darba vai mācību jomā.	- Jāspēj pielietot pamata konkrētu radošo un loģisko domāšanu, kas nepieciešama, lai atlasītu un izmantotu atbilstošu informāciju, darba procedūras, metodes, rīkus, izejmateriālus, mehānismus, utt., atbilstoši ikdienas apstākļiem un daļēji vai sarežģītu uzdevumu izpildes standartiem. - Jāspēj orientēties mācību nozarē izmantotajā specifiskajā tehniskajā un netehniskajā dokumentācijā, normās un standartos. - Jāspēj pielietot pamata abstraktā loģiskā domāšana, kas nepieciešama, lai atlasītu un izmantotu atbilstošu informāciju, darba procedūras, metodes, rīkus, izejmateriālus, mehānismus, utt., atbilstoši mainīgiem apstākļiem un specifiskiem sarežģītu uzdevumu veikšanas standartiem.	- Jāspēj uzņemties un realizēt atbildību par uzdevumu patstāvīgu izpildi darbā vai mācību nozarē. - Jāspēj vadīt mazākas cilvēku grupas, ar zināmu autonomijas pakāpi parastā kontekstā. - Jāspēj izpildīt sarežģīti uzdevumi un uzņemties par tiem atbildību, kā arī pielāgot savu uzvedību darba vai mācību konteksta vadlīnijām, kas ir prognozējami vai pakļauti pārmaiņām. - Jāspēj patstāvīgi vadīt un pārraudzīt cilvēku grupu, ar zināmu autonomijas pakāpi, parasti prognozējamā, bet iespējamām pārmaiņām pakļautā kontekstā.
4.līmenis	- Jāspēj analizēt faktu zināšanas, principus un procesus, vispārējus jēdzienus plaši definētos profesionālās nozares vai darba jomas kontekstā. - Jāspēj analizēt teorētiskas zināšanas, veicot sarežģītākus uzdevumus plaši definētos profesionālās nozares vai mācību jomas kontekstā.	- Jāspēj orientēties mācību nozarē izmantotajā plašā tehniskās un netehniskās dokumentācijas, normu un standartu kopumā. - Jāspēj pielietot abstrakta loģiskā domāšana, kas nepieciešama, lai prognozējamus apstākļos radītu un attīstītu radošus risinājumus specifiskai informācijai, abstraktām darba procedūrām un problēmām. - Jāspēj veikt sarežģītas specifiskas darbības un pakāpeniski izmantot metodes, rīkus, aprīkojumu un materiālus daļēji prognozējamajos apstākļos, kā arī izveidot vienkāršas metodes un procedūras.	- Jāspēj veikt un vadīt sarežģītus uzdevumus, tostarp uzraudzību neprognozējamām pārmaiņām pakļautā darba un mācību aktivitāšu kontekstā. - Jāspēj uzņemties un realizēt pilnu atbildību par vadību, ierobežotu atbildību par novērtēšanas un attīstības aktivitātēm, novērtēt savu un citu darbību neprognozējamā darba vai mācību kontekstā.
5.līmenis	- Jāspēj analizēt un sintezēt plašas un specializētas faktu zināšanas, principus un procesus, vispārējus jēdzienus plaši definētā profesionālās nozares vai mācību jomas kontekstā, kā arī jāapzinās šo zināšanu robežas. - Jāspēj analizēt un sintezēt teorētiskas zināšanas, veicot sarežģītus uzdevumus plaši definētā profesionālās nozares vai mācību jomas kontekstā, kā arī jāapzinās šo zināšanu robežas.	- Jāspēj aktīvi iegūt informāciju un to izmantot mācību nozares praktisku problēmu risināšanā. - Jāspēj risināt attiecīgās nozares praktiskās problēmas, izmantojot pašreizējās pētniecības un attīstības procedūras, kā arī kritiski vērtējot to lietderību un piemērotību.	- Jāspēj risināt profesionālus uzdevumus un koordinēt daļu no aktivitātēm, kā arī uzņemties atbildību par komandas darbu. - Jāspēj identificēt un novērtēt pētniecības problēmu ētiskās, sociālās un citas sekas.
6.līmenis	Jābūt mācību jomas caurviju zināšanām, uzsverot pielietojumu, atbilstoši pašreizējam zināšanu attīstības līmenim.		

	Zināšanas	Prasmes	Kompetences
	Jābūt plašām zināšanām un izpratnei par specializētu jomu, tostarp zināšanām par praktiskām sakarībām un saistībām ar attiecīgajām nozarēm.		Jāspēj patstāvīgi iegūt jaunas zināšanas un aktīvi paplašināt savas zināšanas.
7.līmenis	- Jābūt dziļām un caurviju zināšanām specializētā jomā, tostarp zināšanām par sakarībām, un saistībām ar attiecīgajām nozarēm. - Jābūt izpratnei par nozarē izmantotajām teorijām, metodēm un procedūrām, to iespējamo pielietošanu zinātnē un pētniecībā.	- Jāspēj aktīvi iegūt jaunas zināšanas un informāciju, to integrēt un izmantot nozares attīstībai. - Jāspēj radoši risināt nozares teorētiskās un praktiskās problēmas, izmantojot teoriju, kā arī pētniecības un attīstības procedūras. - Jāspēj dot ieguldījumu jomas attīstībā, iegūstot jaunas zināšanas attiecīgo uzdevumu risināšanā.	- Jāspēj risināt problēmas, koordinēt komandas darba gaitu, kā arī autonomi un atbildīgi pieņemt lēmumus mainīgā vidē. - Jābūt gatavām uzņemties atbildību par savām darbībām un lēmumiem, ņemot vērā plašākas sociālās sekas. - Jāspēj formulēt informāciju par uzdevumu risināšanas gaitu un rezultātiem, apspriest profesionālos uzskatus ar ekspertiem.
8.līmenis	- Jābūt sistemātisku, pilnīgu un visaptverošu zināšanu kopumam specializētā jomā, tostarp zināšanām un izpratnei par attiecībām ar citām nozares daļām vai radniecīgām nozarēm. - Jābūt dziļai zinātnes un pētniecības teoriju, sarežģītu metožu un procedūru izpratnei, kas atbilst augstākajiem starptautiskajiem kritērijiem.	- Jāspēj aktīvi gūt jaunas zināšanas un informāciju, kritiski analizēt un pārvērtēt tās izmantošanu gan teorijā, gan praktiskā pielietojumā mācību nozares attīstībai. - Jāspēj pielietot un radoši uzlabot teorijas un pētniecības, attīstības un inovāciju procedūras mācību nozarē, kā arī attīstīt jaunas. - Jāspēj noteikt pasaules zinātniskās un inovāciju attīstības tendences mācību nozarē un ar to saistītās jomās, izmantot tās nozares vadībai un attīstībai, integrējot zināšanas no dažādām nozarēm.	- Jāspēj plānot un uzsākt sarežģītu problēmu/projektu risināšanu, tostarp formulēt mērķus, rīkus un metodes nozares attīstības sfērā. - Jāspēj novērtēt un mainīt savas profesionālās darbības plašākā kontekstā saistībā ar ilgtermiņa ietekmi uz nozari, kā arī sociālo, ētisko, vides un citu kritēriju aspektā. - Jāspēj starptautiskā līmenī formulēt informāciju par zinātniskā, pētniecības un attīstības darba rezultātiem un secinājumiem, vadīt visaptverošus pētniecības uzdevumus un komandas.

Slovēnija

Galvenie NKL līmeņu aprakstu elementi Slovēnijā

Līmeņu aprakstu elementi		
Zināšanas	Prasmes	Kompetences
Ir jēdzienu, principu, teoriju un prakses mācīšanās un apguves rezultāts. To iegūst dažādās vidēs: izglītībā, darbā un privātās un sabiedriskās dzīves kontekstā.	Slovēnijas kvalifikāciju ietvarstruktūras kontekstā prasmes tiek aprakstītas kā kognitīvās (piem., loģiskās, intuitīvās un radošās domāšanas izmantošana) un/vai praktiskās (piem., roku darba prasmes, radošās prasmes, materiālu, darba rīku un instrumentu lietošana).	Attiecas uz spēju lietot un integrēt zināšanas un prasmes izglītības, darba, personiskās un/vai profesionālās situācijās. Kompetences mainās atkarībā no to sarežģītības, patstāvības un atbildības par rīcību. Tiek nošķirtas vispārīgās un profesijai specifiskās kompetences.

1.-10. līmeņa apraksti⁷⁶

	Zināšanas	Prasmes	Kompetences
1. līmenis	Elementāras vispārējās zināšanas, kas ļauj turpināt sistemātiskas mācības.	Pamata rakstpratība un spēja iemācīties datus un faktus. Demonstrē praktiskas prasmes, kas ļauj veikt vienkāršus, atkārtotus uzdevumus vai vienkāršus uzdevumus īsā secībā.	Spēja darboties specifiski definētā un augsti strukturētā vidē.
2. līmenis	Pamata vispārējās un lietiskās zināšanas, izprotot galvenos sociālos un dabas jēdzienus, procesus un likumus.	Pamata funkcionālā lingvistiskā, matemātiskā, dabas zinātņu, digitālā un kultūras kompetence. Demonstrē praktiskas prasmes, tostarp pamata rīku, metožu un materiālu izmantošanu.	Spēj iesaistīties ierobežoti patstāvīgā darbībā, pamatojoties uz mutiskiem vai rakstiskiem norādījumiem, un iegūt jaunas zināšanas un prasmes prognozējamā un strukturētā vidē.

⁷⁶ Slovenian Institute for Vocational Education and Training (2011). Slovenian qualifications framework: proposal by the steering committee group on the preparation of the national qualifications framework. http://www.nok.si/en/files/nok/userfiles/datoteke/68_file_path.pdf [skatīts 7.5.2013].

	Zināšanas	Prasmes	Kompetences
	Tās kalpo kā pamats tālākām mācībām un līdzdalībai sabiedrībā.	Veic vienkāršus, atkārtotus uzdevumus, ko veido neliels darbību skaits.	Pieņem ierobežotu atbildību.
3.līmenis	Galvenokārt praktiskas, dzīvei un profesijai nozīmīgas zināšanas ar noteiktu teorētisku pamatu, kas primāri iegūtas, pētot piemērus, atdarinot un praktizējot noteiktas jomas kontekstā.	Pamata funkcionālā lingvistiskā, matemātiskā, dabas zinātņu, digitālā un kultūras kompetence. Demonstrē praktiskas prasmes, tostarp pamata rīku, metožu un materiālu izmantošana. Risinot ierobežota mēroga prognozējamas problēmas, izmanto labi zināmus risinājumus. Veic caurskatāmus un standartizētus uzdevumus.	Spēja iegūt jaunas zināšanas un prasmes struktūrētā vidē atbilstošā uzraudzībā. Spēja iesaistīties ierobežoti patstāvīgā darbībā prognozējamā un struktūrētā vidē, pamatojoties uz vienkāršiem mutiskiem vai rakstiskiem norādījumiem. Uzņemas ierobežotu atbildību.
4.līmenis	Galvenokārt profesionālās zināšanas, kuras papildina teorētisko principu zināšanas, īpaši attiecīgajā jomā. Piemēru apskatīšana, zināšanu integrēšana un pielietošana dominē pār zinātniskā sistēmātiskuma principiem.	Zināšanu pielietošana, risinot dažādus uzdevumus un problēmas, arī mazāk parastās situācijās. Demonstrē prasmes, kas mēroga ziņā ir plašas un specializētas, tostarp atbilstošu rīku, metožu un dažādu tehnoloģisko procedūru un materiālu izmantošanu. Veic salīdzinoši caurskatāmus, mazāk standartizētus uzdevumus.	Spēja darboties labi zināmā un mazāk pazīstamā vidē ar lielāku atbildību un patstāvību. Uzņemas atbildību par produktu/ pakalpojumu kvalitāti, kas saistīti ar darba uzdevumiem vai darba procesiem. Uzņemas atbildību par savu mācīšanos. Apgūst jaunas zināšanas un prasmes kontrolētā vidē. Šim līmenim ir raksturīga orientācija uz uzņēmējdarbību, spēja organizēt un iekļauties darba grupās.
5.līmenis	Vispārējas un/vai profesionālas zināšanas, kas iegūtas, iepazīstot dažādas zinātniskās un/vai profesionālās jomas un teorētiskos principus. Tās kalpo kā pamats tālākām mācībām un zināšanām jomā izpratnes dziļumam. Mācīšanās galvenokārt notiek analītiskas domāšanas ceļā.	Demonstrē prasmes, kas pēc darbības mēroga ir plašas un var arī būt specializētas, tostarp atbilstošu rīku, metožu, dažādu tehnoloģisko procedūru, materiālu un teoriju izmantošana. Novērtē un izmanto informāciju, lai pieņemtu lēmumus un risinātu dažādas problēmas vai neierastas situācijas. Formulē risinājumus saistībā ar skaidri definētām abstraktām problēmām. Veic dažādus un bieži nestandardizētus uzdevumus.	Spēja darboties dažādās un specifiskās vidēs. Uzņemas atbildību par darba procesa un rezultātu īpašībām un kvalitāti, demonstrējot patstāvību un zināmu pašiniciatīvas līmeni. Uzņemas atbildību un iniciatīvu par jaunu zināšanu un prasmju apguvi. Šim līmenim raksturīga orientēšanās uz uzņēmējdarbību, spēja organizēt un iekļauties sarežģītās un nevienmērīgās darba grupās.

	Zināšanas	Prasmes	Kompetences
6.līmenis	Profesionālas un teorētiskas zināšanas specifiskā nozarē, kā arī praktiskas zināšanas konkrētu profesionālo uzdevumu veikšanai. Zināšanas ļauj risināt sarežģītākus uzdevumus specifiskā nozares jomā.	Veic sarežģītus operacionālos un profesionālos uzdevumus, kas saistīti ar izstrādes procesā esošiem darbiem un darba procesu kontroli, īpaši ar darba procesa organizāciju un vadību saistītus darbus. Darbības mēroga ziņā uzdevumi ir sarežģīti, parasti specializēti un ietver abstrakto domāšanu, kā arī atbilstošu rīku, metožu, dažādu tehnoloģisko procedūru, materiālu un teoriju izmantošanu.	Spēja darboties dažādās un specifiskās situācijās, ar radošuma elementiem. Patstāvīga darbība, kurai raksturīga atbildības uzņemšanās par individu, grupu darbu, materiālajiem avotiem un informāciju. Darbojas daudzās, sarežģītās un nevienmērīgās situācijās. Turklāt nepieciešama spēja izveidot pamata sakarības un ievietot jautājumus vispārējā sociālā kontekstā. Nosaka savas mācīšanās vajadzības un nodrošina zināšanu pārnesi darba vidē.
7.līmenis	Padziļinātas profesionālas – teorētiskās un praktiskās – zināšanas specifiskā nozarē, kuras atbalsta plašāks teorētiskais un metodoloģiskais pamats.	Veic sarežģītus operacionālus un profesionālus uzdevumus, kas ietver arī metodoloģisku rīku izmantošanu. Vada atbildīgus un sarežģītus darba procesus, patstāvīgi izmantojot zināšanas jaunās darba situācijās. Diagnostice un risina problēmas dažādās un specifiskās ar izglītību saistītās darba vidēs. Oriģinālu atklājumu un kritiskas refleksijas pamats.	Spēja darboties dažādās vidēs un funkcijās un formulēt jaunas zināšanas. Uzņemmas atbildību par sava darba/nevienmērīgas grupas darba rezultātu noteikšanu un sasniegšanu noteiktās darba jomās. Spēja iesaistīties argumentētās diskusijās specifiskās darba situācijās, kas saistītās ar izglītības jomu. Nosaka savas mācīšanās vajadzības, uzņemmas iniciatīvu attiecībā uz savu mācīšanos, ir spēja pārnest zināšanas uz grupu.
8.līmenis	Padziļinātas teorētiskas, metodoloģiskas un analītiskas zināšanas ar pētniecības elementiem, kas kalpo kā ļoti sarežģīta profesionāla darba pamats.	Ārkārtīgi atbildīgu un sarežģītu darba procesu un metodoloģisko rīku vadīšana specializētā jomā. Darba situācijas parasti ir neierastas. Plāno un vada darba procesus, radot risinājumus ar izglītības jomu saistītām problēmām. Spēja formulēt oriģinālus atklājumus un iesaistīties kritiskās pārdomās.	Patstāvīgi un autonomi veic uzdevumus parasti neierastās vidēs, plašākās un multidisciplinārās vidēs. Spēja uzņemties atbildību par savu profesionālo attīstību. Uzņemmas atbildību par darbībām, procesiem un sarežģītu un nevienmērīgu grupu vadību. Spēja patstāvīgi, profesionāli un ētiski vadīt savu un citu mācīšanos dažādās vidēs.

	Zināšanas	Prasmes	Kompetences
9.līmenis	Padziļināts teorētisks un metodoloģisks darbs, kas kalpo kā pamats oriģināliem pētījumiem un zinātniskajam darbam, kas rada jaunas zināšanas.	Vissarežģītāko darbu plānošana, vadīšana un veikšana, tostarp līdzdalība zinātniskos un pētniecības projektos, kā arī teorētisku un praktisku problēmu risināšana īpašās darba situācijās. Spēja noformulēt oriģinālus atklājumus, kritiski pārdomāt un domāt abstrakti.	Autonomi veic uzdevumus neierastās vai multidisciplinārās vidēs, kas saistītas ar pamata un/vai lietiskās zinātnisko vai pētniecisko darbu. Spēja uzņemties atbildību par savu profesionālo attīstību un par jomas attīstību. Spēja patstāvīgi, profesionāli un ētiski vadīt savu un citu mācīšanos dažādās vidēs.
10.līmenis	Padziļinātas zināšanas patstāvīgam un oriģinālam zinātniskajam un pētniecības darbam, kā arī jomas attīstīšanai visaugstākajā līmenī, kas arī ir saistītas ar zinātnisku un/vai profesionālu atzinību vietējā un starptautiskā vidē.	Vissarežģītāko uzdevumu plānošana, vadīšana un veikšana, tostarp zinātnisko un pētniecības projektu, kā arī vissarežģītāko teorētisko un praktisko problēmu risināšana. Spēja kritiski pārdomāt, padziļināti abstrakti domāt, kā arī sintetēt jaunas un sarežģītas idejas.	Spēja redzami un patstāvīgi radīt, interpretēt visabstraktākos un sarežģītākos jautājumus nozarē un zinātnē, kā arī meklēt uz tiem atbildes. Spēja pārnest zināšanas starp nozari un zinātni, iesaistoties kritiskā dialogā, kā arī spēja atbildīgi novērtēt sekas, kas rodas, izmantojot jaunās zināšanas dažādās vidēs.

Spānija

Galvenie NKI līmeņu apraksti Spānijā

Zināšanas tiek aprakstītas kā teorētiskas un/vai praktiskas: • zināšanu esamība vai izpratne.	Prasmes un spējas aprakstītas kā kognitīvas un praktiskas: • spēja zinātnes dažādās valodās; • analīzes spēja.	Kompetence aprakstīta kā autonomija un atbildība: • spēja mācīties; • attieksmes.
--	--	---

1.-8. līmeņa apraksti⁷⁷

	Zināšanas	Prasmes un spējas	Kompetences
1.līmenis	• Pietiekams pamatzināšanu apjoms, lai nodrošinātu ikdienas dzīvē radušās vajadzības.	• Lasīt, rakstīt un izmantot rēķināšanas pamatpaņēmienus. • Pamata prasmes parastu uzdevumu veikšanai. • Pamata saziņa, kas ļauj paust un saprast vienkāršus vēstījumus, kā arī tikt galā ikdienas situācijās. • Savu darbību seku analīze vienkāršā kontekstā.	• Strādā vai mācās tiešā pārraudzībā strukturētā vidē. • Adegvētas attieksmes, lai vadītu ikdienas dzīvi, kā arī lai izprastu savu vidi.
2.līmenis	• Pamatzināšanas darba nozarē vai dažādās mācību jomās.	• Pamatzināšanu pielietošana vienkāršu darbu veikšanai darba jomā vai ikdienas dzīvē. • Prasmes risināt problēmas specifiskā darba jomā. • Saziņa par zināšanām, spējām, jūtām un darbībām vienkāršā kontekstā. • Ievads komunikācijā, izmantojot dažādus mākslinieciskos attēlojumus un izpausmes. • Savu un citu rīcības seku analīze vienkāršā kontekstā.	• Darbs vai mācības pārraudzībā ar zināmu autonomijas pakāpi. • Atbildība par ikdienas situācijām, kas prasa zināmu analīzes un vērtēšanas spēju. • Efektīva attieksme visās personības jomās un attiecībās ar citiem, kas atvieglo līdzaspastāvēšanu, ir pret vardarbību un visu veidu aizspriedumiem.

⁷⁷ Līmeņu apraksta projekts. 2012. gada oktobris

	Zināšanas	Prasmes un spējas	Kompetences
3.līmenis	Vispārējās faktu, principu, procesu un jēdzienu zināšanas darba nozarē vai dažādās mācību jomās, galvenokārt lingvistikas, matemātikas, dabas vides, sociālās, kultūras un mākslinieciskās.	- Vispārējo zināšanu un nepieciešamo prasmju izmantošana, lai veiktu uzdevumus un risinātu problēmas, izvēloties un pielietojot metodes, rīkus, materiālus un vispārēju informāciju specifiskā kontekstā. - Sazinās par zināšanām, spējām, jūtām un darbībām salīdzinoši vienkāršos kontekstos. - Jauno tehnoloģisko resursu pamatlietošums un saziņa, izmantojot dažādus mākslinieciskus attēlojumus un izpausmes darba vai mācību jomā. - Problēmu analīze un risināšana konkrētajā kontekstā.	- Individuāls vai komandas darbs un mācīšanās, uzņemoties atbildību. - Atbildīga uzvedības piemērošana apstākļiem, lai risinātu problēmas un saprastu citus.
4.līmenis	Zināšanas plašā kontekstā dažādās mācību jomās vai specializētā, profesionālā nozarē.	- Zināšanu pielietošana, lai veiktu darbību kopumu noteiktos un kopumā iepriekš apskatītos kontekstos. - Prasmes risināt kopumā prognozējamās problēmas zināšanu jomās vai darba nozarē. - Citu cilvēku ikdienas darba pārraudzība, uzņemoties zināmu atbildību par novērtējumu un darba vai mācību aktivitāšu uzlabošanu. - Pareizi sazināties par zināšanām, spējām, jūtām un darbībām kopumā prognozējamā kontekstā, izmantojot dažādus resursus un izpausmes formas. - Savu un citu rīcības seku analīze kopumā prognozējamā kontekstā. - Savas mācību vai profesionālās jomas problēmu novērtēšanai un risināšanai nepieciešamās informācijas analīze. - Radošu problēmu risinājumu atrašana mācību vai profesionālajā jomā.	- Izglītības patstāvīga vadīšana mācību vai profesionālajā jomā, gatavība uzlabot mācīšanās un mācīšanas prasmes augstākā līmenī. - Atbildīga attieksme pret izglītību, kas ļauj novērtēt jaunu iespēju un patstāvīgas darbības veikšanas vērtību. - Atbildīga attieksme pret citu cilvēku darbu, ļaujot viņiem kritiski novērtēt jaunas iespējas un ieviest uzlabojumus. - Atbildīga attieksme pret riska novērtēšanu darbavietā, pret savu un citu cilvēku drošību, darba kvalitāti un vides aizsardzību, veicot profesionālo darbību.
5.līmenis	Specializētas zināšanas mācību vai profesionālajā jomā, kritiska izpratne par zināšanu pārnesi, integrēšanu un inovācijām.	- Augsta līmeņa tehnoloģisko zināšanu pielietošana un integrēšana, definējot un attīstot gan prognozējamās, gan neprognozējamās darba procedūras. - Paša un citu cilvēku realizēto darba paņēmieni un rezultātu vadība un pārraudzība. - Atbilstoši sazināties par zināšanām, spējām, jūtām un darbībām prognozējamā un neprognozējamā kontekstā.	- Patstāvīga izglītības vadība mācību vai profesionālajā jomā ar mērķi virzīties uz augstāku izglītības līmeni vai uzlabot jaunu zināšanu pielietošanu. - Autonomija un atbildība, veicot prognozējamās un neprognozējamās darbības profesionālajā jomā, atbild par pakļautībā esošo cilvēku darbībām.

	Zināšanas	Prasmes un spējas	Kompetences
		- Pareiza tehnoloģisko resursu vadība darba vai mācību jomā. - Savas un citu darbības seku analīze prognozējamā un neprognozējamā kontekstā. - Daudzveidīgas un plašas informācijas analīze, kas nepieciešama problēmu novērtēšanai un risināšanai savā mācību vai profesionālajā jomā. - Risinot mācību vai profesionālās jomas problēmas, meklē radošus un inovatīvus risinājumus.	Atbildība un autonomija, ieviešot un uzraugot darbavietā pasākumus riska novēršanai, cilvēku drošībai, darba kvalitātes un vides, kurā tiek veikta profesionālā darbība, aizsardzībai.
6.līmenis	Specializētas un augsta līmeņa zināšanas, kas balstās mācībās un/vai profesionālajā pieredzē, tostarp daļa zināšanu ir mācību vai darba jomas avangardā.	- Profesionāla zināšanu pielietošana sarežģītos darba kontekstos. - Sarežģītu un neprognozējamu problēmu risināšanai darba vai mācību jomā nepieciešamās pārvaldības un inovāciju īpašības. - Darbību vai sarežģītu tehnisku vai profesionālu projektu vadība, uzņemoties atbildību par lēmumu pieņemšanu neprognozējamā darba vai mācību kontekstā. - Informācijas, problēmu un risinājumu komunikācija un pārnese gan specializētām, gan nespecializētām auditorijām. - Augsta līmeņa tehnoloģisko resursu izmantošana specializētā darba vai mācību jomā. - Sagatavošanās, argumentu aizstāvība un problēmu risināšana savā darba un mācību jomā. - Teoriju un principu kritiska izpratne. - Nozīmīgu datu sintēze un interpretācija savā darba vai mācību jomā.	- Izglītības patstāvīga vadība profesionālā jomā, ar pietiekamu gatavību veikt inovācijas tās pielietošanā un virzīties uz augstākiem mācīšanās līmeņiem. - Atbildīga attieksme pret darbu un izglītību, kas ļauj uzņemties atbildību par individu un grupu profesionālās attīstības vadību.

	Zināšanas	Prasmes un spējas	Kompetences
7.līmenis	Augsti specializētas zināšanas specifiskās darba vai mācību jomas avangardā, veidojot pamatu oriģinālai domai vai pētījumiem.	- Augsts radošuma un autonomijas līmenis iegūto zināšanu pielietojumā. - Plašu un multidisciplināru problēmu risināšana, kas saistītas ar darba vai mācību jomu. - Pētniecības vai inovāciju problēmu risināšana, lai attīstītu jaunas zināšanas un procedūras, kā arī integrētu dažādu jomu zināšanas. - Sarežģītu darba vai mācību kontekstu vadība un maiņa, kas pieprasa jaunas stratēģiskas pieejas. - Secinājumu, kā arī to atbalstošo zināšanu un jaunāko uzskatu skaidra un nepārprotama komunikācija un pārnese speciālistu un nespeciālistu auditorijām. - Tehnoloģisko resursu izmantošana ļoti augstā līmenī specializētā darba vai mācību jomā. - Analīze un kritika noteiktā jomā, kā arī dažādu jomu saskarē. - Zināšanu integrēšana un sarežģītu viedokļu formulēšana, pamatojoties uz nepilnīgu vai ierobežotu informāciju, tostarp pārdomas par sociālo un ētisko atbildību, kas saistīta ar savu zināšanu un uzskatu piemērošanu.	- Savu zināšanu pielietošanas un uzlabošanas vadība, jau kļūstot oriģinālam, attīstot un ieviešot idejas un veicot darbības zināšanu attīstīšanai mācību vai profesionālajā jomā. - Atbildīga attieksme pret darbu un izglītību, kas ļauj pilnīgi autonomi attīstīt pārraudzības aktivitātes komandā. - Spēja uzņemties atbildību par zināšanu attīstību un/vai profesionālo praksi un pārraudzīt komandas stratēģisko darba izpildi.
8.līmenis	- Visaugstākā līmeņa zināšanas mācību jomā vai specifiskā priekšmetā un dažādu jomu saskarē. - Zināšanu attīstīšanas metodes, kas saistītas ar mācību vai profesionālo nozari.	- Zinātniska, tehniska vai profesionāla stingrība, izstrādājot, izplānojot, ieviešot praksē un pieņemot būtisku zināšanu procesu. - Visaugstākā līmeņa un specializētu paņēmienu pielietošana, it īpaši attiecībā uz sintēzi un novērtēšanu, kas nepieciešama, lai risinātu kritiskas pētniecības un/vai inovāciju problēmas, kā arī palielinātu un pārskatītu esošās zināšanas vai profesionālo praksi. - Dzīla un pamatīga komunikācija ar kolēģiem, ar akadēmisko vai profesionālo kopienu kopumā un plašu sabiedrību par zināšanu jomām. - Tehnoloģisko resursu inovatīva izmantošana specializētā darba vai mācību jomā. - Jaunu un sarežģītu ideju kritiska analīze, novērtēšana un sintēze visaugstākajā līmenī.	- Zināšanās balstītas sabiedrības tehnoloģiskā, sociālā vai kultūras progresa veicināšana akadēmiskā un profesionālā kontekstā. - Atbildīga un radoša attieksme pret zināšanu attīstīšanu, kas ļauj autonomi attīstīt un īstenot komandas darbu. - Autoritāte, inovācija, autonomija, ievērojama profesionālā un akadēmiskā patstāvība un pastāvīga apņēmība, kas ļauj attīstīt jaunas idejas un procesus darba vai mācību avangarda kontekstā, tostarp pētniecībā.

Zviedrija

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Zviedrijā

Zināšanas (pieredzē balstītas un/vai teorētiskas)	Prasmes (veic uzdevumus un risina problēmas)	Kompetence (spēja uzņemties atbildību, novērtēt un autonomi rīkoties, sadarboties ar citiem)
---	--	---

1.-8. līmeņa apraksti⁷⁸

	Zināšanas (pieredzē balstītas un/vai teorētiskas)	Prasmes (veic uzdevumus un risina problēmas)	Kompetence (spēja uzņemties atbildību, novērtēt un autonomi rīkoties, sadarboties ar citiem)
1.līmenis	Spēj demonstrēt: - Darba vai mācību jomas vispārējās pamatzināšanas; - Vienkāršu norādījumu un aprakstu izpratni darba vai mācību jomā.	Prot: - Veikt ikdienas uzdevumus darba vai mācību jomā; - Ievērot vienkāršus norādījumus un aprakstus darba vai mācību jomā.	Prot: - Veikt vienkāršus uzdevumus pārraudzībā; - Sadarboties ar citiem pārraudzībā.
2.līmenis	Spēj demonstrēt: - Plašākas darba vai mācību jomas zināšanas; - Zināšanas par to, kā savākt, apkopot un prezentēt faktus.	Prot: - Pielietot dotos noteikumus, metodes un rīkus, veicot uzdotos uzdevumus; - Ievērot norādījumus un aprakstus darba vai mācību jomā; - Iegūt un apstrādāt faktu informāciju no dažādām darba vai mācību jomām.	Prot: - Ar zināmu patstāvību veikt darbu vai mācīties un uzņemties atbildību par vienkāršiem uzdevumiem; - Sadarboties ar citiem kāda pārraudzībā un dot savu ieguldījumu kolektīvajos rezultātos; - Novērtēt savu uzdevumu izpildi.
3.līmenis	Spēj demonstrēt: Noteiktā darba vai mācību jomā uzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas;	Prot: Izvēlēties un izmantot informāciju, pielietojot norādītās metodes, rīkus un materiālus;	Prot: Uzņemties atbildību par savu mācīšanos un nodrošināt uzdoto uzdevumu izpildi;

⁷⁸ Līmeņu deskriptori ir projekta formā.

	Zināšanas (pieredzē balstītas un/vai teorētiskas)	Prasmes (veic uzdevumus un risina problēmas)	Kompetence (spēja uzņemties atbildību, novērtēt un autonomi rīkoties, sadarboties ar citiem)
	Zināšanas par dažādām informācijas apkopošanas, organizēšanas un prezentēšanas procedūram.	- Veikt uzdevumus gan vienatnē, gan grupā noteiktā laika termiņā; - Autonomi iegūt un apstrādāt informāciju; - Komunicēt pieredzi un zināšanas savā dzimtajā valodā.	- Novērtēt savus un grupas rezultātus; - zvērtēt no dažādiem avotiem iegūtu informāciju.
4.līmenis	Spēj demonstrēt: - Padziļinātas darba vai mācību jomas zināšanas; - Zināšanas par darba vai mācību jomas modeļiem un metodēm.	Prot: - Izvēlēties un izmantot noteiktas darba vai mācību jomai atbilstošos jēdzienus, teorijas, modeļus, materiālus, rīkus un metodes; - Ievērot norādījumus un veikt noteiktus praktiskus un teorētiskus uzdevumus noteiktos laika termiņos; - Noteiktā darba vai mācību jomā sazināties vismaz vienā svešvalodā.	Prot: - Autonomi uzņemties iniciatīvu, reflektēt, organizēt un strādāt, un mācīties; - Autonomi strādāt ar noteiktas darba vai mācību jomas saturu, kas varētu veicināt turpmāko attīstību un profesionālo attīstību; - Kritiski vērtēt avotu izvēli un ieturēt neatkarīgu nostāju; - Novērtēt savus un grupas rezultātus, izdarīt secinājumus; - Uzņemties atbildību par sadarbību ar citiem un ierobežotā mērā vadīt un vērtēt citu darbu.
5.līmenis	Spēj demonstrēt: - Specializētas darba vai mācību jomas zināšanas; - Zināšanas un pārskatu par jomām, kas sakaras ar paša darba vai mācību jomu; - Zināšanas par darba vai mācību jomas darba procesiem un kvalitātes kritērijiem.	Prot: - Plānot, darboties un noteikt resursus, veicot specializētus uzdevumus; - Risināt darba vai mācību jomas sarežģītas problēmas; - Sazināties vismaz vienā svešvalodā par pašākumiem un risinājumiem darba vai mācību jomā.	Prot: - Autonomi strādāt ar darba vai mācību jomas saturu, kas noved pie tālākas mācīšanās un profesionālās attīstības; - Uzraudzīt darbu vai mācības un izpildīt uzdevotus projektus.
6.līmenis	Spēj demonstrēt: Augsta līmeņa zināšanas darba vai mācību jomas primārajā sfērā;	Prot: Noteikt, formulēt, analizēt un risināt problēmas un veikt sarežģītus uzdevumus;	Prot: Novērtēt informāciju un metodes darba vai mācību jomā, apsverot attiecīgos sociālos, ētiskos un zinātniskos aspektus;

	Zināšanas (pieredzē balstītas un/vai teorētiskas)	Prasmes (veic uzdevumus un risina problēmas)	Kompetence (spēja uzņemties atbildību, novērtēt un autonomi rīkoties, sadarboties ar citiem)
	- Izpratni par jomā iedibinātajām zināšanu attīstības metodēm; - Padziļinātas zināšanas par daļu no jomas, kā arī orientēšanos jomas aktuālajos pētījumos un attīstības tendencēs.	Gan nacionālos, gan starptautiskos kontekstos sazināties par pasākumiem un risinājumiem darba vai mācību jomā.	- Pielietot specializētas zināšanas darba vai mācību jomas attīstībai; - Uzņemties atbildību par individuālo un grupu attīstību darbā.
7.līmenis	Spēj demonstrēt: - Augsta līmeņa zināšana darba vai mācību jomā; - Dziļas zināšanas par jomā aktuālajām pētniecības un attīstības metodēm. - Padziļinātu izpratni par jomas aktuālajiem pētniecības un attīstības jautājumiem.	Prot: - Piedalīties pētniecības un attīstības darbā; - Noteikt un formulēt jautājumus; - Analizēt, novērtēt un risināt augsta līmeņa sarežģītas problēmas; - Komunicēt jomas zināšanu bāzi un pētījumu secinājumus gan nacionālā, gan starptautiskā kontekstā.	Prot: - Novērtēt informāciju, faktu bāzi un metodes darba vai mācību jomā, ņemot vērā attiecīgos aspektus; - Noteikt jebkuras turpmāko zināšanu vajadzības; - Novērtēt noteiktās jomas potenciālu un ierobežojumus; - Uzņemties atbildību un vadību savā darba vai mācību jomā; - Uzņemties atbildību par sava pētniecības un/vai attīstības darba rezultātiem.
8.līmenis	Spēj demonstrēt: - Visprogresīvākās un sistemātiskas zināšanas darba vai mācību, vai pētījumu jomu; - Aktuālas specializētās zināšanas labi definētā apakšjomā un vispārēju priekšstatu par tuvām, radnieciskām jomām.	Prot: - Analizēt, sintezēt un kritiski izskatīt un novērtēt sarežģītas parādības, jautājumus un situācijas; - Plānot un ieviest attīstības vai pētniecības darbus un citus kvalificētus uzdevumus; - Komunicēt attīstības un pētniecības rezultātus gan nacionālā, gan starptautiskā kontekstā.	Prot: - Novērtēt noteiktās darba vai mācību jomas pētniecības vai attīstības darbu; - Radīt un izvēlēties savus pētījumu/inovāciju/attīstības uzdevumus; - Novērtēt kvalificēta attīstības darba vai zinātnes potenciālu un ierobežojumus; - Uzņemties atbildību par to, kā tiek izmantoti šīs attīstības vai pētījumu rezultāti; - Uzņemties atbildību par/vadīt profesionālo un darbības attīstību.

Turcija

Galvenie NKI līmeņu aprakstu elementi Turcijā

Zināšanas	Prasmes	Kompetence
TKI ietvarā „zināšanas” ir definētas kā vispārējās un/vai praktiskās zināšanas, kas ietver ar darba vai mācību jomu saistīto faktu, principu, teoriju un prakses izpratni.	TKI ietvarā „prasme” vispārīgi definēta kā „zināšanu izmantošana”, „problēmu risināšana”, „zināšanu un prasmju nodošana citiem”, kas prasa spēju izmantot loģisko, intuitīvo un radošo domāšanu un darba vai mācību jomā iegūto veiklību, metodes, materiālus, rīkus un instrumentus.	TKI ietvarā „kompetence” ir definēta kā zināšanu un prasmju izmantošana darba un/vai mācību jomā, ņemoties atbildību un/vai demonstrējot autonomiju, apņēmību un mācīšanās prasību izpildi.

1.-8. līmeņa apraksti⁷⁹

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
1. līmenis	Ir pamatzināšanas, lai veiktu vienkāršas darbības saskaņā ar dotajiem norādījumiem pazīstamā mācību vai darba vidē.	Veic ikdienas darbības saskaņā ar norādījumiem, izmantojot pamatzināšanas pazīstamās mācību vai darba vidēs.	Uzņemas ierobežotu atbildību par ikdienas darbībām kāda vadībā un pārraudzībā.
2. līmenis	Ir pamata teorētiskās un praktiskās zināšanas, kas saistītas ar standarta rīkiem, instrumentiem un metodēm, kas nepieciešamas, lai veiktu ar darba vai mācību jomu saistītas skaidri definētas darbības.	Izmanto zināšanas, kas nepieciešamas, lai veiktu ar darba vai mācību jomu saistītas definētas darbības un izstrādātu prognozēto problēmu risinājumus.	Uzņemas atbildību par skaidri definētu darbību veikšanu kāda vadībā un/vai pārraudzībā, kā arī kāda vadībā nosaka mācīšanās mērķus.

⁷⁹ TKI līmeņu deskriptoru projekts, 2012. gada oktobrī.

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
3.līmenis	Ir teorētiskās un praktiskās zināšanas, kas nepieciešamas, lai veiktu ar darba vai mācību jomu saistītas nesarežģītas darbības dažādās vidēs.	Interpretē datus, novērtē rezultātus, izvēlas atbilstošus standarta uzdevumus un metodes un tās sistemātiski piemēro, nodrošina risinājumus neprognozētām problēmām, kas saistītas ar darba vai mācību jomas nesarežģītām darbībām.	Uzņemmas atbildību par nesarežģītu darbību veikšanu kāda ierobežotā vadībā un/vai pārraudzībā; nosaka mācīšanās vajadzības un mērķus kāda vadībā, ja vadība ir nepieciešama.
4.līmenis	Ir teorētiskās un praktiskās zināšanas, kas nepieciešamas sarežģītu darbību veikšanai dažādās ar darba vai mācību jomu saistītās vidēs.	Analizē datus, interpretē rezultātus, izvēlas atbilstošus uzdevumus un metodes un tās sistemātiski pielieto, nodrošina risinājumus unikālām un/vai neprognozētām ar darba vai mācību jomu saistītām problēmām; nepieciešamības gadījumā pārnes zināšanas un prasmes citiem.	Uzņemmas atbildību par sarežģītu darbību veikšanu standarta vidē; uzņemmas pārraudzību un pārbaudes veikšanu par citu veiktām darbībām, par kurām pats atbild; nodrošina mācību vajadzības un nosaka tālākos mācīšanās mērķus.
5.līmenis	Ir teorētiskās un praktiskās zināšanas, kas nepieciešamas darba vai mācību jomas ekspertīzei.	Analizē datus, kas attiecas uz darba vai mācību jomas sarežģītām un savstarpēji saistītām darbībām, novērtē rezultātus, izmantojot jautājošu pieeju, izdara secinājumus, definē atbilstošos uzdevumus un metodes un tās pielieto vai liek sistemātiski pielietot; izstrādā pierādījumus balstītus risinājumus pirmo reizi sastaptām unikālām/un vai neprognozētām problēmām; nodod zināšanas un prasmes citiem.	Uzņemmas ierobežotu atbildību par sarežģītu darbību veikšanu vidēs, kurās notiek neprognozētas pārmaiņas; uzņemmas pārraudzīt un pārbaudīt citu darbības, par kurām pats atbild; nodrošina mācību vajadzības atbilstoši mācīšanās mērķiem, vada cilvēkus, par kuriem atbild, saistībā ar viņu mācīšanās vajadzību noteikšanu un darba izpildes attīstību.
6.līmenis	Ir augstākā līmeņa teorētiskās un praktiskās zināšanas, kas nepieciešamas darba vai mācību jomas ekspertīzei.	No holistiska viedokļa analizē ar darba vai mācību jomas darbībām saistītas pieejas, metodes un uzdevumus, kritiski novērtē rezultātus, iesaka pētījumus un pierādījumus balstītus uzlabojumus; prognozē iespējamās problēmas jaunā praksē un iesaka preventīvu darbību; informē citus par uzlabojumiem un izstrādātajiem risinājumiem.	Uzņemmas atbildību kā indivīds un kā komandas loceklis, veicot sarežģītas darbības vidēs, kurās notiek neprognozējamās pārmaiņas; daļēji patstāvīgi vada augsta līmeņa uzdevumus un projektus; plāno un vada citu projektos balstīto attīstību, par ko atbild; plāno un vada darbības savu un pakļautībā esošo snieguma uzlabošanai atbilstoši mācīšanās mērķiem.

	Zināšanas	Prasmes	Kompetence
7.līmenis	Ir augsta līmeņa teorētiskās un praktiskās zināšanas, kas nodrošina pamatu oriģinālu ideju attīstīšanai darba vai mācību jomā; izprot ar šo jomu saistītas starpdisciplināras mijiedarbības.	Interpretē darba vai mācību jomā iegūtās zināšanas, integrējot tās ar citu nozaru zināšanām, formulējot jaunas zināšanas, metodes un pieejas; risina sarežģītas, neprognozētas savas jomas problēmas, izmantojot pētniecības metodes; Pārnes citiem jaunizveidotās zināšanas, metodes, pieejas un piedāvātos risinājumus.	Uzņem atbildību kā indivīds un kā komandas loceklis par sarežģītu darbību veikšanu vidēs, kurās ir neprognozējamas un sarežģītas pārmaiņas, apstākļos, kas prasa jaunas stratēģiskas pieejas; patstāvīgi izpilda augsta līmeņa uzdevumu vai projektu; Vada mācības savā jomā, novērtē personu un grupu, par kurām atbild, stratēģisko sniegumu un vada pilnveides darbības.
8.līmenis	Ir augsta līmeņa zināšanas par oriģinālu uzskatu, pieeju, plānu, metožu un paņēmieni attīstīšanu savā darba vai mācību jomā; saista tās ar dažādām nozarēm.	Attīsta inovatīvus uzskatus, metodes, pieeju, plānus un/vai pielietojumu darba vai mācību jomā un pielāgo jau citās jomās atzītus uzskatus, metodes, pieejas, plānus un/vai pielietojumu; veic pētījumus par, saprot, plāno un pielieto oriģinālu tematu; risina problēmas, kas parādās attiecīgajā jomā, izmantojot citu nozaru pieejas un metodes, pārnes citiem pētniecības un piemērošanas rezultātus.	Uzņem atbildību kā indivīds un komandas loceklis vai uzņem vadošu lomu par tēmām, kas prasa inovācijas un radošumu; patstāvīgi pilda augsta līmeņa oriģinālus uzdevumus un projektus; veicina tālākizglītību ar darbībām savā jomā un ārpus tās, dod savu ieguldījumu sabiedrības ilgtspējīgā attīstībā.

Apvienotā Karaliste Anglija, Ziemeļīrija un Velsa

Kvalifikāciju un kredītpunktu ietvarstruktūra (KKI): galvenie elementi

Kopsavilkums	Zināšanas un izpratne	Pielietošana un darbība	Autonomija un atbildība
--------------	-----------------------	-------------------------	-------------------------

1.-8. līmeņa apraksti⁸⁰

	Kopsavilkums	Zināšanas un izpratne	Pielietošana un darbība	Autonomija un atbildība
Iestāšanās līmenis	1. iestāšanās līmenī atzīta nepārtraukta attīstība, kas sniedzas no viselementārākajiem sasniegumiem līdz prasmju, zināšanu vai izpratnes, kas saistīta ar tiešo apkārtni, lietošanas uzsākšanai.			
	2. iestāšanās līmeņa sasniegšana atspoguļo spēju izmantot prasmes, zināšanas un izpratni, lai veiktu vienkāršus, pazīstamus uzdevumus un darbības kāda vadībā.	- Izmanto zināšanas vai izpratni, lai veiktu vienkāršas, pazīstamas darbības. - Zina vienkāršu darbību veikšanai nepieciešamos soļus.	- Veic vienkāršus, pazīstamus uzdevumus un darbības. - Ievēro norādījumus vai izmanto izmēģinātus soļus, lai paveiktu uzdevumus un darbības.	- Kāda atbilstošā vadībā sāk uzņemties zināmu atbildību par vienkāršu darbību rezultātiem. - Aktīvi iesaistās vienkāršās un pazīstamās darbībās.
	3. iestāšanās līmeņa sasniegšana atspoguļo spēju izmantot prasmes, zināšanas un izpratni, lai veiktu strukturētus uzdevumus un darbības pazīstamā kontekstā, nepieciešamības gadījumā kāda atbilstošā vadībā.	- Izmanto zināšanas vai izpratni, lai veiktu strukturētus uzdevumus un darbības pazīstamā kontekstā. - Zina un saprot nepieciešamos soļus, lai izpildītu strukturētus uzdevumus un aktivitātes pazīstamā kontekstā.	- Veic strukturētus uzdevumus un darbības pazīstamā kontekstā. - Apzinās savas un citu darbības sekas.	- Kāda atbilstošā vadībā uzņemas atbildību par vienkāršu darbību rezultātiem. - Aktīvi iesaistās darbībās pazīstamā kontekstā.

⁸⁰ Ofqual (2008). Regulatory arrangements for qualifications and credit framework (QCF). Coventry: Office of the Qualifications and Examinations Regulator. http://www.ofqual.gov.uk/files/Regulatory_arrangements_QCF_August08.pdf [skatīts 8.5.2012]. KKI kopēji regulē Anglijas regulējošā iestāde Ofqual, Velsas DCELLS un Ziemeļīrijas CCEA.

	Kopsavilkums	Zināšanas un izpratne	Pielietošana un darbība	Autonomija un atbildība
1.līmenis	Pirmā līmeņa sasniegšana atspoguļo spēju izmantot attiecīgās zināšanas, prasmes un procedūras ikdienas uzdevumu veikšanai. Tā ietver atbildību par uzdevumu un procedūru izpildi saskaņā ar norādījumiem vai kāda vadību.	- Izmanto faktu, procedūru un ideju zināšanas, lai veiktu skaidri definētus, ikdienas uzdevumus. - Apzinās attiecīgajai mācību vai darba jomai atbilstošo informāciju.	- Veic skaidri definētus, ikdienas uzdevumus. - Izvēlas un izmanto atbilstošo informāciju. - Nosaka, vai darbības bijušas efektīvas.	Uzņemas atbildību par uzdevumu un procedūru izpildi saskaņā ar norādījumiem vai kāda vadība, atbilstoši vajadzībai.
2.līmenis	Otrā līmeņa sasniegšana atspoguļo spēju izvēlēties un izmantot atbilstošas zināšanas, idejas, prasmes un procedūras, lai veiktu skaidri definētus uzdevumus un pievērstos vienkrāšām problēmām. Tā ietver atbildības uzņemšanos par uzdevumu un procedūru izpildi, kā arī autonomijas realizēšanu un spriešanu, atbilstoši vispārējiem norādījumiem vai vadībai.	- Izmanto faktu, procedūru un ideju izpratni, lai pildītu skaidri definētus uzdevumus un pievērstos vienkrāšām problēmām. - Interpretē atbilstošo informāciju un idejas. - Apzinās, kāda veida informācija atbilst mācību vai darba jomā.	- Veic skaidri definētus, parasti ikdienas uzdevumus un pievērstos vienkrāšām problēmām. - Izvēlas un izmanto atbilstošo informāciju, lai izņemtu par darbībām. - Nosaka, cik efektīvas bijušas darbības.	- Uzņemas atbildību par darbu un procedūru izpildi. - Realizē autonomiju un spriež saskaņā ar vispārējiem norādījumiem un vadību.
3.līmenis	Trešā līmeņa sasniegšana atspoguļo spēju noteikt un izmantot atbilstošu izpratni, metodes un prasmes, lai veiktu uzdevumus un pievērstos problēmām, kas, kaut arī ir skaidri definētas, ietver zināmu sarežģītību. Tā ietver atbildības uzņemšanos par uzdevumu un procedūru uzsākšanu un izpildi, kā arī autonomijas realizēšanu un spriešanu ierobežotā mērogā. Tā arī atspoguļo izpratni par dažādiem skatījumiem un pieejām mācību vai darba jomā.	- Izmanto faktu, procesuālo un teorētisko izpratni, lai veiktu uzdevumus un pievērstos problēmām, kas, kaut arī ir skaidri definētas, tomēr var būt sarežģītas un neparastas. - Interpretē un novērtē atbilstošo informāciju un idejas. - Apzinās mācību vai darba jomas būtību. - Apzinās dažādus skatījumus un pieejas darba vai mācību jomā.	- Pievēršas problēmām, kas, kaut arī ir skaidri definētas, var būt sarežģītas un neparastas. - Nosaka, izvēlas un izmanto atbilstošas prasmes, metodes un procedūras. - Izmanto atbilstošu izpēti, lai izņemtu par darbībām. - Izvērtē metožu un darbību efektivitāti.	- Uzņemas atbildību par uzdevumu un procedūru uzsākšanu un izpildi, tostarp, atbilstošos gadījumos, atbildību par citu vadību un pārraudzību. - Realizē autonomiju un spriež ierobežotā mērogā.

	Kopsavilkums	Zināšanas un izpratne	Pielietošana un darbība	Autonomija un atbildība
4.līmenis	Ceturktā līmeņa sasniegšana atspoguļo spēju noteikt un izmantot atbilstošu izpratni, metodes un prasmes, lai risinātu problēmas, kas ir skaidri definētas, bet sarežģītas un neparastas. Tā ietver atbildību par vispārējo darbības gaitu, kā arī autonomijas realizēšanu un spriešanas spēju plašā mērogā. Tā arī atspoguļo izpratni par dažādiem skatījumiem un pieejām darba vai mācību jomā.	- Izmanto praktisku, teorētisku vai tehnisku izpratni, lai risinātu skaidri definētas, bet sarežģītas un neparastas problēmas. - Analizē, interpretē un novērtē atbilstošo informāciju un idejas. - Apzinās mācību vai darba jomas būtību un aptuveno mērogu. - Apzinās, balsoties uz informāciju, dažādos skatījumus un pieejas mācību vai darba jomā.	- Pievēršas skaidri definētām, bet sarežģītām un neparastām problēmām. - Nosaka, pielāgo un izmanto atbilstošas metodes un prasmes. - Izmanto atbilstošu izpēti, lai izņemtu par darbībām. - Izvērtē metožu, darbību un rezultātu efektivitāti.	- Uzņemas atbildību par darbības gaitu, tostarp atbilstošu atbildību par citu darbu. - Realizē autonomiju un spriešanu plašā mērogā.
5.līmenis	Piektā līmeņa sasniegšana atspoguļo spēju noteikt un izmantot atbilstošu izpratni, metodes un prasmes, lai risinātu plaši definētas, sarežģītas problēmas. Tā ietver atbildības uzņemšanos par darbības gaitas plānošanu un attīstīšanu, kā arī autonomijas realizēšanu un spriešanas spēju plašā mērogā. Tā arī atspoguļo dažādu skatījumu, pieeju un uzskatu skolu un to pamatojuma izpratni.	- Izmanto praktisku, teorētisku vai tehnoloģisku izpratni, lai rastu iespējas virzīties uz priekšu plaši definētā, sarežģītā kontekstā. - Analizē, interpretē un novērtē atbilstošo informāciju, jēdzienus un idejas. - Apzinās mācību vai darba jomas būtību un mērogu. - Izprot dažādos skatījumus, pieejas, uzskatu skolas un to pamatojumu.	- Pievēršas plaši definētām, sarežģītām problēmām. - Nosaka, pielāgo un izmanto atbilstošas metodes un prasmes. - Izmanto atbilstošus pētījumus un attīstību, lai izņemtu par darbībām. - Novērtē darbības, metodes un rezultātus.	- Uzņemas atbildību par darbības gaitas plānošanu un attīstību, tostarp, atbilstošos gadījumos, atbildību par citu darbu. - Realizē autonomiju un spriešanu plašā mērogā.

	Kopsavilkums	Zināšanas un izpratne	Pielietošana un darbība	Autonomija un atbildība
6.līmenis	Sestā līmeņa sasniegšana atspoguļo spēju uzlabot un izmantot atbilstošo izpratni, metodes un prasmes, lai pievērstos sarežģītām, ierobežoti definētām problēmām. Tā ietver atbildības uzņemšanu par darbības gaitu plānošanu un attīstību, kas var būt būtisku pārmaiņu vai attīstības pamatā, kā arī plašas autonomijas realizēšanu un spriešanas spēju. Tā atspoguļo arī dažādu skatījumu, pieeju un uzskatu skolu, kā arī to pamatā esošo teoriju izpratni.	• Uzlabo un izmanto praktisku, konceptuālu vai tehnoloģisku izpratni, lai veidotu ceļus, kā virzīties uz priekšu kontekstā, kurā mijiedarbojas daudzi faktori. • Kritiski analizē, interpretē un novērtē sarežģītu informāciju, jēdzienus un idejas. • Izprot mācību vai darba jomas kontekstus. • Apzinās mācību vai darba jomas aktuālās attīstības tendences. • Izprot dažādus skatījumus, pieejas un uzskatu skolas, kā arī to pamatā esošās teorijas.	• Pievēršas ierobežoti definētām problēmām, kurās iesaistīti daudzi savstarpējā mijiedarbībā esoši faktori. • Nosaka, izstrādā, pielāgo un izmanto atbilstošas metodes un prasmes. • Izmanto un, attiecīgos gadījumos, plāno atbilstošu pētniecību un attīstību, lai izņemtu par darbībām. • Novērtē darbības, metodes un rezultātus, kā arī to sekas.	• Uzņemas atbildību par darbības gaitu plānošanu un attīstīšanu, kas var būt būtisku pārmaiņu vai attīstības tendenču pamatā. • Uzskā un vada uzdevumus un procesus, uzņemoties atbildību, atbilstošos gadījumos, par citu darbu un lomām. • Realizē autonomiju un spriež plašā mērogā.
7.līmenis	Septītā līmeņa sasniegšana atspoguļo spēju pārformulēt un izmantot atbilstošo izpratni, metodoloģijas un pieejas, lai risinātu problemātiskas situācijas, kurās iesaistīti daudzi mijiedarbībā esoši faktori. Tā ietver atbildības uzņemšanu par darbības gaitu plānošanu un attīstību, kas ierosina būtiskas pārmaiņas vai attīstību un ir to pamatā, vienlaikus realizējot plašu autonomiju un spriežot. Tā arī atspoguļo izpratni par attiecīgiem teorētiskiem un metodoloģiskiem skatījumiem un to ietekmi uz mācību vai darba jomu.	• Pārformulē un izmanto praktisku, konceptuālu vai tehnoloģisku izpratni, lai veidotu ceļus, kā virzīties uz priekšu kontekstā, kurā ir daudzi mijiedarbībā esoši faktori. • Kritiski analizē, interpretē un novērtē sarežģītu informāciju, jēdzienus un teorijas, lai izveidotu pārveidotas koncepcijas. • Izprot mācību vai darba jomas plašāku kontekstu. • Izprot mācības vai darba jomas aktuālās attīstības tendences. • Izprot dažādus teorētiskus un metodoloģiskus skatījumus un to ietekmi uz mācību vai darba jomu.	• Izprot un risina dažādas problemātiskas situācijas, kurās iesaistīti daudzi mijiedarbībā esoši faktori. • Nosaka un izmanto atbilstošas metodoloģijas un pieejas. • Izplāno un realizē pētniecības, attīstības vai stratēģiskas darbības, lai pieņemtu lēmumus par darba vai mācību jomu vai panāktu organizatoriskas vai profesionālas pārmaiņas. • Kritiski novērtē darbības, metodes un rezultātus, kā arī to īstermiņa un ilgtermiņa sekas.	• Uzņemas atbildību par darbības gaitu plānošanu un attīstīšanu, kas ierosina būtiskas pārmaiņas vai attīstības tendences vai ir to pamatā. • Realizē plašu autonomiju un spriež. • Uzskā un vada sarežģītus uzdevumus un procesus, uzņemoties atbildību, atbilstošos gadījumos, par citu darbu un lomām.

	Kopsavilkums	Zināšanas un izpratne	Pielietošana un darbība	Autonomija un atbildība
8.līmenis	Astotā līmeņa sasniegšana atspoguļo spēju attīstīt oriģinālu izpratni un paplašināt zināšanu vai profesionālās prakses jomu. Tā atspoguļo spēju risināt problemātiskas situācijas, kurās iesaistīti daudzi sarežģīti, mijiedarbībā esoši faktori, uzskatot, izplānojot un realizējot pētniecības, attīstības vai stratēģiskas darbības. Tā ietver plašas autonomijas realizēšanu, spriešanos spēju un vadību, dalot atbildību par darba vai zināšanu jomas attīstību vai par pamatīgu profesionālu vai organizatorisku pārmaiņu radīšanu. Tā arī atspoguļo atbilstošu teorētisko un metodoloģisko skatījumu un to ietekmes uz zināšanu vai darba jomu kritisku izpratni.	- Attīsta oriģinālu praktisku, konceptuālu vai tehnoloģisku izpratni, lai radītu ceļus tālākai virzībai kontekstā, kas nav definēts, bet kuros ir daudz sarežģītu, mijiedarbībā esošu faktoru. - Kritiski analizē, interpretē un novērtē sarežģītu informāciju, jēdzienus un teorijas, lai radītu jaunas zināšanas un teorijas. - Izprot un rada jaunu izpratni par zināšanu vai darba jomas kontekstiem. - Paplašina zināšanu vai darba jomu, sniedzot ieguldījumu oriģinālās zināšanās un domāšanā. - Ir kritiska izpratne par dažādiem teorētiskiem un metodoloģiskiem skatījumiem un to ietekmi uz zināšanu vai darba jomu.	- Izprot un risina problemātiskas situācijas, kas ietver daudzus sarežģītus, mijiedarbībā esošus faktorus. - Formulē un izmanto atbilstošas metodoloģijas un pieejas. - Uzsāk, izplāno un realizē pētniecības, attīstības un stratēģiskas darbības, kas paplašina darba vai zināšanu jomu vai rada ievērojamas organizatoriskas vai profesionālas pārmaiņas. - Kritiski novērtē darbības, metodes un rezultātus, kā arī to īstenošana un ilgtermiņa ietekmi uz darba vai zināšanu jomu un tās plašāko kontekstu.	- Uzņemas atbildību par rīcības gaitu plānošanu un attīstīšanu, kam ir būtiska ietekme uz darba vai zināšanu jomu vai kas rada ievērojamas organizatoriskas vai profesionālas pārmaiņas. - Realizē plašu autonomiju, spriež, vada kā vadošs praktiķis vai zinātnieks, daļa atbildību par darba vai zināšanu jomas attīstību un pamatīgām organizatoriskām vai profesionālām pārmaiņām. - Uzņemas atbildību par profesionālās prakses attīstīšanu.

Skotija

Galvenās iezīmes, kas izmantotas SKKI līmeņu aprakstu definēšanā Skotijā

- Zināšanas un izpratne.
- Prakse: zināšanu pielietošana un izpratne.
- Vispārīgās kognitīvās prasmes.
- Komunikācijas, IT un matemātiskās prasmes.
- Autonomija, atbildība un sadarbība ar citiem.

1.-12. līmeņa apraksti⁸¹

1.līmenis	
Zināšanas un izpratne	SKKI 1.līmenī atzīta mācīšanās attīstība un sekmes, kas ir diapazonā no līdzdalības empīriskās situācijās līdz pamata uzdevumu veikšanai, ar dažādu atbalsta līmeni.
Prakse: zināšanu pielietošana un izpratne	SKKI 1.līmenī atzīta mācīšanās attīstība un sekmes, kas ir diapazonā no līdzdalības empīriskās situācijās līdz pamata uzdevumu veikšanai, ar dažādu atbalsta līmeni.
Vispārīgās kognitīvās prasmes	SKKI 1.līmenī atzīta mācīšanās attīstība un sekmes, kas ir diapazonā no līdzdalības empīriskās situācijās līdz pamata uzdevumu veikšanai, ar dažādu atbalsta līmeni.
Komunikācijas, IT un matemātiskās prasmes	SKKI 1.līmenī atzīta mācīšanās attīstība un sekmes, kas ir diapazonā no līdzdalības empīriskās situācijās līdz pamata uzdevumu veikšanai, ar dažādu atbalsta līmeni.
Autonomija, atbildība un sadarbība ar citiem	SKKI 1.līmenī atzīta mācīšanās attīstība un sekmes, kas ir diapazonā no līdzdalības empīriskās situācijās līdz pamata uzdevumu veikšanai, ar dažādu atbalsta līmeni.
2.līmenis	
Zināšanas un izpratne	Demonstrē un/vai strādā ar: • Pamatzināšanām; • Vienkāršiem faktiem un idejām.
Prakse: zināšanu pielietošana un izpratne	• Bez pamudinājuma attiecina zināšanas uz dažiem vienkāršiem, ikdienas kontekstiem. • Izmanto ļoti nedaudzas vienkāršas prasmes. • Veic dažus pazīstamus uzdevumus kāda vadībā. • Izmanto pamata darba rīkus un materiālus kāda pārraudzībā.
Vispārīgās kognitīvās prasmes	• Izmanto izmēģinātus problēmu risināšanas posmus. • Darbojas personiskos un/vai ikdienas kontekstos. • Pamudināts, zināmā mērā ņem vērā noskaidrotās darbības sekas.
Komunikācijas, IT un matemātiskās prasmes	Izmantojot palīdzību, lieto vienkāršas prasmes, piemēram: • Veido ierobežota diapazona ļoti vienkāršu rakstisku un mutisku komunikāciju un reaģē uz to pazīstamā/ikdienas kontekstā; • Veic ierobežota veida vienkāršus uzdevumus, lai apstrādātu informāciju un tai piekļūtu;

⁸¹ Scottish credit and qualifications framework. SCQF level descriptors (2012). <http://www.scqf.org.uk/content/files/SCQF%20Revised%20Level%20Descriptors%20-%20Aug%202012%20-%20FINAL%20-%20web%20version.pdf> [skatīts 21.5.2013].

	Izmanto ierobežotu, vienkāršu skaitlisku un grafisku datu kopumu pazīstamā un ikdienas kontekstā.
Autonomija, atbildība un sadarbība ar citiem	- Strādā vienatnē vai kopā ar citiem, veicot vienkāršus, ikdienas, pazīstamus uzdevumus, atbilstoši norādījumiem pārraudzībā. - Atbilstoši dotajiem kritērijiem nosaka dažas darba stiprās un vājās puses.
3.līmenis	
Zināšanas un izpratne	Demonstrē un/vai strādā ar: - Pamatzināšanām; - Kāda priekšmeta, disciplīnas, sektora vai ar to saistītiem vienkāršiem faktiem un idejām.
Prakse: zināšanu pielietošana un izpratne	- Pēc zināma pamudinājuma attiecina zināšanas uz personiskiem un/vai ikdienas kontekstiem. - Izmanto dažas pamata, ikdienas prasmes pazīstamu un ikdienas uzdevumu veikšanai. - Izpilda iepriekš izplānotus uzdevumus. - Kāda vadībā droši un efektīvi izmanto pamata darba rīkus un materiālus.
Vispārīgās kognitīvās prasmes	- Pēc zināma pamudinājuma nosaka procesu, ko izmantot situācijas vai jautājuma risināšanai. - Darbojas pazīstamā kontekstā, izmantojot dotos kritērijus. - Ņem vērā dažas noskaidrotās darbības sekas.
Komunikācijas, IT un matemātiskās prasmes	Izmanto vienkāršas prasmes, piemēram: - Veido vienkāršu rakstisku vai mutisku komunikāciju un reaģē uz to pazīstamā/ ikdienas kontekstā; - Veic vienkāršus uzdevumus, lai apstrādātu informāciju un piekļūtu tai; - Izmanto vienkāršus skaitliskus un grafiskus datus ikdienas kontekstā.
Autonomija, atbildība un sadarbība ar citiem	- Strādā vienatnē vai kopā ar citiem, veicot vienkāršus uzdevumus, biežā pārraudzībā, atbilstoši norādījumiem. - Piedalās mērķu, termiņu, utt. noteikšanā. - Piedalās pabeigtā darba izvērtēšanā un prakses un procesu uzlabošanas veidu noteikšanā. - Atbilstoši dotiem, vienkāršiem kritērijiem nosaka savas stiprās un vājās puses attiecībā uz darbu.
4.līmenis	
Zināšanas un izpratne	Demonstrē un/vai strādā ar: - Pamatzināšanām; - Dažiem priekšmeta/disciplīnas, sektora vai ar to saistītiem vienkāršiem faktiem un idejām; - Zināšanām par pamata procesiem, materiāliem un terminoloģiju.
Prakse: zināšanu pielietošana un izpratne	- Attiecina zināšanas uz personisku un/vai praktisku kontekstu. - Izmanto dažas prasmes, lai veiktu vienkāršus uzdevumus ar dažiem neparastiem elementiem. - Sagatavojas pazīstamiem un ikdienas uzdevumiem. - Kāda vadībā droši un efektīvi izmanto atbilstošos rīkus un materiālus.
Vispārīgās kognitīvās prasmes	- Kāda vadībā izmanto noteiktus procesa posmus, lai risinātu problēmu, situāciju vai jautājumu. - Darbojas vienkāršā kontekstā. - Nosaka un/vai ņem vērā darbības/bezdarbības sekas.

Komunikācijas, IT un matemātiskās prasmes	Izmanto dažas ikdienas prasmes, piemēram: • Veido vienkāršu, bet detalizētu rakstisku vai mutisku komunikāciju un reaģē uz to pazīstamā kontekstā; • Izmanto pazīstamu IKT lietojumprogrammu pamata iezīmes, lai apstrādātu un iegūtu informāciju; • Izmanto pamata skaitliskos un grafiskos datus vienkāršā un pazīstamā kontekstā.
Autonomija, atbildība un sadarbība ar citiem	• Strādā vienatnē vai kopā ar citiem veicot uzdevumus, regulārā pārraudzībā, atbilstoši norādījumiem. • Dod savu ieguldījumu mērķu, laika termiņu, utt. noteikšanā. • Dod savu ieguldījumu pabeigtā darba izvērtēšanā un bieži izsaka priekšlikumus prakses un procesu uzlabošanai. • Nosaka savas stiprās un vājās puses attiecībā uz darbu.
5.līmenis	
Zināšanas un izpratne	Demonstrē un/vai strādā ar: • Pamatzināšanām; • Priekšmeta, disciplīnas vai sektora vai ar to saistītu vienkāršu faktu, ideju, teoriju kopumu; • Pamata procesu, materiālu un terminoloģijas zināšanām un izpratni.
Prakse: zināšanu pielietošana un izpratne	• Attiecina zināšanas un idejas uz personisku un/vai praktisku kontekstu. • Izmanto ar priekšmetu, disciplīnu, sektoru saistītu prasmju kopumu, lai veiktu ikdienas un neierastus uzdevumus. • Plāno un organizē gan zināmus, gan nezināmus uzdevumus. • Izvēlas atbilstošus rīkus un materiālus un tos droši un efektīvi izmanto. • Nepieciešamības gadījumā, lai ievērotu drošu praksi, pielāgo rīkus.
Vispārīgās kognitīvās prasmes	• Izmanto procesu, lai risinātu vienkāršu problēmu, situāciju vai jautājumu. • Darbojas pazīstamā kontekstā, bet tādā, kurā ir jāņem vērā/jāizmanto citu veidu papildu informācija, daļa no tās var būt teorētiska vai hipotētiska.
Komunikācijas, IT un matemātiskās prasmes	• Izmanto ikdienas prasmju kopumu, piemēram: • Veido detalizētu rakstisku un mutisku komunikāciju un reaģē uz to pazīstamā kontekstā; • Izmanto standarta IKT lietojumprogrammas, lai iegūtu un kombinētu informāciju. • Izmanto skaitlisku un grafisku datu kopumu ikdienas kontekstā, kurā iespējami daži neierasti elementi.
Autonomija, atbildība un sadarbība ar citiem	• Strādā vienatnē un kopā ar citiem, ar minimālu pārraudzību, atbilstoši norādījumiem. • Vienojas par saviem un/vai darba komandas mērķiem un atbildību. • Dažos uzdevumos uzņemas vadošo atbildību. • Izrāda izpratni par savu un/vai citu lomām, atbildību un prasībām darba veikšanai, dod savu ieguldījumu prakses un procesu novērtēšanā un uzlabošanā.
6.līmenis	
Zināšanas un izpratne	Demonstrē un/vai strādā ar: • Priekšmetu, disciplīnu, sektoru veidojošo zināšanu apjoma izpratni; • Priekšmeta, disciplīnas sektora un ar to saistīto zināšanu, faktu, teoriju, ideju, īpašību, materiālu, terminoloģijas, prakses un paņēmieni kopumu;

	• Attiecina priekšmetu, disciplīnu, sektoru uz virkni praktisku un/vai ierastu pielietojumu.
Prakse: zināšanu pielietošana un izpratne	Pielieto zināšanas, prasmes un izpratni: • Zināmā, praktiskā kontekstā; • Izmantojot dažas ar priekšmetu, disciplīnu vai sektoru saistītas pamata, ikdienas prakses, paņēmienus un/vai materiālus; • Izmantojot tos ikdienas kontekstā, kurā iespējami neierasti elementi; • Plānojot, kā tiks izmatotas prasmes situāciju un/vai problēmu risināšanai, nepieciešamības gadījumā tās pielāgojot.
Vispārīgās kognitīvās prasmes	• Iegūst, organizē un izmanto faktu, teorētisku un/vai hipotētisku informāciju problēmu risināšanai. • Izdara vispārinājumus un prognozes. • Izdara secinājumus un izsaka ierosinājumus.
Komunikācijas, IT un matemātiskās prasmes	• Izmanto plašu prasmju kopumu, piemēram: • Veido detalizētu un salīdzinoši sarežģītu rakstisku un mutisku komunikāciju un reaģē uz to gan pazīstamā, gan nepazīstamā kontekstā; • Izvēlas un izmanto standarta IKT lietojumprogrammas, lai apstrādātu, iegūtu un kombinētu informāciju; • Izmanto plašu skaitlisko un grafisko datu kopumu ikdienas kontekstā, kurā iespējami neierasti elementi.
Autonomija, atbildība un sadarbība ar citiem	• Uzņemas atbildību par virkni darbību veikšanu, kad ir skaidrs vispārējs mērķis, bez norādījumiem un uzraudzības. • Realizē zināmu atbildību par citu darbu un vada izveidotas komandas, veicot ikdienas darbu noteiktā un pārraudzītā struktūrā. • Vada ierobežotus resursus noteiktās un pārraudzītās darba jomās. • Ņem vērā ar veikto uzdevumu saistītās lomas un atbildību, kā arī uzņemas būtisku lomu, novērtējot darbu un uzlabojot praksi un procesus.
7.līmenis	
Zināšanas un izpratne	Demonstrē un/vai strādā ar • Priekšmetu/disciplīnu/sektoru veidojošo zināšanu kopuma izpratni; • Zināšanām, kas ietvertas priekšmeta/disciplīnas/sektora galvenajās teorijās, jēdzienos un principos; • Zināšanu un izpratnes dinamiskās būtības apzināšanos; • Izpratni par atšķirībām starp pierādījumiem un/vai pētniecībā un citos avotos balstītiem pierādījumiem un šīs atšķirības nozīmību.
Prakse: zināšanu pielietošana un izpratne	Pielieto zināšanas, prasmes un izpratni: • Praktiskā kontekstā; • Izmantojot dažas ar priekšmetu/disciplīnu/sektoru saistītas pamata un ikdienas profesionālās prasmes, paņēmienus, praksi un/vai materiālus; • Praktizē tās gan ikdienas, gan neierastā kontekstā.
Vispārīgās kognitīvās prasmes	• Prezentē un novērtē priekšmeta/disciplīnas/sektora ikdienas argumentus, informāciju un idejas; • Izmanto pieeju kopumu, lai risinātu definētas un/vai ikdienas problēmas un jautājumus pazīstamā kontekstā.
Komunikācijas, IT un matemātiskās prasmes	Izmanto ar priekšmetu/disciplīnu/sektoru saistītu plašu ikdienas prasmju kopumu, kā arī dažas augsti attīstītas prasmes, piemēram: • Pasniedz idejas labi strukturētā un loģiskā formā; • Efektīvi izmanto komunikācijas formu kopumu gan pazīstamā, gan nepazīstamā kontekstā;

	- Izvēlas un izmanto standarta IKT lietojumprogrammas, lai apstrādātu un iegūtu daudzveidīgu informāciju un datus; - Izmanto skaitlisko un grafisko prasmju kopumu, tās kombinējot;
Autonomija, atbildība un sadarbība ar citiem	- Realizē zināmu iniciatīvu un patstāvību, profesionālā līmenī, veicot noteiktas darbības praksē vai priekšmetā/disciplīnā/sectorā. - Pieņem pārraudzību mazāk pazīstamās darba jomās. - Realizē zināmu vadības vai uzraudzības atbildību par citu darbu noteiktā un pārraudzītā struktūrā. - Vada ierobežotus resursus noteiktās darba jomās. - Uzņemas vadību, realizējot pieņemtos plānus pazīstamā vai definētā kontekstā. - Veicot un vērtējot uzdevumus, ņem vērā savu un citu lomas un atbildības. - Kāda vadībā strādā kopā ar citiem, lai iegūtu izpratni par aktuālo profesionālo praksi.
8.līmenis	
Zināšanas un izpratne	Demonstrē un/vai strādā ar - Zināšanām par priekšmeta/disciplīnas/sektora mērogu, raksturīgajām iezīmēm un galvenajām jomām; - Specializētām zināšanām dažās jomās; - Noteikta pamata teoriju, jēdzienu principu un terminoloģijas kopumu vērtējošu izpratni. - Dažu aktuālu jautājumu un specialitāšu apzināšanos un izpratni; - Pētījumu un ekvivalentu zinātnisku/akadēmisku procesu apzināšanos un izpratni.
Prakse: zināšanu pielietošana un izpratne	- Pielieto zināšanas, prasmes un izpratni: - Lietojot ar priekšmetu/disciplīnu/sektoru saistītu profesionālu prasmju, paņēmienu, prakses un/vai materiālu kopumu, starp kuriem dažādi ir augsta līmeņa un/vai sarežģīti; - Veicot ikdienas noskaidrošanas, attīstīšanas vai pētišanas darbības; - Pielāgojot ikdienas praksi atbilstoši pieņemtajiem standartiem.
Vispārīgās kognitīvās prasmes	- Veic priekšmetā/disciplīnā/sectorā plaši izprastu ideju, jēdzienu, informācijas un jautājumu kritisku analīzi, novērtējumu un/vai sintēzi. - Izmanto plašu pieeju kopumu, lai formulētu un kritiski novērtētu pierādījumos balstītus risinājumus/reakcijas uz definētām un/vai ikdienas problēmām un jautājumiem.
Komunikācijas, IT un matemātiskās prasmes	- Izmanto ar priekšmetu/disciplīnu/sektoru saistītu plašu ikdienas prasmju kopumu un dažas augsti attīstītas un specializētas prasmes, piemēram: - Pasniedz sarežģītu informāciju dažādām auditorijām un ar dažādiem mērķiem; - Izmanto standarta IKT lietojumprogrammas datu apstrādei un ieguvei; - Izmanto un novērtē skaitliskos un grafiskos datus, lai mērītu progresu un sasniegtu mērķus/uzdevumus.
Autonomija, atbildība un sadarbība ar citiem	- Realizē iniciatīvu un patstāvību profesionālā līmenī veicot atsevišķas darbības praksē vai priekšmetā/disciplīnā/sectorā. - Realizē vadības atbildību par citu darbu noteiktā un pārraudzītā struktūrā. - Vada resursus noteiktās darba jomās. - Uzņemas vadību plānošanā pazīstamā vai definētā kontekstā. - Praksē parāda to, ka apzinās savu un citu lomas un atbildību, kā arī ieguldījumu uzdevumu izpildē un novērtējumā.

	• Kāda vadībā strādā, lai iegūtu izpratni par aktuālo profesionālo praksi. • Kāda vadībā risina ētiskos un profesionālos jautājumus saskaņā ar aktuālajiem profesionālajiem un/vai ētikas kodeksiem un praksi.
9.līmenis	
Zināšanas un izpratne	Demonstrē un/vai strādā ar: • Izpratni par priekšmeta/disciplīnas/sektora mērogu un raksturīgajām iezīmēm un integrētām zināšanām par tās galvenajām jomām un robežām; • Kritisku izpratni par priekšmeta/disciplīnas/sektora principiem, galvenajām teorijām, jēdzieniem un terminoloģiju. • Zināšanas par vienu vai vairākām specialitātēm, kurās vērojama augstākā līmeņa attīstība.
Prakse: zināšanu pielietošana un izpratne	• Zināšanu, prasmju un izpratnes pielietošana: • Izmantojot ar priekšmetu/disciplīnu/sektoru saistītu plašu galveno profesionālo prasmju, paņēmieni, prakses un/vai materiālu kopumu; • Izmantojot dažas specializētas un/vai augsti attīstītas prasmes, paņēmienus, praksi un/vai materiālus. • Praktizējot ikdienas izpēti un/vai pētījumu metodes; • Praktizējot dažādos profesionāla līmeņa kontekstos, kas ietver zināmu neprognozējamību.
Vispārīgās kognitīvās prasmes	• Veic priekšmeta/disciplīnas/sektora ideju, jēdzienu, informācijas un ideju kritisku analīzi, novērtējumu un/vai sintēzi; • Nosaka un analizē ikdienas profesionālas problēmas un jautājumus. • Izdarot spriedumus, izmanto dažādus avotus.
Komunikācijas, IT un matemātiskās prasmes	Izmanto plašu ikdienas prasmju kopumu un dažas augsti attīstītas un specializētas prasmes, lai atbalstītu priekšmeta/disciplīnas/sektora izveidoto praksi, piemēram: • Formāli un neformāli prezentē un pasniedz informāciju par priekšmeta/disciplīnas/sektora standarta/galvenajiem tematiem dažādām auditorijām; • Izmanto IKT lietojumprogrammu kopumu darba atbalstam un paplašināšanai; • Interpretē, izmanto un novērtē skaitliskos un grafiskos datus, lai noteiktu un sasniegtu mērķus/uzdevumus.
Autonomija, atbildība un sadarbība ar citiem	• Dažās darbībās praksē vai priekšmetā/disciplīnā/sektorā realizē ar profesionāla līmeņa autonomiju un iniciatīvu. • Realizē vadības atbildību par citu darbu un dažādiem resursiem. • Praksē demonstrē savas un citu lomu un atbildības izpratni. • Kāda vadībā strādā ar speciālistiem praktiķiem. • Nepieciešamības gadījumā meklējot vadību, risina ētiskus un profesionālus jautājumus atbilstoši aktuālajiem profesionālajiem un/vai ētikas kodeksiem un praksei.
10.līmenis	
Zināšanas un izpratne	Demonstrē un/vai strādā ar: • Zināšanām, kas aptver un integrē lielāko daļu priekšmeta/disciplīnas/sektora galveno jomu, iezīmju, robežas, terminoloģiju un pieņemto normu; • Galveno teoriju, jēdzienu un principu kritisku izpratni; • Detalizētas zināšanas un izpratni par vienu vai vairākām specialitātēm, kurās vērojama augstākā līmeņa attīstība vai kuras ir priekšmeta/disciplīnas/sektora avangardā; • Zināšanas un izpratni par to, kādā veidā tiek attīstīts priekšmets/disciplīna/sektors, tostarp par plašu izveidoto izpēti un pētījumu paņēmieni kopumu.

Prakse: zināšanu pielietošana un izpratne	Zināšanu, prasmju un izpratnes pielietošana: • Izmantojot ar priekšmetu/disciplīnu/sektoru saistītu plašu galveno profesionālo prasmju, paņēmienu, prakses un/vai materiālu kopumu; • Izmantojot dažas specializētas un/vai augsti attīstītas prasmes, paņēmienus, praksi un/vai materiālus, vai tādus, kas ir priekšmeta/disciplīnas/sektora avangardā; • Veicot definētu pētniecības/attīstības vai izpētes projektu un nosakot un ieviešot būtiskos rezultātus; • Praktizējot dažādos profesionāla līmeņa kontekstos, kas ietver zināmu neprognozējamību un/vai specializāciju.
Vispārīgās kognitīvās prasmes	• Kritiski nosaka, definē, izvērtē un analizē sarežģītas/profesionālas problēmas un jautājumus. • Piedāvā profesionālu ieskatu problēmās un jautājumos, to interpretāciju un risinājumus. • Demonstrē zināmu originalitāti un radošumu, strādājot ar profesionāliem jautājumiem. • Kritiski izvērtē un konsolidē priekšmeta/disciplīnas/sektora zināšanas, prasmes, praksi un uzskatus. • Izdara spriedumus, ja dati/informācija ir ierobežota vai nāk no dažādiem avotiem.
Komunikācijas, IT un matemātiskās prasmes	• Izmanto plašu ikdienas prasmju kopumu un dažas augsti attīstītas un specializētas prasmes, lai atbalstītu priekšmeta/disciplīnas/sektora izveidoto praksi, piemēram: • Formāli un neformāli prezentē un pasniedz informāciju par specializētiem tematiem ziņošām auditorijām; • Profesionālā līmenī komunicē ar kolēģiem, vecākiem kolēģiem un speciālistiem; • Izmanto IKT lietojumprogrammu kopumu darba atbalstam un paplašināšanai šajā līmenī, pielāgot to īpašības šīm mērķim; • Interpretē, izmanto un novērtē skaitliskos un grafiskos datus, lai noteiktu un sasniegtu mērķus/uzdevumus.
Autonomija, atbildība un sadarbība ar citiem	• Realizē autonomiju un iniciatīvu profesionālās/ekvivalentās darbībās. • Realizē ievērojamu vadības atbildību par citu darbu un dažādiem resursiem. • Praksē demonstrē savas un citu lomu un atbildības izpratni. • Kāda vadībā strādā koleģiālās attiecībās ar speciālistiem praktiķiem. • Strādā kopā ar citiem, lai ieviestu pārmaiņas, attīstību un/vai jaunu domāšanu. • Risina ētiskus un profesionālus jautājumus atbilstoši aktuālajiem profesionālajiem un/vai ētikas kodeksiem un praksei. • Apzinās šo kodeksu robežas un nepieciešamības gadījumā meklē vadību.
11.līmenis	
Zināšanas un izpratne	Demonstrē un/vai strādā ar: • Zināšanām, kas aptver un integrē lielāko daļu, ja ne visas, priekšmeta/disciplīnas/sektora galvenās jomas, iezīmes, robežas, terminoloģiju un pieņemtās normas; • Galveno teoriju, jēdzienu un principu kritisku izpratni; • Dažādu specializētu teoriju, jēdzienu un principu kritisku izpratni; • Plašas, detalizētas un kritiskas zināšanas un izpratni par vienu vai vairākām specialitātēm, kurās lielu daļu nosaka jomas avangarda attīstības tendences.

	Kritiska priekšmeta/disciplīnas/sekтора un vienas vai vairāku specialitāšu aktuālo jautājumu izpratne.
Prakse: zināšanu pielietošana un izpratne	Pielieto zināšanas, prasmes un izpratni: - Izmantojot ar priekšmetu/disciplīnu/sectoru saistītu nozīmīgu galveno profesionālo prasmju, paņēmieni, prakses un/vai materiālu kopumu; - Izmantojot specializētu un/vai augsti attīstītu prasmju, paņēmieni, prakses un/vai materiālu kopumu, vai tādu, ko ietekmē attīstības tendences jomas avangardā. - Pielietojot plašu standarta un specializētu pētniecības un/vai ekvivalentu instrumentu un izpētes paņēmieni kopumu; - Plānojot un realizējot nozīmīgu pētniecības, izpētes vai attīstības projektu; - Demonstrējot oriģinalitāti un/vai radošumu, tostarp praksē; - Praktizējot plašā un bieži neprognozējamā, daudzveidīgā profesionāla līmeņa kontekstā.
Vispārīgās kognitīvās prasmes	- Piemēro kritisku analīzi, novērtējumu un sintēzi avangarda jomas jautājumiem vai jautājumiem, kurus ietekmē attīstības tendences priekšmeta/disciplīnas/sekтора avangardā. - Nosaka, izprot un definē jaunas un abstraktas problēmas un jautājumus. - Attīsta oriģinālas un radošas atbildes uz problēmām un jautājumiem. - Kritiski izvērtē, konsolidē un paplašina priekšmeta/disciplīnas/sekтора zināšanas, prasmes, praksi un domāšanu. - Risina sarežģītus jautājumus un izdara uz informāciju balstītus spriedumus situācijās, kad nav pieejami pilnīgi vai konsekventi dati/informācija.
Komunikācijas, IT un matemātiskās prasmes	Izmanto plašu ikdienas prasmju kopumu un virkni augsti attīstītu un specializētu prasmju atbilstoši priekšmetam/disciplīnai/sectoram, piemēram, lai: - Komunicētu, izmantojot atbilstošas metodes ar dažādām auditorijām ar dažādiem zināšanu/erudīcijas līmeņiem; - Komunicētu ar kolēģiem, vecākiem kolēģiem un speciālistiem; - Kritiski novērtētu plašu skaitlisko un grafisko datu kopumu.
Autonomija, atbildība un sadarbība ar citiem	- Realizē autonomiju un iniciatīvu profesionālās un ekvivalentās darbībās. - Uzņemas atbildību par savu darbu un ievērojamu atbildību par citu darbu. - Uzņemas ievērojamu atbildību par dažādiem resursiem. - Strādā koleģiālās attiecībās ar speciālistiem praktiķiem. - Demonstrē vadību un/vai iniciatīvu un dod redzamu ieguldījumu pārmaiņās, attīstībā un/vai jaunā domāšanā. - Praksē izmanto kritiskas pārdomas par savu un citu lomām un atbildību. - Risina sarežģītus ētiskus un profesionālus jautājumus un izdara uz informāciju balstītus spriedumus par jautājumiem, kurus neapskata aktuālie profesionālie un/vai ētikas kodeksi un prakse.
12.līmenis	
Zināšanas un izpratne	Demonstrē un/vai strādā ar: Kritisku pārskatu par priekšmetu/disciplīnu/sectoru, tostarp galveno teoriju, jēdzienu un principu kritisku izpratni;

	• Kritiskas, detalizētas un bieži vien vadošas zināšanas un izpratni vienas vai vairāku specialitāšu avangardā; • Zināšanas un izpratni, kas radītas personiskos pētījumos vai ekvivalentā darbā un kas ir nozīmīgs ieguldījums priekšmeta/disciplīnas/sektora attīstībā.
Prakse: zināšanu pielietošana un izpratne	Pielieto zināšanas, prasmes un izpratni: • Izmantojot ar priekšmetu/disciplīnu/sektoru saistītu nozīmīgu galveno profesionālo prasmju, paņēmieni, prakses un/vai materiālu kopumu; • Izmantojot un paplašinot specializētu un/vai augsti attīstītu prasmju, paņēmieni, prakses un/vai materiālu kopumu, kas ir vienas vai vairāku specialitāšu avangardā; • Pielietojot plašu standarta un specializētu pētniecības un/vai ekvivalentu instrumentu un izpētes paņēmieni kopumu; • Plānojot un realizējot nozīmīgus pētniecības, izpētes vai attīstības projektus, lai risinātu jaunas problēmas un jautājumus; • Demonstrējot oriģinalitāti un radošumu jaunu zināšanu, izpratnes un prakses attīstīšanā un pielietošanā; • Praktizējot jaunu problēmu un apstākļu kontekstā.
Vispārīgās kognitīvās prasmes	• Piemēro pastāvīgu un integrētu pieeju jaunu un sarežģītu ideju, informācijas un jautājumu kritiskai analīzei, novērtējumam un sintēzei. • Nosaka, izprot un piedāvā oriģinālu un radošu ieskatu jaunās, sarežģītās un abstraktās idejās, informācijā un jautājumos. • Risina sarežģītus un/vai jaunus jautājumus un izdara uz informāciju balstītus spriedumus, nepastāvot pilnīgiem vai konsekventiem datiem/informācijai.
Komunikācijas, IT un matemātiskās prasmes	Izmanto plašu ikdienas prasmju kopumu un nozīmīgu skaitu augsti attīstītu un specializētu prasmju atbilstoši priekšmetam/disciplīnai/sektoram, lai, piemēram: • Komunicētu atbilstošā līmenī ar dažādām auditorijām un pielāgotu komunikāciju kontekstam un mērķim; • Komunicētu atbilstoši publicēta akadēmiska darba un/vai kritiska dialoga un izvērtējuma standartiem ar kolēģiem un citu specialitāšu/sektoru kolēģiem; • Izmanto virkni IKT lietojumprogrammu, lai atbalstītu un paplašinātu darbu šajā līmenī, un precizē programmatūras prasības darba paplašināšanai.
Autonomija, atbildība un sadarbība ar citiem	• Demonstrē ievērojamu autoritāti un realizē augstu autonomijas un iniciatīvas līmeni profesionālās un ekvivalentās darbībās. • Uzņemas pilnu atbildību par savu darbu un/vai ievērojamu atbildību par citu darbu. • Uzņemas ievērojamu atbildību par dažādiem resursiem. • Demonstrē vadību un/vai oriģinalitāti, risinot un atrisinot problēmas un jautājumus. • Praksē balstās uz refleksiju, paškritiku un pētījumiem/pierādījumiem. • Risina sarežģītus ētiskus un profesionālus jautājumus un izdara uz informāciju balstītus spriedumus par jauniem un topošiem jautājumiem, kurus neapskata aktuālie profesionālie un/vai ētikas kodeksi un prakse.

BIOGRĀFIJA

Arbeitskreis DQR (2011). The German qualifications framework for lifelong learning adopted by the 'German qualifications framework working group' (AK DQR), 22 March 2011. <http://www.deutscherqualifikationsrahmen.de/de?t=/documentManager/sfdoc.file.supply&fileID=1353327995967> [skatīts 20.5.2013.].

Austrian Ministry of Education, Arts and Culture; Ministry of Science and Research (2012). Austrian EQF referencing report. http://www.oead.at/fileadmin/lll/dateien/lebenslanges_lernen__pdf_word_xls/nqr/EQR-Zuordnungsbericht/Austrian_EQF_Referencing_Report.pdf [skatīts 26.11.2012.].

Bulgarian Government (2012). National qualifications framework of the Republic of Bulgaria: adopted by Council of Ministers Decision No 96, 2 February 2012.

Cedefop (2005). European reference levels for education and training: promoting credit transfer and mutual trust. http://www.cedefop.europa.eu/en/Files/5146_EN.PDF [skatīts 21.3.2013.].

Croatian Ministry of Science, Education and Sports (2013). The Croatian qualifications framework act. <http://www.zakon.hr/z/566/Zakon-o-Hrvatskom-kavlifikacijskom-okviru> [skatīts 10.10.2012.].

Czech Ministry of Education, Youth and Sports (2010). Memorandum qualification levels in the national qualifications system: description of the levels and how they relate to the EQF: MŠMT Executive Committee No 1, 5 January 2010.

Danish Evaluation Institute (2011). Referencing of the Danish qualifications framework for lifelong learning to the European qualifications framework: Appendix A. http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm [skatīts 21.5.2013.].

Danish Ministry of Science, Technology and Innovation (2005). A framework for qualifications in the European higher education area: Bologna working group on qualifications frameworks. http://www.bologna-bergen2005.no/Docs/00-Main_doc/050218_QF_EHEA.pdf [accessed 21.5.2013.].

DEKRA (2012). NQF-SQF project: the employability grid. <http://www.project-nqf-sqf.eu> [skatīts 21.3.2013.].

Dutch Ministry of Education (2012). The referencing document of the Dutch national qualifications framework to the European qualifications framework. http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm [skatīts 26.11.2012.].

Estonian Minister for Education and Research (2008). Professions act: proclaimed by Decision No 289 of 5 June 2008 of the President of the Republic. <http://www.hm.ee/index.php?popup=download&id=9030> [skatīts 26.11.2012.].

European Parliament; Council of the European Union (2006). Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning. Official Journal of the European Union, L 394, 30.12.2006, pp. 10-18. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2006/L_394/L_39420061230en00100018.pdf [skatīts 21.3.2013.].

European Parliament; Council of the European Union (2008). Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European qualifications framework for lifelong learning. Official Journal of the European Union, C 111, 6.5.2011, pp. 1-7. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EN:PDF> [skatīts 26.11.2012.].

Flemish Government (2009). Flemish act on the qualification structure. http://www.evcvlaanderen.be/files/DecreetVKS_ENG.pdf [skatīts 10.10.2012.].

French National Commission of Professional Certification (2010). Referencing of the national framework of French certification in the light of the European framework of certification for lifelong learning. <http://ec.europa.eu/eqf/uploads/file/Report-FR-NQF-EQF-VF.pdf> [skatīts 26.11.2012.].

French National Statistics Commission (1969). Nomenclature des niveaux de formation: approuvée par décision du groupe permanent de la formation professionnelle et de la promotion sociale, le 21 mars 1969 [Classification of education levels: approved by decision of the standing committee for vocational training and social promotion, March 21, 1969]. <http://www.rncp.cncp.gouv.fr/grand-public/explorerBaseDocumentaire?dossier=64> [skatīts 21.5.2013.].

Hungarian Government (2012). The government decree on the Hungarian qualifications framework.

Irish National Qualifications Authority (2003). Outline national framework of qualifications: determinations. <http://www.nqai.ie/docs/publications/12.pdf> [skatīts 26.11.2012.].

Latvian Academic Information Centre; Ministry of Education and Science. (2012). Referencing of the Latvian education system to the European qualifications framework for lifelong learning and the qualifications framework for the European higher education area: self-assessment report: second version. http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm [skatīts 26.11.2012.].

Laužackas, R.; Tūtlys, V.; Spūdyt, I. (2009). Evolution of competence concept in Lithuania: from VET reform to development of NQS. Journal of European industrial training, Vol. 33, No 8/9, pp. 800-816.

Lithuanian Government (2010). Description of the Lithuanian qualifications framework – Resolution No 535 of 4 May 2010. http://www.kpmmpc.lt/LTKS_EKS/LTQF_official_trans_lation.pdf [skatīts 10.10.2011.].

Luxembourg Ministry of Education and Vocational Training; Ministry of Higher Education and Research (2012). Report on referencing the Luxembourg qualifications framework to the European qualifications framework for lifelong learning and to the qualifications framework in the European higher education area.

Maltese Government (2012). Malta qualifications framework for lifelong learning regulations. Subsidiary legislation 327.431. <http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lom&itemid=11927&l=1> [skatīts 13.11.2012.].

Méhaut, P.; Winch, C. (2012). The European qualifications framework: skills, competences or knowledge? European educational research journal, Vol. 11, No 3, pp. 369-381. <http://dx.doi.org/10.2304/eerj.2012.11.3.369> [skatīts 26.11.2012.].

Norwegian Ministry of Education and Research (2012). Norwegian qualifications framework: levels and learning outcome descriptors. http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Internasjonalt/engelskoversett_else.pdf [skatīts 17.12.2012.].

Ofqual (2008). Regulatory arrangements for qualifications and credit framework (QCQ). Coventry: Office of the Qualifications and Examinations Regulator. http://www.ofqual.gov.uk/files/Regulatory_arrangements_QCF_August08.pdf [skatīts 8.5.2012.].

Portuguese National Agency for Qualifications (2011). Report on the referencing of the national qualifications framework to the European qualifications framework, June 2011. http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm [skatīts 26.11.2012.].

Scottish credit and qualifications framework (2012). SCQF level descriptors. <http://www.scqf.org.uk/content/files/SCQF%20Revised%20Level%20Descriptors%20-%20Aug%202012%20-%20FINAL%20-%20web%20version.pdf> [skatīts 21.5.2013.].
Slovakian Ministry of Education, Science, Research and Sports (2011). The national qualifications framework of the Slovak Republic and the referencing of the levels to the levels of the EQF.

Slovenian Institute for Vocational Education and Training (2011). Slovenian qualifications framework: proposal by the steering committee group on the preparation of the national qualifications framework. http://www.nok.si/en/files/nok/userfiles/datoteke/68_file_path.pdf [skatīts 26.11.2012.].

Westerhuis, A. (2011). The meaning of competence. In: Brockman, M. et al. (eds). Knowledge, skills and competence in the European labour market: what's in a vocational qualification? Abingdon: Routledge, pp. 68-84.

ADRESE:
AKADĒMISKĀS INFORMĀCIJAS CENTRS – NACIONĀLAIS
KOORDINĀCIJAS PUNKTS

Vaļņu iela 2, Rīga LV-1050
Telefons: +371 67 225155, Fakss: +371 67 221006
E-pasts: nkp@aic.lv, <http://nki-latvija.lv>